I 9178
/5 (1905)

LUBLINIANIN

ROCZNIK

i kalendarz ilustrowany

NA ROK

1905.

Wydawnictwa rok piąty.

LUBLIN. NAKŁAD I DRUK
BOLESŁAWA DRUE.

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA K.U.L.
V-9178

Spis rzeczy zawartych w Lublinianinie.

Ogłoszenia I
Liczba zwrotów kalendarzowych.—Swięta ruchome.—Suche dnie.—Cztery pory roku astronomiczne.—Epoki główne.—Zaćmienia 1
Ewangelje na wszystkie niedziele i uroczystości 2
Dom Cesarsko-Rosyjski 3
Kalendarz.—Notatnik 5
Wykaz alfabetyczny świętych i świąt 30
Dnie galowe dworskie 34
Porównawcze tablice czasu 35
Kalendarzyk dni nieprotestowych 35
Przewodnik prawno sądowy 36
Monety z tabliczką porównawczą monet innych Państw 67
Miary i wagi 69
Główne jarmarki w Państwie Rosyjskiem 70
Jarmarki w gubernii Lubelskiej 70
Instytucje rządowe 73
Instytucje prywatne 79
Taryfa domów m. Lublina i przedmieść: Piaski i Kalinowszczyzna 81
Przewodnik adresowo-handlowy 87
Biskupi lubelscy, przez S. O. 89
Gdybyś ty była—wiersz przez Janusza 95
Do dziewczęcia—wiersz przez E. Tylusińskiego 95
Ja się nie boję—proza przez H, Kiesewetter 96
Z księgi miłości—wiersz przez Or-Ota 97
Miłość—wierz Or-Ota 97
Bali się Boga—proza przez Dunina 98
W pogoni za posagiem—proza przez Janusza 102
Ogłoszenia 107

Wydawnictwa rok XXX.

PRENUMERATA:
w miejscu

rocznie . . 6.—
półrocznie . 3.—
kwartalnie . 1.50
miesięcznie . 60

Na prowincji:

rocznie . . 8.—
półrocznie . 4.—
kwartalnie . 2.—

GAZETA LUBELSKA

PISMO CODZIENNE

Rolniczo-Przemysłowo-Handlowe

i Literackie.

OGŁOSZENIA:

Za wiersz drobnem pismem lub jego miejsce, — każdorazowo:

na I str. 20 kop.
III „ 15 „
IV „ 10 „

Nekrologi, reklamy i ogłoszenia jednorazowe po k. 15 za wiersz.

Adres Redakcyi: Krak.-Przedm. № 50. Administr. i Drukarni—Pijarska № 5

Wydawca Bolesław Drue. Redaktor Zdzisław Piasecki.

DRUKARNIA BOLESŁAWA DRUE

W LUBLINIE

Namiestnikowska № 5, wejście od ul. Pijarskiej № 3.

Wykonywa wszelkie roboty drukarskie, jak: Dzieła, Broszury, Prospekty, Tabele, Czeki, Cenniki,

i t. p.

Bilety wizytowe od 60 k. za setkę

Wykonanie szybkie i dokładne. — Ceny możliwie niskie.

NAGRODZONA

na Wystawie w Niżnym-Nowgorodzie

w roku 1896

Medalem Srebrnym

na Wszechświatowej Wystawie w Paryżu w r. 1900

Medalem

Złotym

oraz na wystawie Rolniczo-Przemysł. w Lublinie

w roku 1901

Medalem Złotym

Towarzystwo Akcyjne Lubelskiej Fabryki Portland-Cementu

„FIRLEY"

(Stacja Lublin, Dr. Żel. Nadwiśl.) Produkcja roczna 1,500,000 pud. Adres dla depesz „Lublin-Firley".

Zamówienia na wysokich zalet Portland-Cement „Firley" przyjmuje Biuro Zarządu w Lublinie, upoważnieni ajenci we wszystkich większych miastach Królestwa i Cesarstwa.

WIELKI MEDAL ZŁOTY
na Wystawie Roln. Przemysłowej
w Kijowie

WIELKI medal SREBRNY
na Wystawie Roln.-Przemysłowej
w Nieżynie.

Wacław Moritz

w Lublinie, Przedmieście-Piaski.

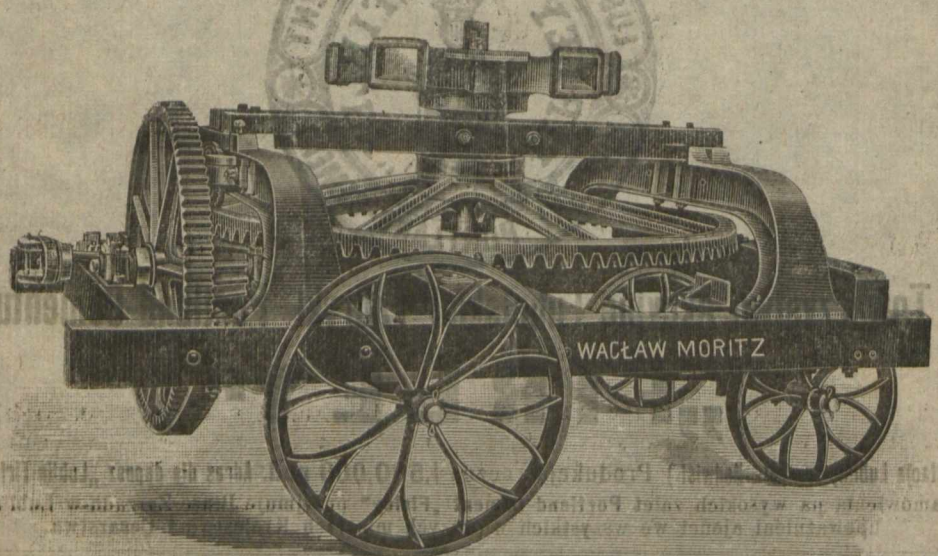
Fabryka maszyn rolniczych i odlewnia żelaza.

Specjalność fabryki:
MANEŻE.
MŁOCARNIE
RĘCZNE,
PRZEWOŹNE,
KONNE.
SIECZKARNIE
BĘBNOWE.
WIALNIE,
MŁYNKI.

ROK ZAŁOŻENIA 1840.

Adres telegraficzny:
„MORITZ—LUBLIN".
Telefonu № 75.

Ilustrowane katalogi
i cenniki na żądanie.

Medal srebrny.

Browar Parowy

F. JENSZA S-rów

w Lublinie

ulica Jodwal.

WYRABIA PIWA:

BAWARSKIE (LAGROWE) NA SPOSÓB PILZEŃSKI,

(JASNE) ZWYCZAJNE I PORTER.

Zatwierdzone przez Minist. Skarbu.

II

KURSY HANDLOWE

W LUBLINIE

MĘZKIE i ŻEŃSKIE

St. Sulimierskiego

Nauczyciela upoważnionego przez Władzę Naukową.

Wykłady na kursach rozpoczynają się dnia 2 |15| Września.

Na kursy przyjmują się osoby płci obojga bez różnicy wieku i wyznania.

Kursy polecają swych wychowańców na posady handlowe.

Szczegółowych informacyi udziela oraz zapisy na KURSY przyjmuje codziennie, osobiście lub pismiennie:

KANCELARJA KURSÓW

w LUBLINIE, ul. NAMIESTNIKOWSKA № 35 (dom W-go Dra Tolwińskiego).

Na kursach udzielają się również prywatne lekcye buchalteryi, rachunkowości oraz korespondencyi handlowej.

MEDAL SREBRNY.

WARSZAWA
1885 r.

MEDAL BRĄZOWY.

WIELKI MEDAL SREBRNY
OD MINISTFRJUM FINANSÓW.
Wystawa Rolniczo Przemysłowa
w Lublinie w r. 1901

Egzystuje od roku 1846.

BROWAR PAROWY

FABRYKA SŁODU

I DYSTYLARNIA

K. R. VETTER

W LUBLINIE

ulica Bernardyńska № 256.

BANK HANDLOWY

W ŁODZI

Oddział w Lublinie

Instytucja centralna w ŁODZI.

ODDZIAŁY: w Warszawie, Lublinie, Radomiu i Kielcach.

AJENTURY:

w Zamościu, Chełmie i Ostrowcu gub. Radomska.

KASA POŻYCZKOWA

Przemysłowców Lubelskich

W LUBLINIE

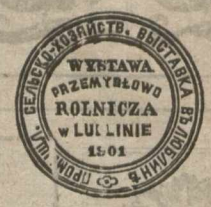
ròg Krakowskiego-Przedmieścia i Szpitalnej

DOM WŁASNY.

Nagrodzone na Wyst. Rol.-Prz.em.
w Lublinie w roku 1901
WIELKIM SREBRNYM MEDALEM

WYROBY DRZEWNE

z fabryki parowej

„KACZÓRKI"

gub. Lubelskiej

pow. Zamojski — poczta Zamość.

Zarząd Dóbr Krasnobród—poleca:

DESKI, BALE, GONTY, ŁATY, LISTWY I DRZEWO
KONTOWE ORAZ KOMPLETY DESZCZUŁEK NA
SKRZYNKI: DO CUKRU, JAJ, CYKORJI I T. P.

A. KUCZYŃSKI

Inżynier-Mechanik.

BIURO TECHNICZNE I WARSZTATY MECHANICZNE.

Lublin, Krakowskie - Przedmieście № 36.

DZIAŁ I.

Dostawa i skład artykułów technicznych, oraz części mechanicznych dla: Cukrowni, Młynów, Gorzelni, Browarów, Fabryk maszyn, Odlewni żelaza, Kotlarni, Garbarni, Fabryk mączki kartoflanej, oraz dla gospod. wiejskich.

Wykaz ważniejszych przedmiotow, stale znajdujących się na składzie:

Armatury do kotłów i maszyn parowych.
Asbestowe nici i tektóra.
Bloki do podnoszenia ciężarów.
Bormaszyny dla warsztatów mechanicznych.
Elektryczne dzwonki.
Gumowe wyroby techniczne, jako to węże do pary, wody, płyta, sznur.
Grzechotniki do wiercenia dziur (knary).
Gwintownice (szneidkluby).
Imadła (szrubstaki).
Klucze do muter.
Krany różnych wymiarów i do różnorodnych celów.
Kuźnie polowe.
Lampy szwedzkie do lutowani.
Lewary.
Libelle (wasserwagi).
Liczebniki obrotów.
Manometry do kotłów parowych.
Miary składane.
Młynki do farb.
Nasady kominowe patent „John“ ulepszające ciąg w kominach.
Oleje mineralne w wyborowych gatunkach do smarowania maszyn.
Oliwiarki knotowe, przyciskowe samodziałające.
Pakunki amerykańskie, knotowe, gumowe.
Pasy skórzane w wyborowym gatunku z oryginalnych angielskich skór.
Pilniki.
Pompy do płytkich i głębokich studni.
Pompy t. zw. abisyńskie ze świdrami do wkręcania w ziemie, użyteczne tam, gdzie woda znajduje się nie głębiej, niż 15 łokci od powierzchni ziemi.
Pompy centryfugalne do wody, piwa, spirytusu.
Pompy skrzydłowe.
„ zasilające do kotłów.
Rury żelazne lane do wody, pary.
Rury żelazne kute do wody, pary i gazu.
Rury kaminkowe (sztejngutowe) do robót kanalizacyjnych i do przypływu wód pod prowizorycznymi mostkami po wsiach.
„Siderosten“ patentowana farba przeciwdziałająca rdzewieniu żelaza (środek bardzo wypróbowany).
Smary techniczne wszelkie.
Stal narzędziowa.
Szczotki do czyszczenia rur płomiennych w lokomobilach.
Szczotki do dynamo-maszyn.
Szkła wodowskazowe hartowane, oryginalne angielskie.
Szmerglowe płótno i proszek.
Śruby z mutrami.
Treibmaszynki do rur płomiennych.
Waterklozety.
Węgle do elektrycznych lamp łukowych.
Wentylatory do kuzien.
„ pokojowe.
Węże parciane.

Fachowe załatwienie zleceń. Maszyny Fabryk Krajowych i Zagranicznych.

DZIAŁ II.

Przenoszenie siły na dowolną odległość przy pomocy elektryczności.
Instalacje telefonów, dzwonków elektr. i ostrzegaczy.
Parowe ogrzewanie centralne o niskiem i wysokiem ciśnieniu.
Wentylacya centralna szpitali, koszar etc.
Oświetlenie elektryczne.
Instalacya wodociągów domowych ze zwykłych studni podwórzowych, urządzenia sanitarne.
Kanalizacja z zastosowaniem dołów ściekowych systemu „Moigno“.
Racyonalne obmurowanie kotłów parowych.

Kosztorysy i plany na żądanie. Reprezentacje fabryk krajowych i zagranicznych.

Szegółowy wykaz artykułów technicznych oraz maszyn, dostarczanych przez Biuro, wysyłam na żądanie.

Kantor Towarzystwa Przemysłu NAFTOWEGO

BRACI NOBEL

W LUBLINIE

z dniem 8-ym LIPCA 1904 roku

PRZENIESIONY ZOSTAŁ

na ulicę Kowalską

do domu W-go Finkelsztejna.

WYSTAWA PRZEMYSŁOWO ROLNICZA w LUBLINIE 1901

CUKIERNIA

Z FABRYKĄ

Cukrów, Piramid, Tortów, Ciast, Lodów i Czekolady

POD FIRMĄ

A. K. SEMADENI

egzystująca w Lublinie od r. 1836 przy ul. Krakowskie-Przedmieście № 145.

Ma zaszczyt polecić się Szanownej Publiczności ze swemi WYROBAMI jako też wszelkiemi NAPOJAMI krajowemi i zagranicznemi.

Obstalunki na Piramidy, Torty, Ciasta, Cukry i Lody

w każdym czasie przyjmuje i takowe na czas zamówiony najakuratniej PO CENACH NAJPRZYSTĘPNIEJSZYCH — wykonywa.

ZAŁOŻONA W 1861 ROKU

FABRYKA PAROWA

Kakao, Czekolady i Cukrów

RIESE i PIOTROWSKI

W WARSZAWIE

SKŁAD GŁÓWNY: ulica Elektoralna № 23, w podwórzu.

Filie:

1. Senatorska № 8.
2. Marszałkowska № 109.
3. Aleja Ujazdowska № 20.
4. Elektoralna № 23, z frontu.
5. PRAGA—Targowa № 39 a.
6. Nowy Świat № 57.

ADRES TELEGRAFICZNY: RIESEPIOTR—WARSZAWA.

WE WSZYSTKICH FILJACH TELEFONY.

ZAKŁAD

Artystyczno-Rzeźbiarsko-Kamieniarski

Z PIERWSZYMI W KRAJU PAROWYMI TARTAKAMI
I POLEROWNIĄ GRANITOW I MARMURÓW

JAROSŁAWA NOWAKA

pod firmą **A. TIMME**

W LUBLINIE.

Mam zaszczyt zakomunikować Szanownej Publiczności, iż w ostatnich czasach rozszerzyłem swój zakład przez wprowadzenie maszyn parowych i pozwolę sobie zwrócić uwagę Szanownej Publiczności na powyższe z uprzejmą prośbą o powierzenie mi robót w ten zakres wchodzących, jako to: roboty kościelne, budowlane i dekoracyjne. Polecam swój duży skład pomników gotowych z granitu, marmuru, labradoru i piaskowca.

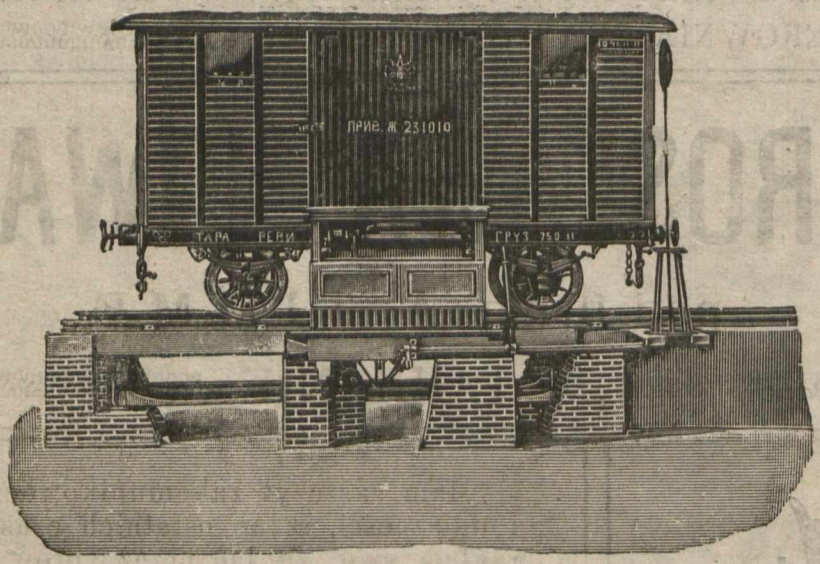
Kosztorysy na wszelkie roboty przygotowywam na każde żądanie spiesznie i wszelkiemi objaśnieniami chętnie służę. Polecając usługi swoje względom Szanownej Publiczności, pozostaję z poważaniem

Jarosław NOWAK
wychowaniec czeskiej szkoły

Fabryka Wag **W. HESS** W LUBLINIE.

LUBELSKIE CHRZEŚCIJAŃSKIE TOWARZYSTWO

Pożyczkowo-Oszczędnościowe

W LUBLINIE

ul. Krakowskie-Przedmieście róg Początkowskiej, I piętro.

Biuro otwarte codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 10-ej rano do 2-ej po południu i w soboty od godz. 6-ej do 8-ej wieczór.

Lubelskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe dla chrześcijan liczy przeszło 1,800 członków, którzy posiadają kapitału udziałowego około 1,000,000 rubli.

Celem L. T. P. O. jest udzielanie pożyczek na dogodnych warunkach i przyjmowanie oszczędności na procent.

Pożyczki udzielają się *A)* Krótkoterminowe; *B)* Długoterminowe— spłata ratami do pięciu lat. Pożyczki za poręczeniem wydają się do 600 rb.; na zastaw papierów procentowych do wysokości 90% podług kursu; na hypoteki do 50% wartości nieruchomości.

Wkłady przyjmują się od 10 kop. do 5000 rb.; od pieniędzy lokowanych bez terminu płaci się 3% od lokacyj terminowych rocznych 6%. Wszystkie te operacye są zwolnione od opłat stemplowych i nie podlegają opłacie podatku dochodowego — dlatego są najkorzystniejszą lokacyą dla osób oszczędzających pieniądze.

L. T. P. O. przyjmuje również wkłady **posagowe** oparte na podstawie procentu wkładowego (4% składany). Składki lokacyj posagowych są wiele niższe, w porównaniu z taryfami wszystkich Towarzystw asekuracyjnych, a oprócz tego nie mogą nigdy i w żadnym wypadku przepaść; składki te w razie potrzeby można odebrać przed terminem.

Egzystujący od roku 1840. Egzystujący od roku 1840.

Hurtowo-Detaliczny skład
HERBATY, WIN, DELIKATESÓW
Towarów Kolonialnych

ORAZ
SAMOWARÓW TULSKICH

JULJUSZA KIJOK
dawniej M. SZUMILIN i S-ka

w LUBLINIE, Krakowskie Przedmieście № 186, Telefonu № 87.

POLECA TOWARY ZAWSZE W WIELKIM WYBORZE W WYBOROWYCH GATUNKACH, PO CENACH UMIARKOWANYCH.

UWAGA. Biorącym towar na książeczki obrachunkowe, odstępuje się **odpowiedni rabat.**

MEDAL

OD MINISTFRJUM FINANSÓW.

Wystawa Rolniczo-Przemysłowa
w Lublinie w 1901 r.

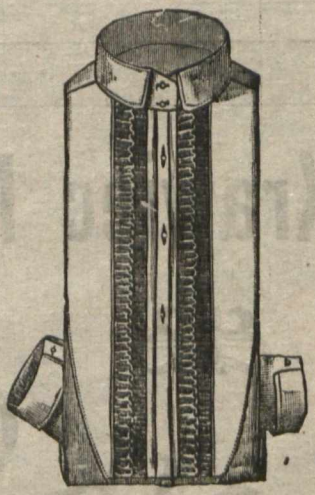
Fabryka Rękawiczek Handel Galanteryjny Ostatnich Nowości!

LEONA PRAWECKIEGO

Lublin, Krak. Przedm., Hotel Europejski, tam gdzie czerwone znaki.

POLECA W WIELKIM WYBORZE:

RĘKAWICZKI
KRAWATY
KOSZULE
KOŁNIERZYKI
MANKIETY
SPINKI
SZPILKI
SKARPETKI
KALOSZE
PERFUMY
PUDRY
GRZEBIENIE
MYDŁA TOALET.
PORTMONETKI
PORTFELE
LASKI
PARASOLE

KAPELUSZE
FILCOWE I SŁOM.
CYLINDRY
SZAPOKLAKI
SZCZOTKI
SZCZOTECZKI
BANDAŻE MĘSKIE
I DAMSKIE
SKÓRY ZAMSZ. DO
CZYSZCZENIA I
MYCIA POWOZÓW

PRZYJMUJE
OBSTALUNKI NA
GARNITURY
ŁOSIOWE, PODUSZKI
SAFIANOWE I PRA-
NIE RĘKAWICZEK.

HURTOWY
I DETALICZNY
SKŁAD WIN
ISPIRYTUALJI
Krajowych
i Zagranicznych

J. Przybyszewskiego
dawniej Z. CICHORSKIEGO
w LUBLINIE, Krak.-Przedm. № 143.

WYŁĄCZNA REPREZENTACYA NA GUB. LUBELSKĄ:
PIWA i PORTERU BROWARÓW
C. Stryckiego w Rydze.

Krawiec Męzki

I. ŁONKOWICZ

W LUBLINIE
ul. Namiestnikowska № 183.
Dom W-go Cukra gdzie skład żelaza.

PIERWSZY

Specjalny Zakład

Kefiru Leczniczego

K. SIGALINY

Z KAUKAZU

zaszczycony został oprócz 23 różnych nagród, medalami złotymi na wystawach: Paryskiej i Warszawsk.

LUBLIN

ulica Kapucyńska № 172E.

WPROST HOTELU POLSKIEGO.

Zakład egzystuje od 1863 r.

Ceny bardzo niskie!

OBICIA.

LINOLEUM.

CERATY.

KALOSZE.

W MAGAZYNIE

Niciarsko-Galanteryjnym

W. F.

CUKIERMANA

w Lublinie, Krak.-Przedm. № 14.

SKŁAD GŁÓWNY PIWA

Z BROWARU

„WALDSCHLÖSSCHEN"

w LUBLINIE, ulica Namiestnikowska № 27.

Piwo wyborowe, dostać można we wszystkich kolonialnych sklepach.

Magazyn Bielizny

A. RAJKOWSKIEJ

w LUBLINIE,

Krakows.-Przedm. obok poczty.

POSIADA GOTOWĄ BIELIZNĘ KRÓJ NAJDOSKONALSZY I PRZYJMUJE ZAMÓWIENIA W SWEJ SPECYALNOSCI.

Ceny umiarkowane.

FABRYKA

TRUMIEN METALOWYCH

TADEUSZA

PIOTROWSKIEGO

w Lublinie

DOM WŁASNY.

Firma egzystuje od roku 1877.

DYPLOM UZNANIA
NA WYSTAWIE JUBILEUSZOWEJ
TOWARZYSTWA POLITECHNICZNEGO
WE LWOWIE 1902 r.

PETERSBURG

MEDAL SREBRNY
NA WYST. W LUBLINIE 1901 r.

WARSZAWA

WIELKI ZŁOTY MEDAL
OD AKADEMJI WYNALAZKÓW
W PARYŻU.

ZAKŁAD
Optyczno-Mechaniczny
i FABRYKA BRONI
BRACI BOCZKOWSKICH

W LUBLINIE,

Krakowskie-Przedmieście № 17, dom własny.

KOMISOWY SKŁAD BRONI PALNEJ I PRZYBORÓW MYŚLIWSKICH – PO ZNIŻONEJ CENIE.

Lublin 1901 r.

INŻYNIER ZAKRZEWSKI & KARWOWSKI

w Lublinie (Telefon 67). Adres dla depesz: „LUBLIN INŻYNIER"

KANTOR I SKŁAD — ulica Namiestnikowska No. 22.

FABRYKA I SKŁADY — NA BRONOWICACH.

DOM HANDLOWY

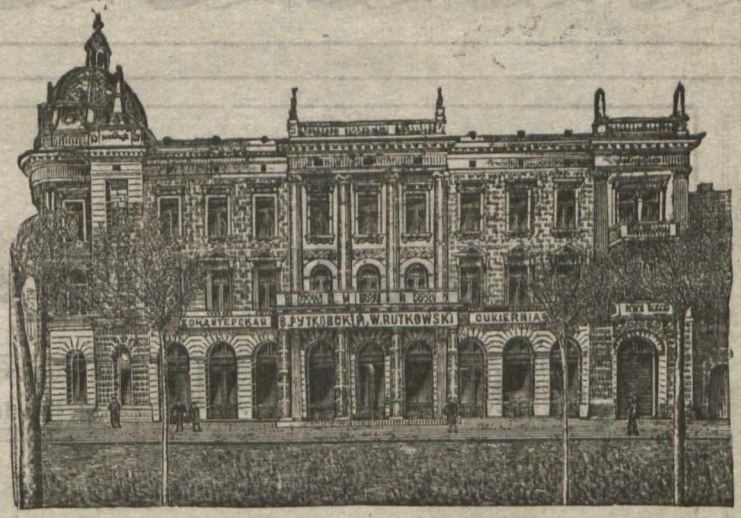
Żelazo. Węgiel. Koks. Cegła i glinka ogniotrwała. Terrakota. Cement. Wapno na wagony i lasowane na łokcie. Gips sztukatorski. Smoła. Etc. Etc.

FABRYKA BETONÓW

Płyty trotuarowe. Bordiury. Rynsztoki. Miski. Żłoby. Schody betonowe i mozaikowe. Posadzka cementowa gładka i deseniowa. Posadzka mozaikowa. Ornamenty. Pomniki z cementu. Dachówka cementowa, patentowana różnych systemów. Rury betonowe rozmaitych rozmiarów. Studnie betonowe etc. etc.

ROBOTY BUDOWLANE Z CEMENTU I ŻELAZA.

ROBOTY ASFALT. ROBOTY PUBLICZNE. BRUKI DREWNIANE

CUKIERNIA
W. RUTKOWSKI
w Lublinie

w Gmachu Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Lubelskich

w pięknym i obszernym lokalu, urządzona z komfortem.

POLECA:

Wszelkie wyroby cukiernicze i napoje wybornego smaku. Zamówienia wykonywam wykwintnie i akuratnie. Trunki zagraniczne i miejscowe. Kilkadziesiąt pism Polskich.

BILARDY ZWYCZAJNE i FRANCUSKIE. SZACHY.

Ażeby urzędnik stanu cywilnego mógł sporządzić *akt małżeństwa*, należy przedstawić świadectwa zapowiedzi, ogłaszanych w parafiach przyszłych małżonków. Jeżeli który z małżonków nie dłużej, jak trzy miesiące, w danej parafii zamieszkuje, to zapowiedzi powinny być wygłaszane i w tej parafii i w parafii poprzedniego jego zamieszkania. Jedna zapowiedź jest konieczną, z wyjątkiem, gdy jedno z przyszłych małżonków jest w niebezpieczeństwie bliskiej śmierci, lub gdy w niebezpieczną w interesach rządowych wybiera się podróż; od dwóch drugich zapowiedzi może dyspensować władza duchowna.—Urzędnik stanu cywilnego, spisujący *akt zejścia*, wydaje pozwolenie na pochowanie ciała zmarłego, które nastąpić może dopiero po upływie 48 godzin od chwili śmierci, jeżeli nie zachodzą okoliczności wyjątkowe, wobec których policya zezwala lub nakazuje pochowanie wcześniejsze

§ 3. Małżeństwo.

Warunki małżeństwa: Małżeństwo może być zawarte tylko z dopełnieniem uroczystości religijnych. Osoby, pragnące zawrzeć związek małżeński, powinny się udać każda do proboszcza swojej parafii i prosić o ogłoszenie zapowiedzi. Jeżeli która z nich zamieszkuje w swojej parafii krócej niż trzy miesiące, to z takiem samem żądaniem zwrócić się również powinna do proboszcza parafii w której poprzednio zamieszkiwała, w obudwu bowiem tych parafiach zapowiedzi w takim wypadku ogłaszane być powinny. Wdowy nadto pamiętać powinny, że przed upływem 10 miesięcy od dnia śmierci męża, nie wolno im, pod karą pieniężną, wstępować w powtórne związki. Do udzielenia samego obrzędu ślubnego, obowiązani są proboszcze tych parafii przyszłych współmałżonków, w których każde z nich zamieszkiwało w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Jeżeli zaś strony mieszkały poprzednio nie w tej dyecezyi, w której ślub ma być dany, to termin ten liczy się podwójnie. Proboszczowi, który obrzędu ślubnego ma dopełnić, należy złożyć: należycie poświadczone wypisy metryk urodzenia przyszłych małżonków, oraz pozwolenie rodziców, opieki lub zwierzchności wojskowej, w wypadkach gdy tego prawo wymaga. Obrzędu ślubnego dopełnić powinien w kościele, publicznie, w obecności przynajmniej dwóch świadków, proboszcz właściwy lub duchowny przez jednego z właściwych proboszczów upoważniony, a bezwłocznie po dopełnieniu obrzędu religijnego, spisany być powinien w sposób ustanowiony akt, zawierający wszystkie wymagane przez prawo wiadomości o świeżo zawartem małżeństwie.

Mężczyzna przed ukończeniem lat 18, a kobieta przed ukończeniem lat 16, nie mogą wchodzić w związki małżeńskie i uchybienie temu warunkowi prowadzi za sobą kary, zarówno dla stron, małżeństwo zawierających, jak i dla duchownego, który ślubu udzielił, wszakże nieważność małżeństwa skutkiem niewłaściwego wieku uznaje się tylko wtedy, jeżeli mężczyzna w chwili zawarcia związków małżeńskich nie miał skończonych lat 14, a kobieta lat 12. Osoby które nie skończyły lat 21, na zawarcie małżeństwa, powinny mieć pozwolenie ojca, a jeżeli ojciec nie żyje, jest nieobecnym lub bezwłasnowolnym—matki, a w braku matki—opiekuna lub zwierzchności opiekuńczej. Oprócz wieku stron i pozwolenia rodziców, a dla wojskowych—pozwolenia zwierzchności wojskowej; istotnemi warunkami, niezbędnemi do zawarcia małżeństwa, są: wzajemne zezwolenie stron, oraz ich zdolność fizyczna.

Przeszkody, nie dopuszczające zawarcia *małżeństwa*, są następujące: 1) różność religii (disparitas cultus): pomiędzy katolikami a osobami wyznań niechrześcijańskich, małżeństwo zawierane być nie może; 2) wielożeństwo; 3) śluby zakonne i wyższe święcenia duchowne, począwszy od dyakona; 4) przestępstwo: cudzołóztwo, połączone z morderstwem albo z przyrzeczeniem pobrania się na wypadek śmierci niewinnego współmałżonka, winny współmałżonek nie może również zawierać małżeństwa ze sprawcą, współsprawcą lub wspólnikiem popełnionego morderstwa; 5) pokrewieństwo i powinowactwo: a) w linii prostej pomiędzy wszystkimi wstępnymi i zstępnymi; b) w linii pobocznej: z prawych związków—aż do czwartego stopnia kanonicznego; z nieprawych—aż do 2 go. Pokrewieństwo duchowne: a) pomiędzy osobą dającą chrzest z jednej strony, a osobą chrzest przyjmującą i jej rodzicami z drugiej; b) pomiędzy osobą chrzest przyjmującą lub bierzmowaną i jej rodzicami z jednej strony, a oj-

cem i matką chrzestną lub osobami, do bierzmowania podającemi, z drugiej strony. Rodzicami chrzestnymi są tylko osoby, trzymające w pierwszej parze i wtedy gdy chrzest udzielony był uroczyście, ze zwykłemi ceremoniami. Pokrewieństwo i powinowactwo cywilne stanowi przeszkody do małżeństwa: a) pomiędzy osobą przyspasabiającą (adoptującą) a osobą przysposobioną i zstępnemi; b) pomiędzy dziećmi przysposobionemi i dziećmi z małżeństwa spłodzonemi z jednej i tej samej osoby; c) pomiędzy przysposabiającym i małżonkiem przysposobionego; d) pomiędzy przysposobionym i małżonkiem przysposabiającego. Duchowna władza mocną jest udzielić dyspensę co do przeszkód, wynikających z pokrewieństwa w linii bocznej w 2-im stopniu kanonicznym i dalszym, oraz co do przeszkód, wynikających z powinowactwa w linii bocznej, oraz z pokrewieństwa i powinowactwa duchownego i cywilnego; 6) przystojność publiczna: a) nie może zawierać małżeństwa strona zaręczona poprzednio z krewnym w pierwszym stopniu kanonicznym drugiej strony, jeżeli zaręczyny były zawarte uroczyście, ważnie, przy kapłanie i świadkach; b) jeżeli małżeństwo unieważnionem zostało wskutek fizycznej niezdolności, albo rozwiązane zostało przez śmierć lub wstąpienie do zakonu jednej strony, drugi współmałżonek nie może zawierać ślubów z krewnymi swego współmałżonka aż do 4 go stopnia kanonicznego włącznie. Wszakże i co do tych przeszkód można uzyskać dyspensę od władzy duchownej.—Ilekroć małżeństwo przy istnieniu którejkolwiek z 4-ch przeszkód zawarte zostało, albo jeżeli zawarli je pomiędzy sobą wstępni ze zstępnymi, albo bracia z rodzonemi lub przyrodniemi siostrami, podlega unieważnieniu na żądanie władzy prokuratorskiej, chociażby się tego nie domagali ani małżonkowie, ani ich rodzice lub opiekunowie. Oprócz powyższych wypadków: braku istotnych warunków niezbędnych do zawarcia małżeństwa, lub istnienia przeszkód, nie dopuszczających zawarcia małżeństwa; małżeństwo może być unieważnione, jeśli ślub był dany: 1) przez duchownego niewłaściwego i nie mającego na to upoważnienia od przełożonego parafii jednego z małżonków lub od zwierzchności dyecezyalnej i 2) nie w obecności 2-ch przynajmniej świadków.

Ustanie i rozwiązanie małżeństwa. Małżeństwo ustaje: 1) przez śmierć jednego z małżonków; 2) wskutek wyroku władzy duchownej, stanowiącego nieważność; 3) wskutek wstąpienia jednego ze współmałżonków do zakonu i wykonania tam ślubu czystości. Prócz tego małżeństwo ustaje wskutek rozłączenia co dostołu i łoża, które może być wyrzeczone przez zwierzchność duchowną na żądanie jednego z małżonków: 1) z powodu cudzołóztwa; 2) z powodu ciężkich obelg doznanych od współmałżonka; 3) w razie gdy jeden z małżonków dopuszcza się zbrodni lub znagla drugiego do popełnienia onych. Mogą wreszcie małżonkowie żądać rozłączenia co do stołu i łoża wskutek wzajemnego zezwolenia, lecz tylko dla przyczyn godziwych.

Małżeństwa osób różnych wyznań chrześcijańskich, zawierane zarówno pomiędzy sobą, jak i z katolikami, ulegają specjalnym przepisom, które na tem miejscu pomijamy.

Skutki cywilne małżeństwa. Żona obowiązana jest mieszkać z mężem i iść za nim wszędzie, gdzie mu się zostać podoba. Mąż obowiązany jest przyjąć żonę i opatrywać ją we wszelkie potrzeby życia, według swej możności. Żona nosi nazwisko męża, przybiera jego tytuły familijne i nie utraca ich, choćby mężowi wyrokiem były odjęte. Małżeństwo ze szlachcicem, nadaje szlachectwo niewieście stanu nieszlacheckiego. Wszakże córka szlachcica dziedzicznego, wychodząc za nieszlachcica, zachowuje sama szlachectwo, lecz go nie udziela ani mężowi, ani dzieciom. Żona nie może stawać w sądzie bez upoważnienia męża, chyba w sprawach karnych lub na mocy upoważnienia sądu. Żona bez asystencyi męża, lub jego zezwolenia na piśmie, nie może: 1) czynić darowizn lub nabywać tytułem darowizny; 2) alienować lub zaciągać zobowiązań co do majątku, który, podług praw lub umów między małżonkami, pod administracją męża zostaje; 3) alienować lub obciążać hypoteką nieruchomości swoje, nawet pod jej własną administracją zostające. Jeżeli żona prowadzi handel oddzielny od mężowskiego, może bez upoważnienia męża, zaciągać zobowiązania tyczące się handlu. Jeżeli niema umowy przedślubnej, mąż przez ciąg trwającego małżeństwa zarządza majątkiem żony i użytkuje z tego majątku; wszakże użytkowania tego ani sprzedawać, ani innym sposobem

LUBELSKIE
Biuro Handlowe

Telefon № 81. LUBLIN Kantor Bernardyńska № 13, dom Vettera.

Centralna sprzedaż na gub. Lubelską

WĘGLA KAMIENNEGO i KOKSU.

WYŁĄCZNY SKŁAD

Kamieni Młyńskich

i Żniwiarek Mc. Cormicka.

Materjały budowlane. Krycie dachów.

Nawozy sztuczne. Worki. Opony.

Poleca **MAGAZYN NOWOŚCI** Poleca

RĘKAWICZKI:

DAMSKIE I MĘSKIE TYLKO W WYBOROWYCH GATUNKACH, STARANNIE I ELEGANKLO WYKOŃCZONE Z KRAJOWYCH, ANGIESKICH I FRANCUSKICH SKÓR.

WYBÓR WSZELKIEJ GALANTERYI SKÓRZANEJ, ORAZ PERFUMERYI.

Fabryka Rękawiczek

Skład Bielizny Męskiej

— i —

GALANTERJI

Stefana Madlera

W LUBLINIE,

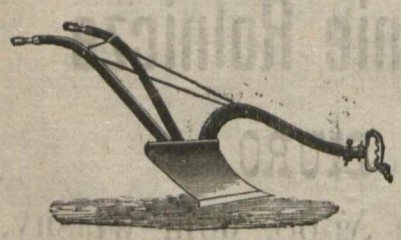
Kapucyńska 2 (róg. Krak. Przed.)

BIELIZNĘ:

MĘSKĄ WYKONANĄ PRZEZ WYDOSKONALONYCH SPECYALISTÓW, PODUŁG OSTATNICH ŻURNALI.

Wielki wybór.

SPINEK. PARASOLI. KRAWATÓW W NAJMODNIEJSZYCH FASONACH I KOLORACH I T. P.

DOM HANDLOWY

Maks Sławęcki

w LUBLINIE.

I. Maszyny i narzędzia rolnicze marek zagranicznych i krajowych.

SPRZEDAŻ I ZAKUPY:

II. Nasion, traw i okopowizn. Materyały budowlane.

III. Reprezentacja fabryk: „Marywil“, posadzki terrakotowe. „Leopoldów“, piece kaflowe. „Tajkury“, posadzki drewniane. Gips sztukatorski, cegła i glinka ogniotrwała.

IV. Sprzedaż en gros węgla kamiennego, koksu i drzewa.

EGZYSTUJĄCA
od 1860 roku

Nagrodzona na Wystawie w Warszawie w 1885 r. **Wielkim Srebrnym Medalem.**

FABRYKA POWOZÓW i BRYCZEK

Antoniego ZIELIŃSKIEGO

dawniej REJERA

w Lublinie, ulica Bernardyńska Nr. 278, dom własny.

POLECA: Karety od 700 do 1500 rb. Powozy od 500 do 800 rb. Wolanty od 250 do 400 rb. Amerykany od 240 do 350 rb. Bryczki najnowszych fasonów od 80 do 260 rb. i Sanki od 75 do 400 rubli. Komplety kół z obręczami gumowemi od 150 do 240 rb. Obręcze gumowe osobno—sprzedaż na funty od 1 rb. 30 k. do 1 rb. 50 k. Wszelkie dodatki do ekwipaży, a mianowicie: Latarnie w wielkim wyborze od 4 rb. do 40 za parę. Okucia do dyszli od 3 do 25 rubli.

Wszelkie reperacje w zakres powoźnictwa wchodzące wykonywa prędko i tanio.

Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze

SKŁADY GŁÓWNE I BIURO

w Lublinie, Krakowskie-Przedmieście № 68, dom własny.

FILJA w HRUBIESZOWIE.

Narzędzia Rolnicze

z pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych.—Nawozy sztuczne.—Zboża do siewu.—Wszelkie przedmioty potrzebne w rolnictwie.

KOMISOWA SPRZEDAŻ ZBOŻA

Próby na żądanie odwrotną pocztą franco.

GŁÓWNY SKŁAD Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Żyrardowskich

HIELLEGO i DITTRICHA

w Lublinie, ulica Krakowskie-Przedmieście No. 196.

Płótna białe, Bieliznę stołową.
Chustki do nosa płócienne i batystowe.
Ręczniki kąpielowe.
Pończoszki damskie i dziecinne.
Bieliznę gotową męską i damską.

POLECA:

Satyny, Batysty, Zefiry i Kretony.
Dywany krajowe i zagraniczne.
Firanki i portyery różnych fabryk.
Flanele czyste wełniane.
Kołdry pluszowe i na wacie.

Dryliszki kolorowe na ubrania męskie, dziecinne i liberyjne. Opony nieprzemakalne.
Wańtuchy do wełny i worki zbożowe.

Skład Wędlin
A. KRZYŻANOWSKI
W LUBLINIE
Krakowskie-Przedmieście № 15, obok Poczty.

NAJLEPSZE W LUBLINIE
SZYNKI NA WIELKANOC.

CENY NIZKIE!

ROBOTA TRWAŁA!

ZAKŁAD

Wyrobów Bednarskich

S. WOJNA

Lubartowska № 16, dom W. Grudzińskiego.

POLECA

wszelkie wyroby bednarskie, a mianowicie: Kufy lagrowe, kadzie fermentacyjne, kufy do spirytusu i octu, antałki i t. p. przedmioty w zakres bednarstwa wchodzące.

ROBOTA TRWAŁA!

CENY NIZKIE!

JAN MAGIERSKI

jako specjalista w tym fachu, tem samem daje rękojmię co do dobroci towaru

dawniej F. WILCZYŃSKI

W LUBLINIE

Krakowskie-Przedmieście № 143/4.

(dom SS. Gałeckiego).

SKŁAD

Materjałów Aptecznych

FARB MALARSKICH SUCHYCH

OLEJNYCH TARTYCH,

LAKIERÓW, POLITUR i t. p.

S. ZAWADZKI.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

pod firmą

A. STEPANOFF

Wykonywa zdjęcia przy momentalnem posiedzeniu za pomocą najnowszego sposobu; powiększenia z małych fotografij do naturalnej wielkości, fotografje wypukłe na porcelanie, papierze matowym, błyszczącym i pocztówki koloryzowane.

PO CENACH PRZYSTĘPNYCH

DLA UCZNI I UCZENNIC USTĘPSTWO.

PRALNIA

JULII

ROSZKOWSKIEJ

Krakowskie-Przedm. № 54

W DOMU W-go MAJEWSKIEGO

obok poczty.

Przyjmuje wszelką bieliznę do prania

PO CENACH UMIARKOWANYGH

Pranie odbywa się bez użycia szczotek lub szkodliwych chemicznych czynników.

Wykonanie PUNKTUALNE

Niepogoda nie robi różnicy w zdjęciach.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
Ignacego Wasilewskiego

przy ul. Krakowskie-Przedm. № 54 obok poczty.

Zakład zaopatrzony jest w aparaty najnowszej konstrukcyi. Wykonywa wszelkie roboty w zakres fotografji wchodzące, tak na miejscu, jako też po za obrębem zakładu, nowym sposobem momentalnym (Instantanée), jako to: grupy, widoki, wnętrza gmachów, kościołów, fabryk i t. p **po cenach bardzo przystępnych i na czas oznaczony**. Tuzin fotografii wizytowych rub. 4; gabinetowych rub. 8; Portrety od rub. 3; do naturalnej wielkości rb. 10.

Polecając się względom Sz. Publ., pozostaję

z poważaniem **I. Wasilewski.**

Objaśnienia dla zdjęcia samemu miary (lepiej jest jeżeli ktoś drugi zdejmuje miarę z prawej nogi, bez naddawania).

№ 1 Długość nogi (od środkowej strony, do połowy pięty do końca dużego palca do znaku I, i obrysowaną stopę w skarpetce).
№ 2. Szerokość w palcach.
№ 3. „ w podbiciu.
№ 4. „ przez piętę.
№ 5. „ w kostce.
№ 6 „ w łydce.
№ 7. Wysokość obcasów.
№ 8. Długość cholew.

Magazyn obuwia męskiego, damskiego i dziecinnego

HENRYK KWIETNIEWSKI

W LUBLINIE,

ul. Królewska № 206, filja Przedm.-Piaski.

POLECA

obuwie gotowe z najlepszych materyałów krajowych i zagranicznych, przyjmuje wszelkie obstalunki po cenach przystępnych.

WYSTAWA PRZEMYSŁOWO ROLNICZA W LUBLINIE 1901

DOM BANKIERSKI

S. I. Goldkraut vel Żaba

ulica Krakowskie-Przedmieście, dom W-ej Gałeckiej № 144, nowy № 25,

OBOK HOTELU SASKIEGO.

Kupuje i sprzedaje wszelkie papiery publiczne, obligacye, jako też zagraniczne monety i banknoty po kursie dziennym.

Wymienia kupony tutejsze, oraz zagraniczne płatne i niepłatne, jako też listy wylosowane na gotowiznę.

Wszelkie losowania papierów krajowych i zagranicznych, oraz pożyczek i losów, kantor sprawdza **bezpłatnie**.

Ubezpiecza 5-io proc. Rosyjskie pożyczki Premjowe od amortyzacyi.

Zlecenia giełdowe jaknajakuratniej i sumiennie załatwia.

ZAKŁAD WYROBÓW BLACHARSKICH

Władysława Tarkowskiego

Został przeniesiony z Warszawy do Lublina na ulicę Szpitalną No. 6.

Wykonywa wszelkie obstalunki w zakres wyrobów blacharskich wchodzące, a mianowicie:

Lodownie pokojowe i restauracyjne rozmaitej wielkości, wanny z piecami najświeższych fasonów, prysznice, umywalnie metalowe, zytzbady, klozety, banie do mleka hermetycznie zamknięte i t. p., oraz wszelkie reparacye i pobielanie rądli i samowarów.

PRZYJMUJĘ KRYCIE DACHÓW:

miedzią, cynkiem, blachą żelazną, papą asfaltową i wszelkiego rodzaju ornamentacye oraz malowanie. Powyższe roboty wykonywam z dobrego materjału, sumiennie i ze ścisłą znajomością swego fachu, PO CENACH PRZYSTĘPNYCH.

PRZEDSIĘBIORSTWO POGRZEBOWE
M. Stefańskiego
w Lublinie, przy ulicy Królewskiej № 204.

Załatwia pogrzeby, przewożenie i ekshumację zwłok. Dekoruje kościoły i mieszkania kwiatami i krepą. Muruje groby. Stawia pomniki. Odnawia wieńce i t. p. Magazyn zaopatrzony: w świece i kwiaty kościelne, wieńce metalowe i makartowskie od rb. 1. Trumny metalowe i drewniane od 3 rb. Krepy i wszelkie akcesorya pogrzebowe. Szarfy i litery do takowych. Latarnie do karawanu oraz krucyfiksy z wyobrażeniem Chrystusa do przybijania na krzyżu u wieka trumny.

Fabryka Trumien.

Zakład Introligatorski
JAKÓBA FISZMANA
W LUBLINIE
przy ul. Bernardyńskiej № 235.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres fachu introligatorskiego wchodzące.

CENY UMIARKOWANE.

Zakład egzystuje od roku 1845-go.

JÓZEF PAJCZER w Lublinie
SPECJALNA FABRYKA

Pieców cyrkulacyjnych do grzania wody, wanien miedzianych wszelkiego rozmiaru, aparatów dystylacyjnych i sterylizacyjnych, maszyn do wód mineralnych i napojów gazowych, kotłów, rur i rezerwoarów miedzianych, wszelkich naczyń gospodarskich kuchennych miedzianych, kuchen przewozowych dla wojsk własnej konstrukcji oraz wszelkie roboty wodociągowe i reparacje.

Adres telegr.: „PAJCZER—LUBLIN".

Zakład Tapicersko-Meblowy i Dekoracyjny

HENRYKA BORN

Krakowskie-Przedmieście № 38.

Posiada zawsze gotowe roboty na składzie i przyjmuje wszelkie **obstalunki** z własnych i powierzonych materyałów w zakres tapicerstwa wchodzące: **przerabia meble z zabezpieczeniem od moli**, urządza werendy, altany, buduary i t. p. oraz

odznaczony listem pochwalnym na wystawie Lubelskiej w 1901 r.

zajmuje się opakowaniem mebli i przeprowadzkami. Wszelkie powierzone roboty uskuteczniają się umiejętnie, bardzo gustownie z całą akuratnością na **terminy** i po **cenach bardzo przystępnych**.

Na żądanie wyjeżdżam na prowincyę.

Sz. BROMBERG

Pijarska № 2. Dom Szpeta.

Posiada stale duży wybór obuwia

MĘZKIEGO

DAMSKIEGO I

DZIECINNEGO

z najlepszych materjałów.

CENY **umiarkowane.**

PRALNIA

pod firmą

„MARJA"

Bernardyńska № 14.

Klasztor po-BERNARDYŃSKI.

Przyjmuje wszelką bieliznę do prania

PO CENACH UMIARKOWANYCH

Pranie odbywa się bez użycia szczotek lub szkodliwych chemicznych czynników.

Wykonanie punktualne.

Zakład Stolarski

P. MORAWSKIEGO

Krak.-Przedm. № 72.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące jako to: Szafy, łóżka, komody, bieliźniarki, kredensy Stoły, krzesła, oraz całkowite urządzenia utensylji dla Biur, Aptek, Handli.

Robota solidna trwała.

Ceny najniższe konkurencyjne!

MAGAZYN MEBLI

luster, mebli giętych

i ZAKŁAD TAPICERSKI

B. TOCHTERMAN

w Lublinie ul. Początkowska 146

(dom p. Frycza).

Przyjmuje wszelkie **obstalunki** i reperacye **tapicerskie** oraz **wynajmuje** meble.

Ceny nader przystępne.

NAGRODZONY

LISTEM POCHWALNYM

Na wystawie Rolniczo Przemysłowej w Lublinie 1901 r.

Magazyn Jubilerski

A. KALICKIEGO

W LUBLINIE,

Krakowskie-Przedmieście № 128, obok Kościoła Ś-go Ducha.

Posiada duży wybór wyrobów

Złotych, Srebrnych i Platerowanych,

oraz **przyjmuje obstalunki i reperacye.**

Ceny możliwie nizkie.

SKŁAD

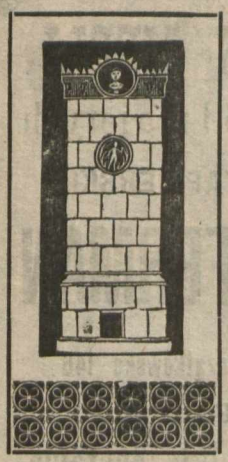
WYROBÓW TABACZNYCH

CH. W. LEWINSOHNA

w Lublinie

Róg Krakowskiego Przedmieścia i Kapucyńskiej.

Wyłączna sprzedaż tytoniu tureckiego i papierosów fabryki „REGIE".

Fabryka i Skład Kafli

E. UHLE

Dolna Panny Maryi, dom własny.

POLECA

wielki wybór najnowszych biało-glazurowanych pieców i szlifowanych kafli z **niepękającą glazurą** jako też różnych upiększeń do pieców i kominków najnowszych rysunków. Podejmuje się stawiania pieców, wszelkiego rodzaju kuchen, wanien, wykładania ścian i wszelkiej reperacyi. Na składzie zawsze gotowe materjały i wzory okazowe.

CENY NIZKIE!

Zakład Artystyczno-Rzeźbiarski

SZYMCZAKA

Bernardyńska, dom W-go Vettera.

Wykonywa przedmioty sztuki, jako to: Statuy do kościołów, transparenty, ramy, oraz wszelkie przedmioty w zakres rzeźbiarstwa wchodzące.

CENY UMIARKOWANE!

Hurtowo-detaliczny Skład Puchu i Pierzy

Pinkwas Henigsberg

W LUBLINIE

ulica Lubartowska № 647, dom W-go Weinberga.

Posiada stale na składzie wielki wybór PUCHU i PIERZA w różnych gatunkach i cenach.

Przyjmuje zamówienia na kompletne WYPRAWY.

Sprzedaż na miejscu i za ZALICZENIEM KOLEJOWEM.

W ZAMOŚCIU

Księgarnia i Skład Nut S. Goldmana

Papier. Materjały piśmienne i rysunkowe. Kajety. Książki szkolne i do nauki domowej. Książki do Nabożeństwa i ludowe. Przybory podróżnicze, myśliwskie. Galanterja. Bielizna. Wyroby skórzane.—**Ceny umiarkowane.**

Fabryka Octu Spirytusowego

ORAZ

Lakierów i Politury p. n. „Devet“

SZ. SZTERNFINKIEL

W LUBLINIE, LUBARTOWSKA № 660.

Piekarnia Nałęczowska

Michał Trejgell

W LUBLINIE

ulica Rynek № 13, dom własny.

Skład Skór

M. GEWERTZ

Lublin, ulica Lubartowska № 10, dom własny.

Wyłączny skład skór z fabryki B-ci Domańskich i z różnych innych fabryk. PASY do maszyn, BLANKI na pasy, LAKIERY do powozów itd.

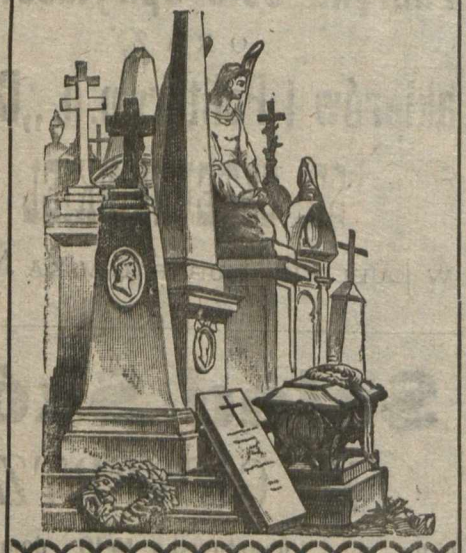

ZAKŁAD

Rzeźbiarsko-Kamieniarski

S. WAŚNIEWSKI

w Lublinie, Krakowskie-Przedmieście № 165.

Poleca gotowe pomniki z czarnego szwedzkiego granitu i labradoru. Dostawia posadzki na chodniki z twardego czerwonego i białego kieleckiego kamienia po cenach najniższych od 55 k. za łokieć kwadratowy. Wykonywa wszelkie roboty budowlane i kościelne, jak: ołtarze, chrzcielnice, kropielnice, schody, posadzki z kamienia i marmuru, balkony i t. p.

Roboty meblowe: umywalnie marmurowe od rb. 12, stoliki do nocnych szafek, samowarniki, kontuary, podstawy do wędlin, konsole z różnych kolorów marmuru; próbki i wzory są do przejrzenia w fabryce.

Rok 1905.

LICZBA ZWROTÓW KALENDARZOWYCH.

Podług kalendarza Gregorjańskiego (now. stylu)			Podług kalendarza Juljańskiego (starego stylu).
VI.	Liczba złota	VI.	
XXIV.	Epakta	VI.	
X.	Okers słońca	X.	
III.	Poczet Rzymski	III.	
A.	Litera Niedzielna	B.	

ПОДВИЖНЫЕ ПРАЗДНИКИ.

Недѣля о Мытарѣ и Фарисеѣ . .	6 Февраля.
„ о Блудномъ сынѣ . . .	13 „
Мясопустная Недѣля	20 Февраля.
Сыропустная „	27 „
Вербная Недѣля	10 Апрѣля.
Свѣтлое Воскресеніе Христово . .	17 „
Недѣля Апостола Ѳомы	24 Апрѣля.
„ Мѵроносицъ	1 Мая.
„ о Разслабленномъ . . .	8 „
„ о Самаряныѣ	15 „
„ о Слѣпомъ	22 Мая.
Вознесеніе Господне	26 „
Недѣля Св. Отецъ	29 „
День Св. Троицы	5 Іюня.
Недѣля Всѣхъ Святыхъ	12 „
1-й день Петрова поста	13 „

ŚWIĘTA RUCHOME.

Niedziela Starozapustna	19 Lutego.
„ Mięsopustna	26 „
„ Zapustna	5 Marca.
Popielec	8 „
Niedziela Wstępna	12 „
„ Sucha	19 „
„ Głucha	26 „
„ Środopostna	2 Kwietnia
„ Męki Pańskiej	9 „
„ Palmowa	16 „
Wielkanoc	23 i 24 „
Krzyżowe dni	29, 30 i 31 Maja.
Wniebowstąpienie Pańskie . . .	1 Czerwca.
Zesłanie Ducha Świętego .	11 i 12 „
Trójcy Świętej	18 „
Boże Ciało	22 „
Niedziela 1-a Adwentu	3 Grudnia.

Karnawału, licząc od Nowego Roku włącznie do Popielca, jest tygodni 9 i dni 3.

SUCHE DNI.

Pierwsze, dnia	15, 17 i 18 Marca.	Trzecie, dnia	20, 22 i 23 Września.
Drugie, „	14, 16 i 17 Czerwca.	Czwarte „	20, 22 i 23 Grudnia.

Cztery pory roku Astronomiczne.

WIOSNA zaczyna się dnia 20 Marca.
LATO zaczyna się dnia 21 Czerwca.
JESIEŃ zaczyna się dnia 22 Września.
ZIMA zaczyna się dnia 22 Grudnia.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok 1905 Ery chrześcijańskiej jest:
„ 6618 Peryodu Juliańskiego.
„ 7414 Ery byzantyńskiej.
„ 1323 Ery tureckiej; początek roku liczy się od 30 Marca 1905 r.
„ 5666 Ery żydowskiej, którego początek dnia 22 Września 1905 r.
„ 2683 Olimpad, zaczynający sie w lipcu 1905.
„ 2658 od założenia Rzymu, podług Varrona.
„ 2654 Ery Nabonassara.

Rok 1905 według nowego stylu, zaprowadzonego w roku 1582.
„ 1036 od zaprowadzenia rel. chrześc. w Rosyi.
„ 465 od wynalezienia sztuki drukarskiej.
„ 432 od urodzenia Mikołaja Kopernika.
„ 413 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.
„ 203 od założenia miasta St.-Petersburga.
„ 37 od urodzenia Najjaśniejszego Cesarza MIKOŁAJA II ALEKSANDROWICZA.
„ 11 od wstąpienia na tron Najjaśn. Pana.

Zaćmienia słońca i księżyca w roku 1905.

W roku 1905 przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa księżyca:

1. Częściowe zaćmienie księżyca d. 9 lutego. Początek zaćmienia o godz. 7 m. 28 wiecz., koniec o godz. 9 m. 42 rano.—Widzialne będzie w Europie, w wschodniej połowie Oceanu Wielkiego w Australii, Azji, Afryce.

2. Obrączkowe zaćmienie słońca d. 6 marca. Początek zaćmienia o godz. 3 m. 55 r., koniec o godz. 9 m. 40 wiecz.—Widzialne będzie w Europie, w południowej Afryce, w połud. części Madagaskaru, w połud. części Oceanu Indyjskiego, w Australii i w połud. Indjach.

3. Cząstkowe zaćmienie księżyca d. 15 sierpnia. Początek o godz. 4 m. 14 rano, koniec o godz. 6 m. 18 rano. — Widzialne będzie w południowej części Europy, w Afryce na Oceanie Atlantyckim, w północnej Ameryce, w północn.-połud. części Ameryki, i na zachodniej połowie Oceanu Wielkiego.

4. Całkowite zaćmienie słońca dnia 30 sierpnia. Początek zaćmienia o godz. 12 m. 13 w południe. Czas trwania całkowitego zaćmienia od godz. 1 m. 15 po połud., do godz. 4 m. 10 po połud. Koniec zaćmienia o godz. 5 m. 12 po połud.—Widzialne będzie w Europie, w zachod.-półn. części Ameryki, w północ. części Oceanu Atlantyckiego, w północn. części Afryki i we wschodniej Azji.

EWANGELJE

NA WSZYSTKIE NIEDZIELE I UROCZYSTOŚCI W ROKU 1905.

Na Nowy Rok, u Łukasza św. w roz. 2. *O obrzezaniu Chrystusa Pana.*

— N. 1 po N. R., u Łukasza w roz. 2. *O proroctwie Symeona i Anny stwierdzającem przyjście Messyasza.*

— Trzech Króli, u Mat. św. w roz. 2. *O świętych Trzech Królach.*

— N. 1 po 3 Królach, u Łukasza św. w rozdz. 2. *O Chrystusie w 12 latach.*

— N. 2 po 3 Królach, u Jana św. w roz. 2. *O godach w Kanie Galilejskiej.*

— N. Starozapustną, u Mateusza św. w rozdz. 20. *O robotnikach w winnicy.*

— N. Mięsopustną, u Łukasza św. w roz. 8. *O nasieniu i roli.*

— N. Zapustną, u Łukasza św. w roz. 18. *O spełnieniu się Proroctwa nad męką Pana Jezusa.* Popielec, u Mateusza św. w roz. 6. *O poście.*

— N. Wstępną, u Mateusza św. w roz. 4. *O kuszeniu Jezusa przez czarta.*

— N. Suchą, u Mateusza św. w roz. 17. *O przemienieniu się Jezusowem.*

— N. Głuchą, u Łukasza św. w rozdz. 11. *O wyrzuceniu czartów.*

— N. Srodopostną, u Jana św. w roz. 6. *O nakarmieniu 5000 ludzi.*

— N. Białą, u Jana św. w roz. 8. *O żydach chcących ukamienować Jezusa.*

— Zwiastowanie N. M. P., u Łukasza św. w r. 1 *O poselstwie Anioła Gabryela do N. M. P.*

— N. Kwietnią, u Mat. św. w roz. 21. *O wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.*

— Wielki Czwartek, u Jana św. w roz. 13. *O wieczerzy Pańskiej i umywaniu nóg Apostołom przez Jezusa.*

— Wielki Piątek, Passya czyli opisanie Męki P. Jezusa, według Jana św. w roz. 18 i 19.

— Wielką Sobotę, u Mat. św. w roz. 28. *O niewiastach przy grobie Chrystusa.*

— N. Wielk., u Marka św. w roz. 16. *O zmartwychwstaniu Chrystusa Pana.*

— Poniedziałek Wielkanoc, u Łuk. św. w roz. 24. *O dwóch uczniach Chrystusa idących do Emaus.*

— N. 1 po Wiel. czyli Przew., u Jana św. w r. 20. *O pokazaniu się Chrystusa uczniom.*

— N. 2 po Wielk., u Jana św. w roz. 10. *O Chrystusie dobrym pasterzu.*

— N. 3 po Wielk., u Jana św. w roz. 16. *O odejściu Chrystusa Pana do Ojca.*

— N. 4 po Wielk. u Jana św. w roz. 16. *O przyczynie odejścia Chrystusa.*

— N. 5 po Wielk., u Jana św. w roz. 16. *O skutkach prośby w Imię Jezusa.*

— Wnieb. Pańskie, u Marka św. w roz. 16. *O wniebowstąpieniu Pańskiem.*

Na Św. Stanisława B. i M., u Jana św. w roz. 10. *O Chrystusie dobrym pasterzu.*

— N. 6 po Wielk., u Jana św. w rozdz. 15 i 16. *O przyjściu pociechy Ducha Świętego.*

— Zesłanie Ducha Św., u Jana św. w rozdz. 14. *O zesłaniu Ducha Św.*

— Poniedziałek św., u Jana św. w roz. 13. *O rozmowie Chrystusa z Nikodemem.*

— Trójcę Swiętą, u Mat. św. w roz. 28. *O mocy danej Chrystusowi.*

— Boże Ciało, u Jana św. w roz. 6. *O Sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa.*

— N. 2 po św., u Łuk. św. w roz. 14. *O wezwaniu na wielką wieczerzę.*

— N. 3 po św., u Łukasza św. w roz. 16. *O zgubionej owcy i groszu.*

— N. 4 po św., u Łuk. św. w roz. 8 *O obfitym Piotra połowie ryb.*

— N. 5 po św., u Mateusza św. w roz. 5. *O sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem.*

— Św. Piotra i Pawła, u Mateusza św. w roz. 16. *O władzy danej św. Piotrowi.*

— N. 6 po św., u Marka św. w roz. 8. *O nakarmieniu 4000 ludzi.*

— N. 7 po św., u Mateusza św. w roz. 7. *O fałszywych prorokach.*

— N. 8 po św., u Łukasza św., roz. 16. *O Niesprawiedliwym szafarzu.*

— N. 9 po św., u Łukasza św. w roz. 19. *O zburzeniu Jerozolimy i wypędzeniu handlujących z kościoła.*

— N. 10 po św., u Łukasza św. w roz. 18. *O faryzeuszu i celniku.*

— N. 11 po św., u Marka św. w roz. 7. *O uzdrowieniu głuchoniemego.*

— N. 12 po św., u Łukasza św. w roz. 10. *O rannym Samarytaninie.*

— Wniebowzięcie N. M. P., u Łuk. św. w roz. 10. *O błogosławionych słuchających słowa Bożego.*

— N. 13 po św., u Łuk. św. w roz. 17. *O uzdrowieniu 10-ciu trędowatych.*

— N. 14 po św., u Mateusza św. w roz. 6. *O służeniu Bogu i mamonie.*

— 15 po św., u Łukasza św. w roz. 7. *O wskrzeszeniu syna wdowy.*

— Narodzenie N. M. P., u Mateusza św. w r. 1. *Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.*

— N. 16 po św., u Łuk. św. w roz. 14. *O uzdrowieniu opuchłego.*

— N. 17 po św., u Mat. św. w roz. 22. *O miłości Boga i bliźniego.*

— N. 18, u Mateusza św. w roz. 9. *O uzdrowieniu ruszonego powietrzem.*

— N. 19 po św., u Mateusza św. w roz. 22. *O wezwaniu na gody weselne.*

— N. 20 po św., u Jana św. w roz. 4. *O chorym synu Królewskim.*

Na N. 21 po św., u Mat. św. w roz. 18. *O dłużniku i złośliwym słudze.*
— N. 22 po św., u Mat. św. w roz. 22. *O oddaniu czynszowej monety.*
— N. 23 po św., u Mat. św. w roz. 9. *O wskrzeszeniu córki księcia.*
— Wszystkich Swiętych, u Mat. św. w rozdz. 9. *O ośmiu błogosławieństwach.*
— Dzień Zaduszny, u Jana św. w roz. 5. *O wskrzeszeniu umarłych.*
— N. 24 po św., u Mat św. w roz. 13. *O siejbiarzu i rozmaitem nasieniu.*
— N. 25 po św., u Mat. św. w roz. 13. *O ziarnie gorczycznem.*
— N. 26 po św., u Mat. św. w roz. 24. *O sądzie ostatecznym.*
— N. 1 Adwentu, u Łuk. św. w roz. 21. *O znakach na niebie i ziemi.*

Na Niepokalane Poczęcie N. M. P., u Łukasza św. w roz. 1. *O pozdrowieniu anielskiem.*
— N. 2 Adwentu, u Mateusza, św. w rozdz. 11 *O poselstwie Jana do Chrystusa.*
— N. 3 Adwentu, u Jana św. w roz. 1. *O poselstwie żydów do Jana.*
— N. 4 Adwentu u Łukasza św. w roz. 3. *O Janie opowiadającym chrzest i pokutę.*
— Boże Narodzenie, u Łukasza św. w rozdz. 2. *O Narodzeniu Chrystusa Pana.*
— Sw. Szczepana, u Mateusza św. w rozdz. 23. *O posyłaniu Proroków.*
— Sw. Jana Ewangelistę, u Jana św. wroz. 21. *O naśladowaniu Chrystusa i o ulubionym Jego uczniu.*
— Młodzianków, u Mat. św. w roz. 2. *O ucieczce do Egiptu i rzezi dziatek w Betlem.*
— N. po Narodz. Chr. Pana, u Łuk. św. w roz. 2, *O stwierdzeniu proroctwa przyjścia Messyasza.*

DOM CESARSKO-ROSYJSKI.

JEGO CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejszy Pan **MIKOŁAJ II ALEKSANDROWICZ**, Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, urodzony w dniu 6-go (18-go) maja 1868 r. Imieniny w dniu 6 (19) grudnia.

Najdostojniejsza Matka Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Mość Najjaśniejsza Pani **MARYA TEODOROWNA**, urodzona w dniu 14 (26) listopada 1847 roku. Imieniny w dniu 22 lipca (4 sierpnia). Była w stanie zamężnym z Cesarzem Aleksandrem III-m (spoczął w Bogu 20 października (1 listopada) 1894 roku).

Najdostojniejsza Małżonka Najjaśniejszego Pana.

JEJ CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejsza Pani **ALEKSANDRA TEODOROWNA**, urodzona w dniu 25 maja (6 czerwca) 1872 r. Imieniny 23 kwietnia (6 maja). W stanie zamężnym od 14 (26) listopada 1894 roku. Córka Wielkiego Księcia Hesskiego Ludwika IV i Jego małż. Wielkiej Księżny Alicyi

Jego Cesarska Wysokość **Następca Tronu** Cesarzewicz i Wielki Książę **Aleksy Mikołajewicz**, urodzony w dniu 30 lipca (12 sierpnia) 1904 r. Imieniny w dniu 5 (18 października.)

Najdostojniejsze Córki Najjaśniejszych Państwa.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Olga Mikołajówna**, ur. w dniu 3 (15) listopada 1895 roku. Imieniny w dniu 11 (24) lipca.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Tatjana Mikołajówna**, urodzona w dniu 29 maja (10 czerwca) 1897 roku. Imieniny w dniu 12 (25) stycznia.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marya Mikołajówna**, ur. w dniu 14 (26) czerwca 1899 r. Imieniny w dniu 22 lipca (4 sierpnia).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Anastazja Mikołajówna**, ur. w d. 5 (18) czerwca 1901 r. Imieniny dnia 22 grudnia (4 stycznia).

Najdostojniejszy Brat Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książe **Michał Aleksandrowicz**, urodzony w dniu 22 listopada (4 grudnia) 1878 r. Imieniny w dniu 22 listopada (5 grud.)

Najdostojniejsze Siostry Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Ksenia Aleksandrówna** (patrz dalej).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Olga Aleksandrówna**, urodzona w dniu 1 (13) czerwca 1882 roku. Imieniny dnia 11 (24) lipca; w stanie zamężnym od 27 lipca (9 sierpnia) 1901 roku z Jego Wysokością Księciem Piotrem Aleksandrowiczem Oldenburskim.

Najdostojniejsi Stryjowie i Ciotki Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę **Włodzimierz Aleksandrowicz**, urodzony w dniu 10 (22) kwietnia 1847 r. Imieniny w dniu 15 (28) lipca. Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marya Pawłówna**, ur. w dniu 2 (14) maja 1854 r. Imieniny d. 22 lipca (4 sierpnia). Ich dzieci: Ich Cesarskie Wysokości: Wielki Książę **Cyryl Włodzimierzowicz**, ur. w d. 30 września (12 października) 1876 r. Imieniny w d. 11 (24) maja. Wielki Książę **Borys Włodzimierzowicz**, ur. d. 12 (24) listopada 1877 r. Imieniny 2 (15) maja. Wielki Książę **Andrzej Włodzimierzowicz**, ur. d. 2 (14) maja 1879 r. Imieniny 30 listopada (3 grudnia). Wielka Księżna **Helena Włodzimierzówna**, ur. dnia 17 (29) stycznia 1882 r. Imieniny 21 maja (3 czerwca); w stanie zamężnym od 16 (29) sierpnia 1902 r., z Jego Królewską Wysokością, Królewiczem Greckim Mikołajem Jerzowiczem.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę **Aleksy Aleksandrowicz**, urodz. dn. 2 (14) stycznia 1850 r. mieniny 20 maja (2 czerwca).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Ks. **Serglusz Aleksandrowicz**, ur. d. 29 kwiet. (11 maja) 1857 r. Imieniny d. 5. (18) lipca. Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Elżbieta Teodorówna**, ur. d. 20 października (1 listopada) 1864 r. Imieniny 5 (18) września.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę **Paweł Aleksandrowicz**, ur. d. 21 września (3 Października) 1860 r. Imieniny d. 29 czerwca (12 lipca). Był żonaty z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżną Aleksandrą Jerzówną († d. 12 (24) wrześ. 1891 r.) Dzieci Jego: Jego Cesarska Wysokość Wielki Ks. **Dymitr Pawłowicz**, ur. dnia 6 (18) września 1891 r. Imieniny 21 września (4 października). Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marya Pawłówna**, ur. dnia 6 (18) kwietnia 1890 r. Imieniny 22-go lipca (4 sierpnia).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marya Aleksandrówna**, ur. dnia 5 (17) października 1853 r. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Zamężna z Jego Królewską Wysokością Księciem Alfredem-Ernestem-Albertem Wielkobrytanskim, Księciem Saksen-Koburg-Gotajskim.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Ks. *Aleksandra Józefówna*, urodz. dnia 26 czerwca (8 lipca) 1830 r., imieniny 23 kwietnia (6 maja). Była zaślubiona Jego Cesarskiej Wysokości Wielk. Księciu Konstantemu Mikołajewiczowi († dnia 13 (25) stycznia 1892 roku). Jej dzieci:

Jego Cesarska Wysokość Wielki Ks. *Mikołaj Konstantynowicz*, ur. dnia 2 (14) lutego 1850 roku, imieniny dnia 6 (19) grudnia.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Ks. *Konstanty Konstantynowicz*, ur. dnia 10 (22) sierpnia 1858 r., imieniny 21 maja (3 czerwca). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna *Elżbieta Maurycówna*, ur. dnia 13 (25) stycznia 1865 roku, imieniny 5 (18) września. Ich dzieci: Ich Wysokości: Książę *Jan Konstantynowicz*, ur. dnia 23 czerwca (5 lipca) 1886 roku, imieniny dnia 24 czerwca (7-go lipca), Książę *Gabryel Konstantynowicz*, ur. d. 3-go (15) lipca 1887 roku, imieniny dnia 13 (26) lipca. Książę *Konstanty Konstantynowicz*, ur. dnia 20 grud. (1 stycz.) 1890 roku, imieniny dnia 21 maja (3-go czerwca). Książę *Oleg Konstantynowicz*, ur. d. 15 (27) listopada 1892 r., imieniny 20 września (3 października). Książę *Igor Konstantynowicz*, ur. d. 29 maja (10 czerwca) 1894 r., imieniny 5 (18) czerwca. Książę *Jerzy Konstantynowicz*, ur. d. 23 kwietnia (6 maja) 1903 r., imieniny 23 kwietnia (6 maja). Księżna *Tatjana Konstantynówna*, ur. d. 11-go (23) stycznia 1890 r., imieniny dnia 12 (25) stycznia.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Dymitr Konstantynowicz*, urodz. d. 1 (13) czerwca 1860 r., imieniny d. 21 września (4 października).

Jej Królewska Mość Królowa Hellenów *Olga Konstantynówna*, ur. 22 sierpnia (3 wrześ.) 1851 r., imieniny 11 (24) lipca. Małżonka Jego Królewskiej Mości Króla Hellenów Jerzego I-go.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna *Wiara Konstantynówna*, ur. d. 4 (16) lutego 1854 r., imieniny 17 (30) września; była poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Księciu Wilhelmowi-Eugeniuszowi Wirtembergskiemu.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Mikołaj Mikołajowicz*, ur. d. 6 (18) listopada 1856 r., imieniny 27 lipca (9 sierpnia).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Piotr Mikołajowicz*, ur. d. 10 (22) stycznia 1864 r., imieniny 29 czerwca (12 lipca). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna, *Milica Mikołajówna*, ur. d. 14 (26) lipca 1866 r., imieniny d. 19 lipca (1 sierpnia). Ich dzieci: Ich Wysokości: Książę *Roman Piotrowicz*, urodz. 5 (17) października 1896 r. imieniny 19 lipca (1 sierpnia). Jej Wysokość Księżna *Maryna Piotrówna*, ur. d. 28 lutego (12 marca) 1892 roku, imieniny 28 lutego (13 marca). Księżna *Nadzieja Piotrówna*, ur. 3 (15) marca 1898 r. imieniny 17 (30) września.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Michał Mikołajowicz*, ur. d. 13 (25) października 1832 r., imieniny 8 (21) listopada. Był żonaty z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżną Olgą Teodorówną († dnia 31-go marca (12 kwietnia) 1891 roku). Jego dzieci:

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Mikołaj Michałowicz*, ur. dnia 14 (26) kwietnia 1859 roku, imieniny dnia 6 (19) grudnia.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Michał Michałowicz*, ur. d. 4 (16) października 1861 roku. imieniny d. 8 (21) listopada.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książe *Jerzy Michałowicz*, ur. d. 11 (23) sierpnia 1863 r., imieniny 26 listopada (9 grudnia). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna *Marya Jerzówna*, ur. d. 20 lutego (3 marca) 1876 r. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Ich dzieci: Ich Wysokości: Księżna *Nina Jerzówna*, ur. 7 (20) czerwca 1901 r., imieniny 14 (27) stycznia. Księżna *Ksienia Jerzówna*, ur. 9 (22) sierpnia 1903 r., imieniny 24 stycz. (6 lut.).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Ks. *Aleksander Michałowicz*, ur. dnia 1-go (13) kwietnia 1866 roku, imieniny d. 30 sierpnia (20 września). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Ks. *Ksienia Aleksandrówna*, ur. d. 25 marca (6 kwiet.) 1875 r., imieniny 24 stycz. (6 lutego). Ich dzieci: Ich Wysokości: Książę *Andrzej Aleksandrowicz*, urodzony dn. 12 (24) stycznia 1897 r., imieniny 30 listopada (13 grudnia). Książę *Teodor Aleksandrowicz*, ur. d. 11 (23) grudnia 1898 r. Imieniny 16 (29) maja. Książe *Nikita Aleksandrowicz*, ur. d. 4 (17) stycznia 1900 r. Imieniny 24 czerwca (7 lipca). Książę *Dymitr Aleksandrowicz*, ur. 2 (15) sierpnia 1901 r., imieniny 26 października (8 list.). Książe *Rościsław Aleksandrowicz*, ur. 11 (24) listopada 1902 roku, imieniny 14 (27) marca. Księżna *Irena Aleksandrówna*, ur. 3 (15) lipca 1895 r. Imieniny 5 (18) maja.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę *Sergjusz Michałowicz*, ur. 25 września (7 paź.) 1869 r., imieniny 25 września (8 października).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna *Anastazja Michałówna*, ur. d. 16 (28) lipca 1860 roku imieniny 22 grudnia (3-go stycznia). Poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Wielk. Księciu Meklemburgo Szweryńskiemu, Fryderykowi-Franciszkowi.

KALENDARZ NA ROK ZWYCZAJNY

1905.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch.	zach.
1	8 14	3 55
5	8 13	4 0
10	8 10	4 6
15	8 6	4 13
20	8 1	4 22
25	7 55	4 31
30	7 48	4 41

Styczeń

Tabelka dług. i przyb. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	7 41	0 7
5	7 46	0 12
10	7 55	0 21
15	8 7	0 33
20	8 20	0 46
25	8 30	1 1
30	8 52	1 18

Słońce wstępuje w znak WODNIKA dnia 21.

Число	Дни нед.	ЯНВАРЬ 31 день. Православный Календарь.	Date	Dnie tyg.	STYCZEŃ ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	В.	*Дек. 1904 г.* Мч. Бонифатія, Иліи.	1	N.	**Obrzezanie Pańskie. Nowy Rok 1905.**	Mieczysław
20	П.	Св. Игнатія Богоносца.	2	P.	Makarego Op., Martyniana B.	Strzezysław
21	В.	Мч. Іуліаніи Прест. Св. Петра ММ.	3	W.	Daniela M., Genowefy P.	Własztimiła
22	С.	Вмчц. Анастасіи и мч. Евтихіана.	4	S.	Tytusa B., Rygoberta B. W.	Dobromir
23	Ч.	П. Павла Еп. Неок.	5	C.	*Wigilja.* Telesfora P. M., Symeona Z.	Własztiboj
24	П.	Прп. мч. Евгенія, Прп. Николая.	6	P.	†**Objawienie Pańskie. Trzech Króll.**	Bojomir
25	С.	**Рожд. Господа Іисуса Христа.**	7	S.	Lucjana i Juljana M. m.	Swiatosław
26	В.	**Соборъ Прео. Богородицы.**	8	N.	**I po 3 Król.** Seweryna op., Juljana M.	Mścisław
27	П.	*Первомучен. Стефана.*	9	P.	Marcjanny P. M. Jukunda M.	Władimir
28	В.	Ап. Никанора. Мч. Индиса.	10	W.	Agatona P. Wilhelma B. M.	Dobrosław
29	С.	Св. 14000 мл. изб. въ Виѳлеемѣ.	11	S.	Honoraty P. Hygina P. M.	Krzesimir
30	Ч.	Мч. Анисіи Пр. Ѳеодоры.	12	C.	Arkadjusza i Modesta m.	Czesław
31	П.	Прп. Мелаиіи Римл.	13	P.	† Weroniki i Glafiry P. p.	Bogomir
1	С.	☩ *Янв. 1905 г.* **Нов. г. Обр. Госп.** Св. Вас.	14	S.	Hilarego B. W. D. K.	Radogost
2	В.	**Нед. предъ Просв. Св. Сильвестра** п. Р.	15	N.	**2 p. 3 Król.** *Imienia Jezus.* Pawła I P.	Domosław
3	П.	Прр. Малахіи, мч. Гордія.	16	P.	Marcellego P. M., Otona M.	Włodzimir
4	В.	Соборъ 70 Апост., пр. Ѳеоктиста.	17	W.	Antoniego Op.	Rościsław
5	С.	Мч. Ѳеопемпта еп. Ѳеоны.	18	S.	Katedry Św. Piotra w Rzymie.	Jaropełk
6	Ч.	☩ **Богоявленіе Господне.**	19	C.	Henryka B. W., Marty M.	Ratimir
7	П.	☩ *Соб. Св. Іоанна П.* прп. Ѳеодосія.	20	P.	† Fabiana P. M., Sebastjana M.	Sebastyan
8	С.	Прп. Георгія Х., Иліи, Григоргія п.	21	S.	Agnieszki P. M., Epifaniusza B. W.	Jarosław
9	В.	**Нед. по Просв.** Св. Филиппа м. Моск.	22	N.	**3 p. 3 Król.** *Ś. Rodz.* Wincent. i Anast.	Witisław
10	П.	Св. Григорія еп. Нис. пр. Павла Ком.	23	P.	*Zaśl. N. M. P.* Ildefonsa B. W., Eme-	Wrocisław
11	В.	*Прп. Ѳеодосія велик.* Михаила кл.	24	W.	Tymoteusza B. M. (rencjanny P. M.	Chwalibóg
12	С.	Мч. Татіаны, Св. Саввы.	25	S.	*Nawrócenie Św. Pawła Ap.*	Miłosz
13	Ч.	Мч. Ермила, Петра, прп. Іакова.	26	C.	Polikarpa B. M., Pauli Wd.	Skarbimir
14	П.	Прп. Отецъ въ Синаѣ и Раифе из.	27	P.	† Jana Złotoustego B. W. D. K.	Przybysław
15	С.	Прп. Павла Ѳивейск.	28	S.	Flawiana i Leonidysa M. m.	Radomir
16	В.	**Нед. 30. Пок. ч.** веригамъ Ап. Петра.	29	N.	**4 p. 3 Król.** Francisz. Salezego B. W. D. K.	Zdzisław
17	П.	*Пп. Антонія Велик.*	30	P.	Martyny P. M., Sawiny P.	Dobrogniew
18	В.	*Св. Аѳанасія Вел. и Кирилла алек.*	31	W.	Piotra Nolasko W., Marcelli Wd.	Spitogniew

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● Nów. d. 5, o godz. 7 m. 52 wiecz.
◗ Pierw. kw. d. 13. o g. 9 m. 46 w.
○ Pełnia d. 21, o g, 8 m. 49 r.
◖ Ost. kw. d. 28. o g. 1 m. 55 r.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 7, 14, 21, 28 Sabaty; d. 7 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Szwat.

Notatnik na miesiąc Styczeń.

1*	17
2	18
3	19
4	20
5	21
6*	22*
7	23
8*	24
9	25
10	26
11	27
12	28
13	29*
14	30
15*	31
16	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

25 grudnia (7 stycznia) rocznica oswobodzenia kościoła i państwa Russkiego od najścia Francuzów i z nimi 20 tu narodowości. 1 (14) stycznia Nowy Rok st. st.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	zach. g. m.
1	7 44	4 45
5	7 37	4 51
10	7 29	5 2
15	7 18	5 12
20	7 8	5 22
25	6 58	5 30
30	6 50	5 35

Luty

Tabelka dług. i przyb. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	8 58	1 24
5	9 13	1 39
10	9 31	1 57
15	9 51	2 17
20	10 11	2 37
25	10 30	2 56
30	10 44	3 8

Słońce wstępuje w znak R Y B dnia 23.

Число	Дни нед.	ФЕВРАЛЬ 28 дней Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	LUTY ma dni 28. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	С.	*Январь.* Прп. Макарія Егип.	1	Ś.	†† *Wigilja.* Ignacego B. M., Brygidy P.	Żegota.
20	Ч.	*Прп. Евѳимія Вел.*	2	C.	**Oczyszczenie N. M. P.**	Mirosław.
21	П.	Прп. Максима испов.	3	P.	† Błażeja B. M.	Błażeja.
22	С.	Ап. Тимоѳея, мч. Анастасія.	4	S.	Ansgarego i Andrzeja B. b. w w.	Witosław.
23	В.	**Нед. 31. Св. мч. Климента, св. Павлин. м.**	5	N.	**5 po 3 Król.** Agaty P. M.	Dobrochna.
24	П.	Прп. Ксенія, Македонія.	6	P.	Doroty P. M., Sylwana B.M., Tytusa B.w.	Bohdana.
25	В.	*Св. Григорія Богосл.*	7	*W.*	Romualda Op., Ryszarda Kr.	Szulisław.
26	С.	Прп. Ксенофонта и Маріи.	8	S.	Jana z Matty *W.*, Emiljana M.	Gniewomir.
27	Ч.	*Перен. мощ. Св. Іоанна Злат.*	9	C.	Apolonii P. M., Cyryla B. Aleks. D. K.	Gorysław.
28	П.	Прп. Ефрема, Палладія, Ѳеодосія.	10	P.	† Scholastyki P., Sylwana B .W.	Tomiła bł.
29	С.	Перен. мощ. Св. м. Игнатія Богон.	11	S.	Saturnina k. M., 7 zał. zak. Serwitów.	Świętochnia.
30	В	✠ **Нед. 32.** *Васил. В., Григ. В. Іоан. Зл.*	12	N.	**6 po 3 Król.** Eulalii P. M.	Radzyń ś.
31	П.	Св. безср. и чуд. Кира и Іоанна.	13	P.	Juljana i Dobrosława M. m., Katarzyny	Jordan.
1	В.	*Февраль.* Мч. Трифона, прп. Петра.	14	W.	Walentego kapł. M., Zenona M.	Niemir.
2	С.	✠ **Сретеніе Господне.**	15	S.	Faustyna i Jowity M. m.	Szczęsław.
3	Ч.	Св. Прав, *Симеона Богопр.*	16	C.	Juljanny P. M., Juljana M.	Milada bł.
4	П.	П. Исидора, Кирилла н., В. к. Геор. В.	17	P.	† Donata i Teodula M. m.	Świtodar.
5	С.	С. Ѳеодосія Ч., Мч. Агаѳія и Ѳеодулія.	18	S.	Symeona B. M., Maksyma M.	Wielosław.
6	В.	**Нед. о Мыт. и Фар.** С. Вукола, м. Маріи	19	N.	**Starozapustna** Konrada *W.* Mansweta.	Czcisława.
7	П.	Прп. Параскевія и Луки. [и Маріи	20	P.	Leona i Eucherjusza B. b. W. w.	Lubomir.
8	В.	Вмч. Ѳеодора стр., Св. прор Захарія.	21	W.	Maksymiana B. Feliksa B. w. Andrzeja.	Onosława.
9	С.	Мч. Никифора, Св. мч. Маркелла.	22	S.	*Katedry Św. Piotra w Ant.*	Wrocisław.
10	Ч.	Св мч. Харлампія, мч. Порфирія.	23	C.	Piotra Damiana b. d. k.	Przedzisław.
11	П.	Св. мч. Власія еп., кн. Всеволода.	24	P	† *Macieja Ap.*, Sergiusza m.	Bogusław.
12	С.	Св. Мелетія и св. Алексія мит. моск.	25	S	Zygfryda b. w.	Sławobój.
13	В.	**Нед. о Блуд. сынѣ.** П. Мартиніана Сум.	26	N.	**Mięsopustna** Aleksandra i Nestora.	Mirosław.
14	П.	Прп. Кирилла, Исаакія печ.	27	P.	Leandra b. w., Aleksandra m.	Wiarosław
15	В.	Св. Ап. Онисима, прп. Евсевія пуст.	28	*W.*	Romana Op., Makarego m.	Tworzymir.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● Nów d. 4, o godz. 12 m. 42 po poł.

◗ Pierw. kw. d. 12, o godz. 5 m. 55 w.

○ Pełnia d. 19, o godz. 8 m. 27 w.

◖ Ost. kw. d. 26, o godz. 11 m. 39 r.

Święta wyznania Mojżeszowego

Dnia 4, 11, 18, 25 Sabaty; d. 5 i 6 Rozchodesz czyli 1-sze dni miesiąca Adar; d. 16 Post Estery; d. 19 i 21 mały Purym (zapusty).

Notatnik na miesiąc Luty.

1		15	
2*		16	
3		17	
4		18	
5*		19*	
6		20	
7		21	
8		22	
9		23	
10		24	
11		25	
12*		26*	
13		27	
14		28	

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch g. m.	zach. g. m.
1	6 48	5 38
5	6 39	5 48
10	6 27	5 54
15	6 15	6 4
20	6 4	6 11
25	5 51	6 21
30	5 40	6 30

Marzec

Tabelka dług. i przyb. dnia		
Dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	10 50	3 16
5	11 10	3 36
10	11 28	3 54
15	11 49	4 15
20	12 8	4 34
25	12 29	4 55
30	12 50	5 16

Słońce wstępuje w znak BARANA dnia 21.

Число	Дни нед.	МАРТЪ 31 день. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	MARZEC ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
16	С.	*Февраль.* Мч. Памфила, Павла.	1	S.	Albina B. w.	Budzisław.
17	Ч.	Св. Вмч. Ѳеодора Тирона.	2	C.	Heleny Cesarz.	Rodosław.
18	П.	Св. Льва, папы Римск., св. Агапита.	3	P.	† Kunegundy Ces.	Sławomiła.
19	С.	*Ап. Архиппа и Филимона.*	4	S.	*Kazimierza Król. W.* Lucjusza p. m.	Kazimierz.
20	В.	**Нед. Мясоп.** Льва Катан., п. Агаѳона.	5	N.	**Zapustna.** Adrjana i Euzebiusza m. m.	Pokosław.
21	П.	Прп. Тимоѳея, св. Евстаѳія и Георгія.	6	P.	Wiktora i Wiktoryna m. m.	Wojsław.
22	В.	Прп. Аѳанасія, мч. Маврикія.	7	W.	Tomasza z Akwinu w. d. k.	Bogowit bł.
23	С.	Св, мч. Поликарпа, Прп. Іоанна.	8	S.	†† *Popielec.* Jana Bożego w.	Miłogosz.
24	Ч.	1 и 2 обр. чес. г. прор. пр. и кр. Іоанна.	9	C.	†† Franciszki Rzymianki.	Mścisław bł.
25	П.	Св. Тарасія архіеп. Констант.	10	P.	†† 40 Męczenników, Wiktora m.	Bożesław.
26	С.	Св. Порфирія еписк. мч. Севастіана.	11	S.	†† Konstantego w., Heraklusza m.	Ludosław.
27	В.	**Нед. Сыропо.** Пр. Прокопія декапол.	12	N.	† **I post. Wstępna.** Grzegorza *W.* p. w.	Swatosz.
28	П.	*Нач. 1 с. В. Пос.* П. Василія исп.	13	P.	† Krystyny P. M., Nicefora B. M.	Niecisław.
1	В.	*Мартъ.* Пр. мч. Евдокіи. мч. Нестора.	14	W.	† *Matyldy* Kr. wd., Leona B. M.	Rozena.
2	С.	С. мч. Ѳеодота, Авраамія еп. Тверск.	15	S.	†† Klemensa Hofbauera w., Longina.	Długomir.
3	Ч.	Мч. Евтропія, Клеоника и Василиска.	16	C.	† Abrachama Pust., Eufrozyny P.	Ojcosław.
4	П.	Прп. Герасима, мч. Іуліаніи.	17	P.	†† Józefa z Arymatei w., Gertrudy.	Zbigniew.
5	С.	Мч. Конона, Онисія, Евлогія.	18	S.	†† *Gabryela arch.*, Cyryla B. Jer. D. k.	Boguchwał.
6	В.	**Нед. Правосл.** Мч. Константина, Васоя.	19	N.	† **2 post. Sucha.** *Józefa Obl. N. M. P.*	Bohdan.
7	П.	*2 С. В. Пос.* Св. м. Василія, Ефрема.	20	P.	† *Wolframa B.*, Eufemii m.	Poiemir.
8	В.	Прп. Ѳеофилакта Прп. Дометія.	21	W.	† Benedykta Op.	Bogosław.
9	С.	*Св. 40 мчн. Севастійскихъ.*	22	S.	†† Katarzyny w., Bogusława B.	Godysław.
10	Ч.	Мч. Кодрата, Кипріана, Діонисія.	23	C.	† Kat rzyny Kr. P., Nikona i Pelagii.	Zbisław.
11	П.	Св. Софонія патр., Св. Евѳимія арх.	24	P.	†† Marka i Tymoteusza m. m.	Ludomira.
12	С.	Пр. Ѳеофана исп., св. Григорія Дв.	25	S.	†† **Zwiastowanie N. M. P.**	Więczysław.
13	В.	**2 Нед. В. Пос.** С. Никифора м. Алекс.	26	N.	†**3 post. Głuch.** Ludgera B. w., Tekli m.	Swiętobój.
14	П.	*3 С. В. Пост.* Ѳеогноста митр. К.	27	P.	† Jana Damas. B. D. k.	Bohdan bł.
15	В.	*Мч.* Агапія. Тимолая, Ромила.	28	W.	† Jana Kapistrana w., Syksta III P.	Krzesław.
16	С.	*Мч.* Савина и Трофима.	29	S.	†† Eustazego Op., Cyrylla M,	Czcimisław.
17	Ч.	Прп. Алексія чел. Божія, П. *Макарія.*	30	C.	† Kwiryna M., Anieli wd.	Szukosław.
18	П.	Св. Кирилла арх. Іерус., м. Трофима.	31	P.	†† Balbiny P., Beniamina *M*,	Dolromira.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● Nów. d. 6, o godz. 6 m. 54 rano.
◗ Pierw. kw. d. 14, o godz. 10 m. 34 r.
○ Pełnia d. 21, o godz. 6 m. 31 r.
◖ Ost. kw. d. 27, o g. 11 m. 10 w.

Swięta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4, 11, 18, 25 Sabaty;d, 7 i 8 Rozchodesz, czyli 1-sze dni miesiąca *We*adar (miesiąc przybyszowy); d. 21, 22 Purym (zapusty).

Notatnik na miesiąc Marzec.

1	17
2	18
3	19*
4	20
5*	21
6	22
7	23
8	24
9	25*
10	26*
11	27
12*	28
13	29
14	30
15	31
16	

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	Zach. g. m.
1	5 38	6 31
5	5 29	6 38
10	5 17	6 47
15	5 6	6 55
20	4 55	7 4
25	4 44	7 13
30	4 34	7 21

Kwiecień

Tabelka dług i przyb. dni		
dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	12 53	5 19
5	13 9	5 35
10	13 30	5 56
15	13 49	6 15
20	14 9	6 35
25	14 29	6 55
30	14 47	7 13

Słońce wstępuje w znak BYKA dnia 30.

Число.	Дни нед.	АПРѢЛЬ 30 дней. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	KWIECIEN ma dni 30. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	С.	*Мартъ.* Мч. Хрисанѳа, Даріи, Клавдія.	1	S.	†† Teodory M., Hugona B.	Zbigniew.
20	В.	**3 Нед. В. Пос.** П.Іоанна. Сергія.	2	N.	† **4 post. Środop.** Franciszka á Paulo.	Sudomir.
21	П.	*4 Седм. В. Пос.* Пр. Іакова ис., Ѳомы.	3	P.	† Ryszarda B. w.	Mnożysław.
22	В.	Св. мч. Василія, прп. Исаакія.	4	W.	† Izydora B. *W.* D. K., Platona w.	Władisław.
23	С.	Пр. мч. Никона, мч. Лидіи.	5	S.	†† *Wincentego* Fer. *W.*, Ireny P. *M.*	Borzywój bł.
24	Ч.	Св. Артемона, Прп. Іакова и Захаріи.	6	C.	† *W*ilhelma Op., Celestyna P. p.	Świętobór.
25	П.	✠ **Благовѣщеніе Пресв. Богородицѣ.**	7	P.	†† Epifaniusza B. M.	Przesław.
26	С.	Соборъ Арх. Гавріила. П. Василія.	8	S.	†† Dyonizego B. *W.*	Radosław.
27	В.	**4 Нед. В. Пос.** Мч. Матроны, Іоанна.	9	N.	† **5 p. Męki Pańsk.** Marji Kleofasowej.	Dobrosław.
28	П.	*5 Сед. В Пос.* Прп. Иларіона.	10	P.	† Ezechiela Pr. M.	Gorysław.
29	В.	Св. *М*арка, прп. Кирилла.	11	W.	† Leona *W*ielk. P. *W.* D. K.	Jaromir.
30	С.	Прп. Іоанна мѣствич., Ап. Сосѳена.	12	S.	†† *W*iktora M., Daniela W.	Lubosław.
31	Ч.	Св. Аполлонія пуст., Пр. Ипатія,	13	C.	† Hermenegilda Królew. *M.*	Przemysław.
1	П.	*Апрѣль.* Прп. Маріи Егип., Макарія.	14	P.	†† *Siedmiu bol. N. M. P.* Walerjana.	Myślimir.
2	С.	Прп. Тита. мч. Поликарпа.	15	S.	†† Anastazego i Bazylisy M. m.	Wacław.
3	В.	**5 Нед. В. Пос.** П. Никиты, м. Ѳеодосіи.	16	N.	† **6 p. Palmowa.** Marceljana i Lam.	Nosisław.
4	П.	*6 Сед. В. Пос.* Прп. Іосифа, Георгія.	17	P.	†† Aniceta P. M., Roberta *W.*	Kasisław
5	В.	Мч. Ѳеодула, Прп. Ѳеоны.	18	W.	†† Bogumiła *W.* Apoloniusza M.	Gościsław.
6	С.	Св. Меѳодія равноап. арх. Миров.	19	S.	†† Tymona i Hermogenesa M. m.	Władimir.
7	Ч.	Св. Георгія, мч. Акилины.	20	C.	†† *Wielki.* Sulpicjusza i Serwiljana.	Czesław M.
8	П.	Ап. Иродіона, Флегонта.	21	P.	†† *Wielki.* Anzelma B. w. D. K.	Drogomił.
9	С.	Прм. Вадима, мч. Авдіеса.	22	S.	†† *Wielka.* Sotera i Kaja *P.* p. *M*, m.	Strzeżymir.
10	В.	**Нед. Ваій.** Мч. Максима, Александра.	23	N.	**Zmartwychwstanie Chr. Pana.** Jerzego.	Wojciech ś.
11	П.	*Страстная Седмица.* м. Антипы еп.	24	P.	**Wielkanoc.** Fidelisa Kapucyna M.	Jerzy ś.
12	В.	Св. Василія, прп. Исаака.	25	W.	*Wielkanoc. Marka Ewang.*, Ermina B.	Jarosław.
13	С.	Св. мч. Артемона.	26	S.	Kleta i Marcellina P. p. M. m.	Spitymir.
14	Ч.	*Великій.* Св. *М*артина испов.	27	C.	Teofila i Tertuljana B. b. w. m.	Bogufał.
15	П.	*Великая.* Ап. Аристарха и Трофима.	28	P.	† Pawła od Krzyża w. *W*italisa M.	Zywisław.
16	С.	*Великая.* Мч. Агапіи. Ирины, Ѳеодора.	29	S.	Piotra *M.*, Roberta Op.	Sławogost.
17	В.	✠ **Свѣт. Христ. Воск.** Св. мч. Симеона.	30	N.	**Przewodnia.** Katarzyny Seneńsk P.	Chwalisław.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● **Nów d. 5, o godz. 12 m. 58 r.**

◗ **Pierw. kw. d. 12, o g. 11 m. 16 w.**

○ **Pełnia d. 19, o godz. 3 m. 13 p. p.**

◖ **Ost. kw. d. 26, o g. 12 m. 49 p. p.**

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1, 8, 15, 22, 29 Sabaty; dnia 6 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Nisan; d. 20 i 21 Pesach (wielkanoc); d. 22, 23, 24 i 25 wolne święta; d. 26 i 27 ostatnie dni świąt, ur. (wielkanocne).

Notatnik na miesiąc Kwiecień.

1		16*	
2*		17	
3		18	
4		19	
5		20	
6		21	
7		22	
8		23*	
9*		24*	
10		25	
11		26	
12		27	
13		28	
14		29	
15		30*	

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch.	zach.
1	4 32	7 23
5	4 24	7 30
10	4 15	7 38
15	4 7	7 46
20	4 0	7 54
25	3 53	8 1
30	3 48	8 7

Maj

Tabelka dług. i przyb. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	14 51	7 17
5	15 6	7 32
10	15 23	7 49
15	15 39	8 5
20	15 54	8 20
25	16 8	8 34
30	16 19	8 45

Słońce wstępuje w znak BLIŹNIĄT dnia 20.

Число	Дни нед.	МАЙ 31 день. Православный Календарь.	Date	Dnie tyg.	MAJ ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
18	П.	☩ *Апрѣль.* Прп. Іоанна, Св. Космы.	1	P.	*Wojciecha B. M., Filipa i Jakóba Ap.*	Lubomir
19	В.	☩ Св. Георгія и Трифона.	2	W.	Zygmunta Kr. M., Anastazego B. w. d.	Witimir
20	С.	Прп. Ѳеодора Трихины.	3	Ś.	*Znalezienie Krzyża Św.*, Aleksandra.	Świętosław
21	Ч.	Мч. Ѳеодора, Св. мч. Іаннуарія.	4	C.	Florjana M., Moniki wd.	Wienczysław
22	П.	Ап. Климента, Прп. Ѳеодора.	5	P.	†Piusa V P. w., Anioła i Ireny M. m.	Chocisław
23	С.	♔ *Св. Вел. мч. Георгія Побѣд.*	6	S.	♔ *Jana Apost. i Ewang. w Oleju.*	Gościwii bł.
24	В.	**Нед. Ап. Ѳомы.** Мч. Саввы, Ѳомы ю.	7	N.	**2 po W.** *Grobu Chrystusowego.* Domiceli.	Ludomiła św.
25	П.	*Ап. и Ев. Марка.*	8	P.	**Stanisława B.M.P.K.P.** Obj. św. Michała.	Stanisław św.
26	В.	Св. мч. Василія, Св. Стефана.	9	W.	Grzegorza Nazjan. B. w. D. K.	Bożydar bł.
27	С.	Ап. и Смч. Сумеона сродн. Госп.	10	Ś.	Antonina B. w., Izydora Or.	Cierpimir
28	Ч.	Мч. Максима, Св. Кирилла.	11	C.	Mamerta B. w., Maksyma M.	Ludowit
29	П.	Св. 9 мч. Кизическ., прп. Мемнона.	12	P.	† Pankracego M.	Wszemił
30	С.	Св. Ап. Іакова, Св. Никиты еп. Нов.	13	S.	Serwacego B. w.	Cichosław
1	В.	*Май.* **Нед. Св. женъ Мурон.** св. Іереміи	14	N.	**3 po W.** *N. M.P. Łaskaw. Op. św. Józefa.*	Dobiesław
2	П.	Св. Аѳанасія.	15	P.	Zofii Wd. M., Jana de la Salle, Kassj.	Strzeżysław
3	В.	Мч. Тимоѳея и Мавры.	16	W.	Jana Nepomucena kapł. M.	Wienczysław
4	С.	Мч. Пелагіи.	17	Ś.	Paschalisa w.	Sławomir
5	Ч.	Вмч. Ирины,	18	C.	Feliksa kapuc, M., Eryka Król. M.	Wrzesław
6	П.	♔ Прв. Іова многостр.	19	P.	†♔ Piotra Celestyna P. w., Iwona k. m.	Krzesomyśl.
7	С.	Мч. Акакія.	20	S.	Bernardyna Senensk. w.	Bronimił
8	В.	♔ **Нед. о Разслабл.** *С. А. и Ев. Іоанна.*	21	N.	**4 po W.** Wiktora M.	Przesław
9	П.	☩ **Поред. мощ. св. Николая Чудотв.**	22	P.	Julii P. M., Heleny P.	Wisława bł.
10	В.	*Св. Ап. Симона Зилота.*	23	W.	Dezyderego B. M., Michała B. w.	Budziwój.
11	С.	*Преполовеніе.* П. Меѳодія и Кирилла.	24	Ś.	Joanny, Afry i Zazanny M. m.	Tomira
12	Ч.	Св. Епифанія и Германа.	25	C.	Grzegorza VII P. w., Urbana P. *M.*	Borysława
13	П.	Мч. Александра, Гликеріи.	26	P.	† Filipa Nereusza w.	Więcimił
14	С.	♔ Мч. Исидора, Максима.	27	S.	♔ Bedy w. D. K., Jana *P.* M.	Rusław
15	В.	**Нед. о Самар.** Прп. Пахомія.	28	N.	**5 po W.** Augustyna B. w. Ap. Anglii	Jaromir.
16	П	Прп. Ѳеодора, Св. Георгія.	29	P.	†† Teodozji P. M., Maryi Magd. P.	Boguchwała
17	В.	Св. Стефана, мч. Солохона.	30	W.	†† Feliksa P. M. Ferdynanda Kr. w.	Sulimir
18	С.	Мч. Ѳеодота, Петра.	31	S.	†† Anieli P., Petronelli. P.	Bożesława.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● Nów. d. 4, o godz. 5 m. 25 po poł.

◗ Pierw. kw. d. 12. o g. 8 m. 21 r.

○ Pełnia d. 18, o g, 11 m. 21 r.

◖ Ost. kw. d. 26. o g. 4 m. 25 r.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 6, 13, 20, 27 Sabaty; d. 5 i 6 Rozchodesz czyli 1-sze dni miesiąca Ijar; d. 19 Pesach szeni; d. 23 Lagbeomer (dni radosne).

Notatnik na miesiąc Maj.

1	17
2	18
3	19
4	20
5	21*
6	22
7*	23
8*	24
9	25
10	26
11	27
12	28*
13	29
14*	30
15	31
16	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

6 Maja Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani **Aleksandry Teodorówny**

19 Maja Rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza.**

27 Maja Rocznica Sw. Koronacyi **Ich Cesarskich Mości.**

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	zach. g. m.
1	3 46	8 10
5	3 43	8 14
10	3 40	8 18
15	3 39	8 22
20	3 39	8 24
25	3 40	8 24
30	3 42	8 24

Czerwiec

Tabelka dług. i przyb. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Przyb. g. m.
1	16 24	8 50
5	16 31	8 57
10	16 38	9 4
15	16 43	9 9
20	16 45	9 11
25	16 44	ubyło
30	16 42	0 3

Słońce wstępuje w znak R A K A dnia 21. Początek lata.

Число	Дни нед.	ИЮНЬ 30 дней — Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	CZERWIEC ma dni 30. — Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	Ч.	*Май.* Св. мч. Патрикія Св. Іоанна.	1	C.	**Wniebowstąpienie Pańskie.** Jakóba B.	Światopełk
20	П.	*Обрѣт. мощ. Св. Алексія митр. мос.*	2	P.	†Marcellina i Blandyny M. m., Sadoka.	Ratysław bł.
21	С.	*Св. равноап. Цар. Константина.*	3	S.	Erazma B. M., Pauli P. M.	Bratumiła.
22	В.	**Нед. о Слѣпомъ.** Мч. Василиска.	4	N.	**6 po W.** Franciszka Carac. **W.**	Lutomił.
23	П.	Св. Михаила.	5	P.	Bonifacego B. **M.**, Walerji **M.**	Dobromił
24	В.	Прп, Сумеона и Никиты.	6	*W.*	Norberta i Klaudjusza B. b. W. w.	Cichomir
25	С.	♔ 3 обр. главы Св. Іоанна Предт.	7	S.	♔ Roberta Op.	Wisław bł.
26	Ч.	**Вознес. Господ.** Ап. Карпа и Алфея.	8	C.	Maksyma B. w.. Medarda **i** Seweryna.	Wyszosław
27	П.	Смч. Ѳерапонта еп. Сард.	9	P.	† Pryma i Felicjana M. m.	Sławoj
28	С.	С. Никиты исп.	10	S.	†† *Wigilja.* Małgorzaty Kr., Zachar.	Bogumił św.
29	В	**Нед. Св. Отецъ.** Мчц. Ѳеодосіи, Іоанна.	11	N.	**Zesłanie Ducha św.** Barnaby Ap.	Radomił.
30	П.	Прп. Исаакія исп. Далм.	12	P.	**Świątecz.** Jana *W.*, Onufrego Pust.	Wyszomir
31	В.	Св. Ап. Ерма, мч. Ермія.	13	W.	*Świątecz.* Antoniego Padewskiego w.	Chotymir
1	С.	*Іюнь.* Мч. Іустима, Валеріана.	14	S.	†† Bazylego Wielk. B. *W.* D. K.	Przedzimir
2	Ч	Св. Никифора патр.	15	C.	*Wita*, Modesta i Krescencji M.m., Jana.	Wit św.
3	П.	Мч. Клавдія и Павла.	16	P.	†† Bennona B. w., Julitty i Justyny.	Budzimir
4	С.	Св. Митрофана патр.	17	S.	†† Jolenty w., Innocentego i Marcjana.	Drogomysł
5	В.	⊕**Пятидес. День Св. Тройцы.** С. Дороѳея	18	N.	**Trójcy ŚŚŚ.** *N.M.P. nieust. pomocy.*	Długosław
6	П.	⊕**День Св. Духа.** Прп. Иларіона	19	P.	Gerwazego i Protazego m. Juljanny.	Bobrzysław
7	В.	Мч. Ѳеодота, Маріи.	20	W.	Sylwerjusza P. M., Florentyny P.	Bogna św.
8	С.	Вмч. Ѳеодора, Св. Ефрема патр.	21	S.	Alojzego Gonzagi w	Domysław
9	Ч.	Св. Кирилла архіеп. Алекс.	22	C.	**Boże Ciało.** Paulina B. w., Flawjusza.	Broniwój
10	П.	Смч. Тимоѳея, мч. Александра.	23	P	† Agrypiny P. M., Zenona i Zeny M.	Wanda
11	С.	*Св. Апп. Варѳоломѣя и Варнавы.*	24	S	*Narodzenie Św. Jana Chrzciciela.*	Janisław
12	В.	**Нед. Всѣхъ Свят.** *Прп. Онуфрія Вел.*	25	N.	**2 po Św.** Prospera B. w., Adelberta w.	Własimir
13	П.	Прп. Анны и Іоанна. Нач. Пст. пос.	26	P.	Jana i Pawła M. m. [Wilhelma w.	Rozmysław
14	В.	Пр. Елисея, Св. Меѳодія патр.	27	*W.*	Władysława Kr. w.	**Władysław**
15	С.	Прр. Амоса, Св. Іоны митр. Моск.	28	Ś.	†† *Wigilja.* Leona II Pap. w. Ireneusza.	Zbroisław
16	Ч.	Св. Тихона. мч. Тигрія.	29	C.	**Piotra i Pawła Apost.** Ws. Ws. Ss. Ap.	Wyszomir
17	П.	Мч. Мануила, Савела и Исмаила.	30	P.	†*Serca Jezusowego.* Ws. św. Gawła.	Cichosław

ODMIANY KSIĘŻYCA.

● Nów d. 3, o godz. 7 m. 32 rano.
◗ Pierw. kw. d. 10, o godz. 2 m. 40 p. p.
○ Pełnia d. 17, o godz. 7 m. 26 r.
◖ Ost. kw. d. 24, o godz. 9 m. 21 w.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3, 10, 17, 24 Sabaty; d. 4 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Sywan; d. 9 i 10 Szewuos (zielone świątki).

Notatnik na miesiąc Czerwiec.

1*		16*	
2		17	
3		18*	
4*		19	
5		20	
6		21	
7		22*	
8		23	
9		24	
10		25*	
11*		26	
12*		27	
13		28	
14		29*	
15		30	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 25 Maja (7 czerwca) Rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani **Aleksandry Teodorówny.**

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA K.U.L.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch g. m.	zach. g. m.
1	3 43	8 24
5	3 46	8 22
10	3 51	8 19
15	3 56	8 14
20	4 3	8 9
25	4 10	8 2
30	4 17	7 54

Lipiec

Tabelka dług. i ub. dnia		
Dnia	Dług. g. m.	Ubyło. g. m.
1	16 41	0 4
5	16 36	0 9
10	16 28	0 17
15	16 18	0 27
20	16 6	0 39
25	15 52	0 53
30	15 37	1 8

Słońce wstępuje w znak L W A dnia 22.

Число	Дни нед.	ИЮЛЬ 31 день. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	LIPIEC ma dni 31 Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
18	С.	*Іюнь. Мч.* Леонтія, Ипатія и Ѳеод.	1	S.	Teodoryka kapł.	Bogusław
19	В.	**Нед. 2 по Пят.** Св. Ап. Іуды.	2	N.	**3 po św.** *Naj. Krwi J. Chr., Nawiedz.*	Ojcomił
20	П.	Мчн. Аѳанасія, Димитріана.	3	P.	Anatoljusza i Heliodora mm. [*NMP.*	Miłosław.
21	В.	Св. мч. Терентія, мч. Іуліана.	4	*W.*	Józefa Kalasantego w.	Wielisław
22	С.	Св. мч. Евсевія, Зины.	5	S.	Antoniego Zakkarya w.	Prokop.
23	Ч.	Мч. Агрипины.	6	C.	Izajasza pr., Dominiki p. m.	Izasław.
24	П.	✠ *Рожд. Предт. и Крест. Г. Іоанна.*	7	P.	Cyrylla w. i Metodego B. ap. Słow.	Krasnobroda
25	С.	Пр. мчц. Февроніи, Бл. кн. Петра.	8	S.	Elżbiety Kr. Wd., Eugeniusza p. w.	Chwalimir
26	В.	**Нед. 3 по Пят.** Прп. Давида селун.	9	N.	**4 po św.** *Bł. Jana z Dukli.* Weroniki.	Strachota
27	П.	Прп. Сампсона, Сараніона.	10	P.	7-iu br. męcz. synów Felicyty.	Radziwój
28	В.	Перен. мощ. Св. Кира. Конецъ п-та.	11	W.	Pelagii M., Piusa I Pap. m.	Olcha św.
29	С.	✠ **Св. Ап. Петра и Павла.**	12	S.	Jana Gwalberta op.	Tolimir bł.
30	Ч.	*Соборъ двенадесяти Апостоловъ*	13	C.	Małgorzaty i Anakleta pp. mm.	Radomiła
1	П.	*Іюль.* Мч. безср. Космы Даміана.	14	P.	Bonawentury bwdk., Justa m.	Dobrogost
2	С.	Полож. Ризы Пресв. Богородицы.	15	S.	Rozesłanie Apostołów. Henryka Ces.	Radost
3	В.	**Нед. 4 по Пят.** *Перен. м. св. Филиппа.*	16	N.	**5 po św.** *NMP. Szkaplerznej.*	Dzieryżsław
4	П.	Св. Андрея архіеп. Критск.	17	P.	Aleksego w., Westyny M.	Dzierżykraj
5	В.	Прп. Аѳанасія.	18	*W.*	Szymona z Lipnicy w., Kamilla w.	Unisław
6	С.	Прп. Сисоя, мч. Лукіи, Рикса.	19	S.	*Wincentego à Paulo* w.	Wodzisław
7	Ч.	Прп. Ѳомы и Акакія.	20	C.	Czesława w., Emiljana w.	Czesław ś.
8	П.	✠ *Явленіе Каз. Ик. Вож. Матери.*	21	P.	Praksedy p. m., *Wiktora* m.	Stosław
9	С.	Пмч. Панкратія, Кирилла.	22	S.	*Maryi* Magdaleny, Platona m.	Bolesław
10	В.	**Нед. 5.** *Полож. ч. Ризы Хр. въ Мос.*	23	N.	**6 po św.** Apolinarego B. m.	Żelisław
11	П.	Вмчц. Евѳимія, Вкн. Ольги.	24	P.	Krystyny p. m.	Lubomira
12	В.	Мч. Прокла, Иларія.	25	W.	*Jakóba Ap.*, Krzysztofa m.	Sławosz
13	С.	Соб. Арх. Гавріила, прп. Стефана.	26	S.	*Anny Matki NMP.*	Mirosława
14	Ч.	Св. Ап. Акилы, Прп. Онисима.	27	C.	Natalii m., Pantaleona m.	*Wszebor*
15	П.	Св. равноап. вкн. Владиміра.	28	P.	Inocentego i Wiktora pp. mm.	Swietomir
16	С.	Св. мч. Аѳиногена, мч. Іулія.	29	S.	Marty P., Olawa Kr. m., Feliksa IIp.	Cierpisław
17	В.	**Нед. 6.** Вел. мч. *Марины.*	30	N.	**7 po św.** *Bł. Kunegundy Kr. Polskiej.*	Ludomir
18	П.	Мч. Емиліана и Іоакинѳа.	31	P.	Ignacego Loyoli w., Heleny wd. m.	Zdobysł

ODMIANY KSIĘŻYCA.

- Nów. d. 2, o godz. 7 m. 25 wiecz.
- Pierw. kw. d. 9, o godz. 7 m. 21 w.
- Pełnia d. 16, o godz. 5 m. 7 pp.
- Ost. kw. d. 24, o g. 2 m. 44 pp.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1, 8, 15, 22, 29 Sabaty; d. 3 i 4 Rozchodesz czyli 1-e dni m-ca Tamus; d. 20 Szywe-usor-betamuz (post na pamiątkę oblężenia Jerozolimy).

Notatnik na miesiąc Lipiec.

1

2*

3

4

5

6

7

8

9*

10

11

12

13

14

15

16*

17

18

19

20

21

22

23*

24

25

26

27

28

29

30*

31

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch.	zach.
1	4 20	7 51
5	4 26	7 44
10	4 34	7 35
15	4 43	7 25
20	4 51	7 15
25	4 59	7 4
30	5 8	6 52

Sierpień

Tabelka dług. i ub. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Ubyło. g. m.
1	15 31	1 14
5	15 18	1 27
10	15 1	1 44
15	14 42	2 3
20	14 24	2 21
25	14 5	2 40
30	13 44	3 1

Słońce wstępuje w znak PANNY dnia 22.

Число	Дни нед.	АВГУСТЪ 31 день. Православный Календарь.	Data	Dnie tyg.	SIERPIEN ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	В.	*Іюль.* Прп. Макрины. Пр. к. Романа.	1	W.	*Piotra Ap. w Okowach.*	Roisław
20	С.	✠ *Св. прр. Иліи*, Прп. Авраамія.	2	Ś.	*N. M. P. Anielskiej.* Stefana P. M.	Światosław
21	Ч.	Пр. Сумеона, Іоанна. Прр. Іезекилія.	3	C.	Znalezienie relik. Św. Szczepana M.	Letosław
22	П.	♔ *Св. равноап. Маріи Магдалины.*	4	P.	♔† Dominiki W., Arystarcha M.	Ostromił bł.
23	С.	Мч. Трофима, Св. мч. Аполинарія.	5	S.	*N. M. P. Śnieżnej*, Afry P.	Stanisław ś.
24	В.	**Нед. 7.** Мч. Христины, Б. к. Бор. и Гл.	6	N.	**5 po Św.** *Przemienienie Pńa.* Sykstusa.	Celebosław
25	П.	Успен. Св. Анны. Пр. Олимпіады.	7	P.	Kajetana W., Donata B. M.	Olech ś.
26	В.	Св. мч. Ермолая, Прп. Моусея.	8	W.	Cyrjaka. Larga i Smaragda M. m.	Niezamyśl.
27	С.	Вмч. Пантелеймона. Б. Николая К.	9	Ś.	Romana M., Rustyka M.	Borys i Chleb.
28	Ч.	Св. Апп. Прохора, Никанора,	10	C.	*Wawrzyńca M.*, Bogdana W.	Wawrzyniec
29	П.	Мч. Ѳеодотіи и Серафимы.	11	P.	† Zuzanny P. M., Dygny P.	Włodzimira
30	С.	♔ Св.Ап. Силы и Силуана, смч Іоанна.	12	S.	♔ Klary P., Hilarji M.	Sława bł.
31	В.	**Нед. 8** Св. пр. Евдокима, мч. Іулитты	13	N.	**9 po Św.** Hippolita i Kassjana M. m.	Rosław
1	П.	✠ *Августъ. Пр. др. Кр. Г. Н. поста*	14	P.	†† Wigilja. Euzebjusza k., Anastazji.	Dobrobój
2	В.	*Перен. мощ. премч. и арх. Стефана*	15	W,	**Wniebowzięcie N. M. P.**	Jasław św.
3	С.	Прп. Исаакія и Антонія Римл.	16	S.	Rocha wyz.	Domorad
4	Ч.	Св. 7 отроковъ въ Ефесѣ, Пр, Евдокіи.	17	C.	Mirona, Pawła i Juljanny M. m.	Miron św.
5	П.	Мч. Евсигнія, Кандидія, Понтія.	18	P.	† Firmina B. W., Agapita M.	Bronisława
6	С.	✠ **Преображеніе Господне.**	19	S.	Marjana i Rufina W. w.	Bolesław
7	В.	**Нед. 9.** Пр. мч. Дометія, мч. Марина.	20	N.	**10 po Św.** *Jacka Wyz.*, Bernarda Op.	Sobiesław
8	П.	Св. Емиліана и Мирона, мч. Леонида.	21	P.	Joanny Fremiot Wd.	Kazimira
9	В.	Св. Ап. Матѳія, мч. Алексія, Петра.	22	W.	Symforjana i Tymoteusza M. m.	Rademił
10	С.	Мч. архид. Лаврентіи и Агапита.	23	S.	Filipa Benicjusza W.	Cichomił
11	Ч.	Прп. Ѳеодора, мч. Максима.	24	C.	*Bartłomieja Ap.*, Ptolomeusza B. M.	Cieszymir
12	П.	Мч. Фотія, Памфила, Капитона.	25	P.	† Ludwika Kr. w.	Namysław
13	С.	Прп. Максима исп., Св. Тихона зад,	26	S.	Ireneusza i Zefiryna M. m.	Włastimira
14	В.	**Нед. 10.** *Пер. мощ. прп. Ѳеодосія печ.*	27	N.	**11 po Św.** Przenieś. rel. Św. Kazimierza	Przedzisław
15	П	✠ **Успеніе Пресв. Богородицы.**	28	P.	Augustyna B. w. D. K., Hermana M.	Wyszomir
16	В.	*Пер. Нерук. Обр. Гос. Іисуса Хрис.*	29	W	*Ścięcie głowy Św. Jana Chrzciciela.*	Racibor bł.
17	С.	Мч. Мирона, Филиппа.	30	S.	Róży Lim. P., Feliksa M.	Szczęsny ś.
18	Ч.	Мч. Флора и Лавра.	31	C.	Rajmunda W., Paulina B. M.	Swiętosław.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

- ● Nów. d. 1, o godz. 2 m. 48 p. p.
- ◗ Pierw. kw. d. 7. o g. 11 m. 51 w.
- ○ Pełnia d. 15, o g, 5 m. 1 r.
- ◖ Ost. kw. d. 23. o g. 7 m. 45 r.
- ● Nów d. 30, o godz. 2 m. 48 pp.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 5, 12, 19, 26 Sabaty; d. 2 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Ab; d. 10 Tysze-beaw (post na pamiątkę zburzenia Jerozolimy); d. 31 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Elul.

Notatnik na miesiąc Sierpień.

1		17	
2		18	
3		19	
4		20*	
5		21	
6*		22	
7		23	
8		24	
9		25	
10		26	
11		27*	
12		28	
13*		29	
14		30	
15*		31	
16			

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 22 Lipca (4 sierpnia) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej Wdowy **Maryi Teodorówny**.
Dnia 30 lipca (12 sierpnia) rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza i Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza**.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	Zach. g. m.
1	5 11	6 48
5	5 18	6 39
10	5 26	6 27
15	5 34	6 15
20	5 43	6 3
25	5 51	5 51
30	6 0	5 40

Wrzesień

Tabelka dług i ub. dni		
dnia	Dług. g. m.	Ubyło. g. m.
1	13 37	3 8
5	13 21	3 24
10	13 1	3 44
15	12 41	4 4
20	12 20	4 25
25	12 0	4 45
30	11 40	5 5

Słońce wstępuje w znak WAGI dnia 22.—Początek jesieni.

Число.	Дни нед.	СЕНТЯБРЬ 30 дней. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	WRZESIEŃ ma dni 30. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	П.	*Августъ.* Мч. Андрея, страт. Θеклы.	1	P.	† Idziego Op., Konstantego B.	Dzierżysław
20	С.	Ирр. Самуила, мч. Севира.	2	S.	Stefana Kr. *Węg.*	Czcibór
21	В.	**Нед. II.** Св. Ап. Θаддея, мч. Вассы.	3	N.	**12 po św.** *Poc. NMP. Joachima Oj-*	Przesława
22	П.	Мч. Агаθоника и Зотика.	4	P.	Rozalii p. [*ca NMP.* Bronisławy P.	Rościsława
23	В.	Ирр. Евтихія и Флорентія.	5	*W.*	Wawrzynca Justyniani b. w.	*Włodzisław*
24	С.	*Перен. мощ. Св. Петра митр. Кіев.*	6	S.	Zacharjasza Pr., Petroniusza B. w.	Drogowit
25	Ч.	*Перен. мощ. Ап. Варθоломея.*	7	C.	†† *Wigilja.* Jana M., Reginy *P.* m.	Domosława
26	П.	*Мч. Адріана и Наталіи.*	8	P.	† **Narodzenie NMP.** Adrjana M.	Radosława
27	С.	Прп. Пимена Вел. и Саввы.	9	S.	Sergjusza p. w., Gorgoniusza M.	Sobiebór
28	В.	**Нед. 12.** Прп. Моисея и *М*урина.	10	N.	**13 po św.** *Imienia NMP.* Mikołaja	*Władybój*
29	П.	✠ **Усѣкн. Гл. Іоан. Пр.** День постный.	11	P.	Prota i Jacka Mm.	Iścisław
30	В.	♔ Пер. мощ. вкн. Алекс. Невскаго.	12	*W.*	♔ Gwidona *W.*, Hieronida m.	Radzimir
31	С.	Полож. Пояса Пресв. Богородицы.	13	S.	Eugenii P.	Chronisław
1	Ч.	*Сент.* Прп. Симеона столп.	14	C.	*Podwyższenie Krzyża Św.*	Ziemomysł b.
2	П.	*Мч.* Мамонта и Θеодота.	15	P.	† Nikodema M.	Budzimir
3	С.	Прп. Θеоктиста, мч. Θеофила.	16	S.	Eufemii p. m., Kornelego i Cyprjana.	Sędzisław
4	В.	**Нед. 13.** Смч. Вавила, мч. Θеодора.	17	N.	**14 po św.** *NMP. Bol. Niep. S. NMP.*	Drogosław
5	П.	Ирр Захаріи и Елисаветы.	18	P.	Józefa w., Ireny M., Zofii m.	Dobrowit
6	В.	Чудо Архистр. Михаила., мч. Ромила.	19	*W.*	Januarjusza b. m., Konstantego m.	Krzepimir
7	С.	Мч. Сезонта, прп. Луки	20	S.	†† Eustachiusza M.	Myślisław
8	Ч.	✠ **Рожд. Пресв. Богородицы.**	21	C.	*Mateusza Ap.*	Bożydar
9	П.	*Свв. Богоот. Іоакима и Анны.*	22	P.	†† Tomasza B. w., Maurycego m.	Zelimir
10	С.	Мч. Минодоры, Ап. Аполлоса.	23	S.	†† Tekli P. m.	Bogusława
11	В.	**Нед. 14.** Пр. Θеодоры, мч. Димитрія.	24	N.	**15 po św.** *NMP. odw. niew. Ładysła-*	Homir
12	П.	Св. мч. Автонома, мч. Іуліана.	25	P.	Firmina B. w. [*wa z Gielniowa.*	Świętopełk
13	В.	Обн. Хр. Воскр. Христова въ Іер.	26	*W.*	Cyprjana i Justyny *P.* mm.	Ładysław
14	С.	✠ **Воздвиж. Чест. Крест. Госп.** День п.	27	S.	Kosmy i Damiana *M*m., Przen. relik.	Damian
15	Ч.	Вмч. Никиты, мч. Порфирія.	28	C.	*W*acława Kr. *M.* [św. Stanisława.	*W*acława ś.
16	П.	Вмчц. Евѳиміи, мчц. Людмилы.	29	P.	† *Michała Archanioła.*	Dadzibóg
17	С.	Мч. Софіи, Вѣры, Надежды и Любви.	30	S.	Heronima kapł. *W.* d. k.	Imisław.

ODMIANY KSIĘŻYCA.

☽ Pierw. kw. d. 6, o g. 5 m. 44 w.

☉ Pełnia d. 13, o godz. 7 m. 45 w.

☾ Ost. kw. d. 21, o g. 11 m. 48 w.

● Nów d. 28, o godz. 11 m. 34 w.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2, 9, 16, 23, 30 Sabaty; d. 1 drugi dzień Rozchod. Elub; d. 30 Rozchodesz czyli 1-y dzień miesiąca Tyszry; Roz-haszana (Nowy Rok 5666 od stw. świata).

Notatnik na miesiąc Wrzesień.

1		16	
2		17*	
3*		18	
4		19	
5		20	
6		21	
7		22	
8*		23	
9		24*	
10*		25	
11		26	
12		27	
13		28	
14		29	
15		30	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 30 sierpnia (12 września) uroczystość św. Aleksandra Newskiego.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	zach. g. m.
1	6 1	5 37
5	6 8	5 28
10	6 17	5 16
15	6 26	5 5
20	6 35	4 54
25	6 44	4 34
30	6 53	4 34

Październik

Tabelka dług. i ub. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Ubyło g. m.
1	11 36	5 9
5	11 20	5 25
10	10 59	5 46
15	10 39	6 6
20	10 19	6 26
25	10 0	6 45
30	9 41	7 4

Słońce wstępuje w znak NIEDŹWIEDZIA dnia 23.

Число	Дни нед.	ОКТЯБРЬ 31 дней Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	PAŹDZIERNIK ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
18	В.	*Сентябрь.* **Нед. 15** Св. Евментія.	1	N.	**16 po Św.** *N.M.P. Różańcowej.* Remig.	Znatisław
19	П.	Мч. Трофима, Доримедонта.	2	P.	Aniołów stróżów.	Stanimir
20	В.	В. м. Евстаѳія, *К. Михаила и Ѳеодора*	3	W.	Kandyda i Ewalda M. m.	Siemian
21	С.	Св. Ап. Кодрата, *Св. Димитрія м. р.*	4	S.	Franciszka Serafic *W.*	Bratysław
22	Ч.	Св. мч, Фоки, пр. Іоны, Св, Петра.	5	C.	Placyda M.	Zasław
23	П.	*Зач. Креста Госп. Іоанна.*	6	P.	† Brunona W.	Bronisław
24	С.	Первомуч. равноап. Ѳеклы.	7	S.	Marka P. W., Justyny P. M.	Rosława
25	В	**Нед. 16.** *Прест. Сергія Радонеж. чуд*	8	N.	**17 po Św.** *Wincentego Kadłubka.* Pelagii	Wojsława
26	П.	✠ **Св. Ап. и Еванг. Іоанна Богослова.**	9	P.	Dyonizego B. M.	Domogost
27	В.	Мч. Каллистрата, Прп. Игнатія.	10	W.	Franciszka Borg. W. Rocz. z. Chocim.	Tomił
28	С.	Прп. Харитона мч. Александра.	11	S.	Placydy i Zenajdy P. p.	Dobromiła
29	Ч.	Прп. Кириака, Ѳеофана, мч. Дады.	12	C.	Maksymiljana B. w., Ludwika Bertr,	Grzymisław
30	П.	Св. мч. Григорія еп. Св. Михаила.	13	P.	† Edwarda Kr. w.	Ziemisław
1	С.	✠ *Октябрь.* Покровъ Прес. Богород.	14	S.	Kaliksta P, M.. Ewarysta.	Dzierżymir
2	В.	**Нед. 17.** Св. мч. Киприяна, Б. Андрея.	15	N.	**18 po Św.** Jadwigi Wd., Teresy P.	Drogosława
3	П.	Св. мч. Діонисія. Св. Іоанна.	16	P.	Martyniana i Saturiana M. m.	Radzisław
4	В.	Св. мч. Іероѳея. Прмч. Петра.	17	W.	Wiktora M.. Małgorzaty Alac. P.	Żytisława
5	С.	♔ *Ссв. Петра, Алексія, Іоны и Филип.*	18	S.	♔ *Łukasza Ewang.*, Justa M.	Bratumił
6	Ч.	*Св. Ап. Ѳомы.*	19	C.	Piotra z Alkantary w.	Ziemowit bł.
7	П.	Мч. Сергія и Вакха.	20	P	† Ireny, Marty i Sauli P, p. M. m.	Budzisława
8	С.	Прп. Пелагіи и Таисіи.	21	S	Urszuli P. M., Hilarjona Op.	Daromiła
9	В.	**Нед. 18.** *Св. Ап. Іакова Алфеева.*	22	N.	**19 po Św.** *Jana Kantego.* Korduli Alodji.	Przybysław
10	П.	Мч. Евлампія, Евлампіи, Ѳеотекна.	23	P.	Seweryna i Romana B. b. w. w.	Włastimir
11	В.	Св. Ап. Филиппа.	24	W.	*Rafała Arch.*	Simisław
12	С.	Св. Космы, мч. Прова, Тараха.	25	S.	Kryspina i Kryspiniana M. m.	Samomysł.
13	Ч.	Мч. Карпа, Флорентія.	26	C.	Ewarysta P. *M.*	Lutosław
14	П.	Мч. Назарія. Прп. Николая Святоши.	27	P.	† Sabiny P. M., Frumencjusza B. w.	Witomił
15	С.	Прп. Евѳимія, Пр. мч. Лукіана.	28	S.	*Szymona i Tadeusza Ap.*	Władybóg
16	В.	**Нед. 19.** Мч. Лонгина сот., Евпраксіи	29	N.	**20 po Św.** Narcyza B. w. Euzebii P.	Dalemil
17	П.	♔ Ипр. Осіи, Прмч. Андрея, с. Лазаря	30	P.	♔ Germana i Serapiona B. b. w. w.	Przemysław
18	В.	*Св. Апост. и Еванг. Луки.*	31	W.	† *Wigilja.* Symfroniusza i Olimpiusza.	Godzimir

ODMIANY KSIĘŻYCA.

☽ Pierw. kw. d. 5, o godz. 2 m. 29 p. p.
○ Pełnia d. 13, o godz. 12 m. 38 p. p.
☾ Ost. kw. d. 21, o godz. 2 m. 26 p. p.
● Nów d. 28, o godz. 11 m. 34 w.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 7, 14, 21, 28 Sabaty; d. 1 drugi dzień Nowego roku (urocz.); d. 2 post Gedalii; d. 9 Jom-Kipur (sądny dzień); d. 14 i 15 Sukos (urocz. św. szałasów); d. 16, 17, 18 i 16 wol. św.; d. 20 Hoszana-Raba (św. palm); d. 21 Szemini Aeeres (urocz.); d. 22 Symchat tora (urocz.); d. 29 i 30 Roz. czyli 1-e d. m. Cheszwan.

Notatnik na miesiąc Październik.

1*	17
2	18
3	19
4	20
5	21
6	22*
7	23
8*	24
9	25
10	26
11	27
12	28
13	29*
14	30
15*	31
16	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 5 (18) Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza i Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza.**

Dnia 17 (30) Pamiątka Cudownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Aleksandra III** i Jego Najdostojniejszej Rodziny.

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch. g. m.	Zach. g. m.
1	6 57	4 30
5	7 5	4 22
10	7 14	4 14
15	7 23	4 6
20	7 32	3 59
25	7 40	3 53
30	7 48	3 49

Listopad

Tabelka dług i ub. dnia		
dnia	Dług. g. m.	Ubyło. g. m.
1	9 33	7 12
5	9 17	7 28
10	9 0	7 45
15	8 43	8 2
20	8 27	8 18
25	8 13	8 32
30	8 1	8 44

Słońce wstępuje w znak STRZELCA dnia 22.

Число.	Дни нед.	НОЯБРЬ 30 дней. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	LISTOPAD ma dni 30. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
19	С.	*Октябрь.* Прр. Іоиля. Б. Клеопатры,	1	S.	**Wszystkich Swiętych.**	*Wracisław*
20	Ч.	Вел. мч. Артемія. [Іоанна.	2	C.	*Dzień Zaduszny.* Jerzego B. w.	*Witimir*
21	П.	♔ Пр. Иларіона, мч. Дасія.	3	P.	† ♔ Huberta B. w., Sylwii matr.	Chwalisław
22	С.	✠ **Казанскія Иконы Божіей Матери.**	4	S.	Karola Boromeusza B. w., *Witalisa.*	Mściwój
23	В.	**Нед. 20.** *Св. Ап. Іакова бр. Госп.*, Св.	5	N.	**21 po św.** *Opieki NMP.*, Zacharjasza i	Sławomir
24	П.	Мч. Ареоны, Св. Аѳанасія. [Игнатія.	6	P.	Leandra w., Feliksa. [Elżbiety.	Wszewład
25	В.	Мч. Маркіана и Мартирія.	7	*W.*	Nikandra i Karyny M. m.	Żytomir
26	С.	Св. Вмч. Димитрія сол., Прп. Аѳанасія	8	S.	Gotfryda i Maura B. b. w. w.	Sędziwój
27	Ч.	Мч. Нестора, *Марка*, Капитолины.	9	C.	Teodora i Oresta M. m., P. baz. Zbaw.	Bogodar
28	П.	Мч. Терентія, Вмч. Параскевы.	10	P.	† Andrzeja z Awelinu w. [Rzymie.	Ludomir
29	С.	Ирмч. Анастасіи, прм. Авраамія.	11	S.	Marcina B. w.	Spitosław
30	В.	**Нед. 21.** Св. мч. Зиновія; Анастасіи.	12	N.	**22 po św.** Marcina P. M., 5 braci m.	*Nowosław*
31	П.	Свв. Апп. Стахія и Амплія.	13	P.	Dydaka w., Zebiny M.	*Wszerad*
1	В.	*Ноябрь.* Свв.безср. Космы и Даміана.	14	*W.*	Jukunda B. w., Serapiona M.	*Wodzimir*
2	С.	Мч. Акиндина. Прп. Маркіана.	15	S.	Leopolda w., Gertrudy P.	Przebysław
3	Ч.	Мч. Акепсима еп., Іосифа,	16	C.	Edmunda B. w.	Radomir
4	П.	Прп. Іоанникія Вел., мч. Никандра.	17	P.	† Grzegorza Cudotw. B. w., Salomei.	Zbisław
5	С.	*Мч.* Галактіона. Св. Григорія.	18	S.	Odona P, P. b. SS. Ap. Piotra i Pawła.	Stanisława
6	В.	**Нед. 22.** Пр. Павла ис., Пр. Варлаама.	19	N.	**23 po św.** *Stanisława Kostki.* Elżbiety.	Drogomira
7	П.	*Мч.* Іерона. Прп. Лазарія	20	P.	Feliksa *Walezjusza* w.	Sędzimir
8	В.	*Соб. Архистратига Михаила и п. без.*	21	*W.*	*Ofiarowanie NMP.*, Alberta B. w.	Sław
9	С.	М. Онисифора, Порфирія, п. Матроны.	22	S.	Cecylii *P.* M., Marka i Stefanii M. m.	*Wszemiła*
10	Ч.	Свв. Апп. Олимпа и Родіона.	23	C.	Klemensa P. M., Felicytaty M.	Miływój
11	П.	Вмч. Мины, мч. Виктора.	24	P.	† Jana od Krzyża w.	Jarosław
12	С.	Св. Іоанна милостив., Пр. Нила.	25	S.	Katarzyny P. M., Erazma M.	Chwalimira
13	В.	**Нед. 23.** Св. Іоанна Златоуст.	26	N.	**24 po św.** Piotra P. M., Konrada B. w.	Lechosław
14	П.	♔ Св. Ап. Филиппа, Св. Григорія.	27	P.	♔ *Wirgiliusza* B. w., Barlaama w.	Tomir
15	В.	Мч. Гурія, Самона и Авива н. р. поста.	28	*W.*	Mansweta B. *M.*, Rufa M.	Gościrad
16	С.	*Св. Апост. и Евангел. Матѳея.*	29	S.	Saturnina i Filemona M. m.	Przemysław
17	Ч.	Св. Григорія еп. Неок. Пр. Лазаря.	30	C.	*Andrzeja Ap.*, Justyny p. M.	Ludosław

ODMIANY KSIĘŻYCA.

☽ Pierw. kw. d. 4, o g. 3 m. 11 r.

☉ Pełnia d. 12, o godz. 6 m. 36 r.

☾ Ost. kw. d. 20, o g. 3 m. 9 r.

● Nów d. 26, o godz. 6 m. 22 w.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4, 11, 18, 25, Sabaty; d. 28 i 29

Rozchodesz czyli 1-e dni m-ca Kislew.

Notatnik na miesiąc Listopad.

1*		16	
2		17	
3		18	
4		19*	
5*		20	
6		21	
7		22	
8		23	
9		24	
10		25	
11		26*	
12*		27	
13		28	
14		29	
15		30	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 21 października (3 listopada) dzień wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza.**

dnia 14 (27) Urodziny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani **Maryi Teodorówny.**

Tabelka wsch. i zach. słońca		
dnia	wsch g. m.	zach. g. m.
1	7 50	3 48
5	7 55	3 46
10	8 1	3 44
15	8 7	3 44
20	8 10	3 45
25	8 13	3 47
30	8 14	3 52

Grudzień

Tabelka dług. i ub. dnia		
Dnia	Dług. g. m.	Ubyło. g. m.
1	7 58	8 47
5	7 51	8 54
10	7 43	9 2
15	7 37	9 8
20	7 35	9 10
25	7 34	przyb.
30	7 38	0 4

Słońce wstępuje w znak KOZIOROŻCA dnia 22.

Число	Дни нед.	ДЕКАБРЬ 31 день. Православный Календарь.	Data.	Dnie tyg.	GRUDZIEŃ ma dni 31. Kalendarz Rzymsko-Katolicki.	Imiona słowiańskie.
18	П.	*Ноябрь.* Мч. Платона и Романа	1	P.	† Eligiusza B. W., Natalii M.	Samosława
19	С.	Св. Ирр. Авдія, мч. Варлаама	2	S.	Bibianny P. M.	Sulisław
20	В.	**Нед. 24.** Прп.Григорія, мч.Ѳеклы,Анны	3	N.	**I Nied. Adw.** Franciszka Ksawerego *W.*	Wiślimir
21	П.	⊛ **Введеніе во Храмъ Пресв. Богород.**	4	P.	Barbary P.*M.*, Piotra Chryzologa B. *W.*	Lubomiła
22	В.	Св. Апп. Филимона и Арх. Ирв. Мих.	5	*W.*	Sabby Op., Niceta B. W.	Spitosław
23	С.	Св. Анфи. Григ, Пр. Александра Нев.	6	S.	†† Mikołaja B. W. Leoncji M.	Jarogniew
24	Ч.	Мчц. Екатерины, *М*еркурія.	7	C.	†† *Wigilja.* Ambrożego B. *W.* D. K.	Ludomyśl
25	П.	Мч. Климента папы, Петра.	8	P.	†† **Niepokalane Poczęcie N. M. P.**	Bogowola
26	С.	Ирп. Алипія и Іакова, Осв. хр. Георгія	9	S.	† *W*alerji i Leokadji P. p. M. m.	*W*yszosław
27	В.	**Нед. 25.** Вм. Іакова, прп. Палладія.	10	N.	**2 Adw.** *Najśw. M. P. Loretańskiej.*	Radzisława
28	П.	Ирмч. Стефана, мч. Василія.	11	P.	Damazego P. *W.*, Sabina B. W.	Wojmira
29	В.	Мч. Парамона, Филумена, Нектарія.	12	W.	Aleksandra M.	Wolidara
30	С.	Св. Ап. Андрея первозв., Св. Фрументія.	13	S.	†† Łucji P. M. Otylli P.	Władysław
1	Ч.	*Декабрь.* Прп. Наума, мч. Ананіи.	14	C.	Dyoskora i Herona M. m.	Sławibor
2	П.	Пр. Аввакума, Прп. Аѳанасія печ.	15	P.	†† *W*alerjana i Ireneusza M. m.	Wilimir
3	С.	Св. Ирр. Софонія, Прп. Іоанна.	16	S.	† Euzebiusza B. M.	Zdzisława
4	В.	**Нед. 26.** Вмч. Варвары, Іоанна Дамас.	17	N.	**3 Adw.** Łazarza B., Olimpii *W*d	Żyrosław
5	П.	*Прп. Саввы Осв.*, Захарія.	18	P.	*Oczekiwanie N. M. P.*, Gracjana B. M.	*W*szemir
6	В.	♔ **Св. Николая Міръ-ликійск. Чудотвор.**	19	*W.*	♔ † Darjusza i Namezjusza M. m.	Mścigniew
7	С.	Св. Амвросія Медіолан., Прп. Павла.	20	S.	†† Teofila i Zenona M. m.	Bogumiła
8	Ч.	Свв. Ап. Сосѳена, Аполлоса.	21	C.	Tomasza Apost.	Tomisław b.
9	П.	Зач. Св. Анны, Ирп. Стефана.	22	P.	†† Herona M., Zenona żołn. M.	Drogomir
10	С.	Мч. Мины, Ермогена, Евграфа.	23	S.	†† *Wigilja.* *W*iktorji P. m.	Sławomira
11	В.	**Нед. Св. Праотецъ.** Прп. Даніила.	24	N.	**4. Adw.** Irminy P., Adama i Ewy	Godysława
12	П.	Св. Спиридона, Смч. Александра.	25	P.	**Narodzenie Chrystusa Pana.**	Grzmisława
13	В.	Мч. Евстратія, Евгенія, Св. Арсенія.	26	W.	**Szczepana I Męcz.**	Wrociwój
14	С.	Мч. Ѳирса. Филимона.	27	S.	*Jana Apost. i Ewang.*	Ragomyśl
15	Ч.	Св. мч. Елевѳерія, Ирп. Павла.	28	C.	*Młodzianków M. m.*	Godzisław
16	П.	Св. Ирр. Аггея, мч-ка Марина.	29	P.	† Tomasza B., Kantuar. M.	Gosław bł.
17	С.	Св. Ирр. Даніила.	30	S.	Eugeniusza B. *W.*	Ludomił
18	В.	**Нед. предъ Рожд. Христ.** *М*ч. Севастіяна	31	N.	**Niedz. po Nar. Chr. P.** Sylwestra P. *W.*	Lassota

ODMIANY KSIĘŻYCA.

◗ Pierw. kw. d. 3, o godz. 8 m. 13 w.
○ Pełnia d. 12, o godz. 1 m. 2 r.
◖ Ost. kw. d. 19, o g. 1 m. 44 pp.
● Nów. d. 26, o godz. 5 m. 39 wiecz.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2, 9, 16, 23, 30 Sabaty; od d. 23 do 30 Chanuka (dni radosne na pamiątkę zwycięstwa Machabeuszów); d. 28 i 29 Rozchodesz czyli 1-e dni m-ca Tewes.

Notatnik na miesiąc Grudzień.

1	17*
2	18
3*	19
4	20
5	21
6	22
7	23
8*	24*
9	25*
10*	26*
11	27
12	28
13	29
14	30
15	31*
16	

Dni galowe dworskie, które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

Dnia 6 (19) imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza.**

Wykaz Alfabetyczny

Świętych i świąt na rok 1905 z wykazaniem dnia i miesiąca.

A

Abdona męczennika 30 lipca.
Adama 24 grudnia.
Adelajdy 10 grudnia.
Adolfa bisk. 17 czerwca.
Adryana męcz. 8 września,
Agapita męcz. 18 sierpnia.
Agatona pap. i męcz. 10 stycz.
Agaty panny i męcz. 5 lutego.
Agnieszki p. m. 21 stycz.
Agrypiny p. m. 23 czerwca.
Albina bisk. 1 marca.
Albiny p. 16 grudnia.
Aleksandra bisk. 26 lutego.
Aleksandra pap. m. 3 maja.
Aleksandra m. w Alex. 12 gr.
Aleksandra żołn. 27 marca.
Aleksego wyz. 17 lipca.
Alfonsa Ligoury d. k. 2 sierp.
Alfreda 3 lipca.
Alodyi p. m. 21 październ.
Aloizego Gonzagi 21 czerw.
Amalii panny 2 marca.
Ambrożego bisk. d. k. 2 gr.
Amelii księżnej 10 czerwca.
Anastazego m. 22 stycznia.
Anastazego pap. 27 lutego.
Anastazjusza bisk. 17 sierp.
Anastazyi p. m. 15 kwiet.
Anastazyi rzymianki 26 paźdz.
Anastazyi męcz. 25 grud.
Anatoli męcz. 9 lipca.
Anatoliusza bisk. 3 lipca.
Andrzeja bisk. 4 lutego.
Andrzeja z Awelinu w. 10 list.
Andrzeja apost. 30 list.
Andrzeja Polaka pust. 6 maja.
Angeli 30 marca.
Anieli Mer. P. 31 maja.
Aniceta pap. męcz. 17 kwiet.
Anny, Matki NMP. 26 lipca.
Aniołów stróżów 2 październ.
Ansgarego bisk. 4 lutego.
Antoniego op. wyz. 17 stycz.
Antoniego z Padwy 13 czer.
Antoniego bisk. 10 maja.
Antoniny męcz. 1 marca.
Anzelma bisk. d. k. 21 kwiet.
Apolinarego bisk. męcz. 23 lip.
Apoloniusza m. 18 kwiet.
Apoloniusza bisk. 7 lipca.
Archippa wyzn. 20 marca.
Arkadyusza męcz. 12 stycz.
Arseniusza bisk. 19 lipca.
Artura bisk. 6 paźdz.
Atanazego bisk. 2 maja.
Augusta wyz. 3 sierp.
Augustyna b. d. k. 28 sierp.
Augustyna b. ap. A. 28 maja.
Aurelii panny 25 września.
Awita męcz. 12 stycznia.

B

Balbiny panny 31 marca.
Barlaama 27 listopada.
Barbary p. m. 4 grudnia.
Barnaby apost. 11 czerwca.
Bartłomieja ap. 24 sierpnia.
Bazylego bisk. 14 czerwca.
Bazylisy p. m. 15 kwietnia.
Beaty panny 8 marca.
Bedy kapł. 27 maja.
Benedykta op. 21 marca.
Benigny p. 19 sierpnia.
Benona bisk. 16 czerwca.
Bernarda op. d. k. 20 sierp.
Bernardyna Seneń. 20 maja.
Bibianny p. 2 grudnia.
Blandyny p. m. 2 czerwca.
Błażeja bisk. m. 3 lutego.
Bogucbwała bisk. 22 marca.
Bogumiła 10 czerwca.
Bogdana op. 8 paźdz.
Bonawentury kard. 14 lipca.
Bonifacego męcz 14 maja.
Bonifacego b. m. 5 czerwca.
Bonifacego b. Floren. 30 maja.
Bony p. 24 kwietnia.
Boże Ciało 22 czerwca.
Bronisławy 18 sierp. i 2 wrz.
Brunona wyzn. 6 paźdz.
Brygidy p. 1 lutego.
Brygidy wd. 8 paźdz.

C

Cecylii p. m. 22 list.
Celestyna pap. 6 kwietn.
Celsa m. 8 lipca.
Cezarjusza bisk. 27 sierp.
Cyprjana bisk. 16 września.
Cyprjana m. 26 wrześ.
Cyrylla Alex. bwdk. 9 lutego
Cyrylla bisk. 5 i 9 lipca.
Cyrylla Jer. bwdk. 18 marca.
Cyrylla djak, 29 marca.
Cyrjaka męcz. 8 sierpnia.
Czesława wyzn. 20 lipca.
Czterdziestu męcz. 10 marca.
Czterech koronatów 8 listop.

D

Damazego pap. 11 grud.
Damiana męcz. 27 września.
Damiana bisk. 12 kwietnia.
Daniela m. 3 stycz.
Daniela proroka 31 lipca.
Dawida króla 30 grudnia
Delfiny 26 listopada.
Dezyderjusza b. 23 maja.
Domicelli panny 7 maja.
Dominika wyz. 4 sierpnia.
Dominiki p. m. 6 lipca.
Donata bisk. 7 sierpnia.
Donata męcz. 17 lutego.
Doroteusza m. 28 marca.
Doroty p. m. 6 lutego.
Dydaka wyz. 13 list.
Dygny panny 11 sierpnia.
Dyonizego bisk. 8 kwietnia.
Dyonizego b. m. 9 paździer.
Dzień Zaduszny 2 listopada.

E

Edmunda bisk. 16 listopada.
Edyty królewny 15 grud.
Edwarda króla 13 paździer.
Eleonory panny 21 lutego.
Eliasza pror. 20 lipca.
Eligiusza bisk. 1 grud.
Eizeusza pror. 2 październ.
Elżbiety wdowy 8 lipca.

Elżbiety 5 listopada.
Elżbiety k. w. wd. 19 listop.
Emeryka król. 4 listop.
Emiliana bisk. 11 września.
Emilianny panny 5 stycz.
Emilii panny 30 czerwca.
Engielberta 7 listopada.
Epifaniusza bisk. 7 kwietnia.
Erazma bisk. 3 czerwca.
Eryka króla 18 maja.
Eschila b. m. 12 czerwca.
Estery królowej 18 listop.
Eucheryusza bisk. 20 lutego.
Eudoksyusza męcz 6 września
Eufemii p. m. 16 września.
Eufrozyny m. 3 września.
Eufrozyny panny 13 lutego.
Eugenii p. m. 25 grudnia.
Eugeniusza 13 listopada.
Eugeniusza bisk. 30 grudnia.
Eulalii p. m 12 lutego.
Eustachiusza m. 29 września.
Euzebii p. m. 20 październ.
Euzebiusza w. 14 sierpnia.
Euzebiusza b. m. 16 grud.
Ewarysta papieża 26 paźdz.
Ewy 24 grudnia.
Ezechiasza króla 30 paździer.
Ezechiela pror. 10 kwiet.

F

Fabiana m. 20 stycznia.
Faustyna m. 15 lutego.
Fausty wdowy 19 grudnia.
Felicjana bisk. 24 stycznia.
Felicjana m. 9 czerwca.
Feliksa kapucyna 18 maja.
Feliksa pap. 30 maja.
Feliksa m. 30 sierpnia.
Feliksa 14 stycznia.
Feliksa Walezyusza 20 listop.
Ferdynanda króla 30 maja.
Fidelisa kapł. 24 kwiet.
Filipa apostoła 1 maja.
Filipa Nereusza wyz. 26 maja.
Filipa Benicyusza w. 26 sierp.
Filomeny p. m. 5 lipca.
Flawiana m 25 lutego.
Flawii panny 5 październ.
Floryana męcz. 4 maja.
Floryana męcz. 17 paźdz.
Florentyna bisk. 16 paźdz.
Fortunata męcz. 27 lutego.
Fortunata kapł. 1 czerwca.
Franciszka Borg. 10 paździer.
Franciszka Salez. 29 stycznia.
Franciszka à Paulo w. 2 kw.
Franciszka Serafick. w. 4 paź
Franciszka Ksaw. w. 3 grud.
Franciszki wd. 9 marca.
Fryderyka op. 5 marca.
Fulgentego bisk. 1 stycznia.

G

Gabryela Archanioła 18 marca.
Gaudencyi panny 30 sierp.
Gaudentego bisk. w. 12 lutego
Gawła op 16 paźdz.
Gedeona sędziego 18 czerwca.
Genowefy panny 3 stycznia.
Gerarda bisk. 24 września.
Germana bisk. 28 maja.
Gertrudy panny 17 maja.
Gerwazego 19 czerwca.
Gorgoniusza m. 9 wrześ.
Godfreda (Bogumiła) 13 stycz.
Godfryda bisk. 8 listopada.
Gracyana bisk. 18 grudnia.
Grobu Chrystusa Pana 26 kw.
Grzegorza bisk. 4 stycznia.
Grzegorza papieża 12 marca.
Grzegorza b. Nazyan. 9 maja.
Grzegorza VII pap. 26 maja.
Grzegorza Cudot. 17 listop.
Gustawa 2 sierpnia.
Gwidona w. 12 września.

H

Heleny Cesarzowej 2 marca.
Heleny panny 22 maja.
Heleny wdowy m. 31 lipca.
Heliodora b. 3 lipca.
Henryka Cesarza 15 lipca.
Henryka b. m. 19 stycznia.
Hermengilda królew. 13 kwiet.
Hermogenesa męcz. 19 kwiet.
Hiacynty panny 30 stycz.
Higina pap. m. 11 stycznia.
Hilarego bisk. 14 stycznia.
Hieronima d. k. 30 września.
Hipolita m. 13 sierpnia.
Honoraty p. 11 stycznia.
Huberta bisk. 3 listopada.
Hugona bisk. 1 kwiet.

I

Idy panny 13 kwietnia.
Idziego opata 1 września.
Ignacego b. m. 1 lutego.
Ignacego Lojoli w. 31 lipca.
Ildefonsa 23 stycznia.
Imienia Jezus 20 stycznia.
Imienia Maryi 4 września.
Innocentego papieża 8 lipca.
Ireneusza b. w. 25 marca.
Ireneusza b. m. 15 grudnia.
Ireneusza męcz. 15 grudnia.
Ireny panny 20 października.
Iwona w. 19 maja.
Izabeli p. 15 marca.
Izabeli król. 3 września.
Izajasza pror. 6 lipca.
Izydora bisk. 4 kwietnia.

J

Jacka wyznawcy 17 sierpnia.
Jadwigi wd. 15 października.
Jakóba apostoła 1 maja.
Jakóba apostoła 25 lipca.
Jakóba patryarchy 21 kwiet.
Jakóba z Nizybu 5 lipca.
Jakóba pustelnika 17 lutego.
Jana jałmużnika 23 stycznia.
Jana Chryzostoma 27 stycz.
Jana Franciszka 16 czerwca.
Jana z Matty w. 8 lutego.
Jana Bożego 8 marca.
Jana apost. w oleju 6 maja.
Jana Niepomuc. k. m. 16 maja.
Jana pap. 27 maja.
Jana Chrzciciela 24 czerwca.
Jana męczennika 26 czerwca.
Jana Gwalberta op. 12 lipca.
Jana z Dukli 13 lipca.
Jana Kantego 19 październ.
Jana Kupistrana w. 28 mar.
Jana od Krzyża w. 29 marca.
Jana Ewangelisty 27 grud.
Januaryusza bisk. m. 19 wrześ.
Jerzego m. 23 kwietnia.
Jowity męczennika 16 lutego.
Joachima Ojca NMP. 1 wrześ.
Joanny wdowy 24 maja.
Joanny Fremiot wd. 21 sierp.
Jolanty wd. 16 czerwca.
Jordana wyzn. 16 lutego.
Józefa Oblub. NMP. 19 marca.
Józefa Kalasantego w. 4 lipca.
Józefa z Kopertynu 18 wrześ.
Judyty wd. 16 listopada.
Juliana m. 27 stycznia.

Juliana męczennika 13 lutego.
Julianny p. m. 16 lutego.
Julji p. m. 22 maja.
Juliusza pap. 12 kwietnia.
Julity p. m. 30 lipca.
Justa bisk. 2 września.
Justyna filozofa m. 14 kwiet.
Justyna m. 17 września.
Justyniana bisk. 5 września.
Justyny p. m. 7 października.
Juwencyusza m. 1 czerwca.

K

Kaja m. 22 kwietnia.
Kajetana wyz. 7 sierpnia.
Kaliksta pap. 14 października.
Kamila wyzn. 18 lipca.
Kandyda m. 3 października.
Kanuty króla 19 stycznia.
Karola w. Cesarza 28 stycz.
Karola Boromeusza 4 listopada.
Karoliny 5 lipca.
Kassyana męcz. 13 sierp.
Kasyldy 15 kwietnia.
Katarzyny p. 13 lutego.
Katarzyny kr. Szw. 23 mar.
Katarzyny Seneń. p. 30 kwiet.
Katarzyny p. m. 25 listop.
Katedry ś. Piot. w Rzym. 18 st.
Katedry ś. Piot. w Ant. 22 lut.
Kazimierza królewicza 4 mar.
Kiliana bisk. 8 lipca
Klary panny 12 sierpnia.
Kleta męcz. 26 kwiet.
Klemensa bisk. m. 13 lutego.
Klemensa pap. 23 listop.
Kleofasa męcz. 25 września.
Klotyldy królowej 3 czerwca.
Kolety panny 6 marca.
Konstancyi p. m. 18 lutego.
Konstancyi 12 kwietnia.
Konstantyna wyz. 11 marca.
Konrada wyz. 19 lutego.
Konrada bisk. 26 listopada.
Korduli panny 26 październ.
Korneli m. 31 marca.
Kosmy męcz. 27 września.
Kryspa i Kryspiniana 25 paź.
Krzystyny p. m. 24 lipca.
Krzysztofa męcz. 15 lipca.
Kunegundy Cesarzowej 3 mar.
Kunegundy Król. Pol. 27 lip.
Kwiryna męcz. 30 marca.

L

Lamberta męcz. 16 kwietnia.
Larga męcz. 8 sierpnia.
Leandre biskupa 27 lutego.
Leokadyi panny 9 grudnia.
Leona biskupa 20 lutego.
Leona I papieża 15 kwietnia.
Leona II papieża 28 czerwca.
Leonarda męcz. 27 czerwca.
Leonarda wyzn. 6 listopada.
Leonilii panny 15 marca.
Leontyny panny 15 marca.
Leopolda wyzn. 15 listopada.
Longina męcz. 15 marca.
Lucyana biskupa 11 lutego.
Lucyana męcz. 7 stycznia.
Lucyny panny 30 czerwca.
Lucyny męcz. 17 października.
Lucyusza biskupa 11 lutego.
Ludgardy panny m. 16 czerw.
Ludgera biskupa 26 marca
Ludomira 3 października.
Ludwika wyznawcy 12 lutego.
Ludwika k. Sycylii 19 sierp.
Ludwika króla 25 sierpnia.
Ludwiki panny 15 kwietnia.

Ł

Ładysława z Giel. 28 września.
Łazarza biskupa 17 grudnia.
Łucyi panny 13 grudnia.
Łukasza ewang. 18 paździer.

M

Macieja apostoła 24 lutego.
Magdaleny 27 maja i 22 lipca.
Makarego Op. 1 stycznia.
Makryny m. 24 lipca.
Małgorzaty kr. Węg. 13 lipca.
Małgorzaty kr. Szkoc. 10 czer.
Małgorzaty p. m. 13 lipca.
Mamerta bisk. 11 maja.
Mansfeta bisk. 28 listopada.
Marcella pap. 16 stycznia.
Marceli wd. 31 stycznia.
Marceliana pap. 18 czerwca.
Marcelina m. 30 kwietnia.
Marcina bisk. 11 listopada.
Marcina papieża 12 listopada.
Marcina m. 17 czerwca.
Marcjanny p. m. 9 stycznia.
Marka ewangelisty 25 kwiet.
Marka męcz. 24 marca.
Marka z Rzymu m. 18 czerw.
Marty męczenniczki 29 lipca.
Martyny panny męcz. 30 stycz.
Marty męczenniczki 19 stycz.
Maryi Egipcyanki 10 kwietnia.
Maryi z Engii 26 czerwca.
Maryi Kleofy 9 kwietnia.
Maryi Magdaleny 31 maja.
Maryi Magd. w Jeroz. 22 lipca.
Maryusza 19 stycznia.
Mateusza ap. i ewan. 21 wrz.
Matyldy królowej wd. 13 mar.
Maurycego m. 22 września.
Mauryliusza biskupa 13 wrześ.
Maksymiana biskupa 21 lutego.
Maksymiliana bis. 12 pazdzier.
Maksyma bisk. 18 listopada.
Maksymiliana bisk. 8 czer.
Medarda bisk. 8 czerwca.
Melanii panny m. 18 lutego.
Metodego biskupa 5 lipca.
Michała Arch. 29 września.
Mikołaja z Tolentynu 10 wrześ.
Mikołaja biskupa 6 grudnia.
Mirona męczennika 17 grudnia.
Młodzianków 28 grudnia.
Modesta męcz. 15 czerwca.
Modesty panny 12 marca.
Moniki wdowy 4 maja.

N

Narcyza bisk. 29 października.
Narodzenie Chr. 25 grudnia.
Narodzenie N. M. P. 8 września.
Natalii panny męcz. 27 Lipca.
Nawrócenie ś. Pawła 25 stycz.
Nazarjusza m. 12 czer. i 28 lipca.
N. M. P. Anielskiej 2 sierpnia.
N. M. P Bolesnej 21 marca.
N. M. P. od wyz. niew. 24 wrz.
N. M. P. Loretańskiej 10 grud.
N. M. P. Łaskawej 11 maja.
N. M. P. Pocieszenia 31 sierp.
N. M. P. Różańcowej 1 paźdz.
N. M. P. Snieżnej 5 sierpnia.
N. M. P. Szkaplężnej 16 lipca.
Nawiedzenie N. M. P. 2 lipca.
Nemezyusza męcz. 19 grudnia.
Nicefora biskupa 13 marca.
Niepokal. Pocz. N. M. P. 8 grud.
Nikodema kap. m. 15 wrześ.
Norberta bisk. 6 czerwca.

O

Oczyszczenie N. M. P. 2 lutego.

Ofiarowanie N. M. P. 21 listop.
Oktawiana wyzn. 21 marca.
Olimpii 26 marca.
Onufrego pustelnika 12 czerw.
Op. św. Józefa 20 kwietnia.
Opieki N. M. P. 10 listopada.
Opata biskupa 4 czerwca.
Ottona biskupa 2 lipca.
Ottona 16 stycznia.
Otylii panny męcz. 13 grudnia.

P

Pafnucego męcz. 19 kwietnia.
Pankracego męcz. 12 maja.
Pantaleona męcz. 27 lipca.
Paschalisa wyzn. 17 maja.
Paschazego biskupa 2 lutego.
Patrycyi męczen. 13 marca.
Paulina biskupa 22 czerwca.
Pauli panny 26 stycznia.
Pawła biskupa 22 marca.
Pawła męczen. 27 czerwca.
Pawła 1 pust. 15 stycznia.
Pawła apostoła 29 czerwca.
Pelagii panny m. 11 lipca.
Pelagii pokutnicy 12 paździer.
Petroneli panny 31 maja.
Patryka biskupa 17 marca.
Pięciu ran. św. Fran. 17 wrz.
Piotra A. B. wyz. 26 listopad.
Piotra Chryzologa 4 grudnia.
Piotra Damiana d. k. 23 lutego.
Piotra Egzorcysty 2 kwietnia.
Piotra Nolasko 31 stycznia.
Piotra męcz. 29 kwietnia.
Piotra Celest. papieża 19 maja.
Piotra z Werony m. 20 kwiet.
Piotra i Pawła apost. 29 cz.
Piotra w okowach 1 sierpnia.
Piotra z Alkantary w. 19 paź.
Piotra V papieża 5 maja.
Placyda męcz. 5 października.
Placydy p. 11 października.
Podwyż. św. Krzyża 14 wrześ.
Poliekuta męcz. 21 maja.
Polikarpa bisk. m. 26 stycznia.
Popielec 8 marca.
Praxedy panny 21 lipca.
Prokopa męcz. 4 lipca.
Prokula męcz. 1 czerwca.
Prospera bisk. 25 czerwca.
Prota męcz. 11 września.
Protazego męcz. 19 czerwca.
Pryma męcz. 9 czerwca.
Pryski panny 18 stycznia.
Przemienienie Pańskie 6 sierp.
Przeniesienia ś. Kazim. 27 sier.
Przenies. ś. Stanisława 27 w.
Przenies. ś. Wojciecha 20 paź.
Pięciu Polak. br. m. 12 listop.
Pulcheryi męcz. 7 lipca.
Pulcheryi panny 10 września.

R

Rafała Archanioła 24 paździer.
Raimunda 23 stycznia.
Rajmunda wyznawcy 31 sierp.
Reginy panny 7 września.
Remigiusza biskupa 1 paździer.
Roberta opata 7 czerwca.
Rocha wyznawcy 16 sierpnia.
Romana opata 28 lutego
Romana męcz. 9 sierpnia.
Romany panny 23 lutego.
Romualda opata 7 lutego.
Rozalii panny panar. 4 wrześ.
Rozesłanie apostołów 15 lipca.
Róży panny 26 sierpnia.
Róży Limańskiej 30 sierpnia.
Rudolfa 17 kwietnia.
Rufa męcz. 28 października.
Rufina wyz. 19 sierpnia.
Rufiny panny 31 sierpnia.

S

Sabby opata 5 grudnia.
Sabina wyznawcy 11 lipca.
Sabina męcz. 27 października.
Sabiny panny 29 sierpnia.
Salezego męcz. 12 września.
Salomei panny 17 listopada,
Salwiana 17 marca.
Saturnina męcz. 29 listopada.
Saturniny panny męcz. 4 czer.
Scholastyki panny 10 lutego.
Ścięcie ś. Jana Chrz. 29 sier.
Sebastyana męcz. 20 stycznia.
Senneny męcz. 30 lipca.
Serafiny panny 29 lipca.
Serapiona w. m. 14 listopada.
Serca pana Jezusa 14 czerwca.
Sergiusza męcz. 24 lutego.
Serwacego biskupa 13 maja.
Serweljana męcz. 20 kwietnia.
Seweryna opata 8 stycznia.
Siedmiu br. m. ś. Felicyty 10 lip.
Smaragda męcz. 8 sierpnia.
Sotera papieża 22 kwietnia.
Spiridiona biskupa 14 grudnia.
Stanisława B. M. P. K. P. 8 maja
Stanisława Kostki 13 listopada.
Stefana kr. Węg. 2 września.
Sulpiciusza męcz. 20 kwietnia.
Sygfryda biskupa 26 lutego.
Sylweriusza papieża 20 czerw.
Sylwestra papieża 31 grudnia.
Sylwina biskupa m. 17 lutego.
Symeona biskupa m. 18 lutego.
Symforyana męcz. 22 sierpnia.
Synezyusza męcz. 12 grudnia.
Syksta papieża 28 marca.
Szczepana 1 męcz. 26 grud.
Szczepana papieża 2 sierpnia.
Szymona z Lipnicy 18 lipca.
Szymona apost. 28 paździer.
Szymona z Edessy 5 lipca.

T

Tacyana męcz. 16 marca.
Tadeusza apost. 28 paździer.
Tarsylii panny 24 grudnia.
Tekli panny męcz. 23 wrześ,
Telesfora pap. męcz. 5 stycz.
Teobalda pustelnika 1 lipca.
Tedora męcz. 9 listopada.
Teodora wyzn. 7 stycznia.
Teodory męczen. 1 kwietnia.
Teodory pokutnicy 11 wrześ.
Teodozyi panny m. 29 maja.
Teodoryka kapł. 1 lipca.
Teodozyusza wyzn. 11 stycznia.
Teofila 6 lutego.
Teofila biskupa 27 kwietnia.
Teofila męcz. 20 grudnia.
Teresy panny 15 października.
Tomasza z Akw. w. 7 marca.
Tomasza z Wilanowa 18 wrześ.
Tomasza Kant. 29 grudnia.
Tomasza apost. 21 grudnia.
Trójcy Swiętej 18 czerwca.
Trzech Króli 6 stycznia.
Tyburcyusza męcz. 14 kwiet.
Tymoteusza B. M. 24 stycznia.
Tymoteusza M. 24 marca.
Tytusa biskupa 4 stycznia.

U

Ubalda biskupa 16 maja.

Urbana papieża 25 maja.
Urszuli panny 21 października.

W

Wacława kr. Czesk. 28 wrześ.
Walentego kapł. męcz. 14 lut.
Walerego bisk. 12 grudnia.
Walerego męcz. 12 września.
Waleryi męcz. 5 czerwca.
Waleryi 9 grudnia.
Waleryana męcz. 14 kwietnia.
Wawrzyńca męcz. 10 sierpnia.
Wenantego męcz. 18 maja.
Wenefrydy panny 3 listopada.
Weroniki panny 13 stycznia.
Weroniki z Juljanu 17 maja.
Wielkanoc 23 i 24 kwietnia.
Wiktora męcz. 6 marca.
Wiktoryi panny m. 22 grudnia.
Wiktoryna męcz. 6 marca.
Wiktoryna bisk. 17 październ.
Wiktoryna bisk. męcz. 2 listop.
Wilhelma bisk. 10 stycznia.
Wilhelma opata 6 kwietnia.
Wilhelma Księcia 28 maja.
Wilibalda bisk. 7 lipca.
Wilibrarda bisk. 7 listopada.
Wincentego bisk. 20 marca.
Wincentego męcz. 22 stycznia.
Wincentego Fer. w. 5 kwietnia.
Wincentego á Paulo w. 19 lip.
Wincentego kadłub. 13 paźd.
Wita męcz. 15 czerwca.
Witalisa męcz. 28 kwietnia.
Władysława kr. węg. 27 czer.
Wniebowst. Pańskie 1 czerwca
Wniebowzięcie N. M. P. 15 sierp.
Wojciecha bisk. 23 kwietnia.
Wolfganga bisk. 31 październ.
Wszystkich św. 1 listopada.

Z

Zacharyasza pror. 6 września.
Zacharyasza i Elżb. mał. 4 list.
Zaślubiny N. M. P. 23 stycznia.
Zefiryna pap. m. 26 sierpnia.
Zenobir. p. m. 30 październ.
Zenobiusza b. m. 30 październ.
Zenobiusza m. 24 grudnia.
Zenona Żołnierza 22 grudnia.
Zesłanie Ducha św. 11 i 12 czer.
Znalezienie św. krzyża 3 maja.
Znal. św. Szczepana m. 3 sierp.
Zofii z 3 ma cór. 30 wrzesnia.
Zofii W. męcz. 15 maja.
Zuzanny panny 11 sierpnia.
Zwiastowanie N. M. P. 25 marca.
Zygmunta Króla 2 maja.

Dni galowe dworskie

KTÓRE NALEZY OBCHODZIĆ PRZEZ NABOŻEŃSTWO I UWOLNIENIE UCZNIÓW OD LEKCYI.

STYCZEN. 26 grudnia (7 stycznia) rocznica oswobodzenia kościoła i państwa Rus kiego od najścia Francuzów i z nimi 20 tunarodowości.

1 (14) Nowy Rok st. st.

MAJ. Dnia 23 kwietnia (6 maja) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani **Aleksandry Teodorówny**.

Dnia 6 (19) maja rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza**.

Dnia 14 (27) Rocznica Koronacyi Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza** i Najjaśnieiszej Pani **Aleksandry Teodorówny**.

CZERWIEC. Dnia 25 maja (7 czer.) rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani **Aleksandry Teodorówny**.

SIERPIEN. Dnia 22 lipca (4 sierpnia) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaś. Pani Cesarzowej Wdowy **Maryi Teodorówny**

Dnia 30 lipca (12 sierpnia) rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza i Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza**.

WRZESIEN Dnia 30 sierpnia (12 wrz.) św. Aleksandra Newskiego.

PAZDZIERNIK. Dnia 5 (18 października) Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza i Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza**.

Dnia 17 (30) pamiątka cudownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Aleksandra III** i Jego Najdostojniejszej Rodziny.

LISTOPAD. Dnia 21 października (3 listopada) dzień wstąpienia na tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza**.

Dnia 14 (27) rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Naj. Pani Cesarzowej Wdowy **Maryi Teodorówny**.

GRUDZIEN. Dnia 6 (19) Imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza**.

PORÓWNAWCZA TABLICA CZASU

w różnych miejscach na kuli ziemskiej w chwili południa w Warszawie.

	godz.	min.						
Warszawa . .	12	0 w pł.	Brześć Litewski	12	10 pp.	Genewa . . .	11	0 r.
Lublin . . .	12	6 pp.	Kamieniec Podol.	12	22 pp.	Greenwich . .	10	35 r.
Płock . . .	11	55 r.	Kowel . . .	12	15 pp.	Hamburg . .	11	15 r.
Częstochowa .	11	52 r.	Ryga . . .	12	12 pp.	Kair	13	41 pp.
Łódź . . .	11	54 r.	Dorpat . . .	12	23 pp.	Kopenhaga .	11	26 r.
Łomża . . .	12	4 pp.	Petersburg . .	12	37 pp.	Królewiec . .	11	58 r.
Piotrków. . .	11	55 r.	Moskwa . .	1	6 pp.	Lipsk . . .	11	25 r.
Radom . . .	12	0 poł.	Odessa . . .	12	39 pp.	Madryt . . .	10	21 r.
Suwałki . . .	12	8 pp.	Charków . .	1	1 pp.	Marsylia . .	10	57 r.
Sieradz . . .	11	51 r.	Kazań . . .	1	52 pp.	Melbourn . .	8	16 w.
Siedlce . . .	12	5 pp.	Kraków . . .	11	56 r.	Meksyk . .	3	59 r.
Nowo-Aleksandr.	12	4 pp.	Lwów . . .	12	12 pp.	Monachhium .	11	22 r.
Białystok . .	12	9 pp.	Paryż . . .	10	45 r.	Nowy-York .	5	40 r.
Zgierz . . .	11	54 r.	Wiedeń . . .	12	42 r.	Padua . . .	11	23 r.
Kalisz . . .	11	48 r.	Berlin . . .	11	30 r.	Palermo . .	11	30 r.
Kijów . . .	12	38 pp.	Praga czeska .	11	34 r.	Rio-Janeiro .	7	43 r.
Wilno . . .	12	17 pp.	Bern	11	5 r.	Rzym . . .	11	25 r.
Kowno . . .	12	11 pp.	Bolonia . . .	11	21 r.	Sant-Jago . .	5	53 r.
Mińsk. gub . .	12	26 pp.	Bruksella . .	10	53 r.	Stokholm . .	11	48 r.
Grodno . . .	12	11 pp.	Chicago . . .	4	45 r.	Waszyngton .	5	28 r.
Żytomierz . .	12	30 pp.	Florencya . .	11	20 r.	Zurych . . .	11	10 r.

KALENDARZYK

dni nieprotestowych w 1905 roku (oprócz niedziel).

Styczeń.	Luty.	Marzec.	Kwiecień.	Maj.	Czerwiec.
dz. 1. dz. 9.	dz. 2.	dz. 25.	dz. 7. dz. 28.	dz. 1. dz. 19.	dz. 1. dz. 19.
„ 6. „ 14.	„ 15.		„ 21. „ 29.	„ 2. „ 22.	„ 7. „ 22.
„ 7. „ 19.			„ 22.	„ 6. „ 27.	„ 8. „ 29.
			„ 24.		„ 12.
Lipiec.	**Sierpień.**	**Wrzesień.**	**Październik.**	**Listopad.**	**Grudzień.**
dz. 12.	dz. 4. dz. 19.	dz. 8.	dz. 9.	dz. 1.	dz. 4. dz. 26
	„ 12. „ 28.	„ 12.	„ 14.	„ 3.	„ 8.
	„ 15.	„ 21.	„ 18.	„ 4.	„ 19.
		„ 27.	„ 30.	„ 27.	„ 25.

Przewodnik Prawno-Sądowy.

W każdem społeczeństwie ludzkiem wynikają rozmaite stosunki. Stosunki te podpadają pod pewne przepisy, obowiązujące wszystkich obywateli. Tego rodzaju przepisy stanowią prawo w najobszerniejszem pojęciu, czyli inaczej; pod „prawem“ wogóle należy rozumieć te przepisy, które urządzają rozmaite stosunki, wynikające w społeczeństwie. Już z tych paru słów możemy wywnioskować, jak wielkie ma znaczenie dla każdego obywatela znajomość tych przepisów, które urządzają np. stosunki prawne jego, jako pojedyńczej jednostki do całego społeczeństwa, respective przedstawiciela tegoż, t. j. państwa, lub też przepisów, które określają prawa i obowiązki pojedyńczych jednostek, wypływające z ich stosunków osobistych lub majątkowych, Stosownie do charakteru tych stosunków i samo prawo może być podzielone na dwa rodzaje, a mianowicie: na prawo publiczne i prawo prywatne czyli cywilne. Nie potrzebujemy zdaje się, bliżej zaznaczać, że przepisy, wyłuszczające stosunki pierwszej kategorji, t. j. jednostki do państwa, stanowią prawo publiczne. Pod prawem zaś cywilnem prywatnem rozumiemy przepisy określające prawa i obowiązki obywateli pomiędzy sobą. Prawo publiczne ma na celu przedewszystkiem korzyść ogólną całego społeczeństwa; przeciwnie prawo cywilne dąży do zapewnienia korzyści prywatnej pojedyńczych członków społeczeństwa, „jus, quod ad singulorum utilitatem spectat“, jak mawiali starożytni Rzymianie. Nieznajomość więc omawianych przepisów, urządzających różnego rodzaju stosunki, naraża często jednostki na niepowetowane straty. A że ogół pozbawiony jest znajomości nawet podstawowych zasad prawnych, tego chyba nie trzeba dowodzić. Każdy, trzeźwo patrzący na świat, musi dojść do tego przekonania. To też coraz częściej zaczynają pojawiać się w prasie głosy, nawołujące do konieczności zaznajamiania się ogółu z przepisami prawa za pomocą broszurek popularnych, odczytów i t. p. Rozumiejąc więc, jak doniosłe znaczenie dla społeczeństwa ma znajomość prawa, chcemy, aby czytelnicy nasi na tem miejscu także mogli znaleźć niejedną pożyteczną wskazówkę, normującą ich stosunki z ludźmi. Zbytecznem, zdaje się, będzie zastrzeżenie, że czytelnicy nie mogą wymagać od nas wyczerpującego dzieła w omawianej materyi. Zważywszy, że stosunki osobiste i majątkowe jednostek najczęściej nas obchodzą i mają największe zastosowanie praktyczne, ograniczamy się przedewszystkiem zaznajomieniem czytelników z przepisami, które urządzają tego rodzaju stosunki, t. j. poznamy prawo cywilne, dające jednak jednocześnie wskazówki i co do innych przepisów prawa.

I. PRAWA CYWILNE.

§ 1. Poddaństwo.

Pełni praw cywilnych, na podstawie zasadniczych ustaw w kraju obowiązujących, używać powinni Polacy, poddani Królestwa Polskiego (*resp.* poddani rosyjscy). Za polaka, poddanego Królestwa Polskiego, uważa się każdy, kto z polska poddanego tegoż królestwa, w kraju lub za granicą jest urodzony, lub kto naturalizacyę otrzymał. Cudzoziemka, gdy pójdzie za mąż za polaka, poddanego Królestwa Polskiego, przez sam fakt małżeństwa, staje się tutejszą poddaną. Dla otrzymania naturalizacyi koniecznem jest uprzednie pięcioletnie osiedlenie w obrębie państwa rosyjskiego. Cudzoziemiec tedy, pra-

gnący przyjąć poddaństwo rosyjskie, winien podać przedewszystkiem odpowiednią deklaracyę do naczelnika tej gubernii, w której się zamierza osiedlić, z objaśnieniem, czem trudnił się w dotychczasowej swej ojczyźnie i jakie sobie zamierza obrać zatrudnienie w państwie rosyjskiem. Na zasadzie takiej deklaracyi, gubernator wydaje mu świadectwo, od daty, którego interesant uważa się za osiedlonego w Rosyi, nie tracąc przecież charakteru cudzoziemca. W pięć lat od tej daty, cudzoziemiec w każdej chwili może prosić o przyjęcie go do rzędu poddanych rosyjskich, adresując podanie na imę ministra spraw wewnętrznych, według ustanowionego wzoru. Przyjęcie poddaństwa odbywa się przez wykonanie przysięgi na wierność. Przyjęcie poddaństwa jest osobiste i nie rozciąga się na dzieci, wcześniej urodzone, bez względu na to, czy są pełnoletnie, czy małoletnie. Cudzoziemki zamężne nie mogą być dopuszczone do przyjęcia poddaństwa rosyjskiego oddzielnie od swoich mężów.

Ten, kto przyjął naturalizacyę w obcem państwie, jak również obywatelka tutejsza, która wyszła za mąż za cudzoziemca,—utracają charakter poddanych Królestwa. Każdemu, kto samowolnie przyjął obce poddaństwo, kto wszedł do służby rządowej zagranicznej bez zezwolenia władzy, kto w końcu wydalił się z kraju i na wezwanie nie powrócił, zaś w terminie ogłoszonym wyjazdu nieusprawiedliwił, grozi pozbawienie wszystkich praw stanu i wieczne wygnanie z granic państwa, majątek zaś jego ulega sekwestrowi. Poddany Królestwa, chcąc legalnie opuścić raz na zawsze ojczyznę, winien otrzymać paszport emigracyjny, którego udziela General-Gubernator warszawski. Przy podaniu o taki paszport, należy złożyć za siebie 75, a za każdego z nieletnich członków rodziny po 50 rb. kaucyi, która będzie zwróconą na komorze celnej przy przejściu granicy. Do podania o paszport dołącza się: a) świadectwo kwalifikacyjne z ksiąg ludności wypisane, b) świadectwo o braku przeszkód ze strony władz: policyjnych, administracyjnych, skarbowych i sądowych, c) trzy numera gazety o uczynionych publikacyach, d) swiadectwo że nikt prywatny nie zameldował pretensyi, e) świadectwo, że emigrujący nie zostawia w Królestwie nieruchomego majątku, f) zgodę obcego rządu na przyjęcie emigranta, g) fabrykant i przemysłowiec winni nadto złożyć świadectwo, że nie zalegają w opłacie podatków. Kto w ciągu trzech miesięcy od chwili wydania mu paszportu emigracyjnego z takowego nie skorzystał, ten uznanym zostaje na nowo za tutejszego poddanego.

Tutaj nakoniec należy nadmienić, że jeżeli stały mieszkaniec Cesarstwa chce obrać sobie stały pobyt w Królestwie, to powinien od właściwej zwierzchności stanowej otrzymać t. z. „świadectwo uwolnienia“ i takowe w ciągu 9 miesięcy przedstawić gubernatorowi z prośbą w której powinno być wymienione, gdzie mianowicie w Królestwie ma zamiar obrać stały pobyt; wtedy naczelnik gubernii poleca zapisać petenta do ksiąg stałych mieszkańców. Mieszkańca Królestwa, chcącego przesiedlić się do gubernii wewnętrznej, obowiązuje taż sama formalność z dodatkiem, że musi się zapisać w Cesarstwie do odpowiedniego stanu, a jeżeli nie nabywa jednocześnie nieruchomości, to wtedy nie wolno mu osiedlać się w stolicach i w pewnych uprzywilejowanych miastach.

§ 2. Akty stanu cywilnego.

Akty stanu cywilnego stanowią: akty urodzenia, małżeństwa i śmierci. Dla każdego z tych trzech rodzajów aktów zaprowadzają się oddzielne księgi miejscowe; przytem każdy akt stanu cywilnego pisze się na dwie ręce, t. j w księdze, która pozostaje na miejscu u urzędnika stanu cywilnego i w księdze, która corocznie składa się do archiwum właściwego sądu pokoju (duplikat). Urzędnikami stanu cywilnego są: dla wyznań chrześcijańskich—duchowni, przełożeni właściwej parafii, zaś dla wyznań niechrześcijańskich—wójci gmin i burmistrze, a w Lublinie—urzędnicy, wyznaczeni do tego przez policmajstra.

Akty stanu cywilnego spisują się bezzwłocznie po dopełnionym obrzędzie religijnym. *Metryka urodzenia* spisaną być powinna w przeciągu dni ośmiu od urodzenia się dziecka. Obowiązek oznajmienia urzędnikowi stanu cywilnego o urodzeniu się dziecka ciąży na ojcu, a gdyby ten nie żył, lub nie mógł obowiązku tego dopełnić, to—na osobach, które były obecne przy połogu,

zbywać nie wolno. Zarząd i użytkowanie męża rozciąga się nie tylko co do tego, co żona w czasie zawarcia małżeństwa wniosła, ale i co do tego, co jej później przez spadek, przez darowiznę lub przez los przypadnie; do męża również należą wszelkie pożytki ze staranności i pracy żony pochodzące; chybaby mąż pozwolił żonie prowadzić na swoją rękę oddzielny handel, rzemiosło lub przemysł, albo wyzyskiwać talent; w tym razie dochody są jej wyłączną własnością. Nie wolno jednakże mężowi bez upoważnienia żony ani sprzedawać jej majątku, ani go obciążać, ani kapitałów do niej należących podnosić, ani zawierać układów pojednawczych, dotyczących jej własności, ani wytaczać spraw sądowych, tyczących się praw żony. Po śmierci jednego ze współmałżonków, pozostałemu przy życiu należy się po zmarłym równa część spadku, jaka na każde dziecko przypada i to jedynie—pod dożywocie. Jeżeli dzieci niema, a znajdują się krewni zmarłego małżonka aż do 4-go stopnia włącznie, pozostały współmałżonek dostaje czwartą część spadku na własność; gdyby zaś i do tego stopnia krewnych nie było—połowę spadku. Całość majątku spadkowego otrzymuje pozostały przy życiu małżonek w takim razie, gdy zmarły nie pozostawia ani krewnych dających prawo do spadku, ani dzieci naturalnych.

Małżonek może na przypadek, gdyby nie pozostawił dzieci, ani zstępnych, darować drugiemu małżonkowi na własność wszystko, czemby mógł rozporządzać na korzyść obcego, a oprócz tego na użytkowanie całą część, jaką prawo z uszczerbkiem sukcesorów rozporządzać zabrania. Na przypadek zaś, gdyby małżonek darowujący pozostawił dzieci lub zstępnych, może darować drugiemu małżonkowi albo $^1/_4$ część na własność a drugą $^1/_4$ część na użytkowanie, albo połowę całego swego majątku na użytkowanie. Wdowiec lub wdowa, którzy, mając dzieci, wstępują w powtórne związki małżeńskie, nie mogą darować swojemu nowemu małżonkowi więcej nad część dziecka prawego najmniej biorącego i darowizny te w żadnym razie nie mogą przewyższać jednej czwartej części majątku.

Z małżeństwa nareszcie płynie obowiązek żywienia, utrzymywania i wychowania swoich dzieci, który ciąży zarówno na ojcu, jak i na matce; wszakże ani ojciec, ani matka nie są obowiązani odstępować za życia swojego majątku dzieciom. Dzieci obowiązane są nawzajem dawać alimenta rodzicom i innym wstępnym w potrzebie zostającym, a obowiązek ten rozciąga się również na zięciów i synowe, o ile matka męża, *resp.* żony, nie weszła w nowe związki małżeńskie, i dopóki żyje ten ze współmałżonków, przez którego powinowactwo zaszło lub dzieci z ich małżeństwa zrodzone. W ciągu pożycia małżeńskiego oboje rodzice sprawują władzę rodzicielską; w razie jednak różności zdań, zdanie i wola ojca przeważa.

§ 4. Małoletność.

Władza rodzicielska. Małoletnim jest każdy, kto nie ma skończonych lat 21; przez czas małoletności dzieci, o ile wcześniej nie były usamowolnione, poddane są władzy rodzicielskiej, która obejmuje w sobie: 1) prawo wychowania, t. j. prawo dozoru dziecka, a zatem utrzymania go przy sobie, albo oddania w obce ręce, a w każdym razie prawa poszukiwania, a nawet odebrania za pomocą władz krajowych dziecka, któreby bez zezwolenia rodziców dom rodzicielski opuściło, i prawo karania dziecka, sposobem zdrowiu jego i postępowi w naukach nieszkodliwym; 2) prawo zarządzania majątkiem małoletnich dzieci; 3) prawo użytkowania z tegoż majątku.

Jakkolwiek prawo dozwala rodzicom karcić dzieci swoje, to jednakże rodzicom, nadużywającym władzy swojej, władza ta wyrokiem sądowym może być odjętą.

Co do majątku dziecka, to przedewszystkiem ojcu, jako głowie rodziny, przysługuje prawo zarządu takowym, z czego wypływa iż ojciec mocen jest: 1) sprzedawać ruchomości, należące do małoletniego; 2) czynić wszelkie wydatki, jakie zarząd majątku dziecka za sobą pociąga: 3) umieszczać w sposób, jaki za właściwy uzna, dochody, o ile takowe z majątku dziecka po potrąceniu wydatków pozostaną: 4) przyjąć spadek, jaki otworzy się na rzecz dziecka; 5) przyjąć darowiznę na rzecz tego uczynioną; 6) podnosić i umieszczać kapitały jego; 7) rozpoczynać wszelkie sprawy w imieniu dziecka i bronić się w charakterze pozwanego.

We wszystkich innych wypadkach, o

czem będzie niżej, kiedy upoważnienie rady familijnej nie jest wystarczającem, lecz prawo wymaga potwierdzenia sądu, ojciec winien należytą decyzyę uzyskać.

Drugiem prawem rodziców do majątku dziecka jest prawo użytkowania. To ostatnie przedewszystkiem należy do ojca i dopiero gdy ojciec czy to przez śmierć, czy powierzenie opieki matce w razie unieważnienia albo rozwiązania małżeństwa lub pożycia małżeńskiego, czy wskutek bezwłasnowolności, władzę rodzicielską utracił, prawo użytkowania z majątku dziecka wraz z władzą rodzicielską, przechodzi na matkę, która korzysta z niego, dopóki jej taż władza służy. Jednakże nieletni przed dojściem do lat 21 władnym jest: 1) w wieku lat 16 sporządzić testament z ograniczeniem, że może rozporządzić tylko połową tego majątku, jakim mógłby rozporządzic, gdyby był pełnoletnim; 2) zawrzeć małżeństwo w pewnym wieku (obacz § 3); 3) zawrzeć umowę przedślubną i w niej czynić darowizny z warunkiem, ażeby umowa była zawartą w asystencyi osób, których zezwolenie na małżeństwo jest potrzebna; 4) być opiekunem własnego dziecka; 5) żądać zapisania hypoteki prawnej na majątku opiekuna; 6) zawierać niektóre umowy, które mogą mieć skutek o tyle, o ile nie jest żądane rozwiązanie ich z powodu pokrzywdzenia. Na odwrót, dziecko nawet po dojściu do pełnoletności nie może być przysposobionem bez zezwolenia rodziców do lat 25, a po skończeniu lat 25 bez zasięgnięcia ich rady; nie może również zawierać z byłym opiekunem układu przed upływem dni 10 od otrzymania rachunków z opieki.

Opieka. Dopóki trwa małżeństwo, a zarazem władza rodzicielska ojca lub matki, dopóty opieka nie jest potrzebną. Potrzeba ta zaczyna się z chwilą, gdy jednego z rodziców nie stanie, czy to wskutek śmierci, czy też w końcu wskutek ubezwłasnowolnienia albo nieobecności jednego z rodziców. Wtedy opieka nad dziećmi z samego prawa należy do pozostałego małżonka. Tutaj trzeba dodać, że nawet w razie śmierci matki, albo też powtórnego ożenienia się ojca, temu ostatniemu władza rodzicielska przysługuje w całej pełni, gdy tymczasem co do matki prawo ustanawia pewne ograniczenia. Przedewszystkiem z chwilą kiedy ojciec władzy rodzicielskiej wykonywać nie może, takowa na matkę przechodzi, lecz matce służy tylko opieka z samego prawa. Dalej matka, o ile do opieki powołaną zostanie, może wymówić się od przyjęcia takowej, nie przytaczając przyczyny, dla której zrzeka się jej. Lecz gdy tego w krótkim czasie po przejściu na nią opieki nie uczyni, traci prawo wymówienia się od opieki, chyba by jej do uwolnienia się od takowej przysługiwała jedna z przyczyn prawem wskazanych. Dalej, jeżeli matka wejdzie w nowe związki małżeńskie bez poprzedniego zwołania rady familijnej i bez pozostawienia przy niej opieki przez tęż radę, przez to samo utraca opiekę nad dziećmi i wtedy rada familijna może, ale nie musi, pozostawić jej opiekę; w razie pozostawienia opieki przy matce, rada obowiązaną jest dodać jej nowego małżonka za współopiekuna, który od daty zawarcia małżeństwa będzie solidarnie odpowiedzialnym za czynności opieki. Dalej, ojciec umierając, może pozostałej przy życiu matce i opiekunce przez testament albo akt rejentalny, wyznaczyć jednego lub więcej doradców. Wreszcie prawo przewiduje wypadek, gdy małżonka w chwili śmierci męża pozostaje brzemienną, wtedy obowiązaną jest żądać zwołania rady familijnej, która zamianuje kuratora z powodu ciąży (curator vantris), obowiązkiem tego ostatniego jest czuwać nad utrzymaniem w całości majątku, jaki ma przypaść oczekiwanemu dziecięciu. Z chwilą urodzenia się dziecka, matka staje się jego opiekunką z prawa, kurator zaś opiekunem przydanym. Matce, którąby wyżej wskazanego obowiązku nie spełniła, grozi usunięcie od opieki nad dzieckiem.

Każdemu z rodziców prawo dozwala wyznaczyć—czy to przez testament, czy też przez akt zeznany w sądzie pokoju albo u rejenta—opiekuna na wypadek śmierci, ale do tego koniecznem jest: 1) ażeby drugi z małżonków już nie żył, albo według prawa nie był zdolnym do sprawowania opieki; 2) ażeby małżonek, wyznaczający opiekuna, sam sprawował władzę rodzicielską lub opiekę aż do śmierci.

Gdyby opieka nie mogła podług tych praw należeć ani do ojca ani do matki, ani do obranego przez nich opiekuna, wtedy należy ona z prawa do dalszych wstępnych,

przyczem wstępni z linii ojczystej mają pierwszeństwo przed wstępnymi z linii macierzyńskiej w równym stopniu. Gdy i na tych zasadach opieka nie może być ustanowioną z powodu braku wstępnych, albo prawego wyłączenia lub wymówienia się od opieki, opiekuna wyznacza rada familijna.

Rada familijna. Radę familijną zwołuje sędzia pokoju tego miejsca, gdzie małoletni przed urządzeniem opieki miał ostatnie zamieszkanie, bądź na żądanie interesowanych, bądź z urzędu. (Urządzanie opieki nad dziećmi włościan należy do atrybucyi sądów gmin). Rada familijna składa się z sędziego pokoju (ew. ławnika) oraz z sześciu krewnych lub powinowatych, w połowie ze strony ojcowskiej, a w połowie ze strony macierzyńskiej, według porządku blizkości z każdej linii; w razie równości stopnia pokrewieństwa, starszy wiekiem ma pierwszeństwo przed młodszym. Bracia rodzeni małoletniego i mężowie żyjących sióstr, są wszyscy członkami rady familijnej. Jeżeli niema krewnych, ani powinowatych, do rady familijnej powołują się osoby obce, przyczem pierwszeństwo daje się tym o których, wiadomo, że z ojcem lub matką małoletniego zostawali w związkach przyjaźni. Z kobiet, tylko matka, babka i prababka rodzone, mogą uczestniczyć w radzie. Członkowie rad familijnych mogą zastępować się przez pełnomocników; wszakże jeden członek rady familijnej nie może zastępować drugiego. Do ważności postanowień rady familijnej konieczną jest obecność przynajmniej 5-iu z powołanych członków. Posiedzenia rady odbywają się w miejscu posiedzeń sędziego pokoju, jeżeli sędzia innego miejsca nie wyznaczy. Rada familijna mianuje w każdej opiece opiekuna przydanego, którego zadaniem jest kontrola nad działalnością opiekuna głównego. Opiekun przydany powinien być wybrany z tej linii, do której nie należy opiekun główny.

Wyłączenia od opieki. Mogą się wymówić od opieki, wyjąwszy nad swojemi dziećmi i zstępnymi: 1) każdy sprawujący urząd publiczny nie w tym powiecie, w którym opieka się urządza; 2) wojskowi, zostający w służbie czynnej; 3) delegowani z polecenia rządu za granicę; 4) kobiety, mianowane opiekunkami, jako wstępne; 5) osoby mające skończonych lat 50, a jeżeli przed tym wiekiem zostały mianowane opiekunami, to po dojściu do lat 70; 6) osoby dotknięte ciężką słabością; 7) osoby mające dwie opieki—od przyjęcia trzeciej, oraz małżonkowie lub ojcowie, sprawujący jedną opiekę od przyjęcia drugiej; 8) osoby mające pięcioro dzieci prawych. Nie mogą być opiekunami, ani członkami rad familijnych: 1) małoletni, wyjąwszy ojca i matkę; 2) pozbawieni własnej woli; 3) kobiety, wyjąwszy matkę i wstępne wdowy, oraz opiekunkę dobrowolną; 4) zakonnicy; 5) cudzoziemcy w opiekach nad polakami; 6) niechrześcijanie w opiekach nad chrześcijanami; 7) wszyscy ci, którzy albo sami, albo których wstępni lub małżonek mają z małoletnim sprawę. Wyłączeni są także od opieki: 1) ludzie znani z bezrządu, co do majątku lub ze złych obyczajów, oraz 2) ci, którzy w sprawowaniu opieki okazali niezdatność albo nierzetelność. O niezdolności, wyłączeniu lub złożeniu z opieki opiekuna, wyrzeka rada familijna.

Prawa i obowiązki opiekuna głównego. Trzy są obowiązki, które obciążają opiekuna głównego względem osoby małoletniego: 1) zarządzanie osobą nieletniego; 2) zastępowanie go we wszystkich czynnościach cywilnych; 3) zarządzanie majątkiem nieletniego. Co do pierwszego, to opiekun główny obowiązany jest utrzymywać i wychowywać nieletniego. Jednakże opiekun główny, o ile nim nie jest którekolwiek z rodziców, łoży na to nie z własnego majątku, ale z funduszów nieletniego, przyczem rada familijna określa opiekunowi sumę wydatków, jaką może ponieść na utrzymanie i wychowanie nieletniego, a gdyby dochody z majątku jego były nazbyt małe, to taż rada może upoważnić opiekuna głównego do użycia na ten cel części kapitału, albo do zaciągnięcia pożyczki. Opiekunowi służy prawo karania nieletniego, ale tylko za pomocą zwyczajnych sposobów, gdyby zaś opiekun główny uważał za konieczne użyć środków nadzwyczajnych, wtedy obowiązany jest zwrócić się do rady familijnej o wskazanie właściwych środków. Co do drugiego obowiązku, to takowy zawiera się w tem, iż opiekun główny zastępuje nieletniego tak w czynnościach dobrej woli, jak i w sporach sądowych, za wyjątkiem czynności wskazanych w początku niniejszego §. które samemu małoletniemu przez

prawo są dozwolone. Co do trzeciego obowiązku, to opiekun główny winien zarządzać majątkiem nieletniego, jak dobry ojciec familii i dobry gospodarz, co oznacza iż obowiązkiem opiekuna jest przedsiębranie wszelkich środków w celu zachowania majątku nieletniego w całości i osiągania z niego możliwie największych dochodów. Opiekun główny obowiązany jest przedewszystkiem zażądać od sędziego pokoju (ew. sądu gminnego) opieczętowania majątku, o ile takowy nie jest w posiadaniu rodziców; dalej w ciągu 10 dni od daty objęcia opieki, spisania przez właściwego komisarza sądowego lub rejenta inwentarza, w którym całkowite mienie nieletniego oraz długi, mienie obciążające, powinny być zamieszczone. W razie przepuszczenia terminu 10-dniowego, opiekun odpowiedzialnym jest za straty, jakie by stąd dla nieletniego wyniknąć mogły. Po sporządzeniu inwentarza, opiekun główny obowiązany jest przedstawić go w ciągu miesiąca radzie familijnej, która postanowi: 1) co do sprzedaży ruchomości, 2) co do ilości różnych wydatków na utrzymanie i zarząd majątku nieletniego, 3) co do ilości funduszów, jaka powinna być korzystnie umieszczona, aby przyniosła procenty; gdyby opiekun tej ostatniej decyzyi nie uzyskał, obowiązanym byłby sam płacić odsetki. Jeżeli opieka należy do matki lub ojca, to ci ostatni mogą nie zgodzić się na sprzedaż ruchomości pod warunkiem, iż przez biegłego oszacują wartość takowych. Przepis dotyczący obowiązku płacenia przez opiekuna głównego odsetek w razie nieumieszczenia odpowiedniego kapitału nie stosuje się do ojca lub matki, którym z prawa przysługuje użytkowanie na majątku nieletniego. Co do innych czynności opiekuna głównego, to pomiędzy takowemi należy odróżniać te, które wymagają zatwierdzenia rady familijnej, te, dla ważności których konieczne jest zatwierdzenie sądu; w końcu te, które oprócz uchwały rady familijnej i zatwierdzenia sądu innych jeszcze form prawnych wymagają.

Bez upoważnienia rady familijnej, opiekun nie może: 1) sprzedawać ruchomości; 2) przyjąć spadku na małoletniego przypadającego, przyczem nie może przyjąć inaczej, jak z dobrodziejstwem inwentarza; 3) przyjąć darowizny, uczynionej na rzecz małoletniego, chyba, że opiekunem jest ojciec, matka lub wstępny; 4) podnosić ani obciążać kapitałów hypytecznych; wszelkie inne kapitały opiekun ma prawo odbierać, o ile go rada familijna w tym względzie nie ograniczyła, jednakże opiekun wyznaczony przez ojca lub matkę i przez nich od tego rodzaju zastrzeżeń uwolniony, jak również ojciec i matka, ta ostatnia o ile powtórnie za mąż nie wychodzi, w końcu wstępni ograniczeniu takiemu nie podlegają; 5) rozpoczynać spraw w imieniu nieletniego tyczących się granic, z wyjątkiem posesoryjnych, a także tyczących się praw hypotecznych i działów; 6) przyznawać żądania osób trzecich przeciw małoletnim, jeżeli żądania te oparte są na prawach do nieruchomości niewniesionych do ksiąg hypotecznych, albo wpisanych jako sporne, albo też sposobem ostrzeżenia.

Zaciągać długu na rzecz małoletniego lub obciążać hypoteką jego nieruchomość, jak również zrzec się spadku, opiekun główny nie może inaczej jak po zatwierdzeniu przez sąd uchwały rady familijnej. Sprzedaż nieruchomości małoletniego może być uskuteczniona tylko przez licytacyę publiczną z zachowaniem wszelkich norm proceduralnych; zaś dla zawarcia układu pojednawczego przez opiekuna głównego w imieniu nieletniego, o ile przedmiot sporny przenosi wartość 75 rb. koniecznem jest, ażeby sąd przed wydaniem decyzyi zezwalającej, wysłuchał w tym względzie trzech prawników, przez kuratora wyznaczonych. Tutaj należy dodać, iż następujące czynności są zupełnie wzbronione opiekunowi głównemu: 1) kupować nieruchomość nieletniego; 2) nabywać za pomocą cesyi jakiekolwiek prawa lub pretensye przeciw nieletniemu; 3) dzierżawić nieruchomość nieletniego, chyba że rada familijna upoważni opiekuna przydanego do zawarcia kontraktu z opiekunem głównym; 4) zapisać się na sąd polubowny; 5) zbywać prawa niezmysłowe nieletniego jak np. wszelkie prawa sporne; 6) czynić darowizny. Opiekun główny powinien składać co rok opiekunowi przydanemu rachunek ze swego zarządu w epoce przez radę familijną oznaczonej. Ostatni rachunek składa opiekun małoletniemu, gdy tenże dojdzie do pełnoletności lub zostanie usamowolniony; zaś spadkobiercom jego, jeżeli umrze przed dojściem do pełnoletności.

Opiekun główny, przydany i członkowie rady familijnej są odpowiedzialni majątkowo wobec małoletniego za sprawowanie opieki, każdy w zakresie swoich obowiązków; przytem obowiązek zdawania rachunku ze sprawowania opieki przechodzi na spadkobierców sprawującego opiekę. Wszakże wszelkie sprawy małoletniego, tyczące się czynów opieki, przedawniają się czterema laty, licząc od daty dojścia do pełnoletności.

Usamowolnienie. Małoletni staje się usamowolnionym z prawa przez małżeństwo; jeżeli wszakże małżeństwo zawarte zostało bezzezwolenia rodziców, żona potrzebuje upoważnienia sądowego w tych wszystkich przypadkach, w których upoważnienie męża jest dla niej potrzebne. Małoletni, który skończył lat 18, może być usamowolniony przez ojca, albo gdyby tenże nie żył, lub władzy rodzicielskiej nie sprawował, przez matkę, albo gdyby oboje rodzice nie żyli lub władzy rodzicielskiej nie sprawowali, przez radę familijną. Każdy usamowolniony będzie miał kuratora, do którego we wszystkich ważniejszych interesach, wykraczających po za zakres prostego tylko zarządzenia, odnosić się powinien. Małoletni usamowolniony nie może ani sprzedawać, ani zastawiać, ani długiem obciążać, ani sprawy o własność majątku przed sądami wytaczać bez upoważnienia rady familijnej.

§ 5. Ubezwłasnowolnienie.

Jeżeli ktokolwiek, czy to małoletni usamowolniony, czy też pełnoletni, stanie się niedołężnym, albo ulegnie pomieszaniu zmysłów lub szaleństwu, można żądać sądownie ubezwłasnowolnienia go. Pozbawienia własnej woli żądać może krewny względem krewnego, małżonek względem współmałżonka, kurator względem małoletniego usamowolnionego, wreszcie prokurator z urzędu.—Podanie przy załączeniu dowodów (pomiędzy innemi świadectwa lekarskiego) i powołaniu świadków, mających stwierdzić czyny niedołęztwa lub szaleństwa, winno być wniesione do sądu okręgowego, miejsca zamieszkania osoby, względem której pozbawienie woli jest żądane. Można także żądać tą samą drogą ograniczenia własnej woli skutkiem marnotrawstwa. Po zapadnięciu wyroku stanowiącego pozbawienie woli, ustanawia się nad ubezwłasnowolnionym opieka podług przepisów o małoletności. Mąż jest z samego prawa opiekunem żony swojej, pozbawionej własnej woli, zaś żona może być mianowana przez radę familijną opiekunką pozbawionego własnej woli męża, przy oznaczeniu jej równocześnie sposobu i warunków zarządzania. Gdy osoba pozbawiona własnej woli, nie ma małżonka, opieka należy z samego prawa do ojca lub matki; gdy zaś nie ma ani ojca, ani matki, opiekun mianowany będzie przez radę familijną. Nikt, oprócz wstępnych i zstępnych, nie jest obowiązany sprawować opieki nad pozbawionym własnej woli dłużej, nad lat 16. Sąd nie wyrzekając zupełnego pozbawienia własnej woli, może wyznaczyć pozwanemu doradcę sądowego, bez którego asystencyi nie wolno mu na przyszłość stawać w sądach, zawierać układów pojednawczych, zaciągać długów, podnosić kapitałów, sprzedawać lub obciążać nieruchomości etc. Zniesienie, pozbawienie lub ograniczenie własnej woli, może być wyrzeczone w tej samej drodze, w jakiej było wyrzeczone samo pozbawienie, lub ograniczenie.

§ 6. Spadkobranie.

Otwarcie spadku. Spadek otwiera sie z chwilą śmierci naturalnej, albo cywilnej—spadkodawcy. Smierć cywilna ma miejsce wtedy, gdy ktoś wyrokiem prawomocnym sądu karnego, skazany został na karę główną, t. j. na karę śmierci, ciężkie roboty, albo osiedlenie na Syberyi; kary połączone są zawsze z pozbawieniem wszelkich praw osobistych i majątkowych, przeto ten kto podległ takiej karze, uważa się za zmarłego cywilnie i po nim spadek otwiera się tak, jakgdyby on zmarł śmiercią naturalną. Dowodem śmierci cywilnej jest wyrok prawomocny, uległy wykonaniu i skazujący na jedną z kar głównych, dowodem zaś śmierci naturalnej jest akt zejścia. Jednakże ten ostatni dowód nie zawsze jest dostatecznym, a mianowicie w wypadku, gdy dwie osoby równocześnie umierają, i nie wiadomo, która po której dziedziczyć powinna. Wątpliwość ta rozstrzyga się za pomocą domniemania, że osób razem ginących, o ile każda z nich miała mniej 15 lat życia, osoba najstarsza przeżyła młodsze i że przeto jest ich spadkobiercą; gdy wszyscy razem ginący mieli więcej jak po 60 lat, wtedy uważa się, iż młodszy przeżył starsze

go; jeżeli zaś ginący razem, mają więcej jak po 15, a mniej jak po 60 lat, wtedy domniemywa się, że mężczyzna przeżył kobietę, jeżeli oboje są w równym wieku, albo różnica ich wieku nie przenosi roku. Młodszy lub młodsza przeżył starszego lub starszą wiekiem, jeżeli ginący byli jednej płci w wieku od lat 15 do 60. Kodeks cywilny odróżnia spadkobierców prawych (porządkowych), na których z samej ustawy przechodzą majątki i prawa, jak również skargi, jakie służyły zmarłemu, z obowiązkiem zaspokojenia ciężarów i spadkobierców nieporządkowych, do których należą: współmałżonek, dzieci naturalne i skarb. Ażeby być spadkobiercą, trzeba przedewszystkiem istnieć w chwili otwarcia spadku. Prawo uważa za nieistniejącego: 1) tego, kto nie jest jeszcze poczęty; tego kto urodził się zdolnym do życia nie później jak w 306 dni po śmierci spadkodawcy, prawo uważa za istniejącego już w chwili otwarcia spadku; 2) dziecię urodzone niezdolnem do życia, czy to ze względu na zewnętrzny, czy też wewnętrzny swój ustrój; 3) umarłego cywilnie. Dalej, ażeby być spadkobiercą, potrzeba być godnym dziedziczenia. Za niegodnego prawo uważa: 1) tego, kto był skazany za zabójstwo, albo usiłowanie zabójstwa na osobie spadkodawcy; 2) tego, kto potwarczo oskarżył spadkodawcę o czyn, za który grozi kara główna; 3) sukcesora pełnoletniego który nie doniósł władzy o zabiciu spadkodawcy, pomimo iż zabójca był mu wiadomy. Od obowiązku doniesienia władzy o zabiciu spadkodawcy zwolnieni są: wstępni i zstępni zabójcy: współmałżonka jego, bracia, siostry, stryjowie, wujowie, stryjenki, ciotki, synowcowie i synowice, siostrzeńcy i siostrzenice. Dzieci niegodnego mogą dziedziczyć tylko z mocy własnego prawa, ale nie z mocy zastępstwa. Tutaj w końcu nadmienić należy, iż nie mogą być spadkobiercami osoby ślubami zakonnemi związane.

Porządek dziedziczenia. Prawo przede wszystkiem dzieci powołuje do spadku po ich rodzicach, wyłączając w takim razie wszystkich innych krewnych za wyjątkiem pozostałego przy życiu współmałżonka, o czem będzie niżej.

Dzieci do spadku po swych rodzicach przychodzą prawem własnem, równocześnie zaś z nimi mogą przyjść wnuki, prawnuki i dalsi zstępni w linii prostej spadkodawcy, ale nie prawem własnem, lecz tylko prawem zastępstwa, co oznacza: że jeżeli po zmarłym A. pozostało np. dwoje jego własnych dzieci i troje dzieci po zmarłym wcześniej synu, wtedy cały spadek dzieli się na trzy równe części, z których po jednej otrzymają żyjące jego dzieci, trzecia zaś część przypada w udziale dzieciom, pozostałym po zmarłym synu. Gdyby po śmierci rodziców, albo jednego z nich dzieci zupełnie nie pozostało, ale tylko same wnuki, to i wtedy one będą brały spadek nie w imieniu własnem, ale prawem zastępstwa, Jeżeli np. po zmarłym A. pozostało pięcioro wnucząt, z tych dwoje po starszym, a troje po młodszym synu spadkodawcy, to w takim razie majątek pozostały po A. dzieli się nie na pięć ale na dwie części z których jedna przypadnie w udziale dwojgu dzieciom starszego, a druga—trojgu dzieciom młodszego syna A. Gdy po zmarłym spadkodawcy nie pozostanie ani dziecka, ani wnuków, ani prawnuków i t. d., ale są tylko bracia i siostry, wtedy oni dziedziczą, wyłączając dalszych bocznych. Gdyby jednakże oprócz braci i sióstr pozostali także i oboje rodzice, wtedy połowę spadku biorą ci ostatni, zaś druga połowa dzieli się pomiędzy braćmi i siostrami, lub ich zstępnymi, ale tylko prawem zastępstwa. Jeżeli oprócz rodzeństwa spadkodawcy, pozostało tylko jedno z rodziców, wtedy $^1/_4$ spadku przechodzi na tego ostatniego, a $^3/_4$ na rodzeństwo, albo ich zstępnych. Gdy niema ani dzieci, ani braci i sióstr, ani ich zstępnych, ale są czy to oboje rodzice, czy też jedno z nich, dalsi wstępni rodziców, oraz boczni krewni, wtedy należy pamiętać, że majątek spadkowy dzieli się na dwie równe części, z których jedna część przechodzi do linii ojczystej, druga do macierzystej, przyczem bliższy stopniem do spadkodawcy wyklucza dalszego, t. j, ojciec spadkodawcy wyklucza dziada, dziad pradziada i t. d. Jeżeli zatem spadkodawca nie zostawia dzieci, rodzeństwa i ich zstępnych, ale zostawia oboje rodziców, wtedy spadek dzieli się między ojcem i matką po połowie. Gdy do spadku przychodzą np. ojciec spadkodawcy i dziadkowie z linii macierzystej, to na tych ostatnich razem przypada $^1/_2$ spadku, drugą zaś połowę otrzymuje ojciec spadkodawcy. Gdyby do spadku przyszli tylko wstępni z je

dnej linii np. ojczystej, wtedy część spadku przypadająca na drugą linię, jak w danym wypadku na macierzystą, przechodzi nie na linię ojczystą, ale na najbliższych krewnych pobocznych. W tym ostatnim wypadku, na $^1/_3$ owego spadku, przechodzącego na dalszych krewnych pobocznych, ma dożywocie ojciec albo matka, który otrzymał albo która otrzymała połowę, przypadającą tej linii wstępnej, do której należy; jeżeli zatem pozostanie matka spadkodawcy i bracia cioteczni tego ostatniego, wtedy matka otrzymuje $^1/_2$ całego spadku na własność, a oprócz tego dożywocie na trzeciej części drugiej połowy, resztę zaś otrzymują bracia cioteczni. Wstępni oprócz tego zawsze mają przywilej odebrania w naturze przedmiotów darowanych, albo, w razie sprzedaży ich, czy też jakiegokolwiek zbycia przez tych, którzy takowe od wstępnych w darze otrzymali, mają prawo do ceny, w końcu odziedziczają skargi, jakieby obdarowanemu, który zmarł bezpotomne, przysługiwały do odzyskania tych przedmiotów, albo ich ceny. W braku rodziców i dalszych wstępnych, oraz w braku braci i sióstr i ich zstępnych, spadek przechodzi na krewnych bocznych linii ojczystej i macierzystej, przyczem dalszego stopniem wyklucza bliższy; tylko zstępni braci i sióstr spadkodawcy mogą korzystać z prawa zastępstwa; wszystkim innym krewnym pobocznym prawo to nie przysługuje. Tylko krewni do 12 stopnia włącznie mają prawo do sukcesyi. Co do praw, pozostałego przy życiu współmałżonka, to jeżeli po spadkodawcy pozostały dzieci, wtedy pozostały przy życiu współmałżonek otrzymuje udział równy udziałowi każdego z dzieci, ale w dożywocie, a nie na własność, przyczem przysługuje mu prawo wyboru schedy; jeżeli spadkodawca nie pozostawia dzieci ani dalszych zstępnych w linii prostej, wtedy współmałżonek jego otrzymuje $^1/_4$ część spadku na własność; gdyby do spadku wraz z współmałżonkiem przyszli tylko krewni od piątego do dwunastego stopnia włącznie, wtedy współmałżonek otrzymuje połowę spadku na własność; w końcu, jeżeli po spadkodawcy nie pozostali krewni do 12 stopnia włącznie, to pozostały przy życiu współmałżonek otrzymuje cały spadek. Co do dzieci naturalnych, t. j. nieprawych czyli nieślubnych, należy zanotować co następuje: dzieci pochodzące z cudzołóztwa lub kozirodztwa, jak również dzieci nieślubne nie uznane przez rodziców, nie mają żadnych praw spadkowych do majątku, ani po rodzicach, ani po ich krewnych. Dzieciom tym przysługuje tylko prawo do utrzymania czyli alimentów, wysokość których zależną jest od zamożności rodziców i ilości ich następców prawnych. Co do dzieci nieślubnych, uznanych, to te ostatnie nie mają prawa do spadku po krewnych ich ojca lub matki, ale są jedynie spadkobiercami nieporządkowymi po rodzicach, którzy je przyznali. Jeżeli dziecko nieprawe uznane przychodzi do spadku razem z dziećmi prawemi, lub ich potomstwem w linii prostej zstępnej, takowe otrzymuje tylko trzecią część tego, coby otrzymało, gdyby było dzieckiem prawem. Jeżeli po rodzicach pozostali tylko wstępni, albo też bracia i siostry, wtedy dziecko nieprawe, albo, gdyby ich było więcej, wszystkie razem otrzymują połowę spadku do równego pomiędzy sobą podziału. W razie braku zstępnych, wstępnych, braci i sióstr, gdy do spadku przychodzą krewni poboczni do dwunastego stopnia włącznie, dziecko nieprawe, lub dzieci nieprawe otrzymują trzy czwarte całego spadku do równego pomiędzy sobą podziału. Nakoniec gdy krewnych do dwunastego stopnia włącznie niema, wtedy dziecko nieprawe otrzymuje cały spadek po rodzicach, którzy je przyznali. W razie wcześniejszej śmierci dziecka nieprawego uznanego, jego dzieci oraz inni zstępni w linii prostej wstępują w jego prawa; w braku tych ostatnich spadek po dziecku nieprawem uznanem, przechodzi na tego z rodziców, przez które dziecko było uznane; w razie braku rodziców to, co dziecko nieprawe otrzymało od tych ostatnich, przechodzi na braci i siostry prawe, wszelkie zaś inne majątki dostaną się braciom i siostrom nieprawym. Jeżeli po spadkodawcy nie pozostało żadnego z krewnych do dwunastego stopnia włącznie, ani dzieci jego nieprawych—uznanych, ani wreszcie współmałżonka, wtedy spadek uważa się za bezdziedziczny i przechodzi na Skarb Państwa. Majątek, jaki pozostał po duchownym, przechodzi na zwykłych jego sukcesorów, z dorobkowego zaś majątku czwarta część przechodzi do specyalnego funduszu kościelnego, a tylko reszta do krewnych.

Przyjęcie, zrzeczenie się i zabezpieczenie

spadków. Nikt nie jest obowiązany przyjąć spadku, jaki na niego przypada. Jeżeli wszakże przybrał tytuł spadkobiercy w jakimkolwiek akcie urzędowym lub prywatnym, bądź też spełnił jakikolwiek czyn, z którego koniecznie wynika zamiar przyjęcia spadku, uważa się za przyjmującego spadek. Można przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza; oświadczenie w tej mierze zrobione być powinno we władzy sądowej właściwej dla majątku spadkowego, a następnie w ciągu najdalej trzech miesięcy powinien być sporządzony inwentarz. Skutek takiego przyjęcia jest ten, że spadkobierca nie jest obowiązany do płacenia długów spadkodawcy, jak tylko do wysokości majątku, jaki w spadku otrzymał, oraz, że zachowuje przeciwko spadkowi prawo żądania zapłaty swoich wierzytelności.

Zrzeczenie się spadku powinno być uczynione wyraźnie w sądzie właściwym dla majątku spadkowego. Za zrzekającego się nikt nie może brać spadku prawem zastępstwa; wszakże wierzyciele tego, kto się zrzekł spadku z ubliżeniem ich prawom, mogą wyjednać dla siebie upoważnienie od sądu do przyjęcia spadku w miejsce swojego dłużnika, do wysokości swych wierzytelności. Nikt niema praw zrzekać się spadku po osobie żyjącej, ani zbywać ewentualnych praw do tego majątku.

Jeżeli wszyscy sukcesorowie są pełnoletni i obecni, opieczętowanie przedmiotów do spadku należących nie jest konieczne. W przeciwnym jednak razie, a także jeżeli zmarły pozostawał w służbie rządowej lub publicznej, z powodu której mogą się znajdować u niego dokumenty lub majątek, dotyczące interesów rządowych lub publicznych, opieczętowanie może być dokonane z urzędu przez rozporządzenie sędziego pokoju lub sądu gminnego, na skutek doniesienia policyi o zaszłej śmierci. Oprócz tego opieczętowania mogą żądać wszyscy występujący z prawami do spadku lub do wspólności majątku, wierzyciele spadkodawcy, a w razie nieobecności współmałżonka lub spadkobierców, osoby, które mieszkały w jednym domu ze zmarłym, tudzież służący i domownicy. Opieczętowania dopełnia z polecenia sędziego pokoju lub sędziego gminnego właściwy komornik sądowy lub jego zastępca, albo wójt gminy; przytem przedmioty codziennego użytku nie mogą być opieczętowane. Protokół opieczętowania podpisują wszyscy obecni, poczem protokół taki, razem ze znalezionemi przy pieczętowaniu testamentu i papierami zapieczętowanemi, przesyła się sędziemu, który zarządził opieczętowanie. W tym samym porządku, po upływie trzech dni od daty pogrzebu, jeżeli majątek opieczętowano przed pogrzebem a w ciągu trzech dni od daty ukończenia opieczętowania, jeżeli formalności tej dopełniono po pogrzebie, może być uskutecznione odjęcie pieczęci. Jeżeli wszakże są nieletni, do odjęcia pieczęci można przystąpić dopiero po ustanowieniu opieki lub usamowolnieniu. Znalezione przy odjęciu pieczęci rzeczy i papiery do spadku nie należące, wydaje się bezzwłocznie komu należy i, jeżeli spisanie inwentarza zarządzonem zostało przez sędziego, nie wnoszą się do inwentarza. Spis inwentarza może być powierzony na żądanie osób interesowanych notaryuszowi, o ile ten na to się zgodzi.

Podział spadków. Ponieważ nikt nie może być zmuszonym do pozostawiania w niepodzielności, współspadkobiercy, o ile są pełnoletnimi, mogą bezzwłocznie domagać się działu. Jeżeli wszyscy sukcesorowie są pełnoletni, dział może być dopełnionym w takiej formie i przez taki akt, jaki strony interesowane za właściwe uznają. Jeżeli wszakże są nieletni lub jeżeli pomiędzy spadkobiercami wynikają spory, muszą być przeprowadzone działy sądowe. W takim razie którykolwiek ze współsukcesorów zwróci się powinien z prośbą do sądu okręgowego, w którego jurysdykcyi znajduje się majątek spadkowy, jeżeli idzie o podział nieruchom., albo też ruchom., których wartość przenosi 500 rb. O podział ruchomości wartujących mniej niż 500 rubli, prośba podaje się do sądu gminnego lub do sędziego pokoju właściwego miejsca, w którem się znajduje majątek. Jeżeli nieruchomości dogodnie podzielonemi być nie mogą, winny być sprzedane przez licytację; podobnież sprzedają się i ruchomości, jeżeli większość współspadkobierców uznaje sprzedaż za potrzebną lub też jeżeli są wierzyciele, sprzeciwiający się podziałowi ruchomości w naturze. Jeżeli nieruchomość należy do samych tylko małoletnich, sprzedaż nie może odbyć się inaczej, jak na skutek uchwały rady familijnej, zatwierdzonej, przez właściwy

sąd okręgowy, *resp.* gminny. Dział w sądzie okręgowym dopełnia się pod bezpośrednim nadzorem delegowanego do tego sędziego. Po utworzeniu masy, przyczem każdy współspadkobierca powraca do masy darowizny, jakie mu były uczynione i sumy, jakich jest dłużnikiem, jeden ze współspadkobierców, albo, jeżeli spadkobiercy na wybór zgodzić się nie mogą, biegły układa schedy. Następnie, o ile przeciwko ułożeniu sched nikt zarzutów nie czyni, współdzielący się ciągną schedy losem; poczem każdy z nich otrzymuje tytuł odnoszący się do przedmiotów dla niego przypadłych. Sposób wypełniania obowiązku współspadkobierców powracania do masy spadkowej wszystkiego, co wprost lub ubocznie otrzymali za życia spadkodawcy, tudzież ograniczenie tego obowiązku wskazane są szczegółowo w osobnym oddziale kodeksu cywilnego, traktującym „O powrotach". Spadkobiercy odpowiadają za długi i ciężary spadku osobiście, każdy w stosunku tego, co ze spadku bierze; wszakże hypotecznie każdy z nich odpowiada za całość z zastrzeżeniem regresu do współspadkobierców. Jeżeli jeden ze współspadkobierców jest niewypłacalny, część, jaka z długu hypotecznego na niego przypadła, rozdziela się stosunkowo na wszystkich innych. Działy mogą być zerwane z przyczyny gwałtu lub podstępu, oraz gdy jeden ze współspadkobierców wykaże, że został pokrzywdzonym więcej niż o jedną czwartą część; przyczem przedmioty szacują się podług ich wartości w chwili działu. Wszakże pozwany w sprawie o zerwaniu działu może ją wstrzymać i przeszkodzić nowemu działowi, dostarczając powodowi w gotowiźnie lub w naturze część, do zapełnienia jego udziału spadkowego brakującą.

§ 7. Darowizny między żyjącymi.

Darowizna między żyjącymi jest umową na zasadzie której darujący wyzuwa się nieodwołalnie z rzeczy darowanej na korzyść obdarowanego, przyjmującego dar. Darowizny może czynić każdy, kogo prawo za niezdolnego do tego nie uznaje. Za niezdolnego zaś do czynienia darowizn prawo uważa: 1) chorego na umyśle; 2) małoletniego; ten ostatni nawet po dojściu do pełnoletności nie może czynić darowizn na korzyść swojego dawnego opiekuna, dopóki ostateczny rachunek z opieki nie został złożony i sprawdzony, chyba że opiekunem było które z rodziców lub z dalszych wstępnych; 3) mężatkę, która tylko w asystencyi i za zezwoleniem męża może czynić darowizny; 4) skazanego wyrokiem prawomocnym do ciężkich robót i na osiedlenie; 5) kupca upadłego; darowizna uczyniona przez niego w ciągu dziesięciu dni poprzedzających ogłoszenie upadłości—jest nieważną. Z drugiej strony niezdolnymi do otrzymania darowizny są: 1) osoby niepoczęte w chwili darowizny; 2) osoby prawomocnie skazane na pozbawienie wszelkich praw; 3) zakłady użyteczności publicznej, o ile nie zostały przez odpowiednią władzę upoważnione do przyjęcia daru; 4) dzieci naturalne nie mogą nigdy otrzymać więcej, aniżeli im przypada według przepisów prawa o spadkobraniu; 5) osoby, udzielające choremu pomocy lekarskiej lub religijnej przed śmiercią. Gdyby jednakże darowizna na rzecz tych osób została uczyniona czy to w epoce zdrowia darczyńcy, czy też podczas jego choroby, w której nastąpiło wyzdrowienie, wtedy darowizna jest ważną. Również ona jest ważną, jeżeli dar w stosunku do zamożności darczyńcy jest niewielki, jeżeli przytem dar ten został zrobiony przez wzgląd szczególny, jako wynagrodzenie za usługi, czy też jeżeli obdarowany (ksiądz albo lekarz) był krewnym darczyńcy do 4-go stopnia włącznie, albo jeżeli rozporządzający nie pozostawił sukcesorów w linii prostej. Wszelkie darowizny między żyjącymi powinny być sporządzone przed notaryuszem, przytem do ważności darowizny koniecznem jest przyjęcie jej (również przed notaryuszem) przez obdarowanego. Z chwilą przyjęcia darowizny przedmioty przechodzą na własność obdarowanego, chociażby takowe nie były jeszcze mu wydane. Forma notaryalna konieczną jest tylko w tym wypadku, jeżeli przedmiotem darowizny jest nieruchomość, gdyż co do ruchomości, to posiadacz takowych uważa się za ich właściciela, samo zaś posiadanie ich jest tytułem.

Część rozrządzalna. Kto pozostawia sukcesorów zstępnych, może rozporządzać zarówno przez akt między żyjącymi, jak i przez testament tylko pewną częścią swego majątku, a mianowicie: połową—gdy pozostawia jedno dziecko prawe, trzecią częścią—jeżeli pozostawia troje lub więcej dzieci. Podobnież prawo rozporządzania jest ograniczone, jeżeli zmar-

ły bezpotomnie pozostawia wstępnych, a mianowicie: gdy zmarły pozostawia jednego lub kilku wstępnych z każdej z 2-ch linij, ojczystej i macierzystej, jego część rozporządzalna wynosi połowę majątku; jeżeli zaś pozostawia wstępnych w jednej tylko linii, może rozporządzać $^3/_4$ majątku. W braku wstępnych i zstępnych, szczodrobliwości przez akty między żyjącymi lub testamentowo mogą wyczerpać całość majątku. W razie przekroczenia części rozrządzalnej, ci, na których korzyść prawo ustanowiło część obowiązkową, mogą się domagać zmniejszenia darowizn do zakresu części rozrządzalnej.

Nieodwołalność darowizn. Darowizna między żyjącymi w zasadzie jest nieodwołalną; wszakże prawo stanowi wyjątki, a mianowicie: 1) dar może być odwołany w razie niewykonania warunków, pod jakiemi został uczyniony, wtedy przedmiot powraca do pierwotnego właściciela, wolny od wszelkich długów i obciążeń; 2) odwołanie daru może nastąpić wskutek niewdzięczności obdarowanego, a mianowicie, jeżeli ten ostatni targnął się na życie darczyńcy, srogo się z nim obchodził, albo odmówił mu alimentów; 3) przybycie dzieci prawych albo uprawnionych po dacie aktu; wtedy również darowane przedmioty powracają do pierwotnego właściciela.

§ 8. Testamenty.

Prawo rozrządzania. Testament, jest to akt pisany, przez który ktoś rozporządza całością lub częścią swojego majątku na czas w którym już żyć nie będzie. Ten, kto przez testament rozporządza swoim majątkiem, nazywa się zapisodawcą albo testatorem; ten, na korzyść czyją majątek został zapisany, nazywa się zapisobiercą albo legataryuszem. Rozporządzać swoim majątkiem w granicach ustanowionyah przepisami o części rozrządzalnej (ob. § 7) może każdy, kto posiada majątek i nie jest pozbawiony używania praw cywilnych albo nie jest ograniczony w takowych. Dodać należy, że mężatka pod względem sporządzania testamentu jest równouprawniona z mężczyzną i nie potrzebuje do czynienia rozporządzeń testamentowych ani zezwolenia męża, ani upoważnienia sądu. Dalej małoletni po skończeniu lat 16 może rozporządzać przez testament ale tylko do wysokości połowy majątku, którym prawo pozwala rozporządzać pełnoletniemu, przyczem nie może rozporządzać na korzyść swojego opiekuna. Uznany sądownie za marnotrawnego, może swobodnie i ze skutkiem prawnym sporządzać testament, gdy tymczasem uznany za bezwłasnowolnego skutkiem choroby umysłowej, albo niedołęztwa umysłowego, rozporządzać przez testament nie może. Nakoniec testament samobójcy, który świadomie i z zamiarem, t. j. nie wypadkowo i nie pomimowoli odebrał sobie życie, uważa się za nieważny. Co do zapisobiercy, to takowym nie może być jak osoba fizyczna, która w chwili śmierci spadkodawcy powinna już istnieć, albo być poczętą, tak i osoba moralna czyli prawna, t. j. wszelkiego rodzaju stowarzyszenia, korporacye, zakłady, mające oznaczony cel istnienia i przez Rząd uznane. Zapisobiercami nie mogą być: 1-o opiekunowie nieletnich, którym by ci ostatni po skończeniu lat 16 jakikolwiek zapis uczynili; 2 o dawni opiekunowie pełnoletnich, dopóki rachunki z opieki nie zostały złożone, sprawdzone i przyjęte; 3-o lekarze i duchowni (ob. darowizny); 4-o instytucje użyteczności publicznej, o ile zapisy na ich rzecz uczynione nie zostały zatwierdzone przez odpowiednią władzę.

Substytucye. Według określenia kodeksu Napoleona, substytucya jest to rozporządzenie testamentowe, przez które zapisobierca jest obowiązanym zachować zapis na rzecz wskazanej przez zapisodawcę osoby. Tak np. A. zapisuje swój majątek przyjacielowi z warunkiem iż ten ostatni po śmierci swój majątek przekaże tej osobie, jaką A. wskazał mu w swym testamencie. Prawo stanowczo i bezwarunkowo zabrania pod nieważnością rozporządzenia wszelkiego rodzaju substytucyi. Za takową jednakże prawo nie uważa: 1-o rozporządzenia, na mocy którego zapis przechodzi na wskazane osoby, gdyby drugie wskazane osoby, również zapisu przyjąć nie chciały, lub nie mogły; 2-o rozporządzenia, na mocy którego jednemu zapisano jest czasowo, albo dożywotnio użytkowanie, a drugiemu własność majątku. W drodze wyjątku prawo dozwala: 1-o ojcom i matkom całość lub część ich majątku, stanowiącą część rozrządzalną (ob. darowizny) zapisać jednemu lub kilkorgu ze swoich dzieci, według własnego wyboru, z zastrzeżeniem oddania tego majątku dzieciom tychże obdarowanych czyli wnukom

swoim już urodzonym, albo urodzić się mogącym; 2 o takież prawo przysługuje i tym, którzy mają braci i siostry, nie mają zstępnych w linii prostej; osoby te całą część rozporządzalną mogą zapisać na rzecz braci i sióstr, lub jednego z nich z takiem samem zastrzeżeniem, o jakiem była mowa wyżej co do ojców i matek.

Formy testamentów i ich ogłoszenie. Testamenty bywają trojakiego rodzaju: 1) Testament własnoręczny, który aby był ważnym, musi być pisany w całości, datowany i podpisany ręką testatora. 2) Testament przez akt publiczny, przyjęty przez dwóch notarjuszów w obecności dwóch świadków, albo przez jednego notarjusza w obecności czterech świadków i 3) Testament tajemny albo mistyczny, który po napisaniu go własnoręcznie przez testatora lub też przez osobę, której testator to poleci, produkuje się u notaryusza w sposób, szczegółowo w kodeksie cywilnym (art, 976—979), opisany. Najlepszą i najpewniejszą formą jest oczywiście testament własnoręczny. Po śmierci testatora, właściwy prezes sądu okręgowego, któremu testament przesłany będzie, otwiera, opisuje i ogłasza testament, poczem oddaje go do zachowania jednemu z notarjuszów, od którego osoby interesowane wyciągać mogą potrzebne im kopie.

Różne rodzaje zapisów. Są trzy rodzaje zapisów: ogólne, pod tytułem ogolnym i szczególne, czyli pod tytułem szczególnym. Zapisem ogólnym nazywa się rozporządzenie testamentowe, na zasadzie którego całość majątku, jaki pozostaje w dniu śmierci zapisodawcy, przechodzi do jednej lub kilku osób razem. Zapisem, pod tytułem ogólnym, jest takie rozporządzenie testamentowe, przez które zapisodawca pewną ilość części rozporządzalnej swego majątku, albo wszystkie nieruchomości, czy też wszystkie ruchomości, albo część wszystkich nieruchomości, czy też ruchomości zapisuje jednej lub kilku osobom. Zapis, który nie jest pismem ogólnem ani pod tytułem ogólnym, będzie zapisem szczególnym, inaczej zapisem pod tytułem szegól nym. Gdy obok zapisobiercy ogólnego są spadkobiercy uprzywilejowani, którym z samego prawa należy się część obowiązkowa, wtedy zapisobierca ogólny obwiązany jest żądać od spadkobierców koniecznych wydania sobie zapisu, i należy mu to uczynić możliwie najwcześniej, gdyż tylko w tym wypadku, jeżeli skarga o wydanie została wytoczoną w ciągu roku od dnia śmierci zapisodawcy, będą do niego należały dochody z zapisanego mu majątku od czasu tejże śmierci; w przeciwnym razie dochody szłyby na korzyść zapisobiercy ogólnego dopiero od dnia zażądania. Zapisobierca pod tytułem ogólnym obowiązanym jest domagać się wydania zapisu: albo od spadkobierców koniecznych, albo w braku ich od zapisobierców ogólnych. Zapisobierca ogólny, jak i zapisobierca pod tytułem ogólnym odpowiadają, na równi ze spadkobiercą, za długi osobiste zapisodawcy w stosunku zapisu, a za długi hypoteczne w całości. Zapisobierca szczególny również obowiązany jest żądać wydania zapisu i od tego tylko czasu ma prawo do odsetek i dochodów z zapisu, chyba że zapisodawca zastrzegł w testamencie, iż takowe należeć będą od dnia jego śmierci, albo też jeżeli zapis w formie pensyi lub renty dożywotniej, uczyniony został jako alimenta czyli utrzymanie. Zapisobierca szczególny nie odpowiada za długi spadkowe.

Egzekutorowie testamentów. Testator może mianować w testamencie jednego lub kilku wykonawców testamentowych. Może im nawet oddać w zarząd i posiadanie całość lub część tylko swego ruchomego majątku; wszakże taki zarząd i posiadanie nie mogą trwać dłużej, jak rok i dzień, licząc od daty śmierci testatora. Wykonawcy testamentowi mają obowiązek postarać się o opieczętowanie, jeżeli są następcy małoletni, bezwłasnowolni albo nieobecni, o sporządzenie inwentarza majątku spadkowego; wyjednać sprzedaż ruchomości, gdy tego zajdzie potrzeba, czuwać nad wykonaniem testamentu i mogą w razie sporów wpływać do sprawy celem utrzymania jego ważności. Po upływie roku od śmierci testatora, obowiązani są zdać rachunek z zarządu. Jeżeli jest kilku wykonawców testamentowych, którzy obowiązki te przyjęli, jeden będzie mógł działać sam, gdyby inni nie działali, a wszyscy odpowiadają solidarnie, jeżeli testator czynności pomiędzy nich nie rozdzielił.

Mnogość testamentów. Testamenta późniejsze, któreby nie odwoływały poprzednich w sposób wyraźny, niweczą w tych ostatnich tylko te rozporządzenia, które się z nowemi

pogodzić nie dają lub są im przeciwne.

Podatek spadkowy. Od wszelkich spadków i zapisów, ocenionych wyżej jak na tysiąc rubli, płaci się na rzecz Skarbu oddzielny podatek skarbowy, wysokość którego zależną jest od stopnia pokrewieństwa ze spadkodawcą lub zapisodawcą. Wstępni i zstępni w linii prostej, dzieci przysposobione i pozostały przy życiu małżonek płacą 1% od wartości spadku lub zapisu; bracia i siostry rodzone i przyrodnie, ich dzieci, a także pasierby i pasierbice spadkodawcy 4%; inni krewni z linii pobocznej do czwartego stopnia włącznie 6%; wszyscy dalsi krewni i osoby obce 8%. Od podatku spadkowego wolne są: 1-o spadki i zapisy, wartość których nie przewyższa tysiąca rubli; 2 o spadki i zapisy po włościanach, przechodzące na włościan; 3-o zapisy na rzecz zakładów dobroczynnych, naukowych, kościołów i klasztorów; 4 o ruchomości domowe, nie przynoszące dochodu i nie będące przedmiotem handlu lub przemysłu spadkodawcy lub zapisodawcy.

§ 9. Umowy.

Zobowiązania zaciągać może każdy, kogo prawo za niezdolnego do tego nie uznaje. Niezdolnymi do zawierania umów są: małoletni, bezwłasnowolni, mężatki w przypadkach przez prawo wymienionych, oraz w ogólności wszyscy, którym prawo zabroniło wchodzić w pewne umowy. Zobowiązanie powinno mieć za przedmiot rzecz oznaczoną przynajmniej co do gatunku i przytem tylko rzeczy zbywalne mogą być przedmiotem umów. Wreszcie zobowiązanie musi mieć przyczynę godziwą; wszelkie zobowiązanie bez przyczyny, albo na przyczynie fałszywej lub niegodziwej oparte, nie może mieć żadnego skutku. Wszelkiego rodzaju zobowiązania mogą być zaciągane podług uznania stron kontraktujących, bądź przez akta z podpisem prywatnym, bądź też przez akta urzędowe, t. j. sporządzone przed notaryuszem. Wyjątek stanowią umowy, dotyczące przelewu lub ograniczenia prawa własności nieruchomej, które, pod karą nieważności samych umów zawierane być muszą zawsze przez akta urzędowe. Wszelkiego rodzaju akta, mające za przedmiot zobowiązanie, winny być spisywane na papierze stemplowym odpewiedniej ceny, we dług przepisów ustawy stemplowej. Oprócz zobowiązań, tworzących się wskutek wzajemnej umowy stron, znane są w kodeksie cywilnym t. zw. jako kontrakty, t. j, czyny dobrowolne człowieka, z których wynika zobowiązanie, np. dobrowolne prowadzenie cudzego interesu, oraz zobowiązania płynące z występków i jako—występków, do których stosują się zasady ogólne: że każdy jakikolwiekbądź czyn człowieka, który zrządza drugiemu szkodę, obowiązuje tego, z którego winy nastąpił, do wynagrodzenia szkody, oraz, że każdy odpowiedzialny jest również za szkodę jaką zrządził swojem niedbalstwem lub nieroztropnością. Kto dobrowolnie nie wypełnia swoich zobowiązań, może być do tego zmuszony sądownie, w drodze wskazanej w ustawie postępowania sądowego cywilnego.

§ 10. Hypoteka.

Główne zasady prawa hypotecznego są: 1-o hypoteka jest jawną i specjalną kontrolą wszystkich praw rzeczowych, do nieruchomości służących; 2-o wpis, zanim do księgi hypotecznej przyjętym zostanie, musi być wpierw przez władzę hypoteczną zatwierdzony; 3-o przedmiotem hypoteki są nietylko dobra nieruchome, ale także prawa i kapitały hypotekowane.

Księgi hypoteczne. Dla każdego oddzielnego majątku zakłada się oddzielna księga hypoteczna; połączenie kilku majątków w jednej księdze dozwolonem jest o tyle, o ile majątki te należą do jednego właściciela, i o ile ten ostatni żąda tego. Księga hypoteczna, inaczej wieczysta, składa się z trzech części: a) z księgi umów wieczystych, b) ze zbioru dokumentów i c) z wykazu hypotecznego. Ten ostatni powinien być możliwie krótki, ale zarazem pełnym obrazem wszelkich zdarzeń, odnoszących się do gruntu i do praw hypotecznych. Wykaz hypoteczny podzielony jest na cztery działy. Przeznaczeniem działu pierwszego jest wymienienie nieruchomości i opisanie jej granic. W dziale drugim zapisuje się nazwisko właściciela i tytuł, na zasadzie którego nieruchomość została nabyta; dział ten składa się z czterech kolumn: w pierwszej kolumnie zapisują się zastrzeżenia, celem zachowania miejsca na wpis z treści aktu, jaka po zatwierdzeniu takowego przez zwierzchność hypoteczną, ma wejść do wykazu; w drugiej kolumnie wpisuje

się nazwisko właściciela; w trzeciej tytuł, na zasadzie którego nieruchomość została nabyta; w czwartej—wartość nieruchomości. Dział trzeci jest kontrolą wszelkich czasowych i wieczystych ciężarów, służebności i ścieśnień prawa własności. Dział ten dzieli się na 2 oddziały: główny i zlewkowy. Oddział główny podzielony jest na pięć kolumn: w pierwszej zapisują się zastrzeżenia; w drugiej—ilość ciężaru, o ile takowy liczebnie jest wyrażony; w trzeciej—tytuły, z których ścieśnienia własności wypływają; w czwartej—ilość wykreślonego ciężaru liczebnie wyrażonego; nakoniec w piątej kolumnie zapisuje się tytuł, z którego wykreślenie ścieśnienia lub ciężaru nastąpiło. Co do działu zlewkowego to w takowym zapisują sie wszelkie zmiany, cesje, odstąpienia i obciążenia praw, zamieszczonych w dziale głównym działu trzeciego.

Oddział zlewkowy zawiera tyleż i takie same kolumny, jak i oddział główny. Dział IV mieści w sobie długi hypoteczne i dzieli się również na dwa oddziały, a każden z nich na pięć kolumn. Kolumna pierwsza służy do zastrzeżeń; druga do wyrażenia pieniężnej ilości długu; trzecia—do wyrażenia tytułów, na mocy których dług jest zapisany; czwarta—do wyrażenia wykreślonej ilości pieniędzy; piąta—do wyrażenia aktów na mocy których wykreślenie nastąpiło. Oddział zlewkowy działu IV służy do zapisywania cesyi, odstąpień i zmian praw z kolumny głównej. Każdemu właścicielowi nieruchomości, jak również właścicielowi prawa, zabezpieczonego hypotecznie na nieruchomości, wolno jest odpowiednią księgę przeglądać; każden inny obowiązany jest przedewszystkiem rejentowi lub pisarzowi hypotecznemu interes, jaki ma w przejrzeniu księgi, usprawiedliwić. Gdyby rejent lub pisarz przejrzenia odmówił, wtedy prezes sądu dla ważnych powodów dozwolić może.

Tytuły. Zabezpieczenie hypoteczne jakiegokolwiek prawa dokonywa się przez sporządzenie aktu w księdze hypotecznej, bądź też przez wniesienie tytułu urzędowego do zbioru dowodów księgi hypotecznej przy odpowiednim wniosku w samej księdze. Jeżeli tytułem zabezpieczenia hypotecznego ma być akt, to akt ten musi być sporządzony przez rejenta. Dalej, jeżeli akt jest sporządzony w odpowiedniej kancelaryi, to on może być spisany wprost w księdze umów danego majątku, w przeciwnym zaś razie (np. hypoteka jast w Warszawie, a akt został sporządzony w Lublinie) wyciąg aktu powinien być przedstawiony do hypoteki przy odpowiednim wniosku, któren zeznaje się w księdze umów. Zeznać akt w księdze hypotecznej może strona i przez pełnomocnika, któremu w tym celu powinna być udzielona odpowiednia plenipotencya; ta ostatnia musi być urzędową, a zarazem specyalną, t. j. w niej powinny być wymienione: prawo rzeczowe, mające się ustanowić, przelać albo umorzyć, i nieruchomość, na której prawo to jest, albo ma być oparte. Również akta, za granicą kraju sporządzone, mogą być wnoszone do hypoteki, byle tylko takowe były sporządzone w formie urzędowej. Dalej notaryusz, czy też pisarz, akt lub wniosek przyjmujący jednocześnie obowiązany jest w wykazie hypotecznym uczynić zastrzeżenie na marginesie co pociąga za zobą to następstwo, że choćby treść aktu późniejszego była wniesiona do wykazu hypotecznego wpierw niż ta, co do której zostało zrobione zastrzeżenie, to jednakże tej ostatniej służyć będzie pierwszeństwo. Nakoniec należy nadmienić, iż przy każdym akcie lub wniosku należy zaprojektować treść do wykazu hypotecznego.

Zwierzchność hypoteczna. Hypoteki dzielą się na powiatowe i gubernialne. W hypotece gubernialnej zwierzchność hypoteczną stanowią dwaj członkowie sądu okręgowego i sekretarz hypoteczny, w powiatowej zaś sędzia pokoju, notaryusz, byle nie ten, który akt sporządzał (zamiast notaryusza miejscowy adwokat przysięgły lub aplikant) i sekretarz hypoteczny. Zwierzchność hypoteczna, rozpoznając akta i wnioski, obowiązana jest baczyć czy akta te i wnioski nie sprzeciwiają się prawom osób trzecich, wiadomych już z wykazu; czy ułożona przez strony treść aktu, mająca być wciągnięta do wykazu hypotecznego nie obejmuje w sobie więcej nad osnowę umowy; czy czynność może sprawić zamierzony skutek, i czy nie uchybiono przepisom prawa. Rozpoznawszy akt lub wniosek, zwierzchność hypoteczna wydaje odpowiednią decyzyę, która może być: 1-o zatwierdzającą; wtedy sekretarz obowiązany jest wnieść do wykazu hypotecznego, poczem prawo zanotowane tymczasowo przez zastrzeże-

nie, zamienia się na czysty wpis; 2 o zawieszającą, o ile potrzebne są nowe czynności lub dodatkowe objaśnienia; osoba interesowana może od tej decyzyi zaapelować, albo też w ciągu roku zadośćuczynić żądaniom wydziału hypotecznego; 3-o odmowną. Apelecya na decyzyę zwierzchności hypotecznej gubernialnej idzie do izby sądowej warszawskiej, a na decyzyę zwierzchności powiatowej do odpowiedniego sądu okręgowego. Termin do podania apelacyi jest trzymiesięczny, licząc od daty ogłoszenia decyzyi.

Ustalenie własności dóbr nieruchomych. Prawo rozrządzania własnością zyskuje się przez wciągnięcie tytułu nabycia do księgi wieczystej. Jeżeli osoba trzecia chce nabyć majątek nieruchomy od właściciela, na imię którego tytuł własności jest uregulowany w wykazie hypotecznym, to z bezpieczeństwem może poledz na wykazie; a gdyby nawet okazało się, że jawny z wykazu hypotecznego właściciel (sprzedający) nie jest istotnym właścicielem, ponieważ komu innemu lepsze prawo do własności służy, to i wtedy prawa osoby trzeciej (nabywcy) nie mogą na tem ucierpieć, gdyż ona przez wykaz hypoteczny ostrzeżoną nie była. Jeżeli zatem ktoś ma jakiekolwiek pretensye do nieruchomości, to takowe powinien w hypotece objawić; w przeciwnym razie przysługuje mu tylko prawo dochodzenia strat na osobie zatwierdzonego właściciela. Jednakże,jeżeli zawierający czynność o dobra z właścicielem jawnym w wykazie, wiedział, iż tenże nie jest prawdziwym właścicielem, to on nie nabywa żadnego prawa ze szkodą prawdziwego właściciela. W wypadku,jeżeli do hypoteki zgłasza się dwóch nabywców, których tytuły pochodzą od jednego właściciela, pierwszeństwo służy temu, który się pierwej zgłosił, bez względu na to który z tytułów jest wcześniejszy; jeżeli zaś obaj zgłoszą się równocześnie, tego prawo będzie lepsze, czyj tytuł jest wcześniejszy. Gdy kilka osób żąda przepisania tytułu własności, pierwszeństwo będzie przysługiwało tej która uzyskała tytuł od uznanego w księdze właściciela.

Scieśnienia i ciężary wieczyste. Scieśnienia i ciężary wieczyste zapisują się w dziale III. Scieśnieniem nazywa się ograniczenie właściciela w rozrządzaniu i zarządzaniu dobrami. Do ścieśnień należą: użytkowanie i prawo mieszkania, sumy alimentarne, prawo emfiteutyczne, wszelkie ograniczenia w rozporządzaniu nieruchomością z powodu niezdolności osobistej, czy też pozbawienia własnej woli, warunki rządu posagowego i t. d. Do ciężarów wieczystych należą opłaty, daniny i obowiązki stałe na szczególowych tytułach do danych dóbr, polegające np. no rzecz kościołów, zakładów naukowych i t. d. Do oddziału III wpisują się także służebności pastwiska i wyrębu.

Różnego rodzaju hypoteki. Są trzy rodzaje hypotek, a mianowicie: 1-o prawna, 2-o sądowa, 3-o umowna. Hypoteka prawna wynika z samych przepisów prawa. Hypoteka prawna służy: 1) żonie na majątku męża; 2) nieletniemu i bezwłasnowolnemu na majątku opiekuna głównego i przydanego i 3) skarbowi publicznemu za podatki osobiste i należne z nieruchomości. Ażeby uzyskać hypotekę prawną, nie jest koniecznem przedstawienie tytułu; dosyć jest wyzyskać źródło z którego należność wynika, i oznaczyć ilość pretensyj, zeznać wniosek i zaprojektować treść do wykazu, oraz wręczyć urzędowe zawiadomienie. Hypoteka sądowa wypływa z wyroku prawomocnego, t. j. z wyroku drugiej instancyi, albo też i pierwszej, o ile skarga apelacyjna w swoim czasie nie była podana. Wyroki sądów polubownych dopiero wtenczas mogą być wpisane do księgi wieczystej, gdy na nich położony jest nakaz wykonawczy właściwego sądu krajowego.

Hypoteka umowna wynika z dobrowolnej umowy. Hypotekę umowną może udzielać tylko ten, kto ma zdolność rozporządzania swoim majątkiem, a zatem nie może udzielać mężatka bez asystencyi męża, małoletni i bezwłasnowolny. Ażeby hypoteka umowna mogła być na dobrach zabezpieczona powinna być przedewszystkiem ustanowiona w akcie urzędowym; w akcie winna być wskazana nieruchomość, suma zaś, dla której hypoteka jest ustanowioną, powinna być oznaczona liczebnie. Hypoteka umowna rozciąga się do wszelkich ulepszeń, t. j. weszlkich budynków, fabryk, zakładanych na gruncie, obciążonym hypoteką.

Ostrzeżenia. Ostrzeżenia inaczej protestacye wnoszą się do hypoteki, kiedy sam tytuł do prawa rzeczowego jest sporny, kiedy wierzyciel, zanim zdobędzie tytuł do hypote-

ki sądowej, chce właścicielowi nieruchomości (lub prawa hypotekowanego) możność aljenowania lub obciążania nieruchomości czy też prawa przeciąć. Są trzy rodzaje ostrzeżeń: 1-o ostrzeżenie na mocy aktu obowiązującego lub wyroku prawomocnego, skutkiem których jest pozbawienie woli, śmierć cywilna, zawieszenie w używaniu praw cywilnych, przydanie doradcy, odstąpienie dóbr na rzecz wierzycieli; 2-o ostrzeżenie z aktu zejścia właściciela nieruchomości lub prawa hypotekowanego i z wyroku, uznającego upadłość; 3-o ostrzeżenie skutkiem decyzyi sądu cywilnego, lub karnego.

Postępowanie spadkowe. Na przypadek śmierci właściciela dóbr nieruchomych lub jakiegokolwiek prawa hypotekowanego, każdy zainteresowany mocen jest dodać do księgi hypotecznej urzędowy akt zejścia. Odtąd wszelkie wpisy będą wstrzymane, a do wykazu hypotecznego zapisane będą słowa „toczy się postępowanie spadkowe". Dalej wiadomość o otwarciu spadku ogłasza się dwa razy z przerwą trzechmiesięczną przez odpowiednie pisma; w ogłoszeniu tem wyznacza się termin regulacyi spadku, w którym wszyscy interesowani osobiście czy też przez pełnomocników powinni się zgłosić w celu zameldowania swych praw i złożenia dowodów. Zwierzchność hypoteczna, rozpatrzywszy tytuł do spadku, przedstawiony przez zgłaszającego się i uznawszy takowy za dostateczny, obowiązana jest przepisać nieruchomość spadkową lub kapitał na zgłaszającego się nawet w takim wypadku, gdyby zwierzchności wiadomem było, że są inne osoby, które mają lepsze lub też równe ze zgłaszającym się prawa, ale które w terminie wyznaczonym nie stawiły się; praw swoich nie zameldowały i tytułów nie przedstawiły. Gdy pomiędzy zgłaszającemi się do spadku jest zgoda, wtedy niema przeszkód do zatwierdzenia wniosku i wniesienia treści do wykazu hypotecznego; w przeciwnym razie zwierzchność hypoteczna obowiązana jest wnieść ostrzeżenie o zaszłym sporze, który rozstrzyga się przez sąd w drodze spornej.

Wykreślenie wpisów. Prawa hypotekowane nie potrzebują odnowienia wpisu, dopóki nie zostały wykreślonemi z ksiąg hypotecznych; co do nich nie może być nawet początku przedawnienia. Jeżeli wierzyciel został zaspokojony, to on powinien wykreślić swe prawo z hypoteki; jednakże jeżeli on tego nie uczynił, a dłużnik również się o to nie postarał to ten ostatni nie może się zasłaniać zaspokojeniem długu przeciwko osobie trzeciej, która podług formy prawnej i w dobrej wierze weszła w czynności z wierzycielem, chybaby do ksiąg było wniesione ostrzeżenie o zaspokojeniu długu. Wierzyciel może zezwolić na wykreślenie wpisu, choćby nie był zaspokojonym; lecz wrócić do hypoteki może tylko za wyrokiem sądu albo za zezwoleniem strony, przytem może się wpisać tylko w miejsce, nie zajęte przez osobę trzecią. Jeżeli dług wierzyciela nienależnie wykreślonym został, to wierzyciel ma prawo zwrotu do osób, z winy których wykreślenie nastąpiło.

§ II. Przedawnienie.

Wszelkie skargi, tak rzeczowe jak i osobiste, przedawniają się upływem lat 30 i ten, kto na takie przedawnienie powołuje się, nie ma obowiązku składania tytułów prawa jego stwierdzających i nie można zasłaniać się przeciwko niemu zarzutem złej wiary. Oprócz jednak tego najdłuższego terminu przedawnienia są jeszcze przedawnienia o terminie krótszym, a mianowicie:

Dziesięciu laty przedawnia własność nieruchomą ten, kto nabył nieruchomość w dobrej wierze i przez tytuł sprawiedliwy, jeżeli prawdziwy właściciel mieszka w okręgu izby sądowej warszawskiej, a dwudziestoma laty, jeżeli zamieszkuje po za obrębem tego okręgu. Tą drogą nie można nabyć nieruchomości przeciwko właścicielowi jawnemu z wykazu hypotecznego, dopóki bowiem prawa hypotekowane nie są wykreślone z ksiąg hypotecznych, nie może być mowy nawet o początku przedawnienia, Po latach *dziesięciu* również budowniczy i przedsiębiorcy wolni są od rękojmi za roboty większe, jakie przez nich lub pod ich kierunkiem zostały uskutecznione.

Po latach *pięciu* od wyroku w sprawie sędziowie i obrońcy wolni są od zwrotu dokumentów. Pięcioma laty przedawniają się również: raty pensyj alimentarnych, cena najmu domów i cena dzierżawna majątków wiejskich; procenta od sum pożyczonych i wogóle wszystko, co się płaci rocznie lub w krótszych terminach peryodycznych.

Po latach *trzech* nie można żądać zwrotu rzeczy zgubionej lub ukradzionej od tego, w czyim ręku się znajduje.

Po latach *dwóch* od daty wyroku w procesie zapadłego, albo do dnia pogodzenia się, albo od dnia odwołania, obrońcy nie mogą wytaczać skargi o zapłatę należnych im kosztów i wynagrodzenia; po latach dwóch po wykonaniu czynności komornicy i woźni wolni są od zwrotu dokumentów.

Po upływie *roku* przedawniają się: skargi lekarzy, chirurgów i aptekarzy o wynagrodzenie za ich wizyty, operacye i lekarstwa; skargi komorników i woźnych o wynagrodzenie za akta, które doręczają i za dopełnienie przez nich czynności; skargi kupców o zapłatę za towary, jakie sprzedają osobom nie handlującym; skargi utrzymujących pensye o należności za utrzymanie uczniów i skargi innych przyjmujących na naukę; skargi służących rocznie ugodzonych o zapłatę ich zasług.

Po upływie *sześciu miesięcy* przedawniają się: skargi nauczycieli umiejętności i sztuk za lekcye miesięczne przez nich udzielane; skargi utrzymujących zajazdy i traktyernie za mieszkanie i żywność przez nich dostarczane; skargi robotników i wyrobników o zapłatę ze ich dzienną pracę, za dostarczenia i za zapłatę wynagrodzenia.

Wszakże przy powoływaniu się na przedawnienie baczyć należy, czy bieg przedawnienia nie został przerwany lub zawieszony w ciągu powyżej przytoczonych okresów czasu.

II. SPORY CYWILNE

Wszelkie spory o prawa cywilne mogą być rozstrzygane przez sądy polubowne, o ile strony za zobopólną zgodą zapiszą się na sąd polubowny, albo w przeciwnym razie, lub gdy prawo zapisywania się na sąd polubowny nie dozwala, przez sądy koronne.

§ 1. Sądy polubowne.

Nie mogą być rozstrzygane przez sąd polubowny: 1) sprawy o osobiste prawa stanu; 2) sprawy połączone z interesem małoletnich lub innych osób zostających pod opieką; 3) sprawy, dotyczące interesów skarbu albo towarzystw ziemskich lub wiejskich; 4) sprawy, połączone w czemkolwiekbądź ze zbrodnią lub występkiem, prócz tych, które na zasadzie praw karnych mogą być kończone pogodzeniem się, tudzież sprawy o wynagrodzenie za zrządzone przez zbrodnię lub występek szkody lub straty, wszczynane w drodze cywilnej po ukończeniu procesu karnego; 5) sprawy o nieruchomości, gdy w liczbie uczestników sprawy są osoby, ograniczone prawnie w prawach posiadania ich lub użytkowania z nich.

Sąd polubowny mogą sprawować jeden lub kilku sędziów polubownych, wybranych w liczbie nieparzystej po wzajemnem porozumieniu się stron. W akcie zapisania się na sąd polubowny (zwolnionym od podatku stemplowego) powinny być koniecznie wskazane: 1) imiona, nazwiska i stan osób spór wiodących i 2) przedmiot sporu, który ma roztrzygnąć sąd polubowny. Jeżeli w akcie tym nie ma oznaczonego innego terminu, wyrok powinien być wydany w ciągu czterech miesięcy od dnia obowiązkowego zaproduktowania aktu zapisania się na sąd polubowny u notaryusza lub u sędziego pokoju. W ciągu tych terminów stronom nie wolno jest wytaczać sprawy przed sądami karnemi. Aż do ukończenia sprawy sędziowie polubowni mogą być zmieniani: 1) za wzajemną zgodą stron i 2) na żądanie jednej strony, jeżeli po zapisaniu się na sąd polubowny wyniknie powinowactwo pierwszych dwóch stopni pomiędzy sędzią polubownym, a stroną przeciwną, lub jeżeli pomiędzy proszącym a sędzią polubownym wyniknie proces sądowy. Sąd polubowny wydaje wyrok na zasadzie wewnętrznego przekonania większością głosów. Wyrok taki nie podlega apelacyi. Najpóźniej w *siedm* dni po zapadnięciu wyroku, akta sprawy razem z aktem zapisu na sąd polubowny i oryginałem wyroku komunikują się stosownie do wartości powództwa, właściwemu sędziemu pokoju *(resp.* sądowi gminnemu) lub sądowi okręgowemu, poczem wyrok wprowadza się w wykonanie na zasadzie ogólnych przepisów o wykonywaniu wyroków sądowych.

§ 2. Sądy koronne.

Sądy koronne są dwojakiego rodzaju: 1) władze sądowe pokojowe i 2) władze sądowe ogólne. W każdym z tych dwóch ro-

dzajów sądów są dwie instytucye: we władzach sądowych pokojowych pierwszą instancyę stanowią sądy gminne i sędziowie pokoju, drugą—zjazdy sędziów pokoju i gminnych; we władzach sądowych ogolnych pierwszą instancyę stanowią sądy okręgowe, drugą izba sądowa warszawska. Oprócz tego departament kasacyjny Rządzącego Senatu w Petersburgu jest najwyższym sądem kasacyjnym. Sędzia pokoju sądzi sam; zaś komplet sądu gminnego składa się z sędziego (lub zastępującego go ławnika) i dwóch ławników, razem z trzech członków sądu. Komplet zwyczajny sądu okręgowego i izby sądowej składa się również z trzech sędziów.

§ 3. Atrybucye sądów.

Władzy *sędziów pokoju i sądów gminnych* podlegają: 1) sprawy w przedmiocie zobowiązań i umów osobistych, oraz o ruchomości do 300 rubli; 2) sprawy o wynagrodzenie za szkody i straty, gdy ilość ich nie przenosi 300 rubli, albo gdy w czasie wytoczenia sprawy nie może być stanowczo wiadomo; 3) sprawy o przywróceniu zakłóconego posiadania, gdy od czasu zakłócenia upłynęło nie więcej jak sześć miesięcy; 4) sprawy o przywrócenie użytkowania ze służebności wskazanych w księdze II kodeksu cywilnego gdy od czasu zakłócenia upłynęło nie więcej jak rok. Oprócz tego do atrybucyi sądów gminnych należą sprawy, dotyczące spadkobrania i wynikających ztąd działów majątkowych pomiędzy mieszkańcami wiejskimi: a) gdy majątek spadkowy składa się z gruntów, które przeszły na własność włościan na zasadzie Najwyższych ukazów z roku 1864 bez różnicy przestrzeni nieruchomego, oraz wartości ruchomego majątku, należącego do spadku i b) gdy majątek składa się z gruntów, które przeszły na własność włościan na zasadzie wspomnianych ukazów i prócz tego z gruntów nabytych niezależnie od tych ukazów, jeżeli te ostatnie zawierają nie więcej, jak jedną włókę przestrzeni i jeżeli na nich niema innych zabudowań, oprócz do zwykłego gospodarstwa niezbędnie potrzebnych, wartość zaś ruchomości nie dochodzi do 1,500 rb. Nie należą do atrybucyi sędziów pokoju i sądów gminnych: 1) sprawy o prawo własności, tudzież o prawa: emfiteutyczne, dzierżawy wieczyste, wieczysto czynszowe, do powierzchni lub do wnętrza ziemi, oraz wszelkie sprawy o prawo rzeczowe do nieruchomości; 2) sprawy połączone z interesem skarbu, z wyjątkiem spraw o przywrócenie zakłóconego posiadania i 3) spory o przywileje na odkrycia i wynalazki. Sędziowie pokoju i sądy gminne rozstrzygają ostatecznie sprawy, których wartość nie przenosi 300 rubli. We wszystkich innych sprawach stronom służy prawo apelacyi do zjazdu sędziów pokoju i gminnych.

Do atrybucyi sądów okręgowych należą wszystkie sprawy, nie ulegające władzy sędziów pokoju i sądów gminnych; zaś izba sądowa warszawska sądzi wszystkie takie sprawy w 2-ej instancyi, o ile strony nie poprzestaną na wyroku sądu okręgowego.

Instancye kasacyjne stanowią: zjazd sędziów pokoju i gminnych—dla ostatecznych wyroków sądów gminnych i sędziów pokoju; kasacyjny departament Rządzącego Senatu—dla ostatecznych wyroków zjazdów sędziów pokoju i gminnych oraz dla ostatecznych wyroków izb sądowych.

§ 4. Podania do sądów.

Do sądów gminnych i do sędziów pokoju można podawać prośby piśmienne lub ustne; w jednym i drugim wypadku należy wskazać: 1) imię, imię ojca i stan, oraz miejsce zamieszkania tak swoje, jak i świadków, jeżeli powód (skarżący) powołuje się na świadków, oraz pozwanego; 2) dowody, na których opiera się żądanie; 3) cenę sprawy, z wyjątkiem spraw, które nie podlegają oszacowaniu, wreście 4) czego się żąda? Podobnej treści podania wnoszą się i do sądów okręgowych; wszakże podania te muszą być koniecznie piśmienne, przytem pisane być powinny według przepisanej formy, z podaniem artykułów praw, na których skarga się opiera. Podania do władz sądowych pokojowych piszą się na papierze prostym, z uiszczeniem jedynie opłaty od papieru po 10 kop. od każdego arkusza prośby lub dokumentów przy wniesieniu podania do sądu; podania do władz sądowych ogólnych—na papierze opatrzonym markami stemplowemi po 60 kop. od każdego arkusza prośby lub załączonych przy niej dokumentów, o ile nie są to dokumenty urzędowe. Do podania dołącza się kopia po-

dania : dokumentów dla strony przeciwnej, opatrzona również markami stemplowemi. Oprócz opłat stemplowych, kancelaryjnych i na prowadzenie sprawy, wręczenia, wynagrodzenia świadków, biegłych, ogłoszenia dla niewiadomych z pobytu, do kosztów sądowych należy opłata sądowa (wpis), która we władzach sądowych ogólnych pobiera się w wysokości 50 kop. od każdych 100 rubli lub części stu rubli wyższej od 50 rubli i po 25 kop. od części stu rubli mniejszej od 25 rubli); zaś w sprawach nie podlegających oszacowaniu—w wysokości od 1 do 50 rubli podług uznania sądu. W instytucyach pokojowych opłata sądowa pobiera się w wysokości 1 kop. od rubla; w sprawach zaś nie podlegających oszacowaniu—w wysokości nie przenoszącej 5 rubli, podług uznania sędziego *resp.* sądu gminnego. Sprawy, które nie przenoszą 10 rubli, oraz powództwa cywilne przy sprawach karnych, wolne są od opłat.

Wszelkie sprawy, zarówno w instytucyach pokojowych, jak i w sądach ogólnych, wytaczają się przed ten sąd, w którego okręgu zamieszkuje pozwany. Jest to zasada ogólna, od której wyjątki wskazane są w ustawie procedury sądowej cywilnej.

§ 5. Dowody.

Powód, t. j. skarżący, powinien dowieść słuszności swojego żądania, pozwany zaś, czyniący zarzuty przeciwko tym żądaniom, obowiązany jest dowieść słuszności zarzutów. Sąd z urzędu nie zbiera dowodów i opiera wyrok wyłącznie na dowodach dostarczanych przez strony. Dowodami głównemi są: 1) dokumenty piśmienne; 2) zeznania świadków i biegłych; 3) przyznanie; 4) przysięga. I. Akta urzędowe mają pierwszeństwo przed aktami z podpisem prywatnym i wszelkiemi innemi dowodami na piśmie. W sprawach przeciwko osobom nie należącym do stanu kupieckiego, księgi handlowe mogą być przyjmowane za dowód w sprawach, mających za przedmiot dostawę towarów lub pożyczki pieniężne, i to nie dla dowiedzenia samego faktu, lecz jedynie dla poświadczenia czasu, ilości gatunku lub ceny dostawionych towarów, albo przyrzeczonej wypłaty. Rejestra i papiery domowe nie stanowią dowodu dla tego kto je pisał, lecz mogą być przytaczane przeciwko niemu. Pokwitowanie ręką wierzyciela na samym tytule, choćby nie było podpisane, ani datowane, stanowi dowód przeciwko kwitującemu. II. Zeznania świadków mogą być przyjmowane za dowód tylko co do tych czynów, względem których prawo dowodu na piśmie nie wymaga, oraz w niektórych szczegółowo w prawie wskazanych wypadkach. Osnowa dowodów piśmiennych, w sposób przepisany prawem sporządzonych lub poświadczonych, nie może być wzruszona przez badania świadków, chybaby akt był zaskarżony o fałsz. III. Przyznanie może być pozasądowe albo sądowe; przyznanie słowne pozasądowe nie może być przytaczane tam, gdzie dowód ze świadków nie jest dopuszczalny. Przyznania sądowe, t. j. oświadczenie, jakie czyni strona lub jej pełnomocnik bądź to przed sądem, bądź w jednem z pism sądowi złożonych, stanowi dowód zupełny przeciwko osobie, która je złożyła; niemoże być odwołane, chybaby udowodniono, że nastąpiło skutkiem omyłki co do czynu i nie może być odwołane pod pozorem omyłki co do prawa. Skutki przyznania uczynionego przez jednego ze współpowodów lub współpozwanych, rozciągają się do wszystkich, jeżeli wszystkich solidarna łączyła odpowiedzialność. IV. Strony za wzajemnem porozumieniem się mogą żądać rozstrzygnięcia sporu na zasadzie przysięgi przez jedną z nich przyjętej. Wszakże przysięga nie może być dopuszczona jako dowód: 1) w sprawach dotyczących praw stanu lub prawości rodu; 2) w sprawach o własność majątku nieruchomego; 3) w sprawach stowarzyszeń i spółek; 4) w sprawach, do których wpływają małoletni i wogóle osoby, nie mogące rozporządzać swoim majątkiem; 5) na czyny mające łączność z jakiem przestępstwem lub wykroczeniem; 6) w sprawach władz rządowych, instytucyi ziemskich, oraz gmin miejskich i wiejskich; 7) na czyny, przeciwne prostemu znaczeniu aktów, których autentyczność nie jest pod zarzutem.

§ 6. Terminy.

W sprawach rozpoznawanych w instytucyach pokojowych termin stawienia się do sądu wyznacza się pozwanemu odpowiednio do odległości sądu od jego miejsca zamieszkania, a mianowicie, od czasu otrzymania awizacyi przynajmniej po jednym dniu na

każde 15 wiorst. W sprawach, rozpoznawanych w sądach ogólnych, wyznacza się termin *miesięczny*, jeżeli pozwany mieszka w Rossyi; *czteromiesięczny*— jeżeli znajduje się za granicą, a *sześciomiesięczny*—jeżeli jest niewiadomy z pobytu. W sprawach rozpoznawanych w drodze procedury skróconej, termin do stawiennictwa w sądzie wyznacza się *od 7 dni do miesiąca;* zaś w sprawach prowadzonych w drodze procedury uproszczonej—w ciągu najmniej *jednej doby* wyznacza się termin stawiennictwa, który jest zarazem terminem sądzenia sprawy. Oprócz tego dolicza się termin wiorstowy, licząc po pięćdziesiąt wiorst dziennie na podróże drogami zwyczajnemi, a po trzysta wiorst—żelaznemi.

Termin do podania opozycyi na wyrok zaoczny sędziego pokoju lub sądu gminnego jest *dwutygodniowy* od daty wręczenia kopii wyroku. Termin opozycyi na wyrok sądu okręgowego w sprawach prowadzonych w drodze procedury zwyczajnej—*miesięczny*, zaś w sprawach prowadzonych w drodze procedury skróconej—*dwutygodniowy*, od daty otrzymania kopii wyroku zaocznego. Do tego terminu dołącza się termin wiorstowy. Termin do podania apelacyi na wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych jest *miesięczny* od dnia ogłoszenia wyroku. Termin apelacyi na wyroki sądu okręgowego, w sprawach prowadzonych w drodze procedury zwyczajnej—*czteromiesięczny;* w sprawach prowadzonych w drodze procedury skróconej—*miesięczny*, od dnią ogłoszenia wyroku. W terminie *miesięcznym* podają się również prosby o rozpoznanie sprawy w drodze ogólnej sądowej. po ogłoszeniu wyroku członka sądu okręgowego, sądzącego sprawę w drodze procedury uproszczonej. Termin do podawania skarg incydentalnych na decyzye sądziego pokoju lub sądu gminnego w toku prowadzenia sprawy, jest *siedmiodniowy*, zaś na decyzye sądów okręgowych—*dwutygodniowy*, od dnia ogłoszenia decyzyi. Skargi na powolność sądzenia nie ograniczają się żadnym terminem. Termin do podawania skarg kasacyjnych na wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych jest *miesięczny;* na wyroki zjazdów sędziów pokoju i gminnych—*dwumiesięczny*; izb sądowych—*czteromiesięczny*, od dnia ogłoszenia wyroku. W drodze postępowania egzekucyjnego można podawać prośby o przyznanie szkód i strat, lub o nakazanie rachunków w terminie *trzechmiesięcznym*, zaś o koszta sądowe w terminie *dwutygodniowym* od dnia ogłoszenia rezolucyi. Strona wygrywająca, która nie żądała przyznania kosztów w tej drodze, może wytaczać sprawy o koszty w drodze zwyczajnej, w terminie *sześciomiesięcznym* od daty uprawomocnienia się wyroku. Terminy, liczące się na miesiące, upływają odpowiedniego dnia ostatniego miesiąca; zaś terminy liczące się na tygodnie—odpowiedniego dnia ostatniego tygodnia; przy obliczaniu terminów na dnie, nie liczy się dzień w którym dokonana została czynność, od której liczy się termin, a następnie ostatni z liczby wyznaczonych dni kończy termin. W razie posyłania prośby lub skargi pocztą uwzględnia się dzień, w którym papier otrzymano na poczcie w miejscu, gdzie znajduje się sąd.

§ 7. Wykonanie wyroków.

Prawomocne wyroki sądowe wykonywują się na zasadzie t. zw. nakazu egzekucyjnego (ispołnitelnyj list), wydanego przez ten sąd, który wyrok postanowił, lub któremu wyrok sądu polubownego do wykonania został zakomunikowany. Egzekucyi dopełnia, podług przepisów ustawy procedury cywilnej o wykonaniu wyroków, komornik tego okręgu sądowego, w którym czynności egzekucyjne mogą być dopełnione. Komornika wyznacza prezes sądu okręgowego, *resp.* zjazdu sędziów pokoju i gminnych. Prawomocne wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych mogą również być egzekwowane przez miejscową policyę. Podanie skargi kasacyjnej w zasadzie nie wstrzymuje wykonania wyroku; wszakże najnowsze prawo z dnia 8 czerwca 1893 r. ustanowiło cały szereg wyjątków od tej zasady, mających na celu zabezpieczenie praw strony przegrywającej na wypadek uchylenia wyroku przez sąd kasacyjny. Pomiędzy innemi w sprawach ze skarbem wyrok nie może być egzekwowany aż po upływie terminu na podanie skargi kasacyjnej lub po jej rozstrzygnięciu.

USTAWA STEMPLOWA.

Według nowej ustawy podatek stemplowy dzieli się na prosty i proporcjonalny. Po-

datek prosty uiszcza się za pomocą marek w cenie 1 rubla, 60, 15, 10 i 5 kop.

Podatkowi stemplowemu w cenie jednego rubla bezwarunkowo podlegają: 1) prośby, podania, skargi, objaśnienia i inne papiery, oraz kopie anneksów (załączników) w sprawach o nadanie praw szlachectwa, obywatelstwa honorowego, stanu kupieckiego, tytułu adwokata przysięgłego i prywatnego; również prośby i inne papiery, tyczące się utworzenia spółek udziałowych, zmiany ich ustaw, przedłużenia terminów do wnoszenia pieniędzy na utworzenie kapitałów takich spółek, pozwolenia na otwarcie działalności w Cesarstwie przedsiębiorstwom zagranicznym, pozwolenia na otwarcie fabryk i zakładów; 2) odpowiedzi władz na prośby petentów, ich podania, skargi i inne papiery w sprawach, o których wyżej była mowa; 3) świadectwa, na zasadzie których dozwolone jest prowadzenie przemysłu i procederu; 4) skargi apelacyjne i prośby o uchylenie wyroków, podawane do izb sądowych i do senatu rządzącego w sprawach cywilnych, dla których właściwemi są sądy cywilne ogólne i sądy handlowe. Zaś prośby, deklaracje, odpowiedzi, repliki, dupliki, opozycye, jako też kopie tych papierów i kopie dołączonych dokumentów, mają być podawane do władz administracyjnych, sądów ogólnych i handlowych na stemplu 60 kopiejkowym. Wszelkie inne kopie do ogólnych władz sądowych i sądów handlowych podlegają podatkowi stemplowemu prostemu po 15 kop. od arkusza; 5) tytuły wykonawcze ogólnych sądów, intromisye, kopie postanowień, zatwierdzających prawa spadkowe, testamenty; 6) wszelkiego rodzaju plenipotencye, nie wyłączając listów kredytowych. Jednakże plenipotencye do odebrania pensyi, nagród, emerytur i zapomóg wyżej pięciu rubli opłacają się stemplem 10 kopiejkowym od arkusza, niżej pięciu rubli opłacie tej nie podlegają. Również bezpłatnemi są plenipotencye w sprawach karnych, dalej w sprawach cywilnych, wytaczanych w sądach pokoju, gminnych i w urzędach do interesów włościańskich; nakoniec bezpłatne są plenipotencye do odbioru pieniędzy, korespondencyi z poczty i telegrafu; 7) umowy, których przedmiot nie może być oszacowany na pieniądze i wogóle akty i dokumenty, w których przy zawarciu nie mogła być określona ich suma; 8) umowy i tranzakcye handlowe na sumę nieokreśloną; 9) akty nadawcze na majątki i grunta pozostałe przy Państwowym banku ziemskim, szlacheckim i włościańskim; 10) akty kupna sprzedaży i akty nadawcze na majątki, wywłaszczane z prywatnego posiadania na użytek państwowy lub publiczny, gdy wynagrodzenie za te majątki wypłaca się z funduszów skarbu; 11) umowy o karę wadyalną oddzielnie zawieraną, przenoszące 50 rb., albo gdy suma nie jest określoną; 12) akty protestu z dowodu niewypełnienia zobowiązań, nie należących do kategoryi osobistych zobowiązań dłużniczych; 13) wypisy (oprócz głównego) oraz kopie aktów, podlegających podatkowi wekslowemu, gdy podatek od głównego wpisu, aktu lub zaprotestowanego zobowiązania dłużniczego nie jest mniejszy od rubla; 14) uwiadomienia, doręczane przez jedną stronę drugiej za pośrednictwem notarjuszów i wydawane przez nich w tym przedmiocie świadectwa; 15) wydawane na żądanie osób prywatnych akty sądowo-lekarskie i lekarsko-policyjne w sprawach, dotyczących stanu sanitarnego fabryk i zakładów handlowo-przemysłowych.

Swiadectwa lekarskie, wydawane osobom prywatnym do użytku sądowego lub policyjnego, podlegają opłacie 60 kopiejkowego stempla, zaś świadectwa stwierdzające chorobę świadków, ekspertów, asesorów przysięgłych, uczni, studentów są wolne od opłaty; 16) kwity i obrachunki z entrepryz i dostaw skarbowych; 17) zobowiązania, wydawane przy pierwiastkowem otwarciu albo przy późniejszem powiększeniu kredytu na specyalny rachunek bieżący; 18) odnawiane arkusze kuonowe; 19) wszelkie polisy, zastępujące je rachunki, kwity ubezpieczeniowe, wszelkiego rodzaju tranzakcje w przedmiocie ubezpieczenia walorów, akcyj papierów procentowych, o ile suma premii asekuracyjnej większa jest od 30 rb., gdy takowa wynosi od 15 rb., to należy się 60 kop. stempla; od 9 do 15 rb.—15 kop., od 3 do 9 rb.—10 kop.; wreszcie, gdy suma premii jest niższą od 3 rb., to stempel wynosi 5 kop. Wzajemne ubezpieczenia oraz asekuracya zasiewu i bydła opłacie stemplowej nie podlegają; 20) rachunki maklerów, gdy suma kurtażu jest większa od 30 rb.; w sumach od 15 do 30 rb. należy się 60 kop. stempla, zaś rachunki od 15 rb. i

tak zwane krótkie podlegają 15 to kopiejkowej opłacie; 21) akty kupna, zamiany, zastawy i tytuły posiadania własności gruntów, czy to nabywanych od skarbu, czy też od osób prywatnych, przy pomocy banku właściańskiego, gdy cena kupna jest większą od 300 rb.; w razie ceny od 100—300 rb., stempel wynosi 60 kop., a w razie ceny od 50—100 rb.—16 kop.; 22) kwity na włożone wkłady i depozyty u osób prywatnych lub w bankach, gdy suma wkładu jest większa od 1000 rb.: jeżeli suma wynosi od 300 do 1000 rb., to stempla należy się 60 kop.; od sumy zaś mniejszej jak 300 rb. stempel wynosi 15 k.

Podatkowi stemplowemu prostemu po 60 kop. od arkusza podlegają oprócz wyżej wymienionych: 1) wydawane przez władzę osobom i instytucjom prywatnym kopie wyroków i decyzyj, oprócz wskazanych wyżej pod № 2, kopie wszelkich papierów referatowych, informacje urzędowe z akt, tak będących w biegu, jak i ukończonych, różnego rodzaju świadectwa, dowody, jak np. akty stanu cywilnego i tożsamości osoby, świadectwa przynależności lub stanu majątkowego, świadectwa na prawo użytkowania z majątku, świadectwa i dokumenty celne; 2) świadectwa instytucyj ziemskich, miejskich, celem ich przedstawienia władzom rządowym; 3) uwiadomienia i ogłoszenia, wydawane przez władze petentom w odpowiedzi na ich prośby; 4) paszporty na zamieszkiwanie i przejazdy w Cesarstwie, wydane cudzoziemcom.

Podatkowi stemplowemu prostemu po 15 kop. od arkusza podlegają oprócz wyżej wymienionych: 1) pokwitowania i kwity, wydawane petentom przez władze z przyjęcia próśb, pieniędzy, dokumentów i innych przedmiotów; 2) bilety, rachunki, kwity, książeczki i t. p. dokumenty charakteru abonamentowego, gdy roczna opłata jest wyższą od 50 rb., w przeciwnym razie stempel wynosi 5 kop.; 3) bilety, świadectwa, kwity z przyjęcia wpłat peryodycznych, wydawane członkom zebrań publicznych, klubów i t. p. instytucyi.

Podatkowi stemplowemu prostemu po 10 kop. od arkusza podlegają oprócz wyżej wymienionych: 1) uwiadomienia, posyłane do instytucyj publicznych i prywatnych, o zcedowaniu papierów procentowych imiennych lub na okaziciela i na odwrót, jak również zastępujące takie uwiadomienie nadpisy na samych papierach; 2) manifesty, konosamenty i frachty, podawane do komór przy deklaracjach od szyprów i furmanów; 3) wszelkiego rodzaju świadectwa na przewóz okowity, spirytusu i tytuniu, oraz frachty na przewóz cukru; 4) akty, nie większe od 50 rb., tyczące się umów o najem lokali, kar wadyalnych, zobowiązań z tytułu długu od 5 do 50 rb.; 5) cesye na sumy niższe od 50 rb.; 6) kwity kaucyjne, wydawane przez akcyzę; 7) książeczki rachunkowe z 80 stronic na wydawanie na kredyt zapasów żywności i innych przedmiotów użytkowych z zakładów handlowych ze sprzedażą detaliczną.

Podatkowi stemplowemu prostemu po 5 kop. od arkusza podlegają oprócz wyżej wymienionych: 1) pokwitowania i rachunki, stwierdzające odbiór pieniędzy, towarów i innych przedmiotów, oraz stwierdzające spełnienie zobowiązań większych ponad 5 rb.; 2) rachunki zwrotne; 3) świadectwa składowe; 4) świadectwa stanowienia zwierząt domowych, gdy opłata za to nie przenosi 5 rb.; 5) świadectwa na udział członkowski w stowarzyszeniach pożyczkowo-oszczędnościowych; 6) cesye na duplikaty frachtów.

Podatek stemplowy proporcyonalny jest dwojakiego rodzaju: 1) wekslowy i 2) aktowy; ten ostatni jest dwóch norm: wyższej i niższej. Stempel wekslowy pobiera się w wysokości 15 kop, od każdych 100 rb. sumy aktu, czy dokumentu, licząc nie całe setki rubli za całkowite; stempel aktowy wyższej normy pobiera się 40 kop. od każdych 100 rb. sumy aktu do 10 tys. rb. i po 4 rb. od każdego tysiąca rubli, przenoszącego 10,000 rb., licząc niecałe setki i tysiące za całkowite; od papierów procentowych po $^4/_{10}$% od sumy tych papierów; stempel aktowy niższej normy pobiera się po 40 kop. od każdego tysiąca rubli sumy aktu, licząc nie całe tysiące rubli za całkowite.

Podatkowi stemplowemu wekslowemu podlegają następujące akty i dokumenty na sumę większą od 50 rb. 1) weksle różnych nazw, nie wyłączając pisanych po za granicami Cesarstwa na walutę zagraniczną i przysłanych do Cesarstwa w charakterze dokumentu dłużniczego lub środka płatniczego rozrachunkowego; 2) egzemplarz wysłany jedynie dla akceptacyi nie podlega tylko wtedy

opłacie, gdy odwrotna strona tego weksla jest tak przekreślona. że na niej niema miejsca dla napisów. a na głównej jego stronie napisano. że wydany został jedynie dla akceptacyi. Gdy weksel został wydany w Cesarstwie, albo przysłany z zagranicy w kilku wzorach, to każdy z nich podlega opłacie stemplowej; 3) obligi, pokwitowania dłużnicze, zapisane przez dłużników, rachunki i innego rodzaju osobiste zobowiązania dłużnicze, zabezpieczone lub niezabezpieczone zastawem ruchomym (pomiędzy innemi—papierami procentowemi), oprócz zobowiązań przy otwarciu lub powiększeniu kredytu na zasadzie specjalnego konta; tu również należą akty zastawu ruchomości, gdy zastawem tym zabezpiecza się nie pożyczka, ale inne zobowiązania np. wypłata pieniędzy z nakazu wykonawczego; 4) nadpisy o odroczeniach wypłaty lub odnowieniu pożyczki, czynione w bankach państwowych lub prywatnych na zobowiązaniach dłużniczych z tytułu pożyczek pod zastaw papierów procentowych lub towarów; 5) wydawane przez akcyzę kwity zastawowe odraczające i rozkładające na raty akcyzę, również świadectwa na otrzymanie z kasy skarbowej na kredyt banderoli; 6) asygnacye, wydawane producentom złota, na przypadające im z mennicy złoto; 7) zobowiązania członków towarzystw wzajemnego kredytu o odpowiedzialności ich za długi towarzystwa, albo od sumy otwieranego każdemu z nich kredytu.

Podatkowi stemplowemu aktowemu wyższej normy podlegają następujące akty i dokumenty na wyżej 50 rb. 1) umowy, ugody lub układy,dotyczące prawa własności, posiadania, użytkowania lub rozporządzania majątkiem nieruchomym i ruchomym, kupna sprzedaży, wydzielenia,darowizny działów, najmu lub pożyczki majątku; spółki, najmu usług, entrepryz i dostaw, układów o kary wadyalne, układów pojednawczych i wogóle wszelkiego rodzaju tranzakcyi majątkowych, byle tylko akty te nie podlegały podatkowi aktowemu niższej normy; 2) wszelkie pokwitowania, deklaracye, zobowiązania zastawowe i t. p. akty i dokumenty, stwierdzające otrzymanie pożyczek z instytucyj kredytowych prywatnych, oraz dokumenty w przedmiocie odroczenia lub złożenia raty długów, jeśli przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty wydaje się nowa dodatkowa pożyczka; 3) akty i dokumenty co do odstąpienia osobom drugim zobowiązań kontraktowych. gdy odstąpienie kontraktu, w całości lub w części, uskutecznia się za pomocą oddzielnego aktu; 4) układy co do przedłużenia mocy obowiązującej, podlegających opłacie podatku stemplowego aktowego wyższej normy aktów i dokumentów na nowy termin, z dokonywaniem nowych wypłat, oprócz ustanowionych przy zawarciu umowy, oraz nadpisy w tym przedmiocie na samych aktach i dokumentach; 5) układy o kary wadyalne, bądź w formie oddzielnej umowy, bądź wprowadzone do innej umowy, ale dopiero w chwili, gdy wprowadzają się w wykonanie, przyczem podatek oblicza się od rzeczywiście mającej się zapłacić sumy z potrąceniem tego stempla, który został już uiszczony przy zawarciu umowy o karze wadyalnej (t. j. po potrąceniu podatku stemplowego prostego); 6) nakoniec podatkowi stemplowemu aktowemu wyższej normy, w wysokości wyżej określonej, podlegają: akcye, udziały, obligacye, listy zastawne i inne papiery procentowe, wypuszczane przez różne instytucye kredytowe, publiczne stowarzyszenia i spółki handlowe i t. p., jak krajowe tak i zagraniczne. Gdy zamiast tych papierów są wydane świadectwa tymczasowe, to podatek stemplowy pobiera się od świadectw podług sumy papierów procentow., których wydanie zabezpiecza się temi świadectwami; przy wymianie zaś tych ostatnich na same papiery procentowe, papiery podatkowi stemplowemu już nie podlegają. Również podatkowi stemplowemu nie podlega zamiana papieru procentowego na okaziciela, od którego podatek stemplowy był już zapłacony, na papier imienny i na odwrót, dalej wymiana papieru starego i uszkodzonego na nowy, nakoniec wymiana papieru z powodu wydania nowych arkuszy kuponowych.

Podatkowi aktowemu stemplowemu niższej normy podlegają następujące akty i dokumenty na sumę większą od 50 rb.: 1) akty przyrzeczenia sprzedaży ruchomego lub nieruchomego majątku, oraz pokwitowania z przyjęcia zadatku w tym przedmiocie; 2) notatki handlowe maklerskie z wyjątkiem krótkich; 3) akty i dokumenty, dotyczące kupna i sprzedaży towarów bez względu na formę tych aktów (czy to w formie listów handlowych, czy rachunków handlowych, czy też

telegramów, notatek i t. d.); 4) akty i dokumenty, dotyczące umów o najem statków pod ładunki, również bez względu na formę; 5) nadpisy o odstąpieniu zobowiązań kontraktowych, zamieszczane na samych kontraktach; 6) akty na grunta, nabywane i sprzedawane przez banki szlacheckie i włościjańskie. Jeżeli akty wyżej wymienione (2, 3, 4) są sporządzone w dwóch i więcej egzempl., to tylko egzemplarz, znajdujący się w rękach kupującego towar lub najmującego statek, podlega opłacie stemplem aktowym, z innych zaś egzemplarzy pobiera się stempel prosty, w cenie jednego rubla. Z listów i telegramów ten tylko podlega niższemu podatkowi aktowemu, po którym winno się rozpocząć wykonanie tranzakcyi, pozostałe zaś listy i telegramy, o ile nie wpływają na powiększenie sumy tranzakcyi handlowej, są bezpłatne. Rachunek handlowy, notatka maklerska, albo inny dokument, wydany po wykonaniu tranzakcyi, od której podatek stemplowy został całkowicie opłacony, podlega opłacie stemplowej prostej, w cenie 5 kop. Jeżeli suma tranzakcyi nie może być z góry oznaczona, to, jak już wiadomo, płaci się od niej podatek stemplowy prosty w wysokości jednego rubla. Po ukończeniu tranzakcyi dodatkowy aktowy stempel powinien być zapłacony w ciągu tygodnia, przytem należy potrącić zapłacony już przy zawarciu tranzakcyi podatek. W podobny sposób uiszcza się dodatkowo podatek stemplowy od tranzakcyj, wykonanych na sumę wyższą od tej, na jaką były zawarte.

Zasady określenia wysokości podatku aktowego proporcyonalnego. Wysokość podatku stemplowego proporcyonalnego dla aktu lub dokumentu określa się podług sumy, na jaką został sporządzony akt lub dokument. Zaś za sumę aktu lub dokumentu, mającego za przedmiot przejście prawa własności do majątków ruchomych, uznaje się cena majątku oznaczona przez strony, lecz gdy takowa jest niższa od szacunku prawnego, wtedy ten ostatni służy za podstawę do określenia wysokości podatku stemplowego. W szczególności za sumę aktu, przy zachowaniu przytoczonego wyżej przepisu, uznaje się: 1-o co do aktów sprzedaży majątku—cena, za którą majątek się nabywa; 2-o co do aktów zamiany—wartość majątku mającego wyższą cenę; 3-o co do aktów działowych, darowizn, wydzielenia lub przeznaczenia majątku tytułem posagu, wskazana w akcie cena; 4-o co do aktów przejścia z rąk do rąk kapitałów—suma kapitału przy określeniu ceny w aktach, wskazanych pod №№ 1, 2 i 4, nie potrącają się długi i niedobory, których wypłatę przyjmuje na siebie druga strona, w aktach zaś, wyliczonych pod № 3 długi te i niedobory potrącają się z wartości majątku.

Za szacunek prawny uznają się dla gruntów ceny wskazane w tabeli, dołączonej do art. 177 ust. o opłatach (wyd. z 1893 r.), dla innych zaś nieruchomości cena ostatniego nabycia, albo szacunek do ubezpieczenia, albo szacunek instytucyi kredytowej stosownie do tego, który z tych szacunków jest wyższy za szacunek prawny dla papierów procentowych uważa się cena wskazana w tabeli (art. 180 ust. o opł. wyd. z 1893 r.); a w aktach przyrzeczenia sprzedaży majątku—suma, za którą majątek się sprzedaje; w spółkach—suma kapitału zakładowego, a w poszczególnych umowach zawieranych przez przedstawicieli spółek ze spólnikami komandytowymi, za sumę aktu uznaje się suma wkładu. Jeżeli w umowie spółki kapitał spółkowy nie jest określony, albo też postanowiono, że pierwiastkowi i późniejsi uczestnicy spółki obowiązani są dostarczać funduszów na prowadzenie przedsiębiorstwa, albo na powiększenie kapitału spółkowego, wtedy przy zawarciu umowy spółki wysokości podatku stemplowego oblicza się od sumy 5,000 rb., a w miarę powiększenia wkładów uiszcza dodatkowy stempel, przyczem takowy należy płacić nie później jak w miesiąc od dnia uczynionej wpłaty. Za sumę weksli, obligów, aktów zastawu, pokwitowań dłużniczych, podpisanych rachunków dłużniczych i t. p., uznaje się suma, na którą weksel, oblig, i t. p. wydane; wyjątek stanowią wydane i płatne za granicą weksle, przysłane do nas w charakterze dokumentu dłużniczego albo środka płatniczego, gdyż od nich pobiera się opłata stemplowa o połowę niższa, niż w wekslu wykazano. Jeżeli przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty długu zabezpieczonego w instytucyi kredytowej majątkiem nieruchomym, wydaje się pożyczka dodatkowa, to stempel opłaca się tylko od tej ostatniej. W umowach, ustanawiających wypłaty peryodyczne, stempel należy się od sumy wszystkich wypłat, a jeżeli czas trwa-

nia umowy nie jest określony, albo też jest zależny do wypadkowego zdarzenia, to stempel oblicza alę do sumy wypłat za lat 12. Od umowy bezterminowej o najem usług wysokość stempla zależną jest od rocznej ceny najmu. Za sumę aktu, na zasadzie którego majątek oddaje się w bezpłatne posiadanie lub użytkowanie, uważa się suma dochodu, otrzymywanego z majątku, jeżeli przytem dochód ten nie jest niższy od 6% szacunku prawnego majątku; gdy majątek, oddawany w bezpłatne użytkowanie, stanowią papiery procentowe gwarantowane, to wysokość stempla zależną jest od ilości procentów, na jaką jest wydana gwarancya. Za sumę umów o entrepryzy i dostawy uważa się suma wszystkich umówionych wypłat, a za sumę papierów procentowych—cena nominalna papieru, albo cena ogłaszana przy wypuszczaniu, stosownie do tego, która z nich jest wyższa. W umowach i zobowiązaniach, w których ceny z góry określić nie można, podatek stemplowy opłaca się w sposób następujący: przy samem zawarciu takiej umowy płaci się stempel w wysokości 1 rb., gdy część sumy umownej, albo suma zadatku może być określona, to przy zawarciu umowy płaci się podatek stemplowy proporcyonalny podług większej z tych dwóch sum; najpóźniej w miesiąc po upływie każdego roku od dnia zawarcia umowy, albo w miesiąc po upływie każdego terminu, jeżeli takowe wyznaczone są w umowie dla obrachunków, uskutecznia się dodatkowa wypłata stempla, o czem robi się odpowiednia wzmianka na kontrakcie. Za sumę aktów, dotyczących odstąpienia obowiązków kontraktowych, uważa się suma lub wartość odstępowanych zobowiązań albo nieurzeczywistnionych jeszcze praw.

W guberniach Królestwa Polskiego za szacunek prawny majątku uznają się: 1) dla wszelkiego rodzaju gruntów cena wskazana w akcie ostatniego nabycia, albo hypoteczny szacunek, zastawowy lub też określony za pomocą pomnożenia przez 112 sumy podatku gruntowego,—stosownie, który z tych szacunków jest wyższy; 2) dla gruntów osadniczych po wsiach i miastach, oprócz szacunków bliżej wskazanych bierze się w rachubę wartość morgi w cenie 20 rubli; 3) dla pozostałych majątków nieruchomych cena wskazana w akcie ostatniego nabycia, szacunek hypoteczny, zastawowy lub też szacunek ubezpieczeniowy, z dodaniem wartości placu i fundamentów, stosownie do tego, który z szacunków jest wyższy; 4) dla towarów i wyrobów—ceny wskazane w cenniku giełdy warszawskiej, a w razie braku takowej, szacunek, sporządzany przez starszych giełdy; 5) dla wypłat bezterminowych lub wieczystych, uiszczanych ratami, roczna suma tychże, pomnożona przez 20; 6) dla wypłat za czas, którego trwanie zależy od zdarzenia wypadkowego — roczna suma tychże, pomnożona przez 10; 7) dla dochodów i procentów, których wysokość nie jest oznaczona, szacunek sporządzony na zasadzie procentów prawnych przyczem niedobór w procentach i wypłatach, rocznych za czas nieokreślony oblicza się za lat 5, Dla pozostałych, niewymienionych wyżej majątków stosują się ogólne przepisy.

O wyjątkach od podatku stemplowego. Jest ich bardzo wiele, a oto ważniejsze z nich: 1) uwalniają się od podatku stemplowego skargi i prośby na Najwyższe Imię; 2) skargi do naczelników, w czasie oglądania przez nich gubernij i powiatów; 3) uwiadomienia o nadużyciach, popełnionych ze szkodą skarbu i interesu publicznego; 4) papiery zarządów skarbowych, instytucyi ziemskich i zarządów gmin miejskich w sprawach sądowych; 5) papiery osób prywatnych w sprawach karnych, z wyjątkiem spraw o wykroczenia przeciwko ustawom zarządu skarbowego, za które grozi jedynie kara pieniężna bez zamiany na zamknięcie; 6) papiery sądowe we władzach sądowych pokojowych, sądach gminnych, przed sędziami miejskimi, powiatowymi, zjazdami w radach familijnych, w sprawach upadłościowych, oraz w sprawach osób, korzystających z prawa ubóstwa; 7) niektóre plenipotencye, jak również i niektóre świadectwa lekarskie, o czem było wyżej; 8) wszystkie korespondencye przy podejmowaniu starań o otworzeniu zakładów naukowych; 9) wydawane przez towarzystwa i instytucye uczone, oraz zakłady naukowe kwity i rachunki na wszelkie sumy; 10) dyplomy na stopnie i godności naukowe, oraz świadectwa z ukończenia kursu w zakładach naukowych; 11) świadectwa, wydawane co rok mełamedom na prawo nauczania dzieci żydowskich religii; 12) papiery i prośby w sprawach dotyczących kupna ziemi przy

współudziale banku włościańskiego (oprócz, rzecz prosta, samych aktów); 13) umowy o najem na roboty wiejskie, oprócz tych, które się sporządzają rejentalnie lub też przedstawiają się rejentom do poświadczenia; 14) książeczki i zeszyty robotnicze; 15) dokumenty asekuracyjne w przedmiocie ubezpieczenia bydła i zasiewów rolnych; 16) prośby o utworzenie towarzystw rolniczych, zjazdów gospodarzy rolnych, stacyj rolniczych doświadczalnych i meteorologicznych, składów narzędzi i nasion, oraz sadzonek i t. p., ogólnie użytecznych instytucji rolniczych, nadto, wszelka korespondencja, dotycząca działalności tych instytucyj; 17) świadectwa myśliwskie i prośby o ich wydanie; 18) operacye oddziałów banku państwowego, z wyjątkiem otwarcia kredytu i dyskonta; 19) książeczki kas oszczędnościowych; 20) korespondencya instytucyj drobnego kredytu z władzami rządowemi, oraz pokwitowania z wydawanych przez te instytucje pożyczek; 21) czeki; 22) dokumenty asekuracyjne w przedmiocie wzajemnych ubezpieczeń; 23) prośby i inne papiery w sprawach o zwrot nienależycie wpłaconych do kas skarbowych podatków różnego rodzaju (oprócz skarg na odmowę zwrotu tych podatków); 24) wszelkie akty darowizny na rzecz skarbu państwa i zakładów, utrzymywanych na rachunek skarbu, wszelkiego rodzaju instytucyi, zakładów i towarzystw uczonych naukowych i dobroczynnych, na rzecz klasztorów i kościołów i t.p., 25) wszelka korespondencja w przedmiocie tychże darowizn; 26) rachunki i inne akty i dokumenty, zwalniające od wypełnienia zobowiązania, lub stwierdzające wykonanie w całości lub w części, gdy suma rachunków, aktów i dokumentów nie przenosi 5 rubli, 27) akty i dokumenty w przedmiocie zobowiązań dłużniczych, zabezpieczonych zastawem ruchomości na sumę nie większą od 5 rb., 28) rachunki służby domowej; 29) bilety abonamentowe na przejazd kolejami żelaznemi miejskiemi; 30) prośby i inne papiery w sprawach prowadzących się u inspektorów fabrycznych wskutek skarg robotników; 31) prośby o wydanie wysłużonego uposażenia albo asygnowanej do wypłaty emerytury, podawane jak przez samych emerytów, tak i przez ich spadkobierców; 32) prośby o wydanie ze skarbu jednorazowej zapomogi pieniężnej i dołączone do tych próśb dokumenty. Gdy przyznana zapomoga przenosi 50 rb., to od prośby i załączonych do niej dokumentów ściąga się podatek stemplowy za pomocą zatrzymania odpowiedniej sumy przy wydaniu zapomogi; 33) świadectwa policyjne o tożsamości osoby; 34) świadectwa ubóstwa, wydawane przez policyę osobom, które wpadły w nędzę; 35) prośby o zapomogi z powodu klęsk (pożar, powódź, nieurodzaj itp.); 36) uwalniają się od podatku stemplowego wszystkie instytucje religijne, dobroczynne, opiekuńcze; mogą one korespondować z władzami rządowemi, ziemskiemi i miejskiemi, otrzymywać kopie i wypisy, wydawać rewersy, kwity i rachunki bez stempla i t. d.

O sposobie opłacania podatku stemplowego. Podatek stemplowy od papierów, aktów i dokumentów opłaca się: 1) przez napisanie ich na papierze stemplowym odpowiedniej wartości; 2) przez dołączenie papieru stemplowego odpowiedniej wartości do aktu lub dokumentu pisanego na papierze prostym, albo i na stemplowym, lecz nienależytej wartości; 3) przez naklejenie na akty i dokumenty, pisane na papierze prostym lub na stemplowym nieodpowiedniej wartości, marek stemplowych, zaspokajających całkowicie lub dodatkowo należność; 4) gotowizną.

Przy płaceniu podatku stemplowego prostego należy kierować się następującemi przepisami: osoba lub instytucya prywatna, zwracając się do władzy rządowej z prośbą, wymagającą odpowiedzi, powinna uiścić stempel nietylko za prośbę, ale i za odpowiedź; jeżeli zaś prośba dotyczy wydania aktów, czy też jakich kopij, to stempel, należny od tych ostatnich również powinien być przedstawiony. Zamiast marek stemplowych, lub papieru stemplowego przy prośbie można złożyć kwit kasy skarbowej na dowód, że stempel został opłacony gotowizną. Jeżeli prośba o wydanie dokumentów nie była uwzględniona, to przy podaniu nowej prośby w tym samym przedmiocie petentowi zaliczają się marki naklejone przy pierwszej prośbie; przyczem do nowej prośby powinna być dołączona poprzednia, jako dowód opłaconego już stempla. Jeżeli dokument, podlegający opłacie stemplowej za pomocą marek, składa się z kuponu i talonu, wtedy markę należy nakleić tak, ażeby przy odcięciu kuponu od talonu

połowa lewa marki została przy talonie, a druga przy kuponie. Od próśb, podawanych przez osoby znajdujące się zagranicą stempel może być wnoszony na ręce konsula rosyjskiego, lub agenta dyplomatycznego. Władze sądowe i administracyjne, w razie, gdy papiery podane do nich nie są opłacone odpowiednim stemplem, obowiązane są, jak i dawniej, zawiadomić osoby interesowane, że prośbom ich nie nadaje się biegu, dopóki przypadający od nich podatek nie zostanie uiszczony. Jedynie podawane do władz administracyjnych skargi apelacyjne, prośby, opozycje i inne papiery, na których podanie prawo określa termin, będą miały nadany sobie bieg skuteczny, a podatek stemplowy, należny od tych papierów, zostanie ściągnięty przez policję.

Podatek stemplowy od papierów procentowych uiszcza się gotowizną, przed wypuszczeniem ich w obieg; od papierów procentowych zagranicznych stempel powinien być zapłacony przez ich pierwszych odbiorców najpóźniej w siedm dni od dnia otrzymania tych papierów.

Przy płaceniu podatku stemplowego proporcyonalnego należy mieć na uwadze: od weksli pisanych w Cesarstwie, podatek stemplowy opłaca się wyłącznie przez napisanie ich na papierze stemplowym. W Królestwie Polskiem od aktów hypotecznych i notarjalnych stempel proporcjonalny opłaca się gotowizną; w ten że sposób płaci się podatek od wypisów, i kopji. Od aktów z podpisem prywatnym (z wyjątkiem weksli) podatek stemplowy może być opłacany za pomocą marek stemplowych na sumę do 20 rb. na takąż sumę można dodatkowo opłacić podatek stemplowy markami stemplowemi od aktów z podpisem prywatnym, napisanych na papierze stemplowym niedostatecznej wartości. Jeżeli podatek proporcjonalny opłaca się markami, to należy pamiętać, ażeby podpis przynajmniej jednej z uczestniczących w akcie stron (ale nie tej, w której rękach akt się znajduje) przechodził przez wszystkie naklejone na akcie marki. W razie, jeżeli akt z podpisem prywatnym został napisany na zwykłym papierze, albo na stemplowym, ale nieodpowiedniej wartości, to w ciągu miesiąca od daty jego sporządzenia, akt taki wraz z dołączonym do niego papierem stemplowym lub naklejonemi na niego markami, należy zaprodukować rejentowi, sędziemu pokoju lub miejskiemu, naczelnikowi ziemskiemu, policyi lub urzędowi gminnemu. Wyżej wskazane władze nie sprawdzają, czy podatek został zapłacony w odpowiedniej ilości i w swoim czasie i nie wymierzają żadnej kary, ale tylko zaświadczają czas uiszczenia podatku stemplowego i kasują stempel. Gdyby strona uiściła w wyżej wskazany sposób podatek stemplowy, ale nie całkowicie, albo też po upływie miesięcznego terminu, to opłata taka nie uwalnia jej od kary kontrawencyjnej. Ten, do kogo akt lub dokument, nieopłacony podatkiem stemplowym, przeszedł z mocy nadpisu przedawczego lub innej tranzakcyi, może wnieść przypadający od takiego aktu stempel w sposób i w terminie, jakie wyżej były wskazane. Od układów o kary wadyalne, podatek stemplowy powinien wnieść odbiorca kary wadyalnej, najpóźniej, w miesiąc od dnia zapłacenia mu takowej; podatek ten uiszcza się gotowizną, papierem stemplowym lub markami. W razie egzekwowania kary wadyalnej w drodze sądowej odpowiedni podatek stemplowy powinien być załączony w gotowiźnie przy podaniu do sądu, bez tego bieg sprawy sądowej będzie wstrzymany. Co do weksli zagranicznych i innych zobowiązań pieniężnych handlowych, to od nich podatek stemplowy uiszcza się albo za pomocą papieru stemplowego, albo markami, których wartość odpowiada wysokości przypadającego od dokumentu stempla, albo gotowizną. Od umów, w których nie można oznaczyć sumy, od aktów spółki, w których kapitał zakładowy nie jest określony, od tranzakcji handlowej bez stanowczej sumy i od umów, wykonanych na wyższą sumę, aniżeli początkowo przewidywano, podatek stemplowy może być uiszczony dodatkowo w sposób wskazany dla aktów z podpisem prywatnym napisanych na papierze zwykłym, z tą jednakże różnicą, iż same strony, bez współudziału władz urzędowych, mogą swoim podpisem kasować marki, o ile w umowach bez oznaczonej sumy i w spółkach bez określonego kapitału zakładowego podatek nie przenosi 100 rb., a w pozostałych—1000 rb.

Kary za wykroczenia przeciwko przepisom o podatku stemplowym. Urzędnicy winni przyjęcia papieru, od którego podatku

stemplowego nie opłacono, albo opłacono nie zupełnie, obowiązani są zapłacić przypadający podadtek stemplowy i oprócz tego ulegną karze podług art. 410 kod. kar. (napomnienie, uwaga). Urzędnicy, którzy sporządzili albo poświadczyli akt z wykroczeniem przeciwko przepisom o podatku stemplowym, podlegają: w razie zupełnego niezapłacenia stempla, karze w wysokości pięć razy wziętego podatku stemplowego, jaki się należał, a w razie zapłacenia niezupełnego, karze w pięć razy wziętej różnicy pomiędzy podatkiem opłaconym i tym, jaki opłacić należało. Tej samej karze ulegną urzędnicy w razie wykroczenia przeciwko przepisom o podatku stemplowym od aktów prywatnych, zawieranych przez nich w imieniu skarbu, ziemstw i miast z osobami prywatnemi. Osoby i instytucye prywatne, które przyjmowały udział w sporządzeniu aktu prywatnego z wykroczeniem przeciwko przepisom o podatku stemplowym, albo które wydały lub przyjęły taki akt, skazane będą za nieopłacenie wcale podatku stemplowego, lub opłacenie go nie we właściwym czasie, na zapłacenie 10 razy wziętego podatku, jaki opłacić należało, a za niezupełne zapłacenie—dziesięć razy wziętej różnicy pomiędzy zapłaconym i należnym stemplem. Osoby, które opłaciły stempel za pomocą dołączenia marek stemplowych na sumę większą od 20 rubli, zapłacą tylko rzeczywistą jednokrotną należność, przewyższającą 20 rubli. Odpowiedzialność za niepłacenie podatku stemplowego obciąża nietylko pierwotnego wystawcę, ale również wszystkich cesyonaryuszów, nabywców i t. d.

Kara kontrawencyjna odnośnie do urzędników ulega przedawnieniu, gdy od czasu popełnienia wykroczeń upłynęło lat 5, odnośnie do osób i instytucyj prywatnych, gdy akt, skutkiem przedawnienia, utracił swoje znaczenie, a w dokumentach bezterminowych, gdy od czasu wykroczenia upłynęło lat 10. Jeżeli akt, co do którego nie zachowano przepisów o podatku stempl., był sporządzany lub przyjmowany przez pełnomocnika, to kara kontrawencyjna ściąga się od mocodawcy.

STEMPLE WEKSLOWE

Kategorja papieru	Suma aktów	Cena arkusza Rub.	kp.
1	Do . . . . 50 rb.	—	10
2	„ 100 „	—	15
3	„ 200 „	—	30
4	„ 300 „	—	45
5	„ 400 „	—	60
6	„ 500 „	—	75
7	„ 600 „	—	90
8	„ 700 „	1	05
9	„ 800 „	1	20
10	„ 900 „	1	35
11	„ 1000 „	1	50
12	„ 1500 „	2	25
13	„ 2000 „	3	—
14	„ 3000 „	4	50
15	„ 4000 „	6	—
16	„ 5000 „	7	50
17	„ 6000 „	9	—
18	„ 7000 „	10	50
19	„ 8000 „	12	—
20	„ 9000 „	13	50
21	„ 10000 „	15	—
22	„ 20000 „	30	—
23	„ 30000 „	45	—
24	„ 40000 „	60	—
25	„ 50000 „	75	—

STEMPLE AKTOWE

Kategorja papieru	Cena arkusza Rub.	kp.	Suma aktów Wyższego rozmiaru	Niższego rozmiaru
1	—	40	Do . 100	Do . 1000
2	—	80	„ 200	„ 2000
3	1	20	„ 300	„ 3000
4	1	60	„ 400	„ 4000
5	2	—	„ 500	„ 5000
6	2	40	„ 600	„ 6000
7	2	80	„ 700	„ 7000
8	3	20	„ 800	„ 8000
9	3	60	„ 900	„ 9000
10	4	—	„ 1000	„ 10000
11	8	—	„ 2000	„ 20000
12	12	—	„ 3000	„ 30000
13	16	—	„ 4000	„ 40000
14	20	—	„ 5000	„ 50000
15	24	—	„ 6000	„ 60000
16	28	—	„ 7000	„ 70000
17	32	—	„ 8000	„ 80000
18	36	—	„ 9000	„ 90000
19	40	—	„ 10000	„ 100000
20	80	—	„ 20000	„ 200000
21	120	—	„ 30000	„ 300000
22	160	—	„ 40000	„ 400000
23	200	—	„ 50000	„ 500000
24	400	—	„ 100000	„ 1000000
25	800	—	„ 200000	„ 2000000
26	1200	—	„ 300000	„ 5000000
27	2000	—	„ 500000	

MONETY.

Jednostką monetarną w obrębie państwa ruskiego jest **rubel srebrny**, zawierający 4 złotniki i 21 doli czystego srebra=100 kopiejkom.

Meneta złota: Imperjał, próby 86,4 wartości 15 rubli, półimperjał wartości 7½ rubla, 10 rubli i 5 rubli.

Moneta srebrna: próby 83 i 86,4 rubel srebrny, pół rubla i ćwierć rubla.

Moneta zdawkowa srebrna: próby 48. (Moneta nowego stempla zredukowaną jest pod względem wagi w ten sposób, że wartość jej równa się połowie nominalnej,) 20 kop., 15 kop., 10 kop. i 5 kopiejek.

Moneta zdawkowa miedziana: wybijana jest w stosunku 50 rubli z puda miedzi. W obiegu znajdują się monety miedziane: 5 k., 3 k., 2 k., 1 k., ½ i ¼ kopiejki.

Bilety kredytowe: 500 rb., 100 rb., 50 rb., 25 rb., 10 rb., 5 rb., 3 rb. i 1 rubel.

Prócz tego lokalną wartość posiadają:

Monety W. ks. Finlandzkiego, srebrne: marka=100 penni=25 kop.; 2 marki, 50 penni i 25 penni; papiery: bilety banku finlandzkiego po 1, 3, 10, 40 i 100 marek.

Monety bite dla Gruzji: Podwójny abaz=40 kop.; abaz, pół abaz i szaur=5 kop.

Monety kraju Turkestańskiego, srebrne: koj tiuak=12 rubli 50 kop.; tili=18 kokanom=3 rub. 60 kop.; sar kumysz=10 miskalom=2 rb., miskal=20 kop., kokan=20 kop., myri=5 kop.; kare tenga=16 pulom=5 kopiejkom.

Względną wartość monet zagranicznych, w porównaniu z rublem srebrnym, wskazuje następująca porównawcza tabliczka monet.

Nazwa kraju	MONETY	Wartość w rublach i kopiejkach.	
		Ruble	kop.
Anglia	Funt szterlingów=20 szyllingom=240 pensom . . .	6	20.4
Austrja	Gulden czyli floren=100 krajcarom	—	61.73
„	Dukat 4½ fl.	2	96.44
„	Dukat węgierski	2	95.49
Belgia	Frank=100 centimom	—	25
Brazylia	Milreis=1000 reisom	1	47.7
Chiny	Tarl (lieng. lub. unc.)=100 mezom, czyli ci=100 fanem v. kandarinom = 1000 li v. qau = 10,000 sce=1000,000 gin.	1	99.82
Dania	Rigsdaler=100 oerom=6 markom	—	70.42
„	Marka=16 szyllingom=80 fenigom	—	11.74
„	Pestol (Frederiksdor i Kristiandor)	5	12.4
Egipt	Monety tureckie.	—	25.
Francja	Frank=20 sous=100 centimom	—	21.24

Grecja	Drachma=100 leptom	—	21.24
Hiszpania	Real=1000 centimmosom	—	6.25
„	Duros=2 skudom=20 nealom=600 marovedisom	1	28.6
„	Peseto=realom	—	23.2
„	Doblora=1000 realom	6	44.2
Japonia	Yon=100 senom	1	35.
Meksyk	Pezo (plaster)=centawosom	1	32.9
„	Uncja=4 pistolom=16 pernom	20	30.03
Niderlandy	Gulden=100 centom	—	52.6
„	Dukat (czerwony) złoty	2	94.8
„	Wilhelmsdor	5	9.99
„	Raichsthaler	1	31.28
Niemcy	Marka (Reichsmarke)=100 fenigom	—	31.05
„	Talar=30 srebr. grosz=300 fenigom=3 markom	—	—
„	Banko marka hamburgska=16 szylingom	—	45.5
Norwegia	Speciesthaler=5 ortom=kronom	1	40.
„	Ort=24 szylingom i krona=30 szylingom	—	—
Persya	Tuman=10 keranom=20 panabatom=200 szahi	3	12.
Portugalia	Mileris=1000 reisom	1	47.
„	Korona (Corona)=1000 reisom	12	97.
„	Tostoes=10 melreisom	—	14.
Rumunia	Lela (piastr)=100 bani	—	25.
Serbia	Dinar=100 parom	—	25.
Stany Zjedn.	Dolar=10 dimom=100 centom=1000 milsom	1	32.9
Ameryki Pół.	Egale=10 dolarom	12	93.
Szwajcarja	Monety francuskie.		
Szwecja	Riksdaler (korona)=100 oere	—	35.4
„	Dukat	2	91.9
Turcja	Piast turecki=40 parom=120 asprom	—	5.5
„	Kiesa złota (kis)=30,000 piastrom	1670	75.5
„	Kie srebrna (kesser)=500 piastrom	24	84.3
„	Lira, czyli funt turecki (juślik medzidie=100 piast.	5	56.8
Włochy	Lir=100 centesimom	—	25.
„	Skud=5 lirom	1	25.

Miary i Wagi.

Francuskie:

1 metr=10 decymetrów=100 centymetrów=1000 milimetrów=3,2809 stóp angielskich v. ruskich=3,4722 stóp nowo polskich.
1 dekametr=10 metrów, 1 hektometr=100 metrów, 1 kilometr=1000 metrow.
1 miriametr=10000 metrów=10 kilometrów.
1 metr kw.=10,7643 stóp kw. angielsk.=12,05617 stóp kw. polskich, 1 are=100 metr. kw.
1 hektare=100 are=1,78612 morgów=0,9133 dziesiatyn, 1 centiare=$^1/_{100}$ are.
1 metr sześcienny=35,3166 stóp sześciennych angielskich=31,8622 stóp polskich.
1 litr=1 decymetrowi sześciennemu=$^1/_{1000}$ metra sześciennego=61,027 cali sześc. angielsk. =0,081308 wiader ruskich=1 kwarcie polskiej.
1 dekalitr=10 litrów=$^1/_{100}$ metra sześciennego.
1 hektolitr=100 litrów=$^1/_{10}$ metra sześciennego=8,1308 wiader rosyjskich.
1 ster=10 hektolitrów.
1 kilogram=1000 gramów=100 centymetrów=10 decygramów=2,44267 funtów rosyjskich.
1 tonna=1000 kilogram.=10 cent. metr.=61,0485 pudów.

Ruskie:

1 sażeń=7 stóp=84 cale=840 linii=3 arszyny=48 werszków=2,13356 metrów.
1 stopa=1 stopie angielskiej=12 cali—220 linii $^3/_7$ arszyna=0,30479 metrów=1,0582 stóp nowo-polskich.
1 arszyn=4 ćwiercion.=16 werszków=$2^1/_3$ stóp=28 cali.
1 werszek=$1^3/_4$ cala, 1 cal=$^4/_7$ werszka=25,399 milimetrów.
1 wiorsta=500 sażeni=3500 stóp=1,06608 kilometra.
1 stopa kw.=0,09289 metra kw.
1 sażeń kw.=4,5521 metrów kw.
1 dziesiatyna=2400 sażeni kw.=1,0925 hektara=1,9512 morgów polskich.
1 sażeń sześcienna=9,71215 metrów sześciennych.
1 wiadro=10 sztofów=100 czarek=750,568 cali sześciennych=12,299 litrów.
1 czetwert=4 czetwerykom, 1 czetweryk=8 garncom=26,233 litrów.
1 pud=$^1/_{10}$ berkowca=40 funtów=16,3752 kilogr.
1 funt=32 łutów=96 zolotników=9216 doli=0,40938 kilograma.

Główne Jarmarki w Państwie Rosyjskiem.

W STYCZNIU.

Berdyczów, od 13 do 20.—*Charków* 6.—*Dubno* od dnia 6 przez miesiąc.—*Homel* od 1 do 7.—*Kijów* od 1 do 15 Lutego.—*Lebedjan* od 1 dwa tygodnie trwający.—*Niżnij-Nowgorod* od 5 do 7.

W LUTYM.

Romny w poście.—*Rostow* od środy pierwszego tygodnia do soboty trzeciego tygodnia wielkiego postu.—*Starokonstantynów* w ostat. dniach Syropostu.

W MARCU.

Kijów, pierwszy tydzień wielkiego postu.—*Ostrow* od 1 do 10.

W KWIETNIU.

Starokonstantynów w poniedziałek w pierwszym tygodniu postu.—*Wilno* od 23 Kwiet. do 15 Maja.

W MAJU.

Bałta 25, dziesięć dni trwający.—*Charków* od 15 maja do 15 czerwca.—*Korsuń* od 10 do 25.—*Lebedjan* od 5 dg 20.—*Smoleńsk* od Wniebowstąpienia (3 dni).—*Taganrog* od 9 maja do 17 czerwca.—*Kutno* we wtorek po Zielonyce Świątkach, 10 dni. *Kalisz* 19, trzy dni na wełnę.

W CZERWCU.

Berdyczów od 12 dwa tygodnie trwający.—*Charków* na św. Trójcę.—*Dynaburg* od 5 do 20.—*Grodno* od 25 do 25 lipca.—*Kijów* od 15 do 1 lipca.—*Niżnij-Nowgorod* 24 dni (4 trwa na konie).—*Warszawa* od 15, (3 dni na wełnę).—*Łowicz* na św. Jana Chrzciciela 3 dni.—*Radom* na św. Jana Chrzciciele 5 dni. *Busk* od 1 czerwca do 1 października z wyjątkiem Niedzieli i świąt uroczystych.

W LIPCU.

Niżnij-Nowgorod od 25 do 5 Sierpn.—*Orenburg* przez całe lato.—*Połtawa* od 10 cały miesiąc trwający.—*Saratow* od 6 do 9.—*Woroneż* od 15 do 29.

W SIERPNIU.

Berdyczów od 15 jeden tydzień trwający.—*Charków* od 30 do 6 września.—*Starokonstantynów* d. 15. *Taraszcza* od 15 do 22.—*Woroneż* od 15 po 29.—*Żytomierz* dnia 13.

WE WRZEŚNIU.

Lebedjan od 10 cały miesiąc.—*Nowoczerkask* 14 *Rybińsk* od 10 do 24.—*Łowicz* na ś. Mateusza 8 dni *Radom* 9, dni 3.

W PAŹDZIERNIKU.

Kiszyniew od 20 do 26 Listopada.—*Taraszcza* od 2 do 9.—*Saratow* od 23 do 24 Listopada.

W LISTOPADZIE.

Berdyczów od 1 cały tydzień.—*Ekaterynburg* 24 —*Tuła* od 8 do 22.—*Włodawa* 9, dni 7.

W GRUDNIU.

Nowgorod od 20 do 24.—*Smoleńsk* od 6 do 9 Stycznia.

Jarmarki w gubernii lubelskiej.

POWIAT LUBELSKI.

Lublin, jarmarków 6: w poniedziałek po niedz. Kwietniej, we wtorek po Zielon. Świątkach, 3 dni trwający i w poniedziałki: po św. Bernardzie 3 dni trwający, po ś. Michale, po *W*szystkich Św., przed Bożem Narodzeniem.

Bełżyce, jarmarków 6: w środy: po Niedz. Białej (6-ej postu), po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po ś. Łucyi.

Chodel, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Marku, po św. Filipie, po św. Onufrym, po Narodzeniu NMP., po św. Leonardzie.

Biskupice, jarmarków 5, we wtorki: po 3 Krolach, po św. Wojciechu, po św. Stanisławie Biskupie, po św. Koźmie i Damianie, po św. Marc. Bisk.

Bychawa jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po niedzieli Środopostnej, przed św. Jakóbem i Filipem, po św. Maryi Magdalenie, po ś. Mateuszu, po św. Urszuli.

Głusk, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Piaski Wielkie, jarmarków 6, we środy: po św. Macieju, po Niedzieli Kwietniej, po św. Kilianie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po Wszystkich Św., przed św. Tomaszem.

POWIAT LUBARTOWSKI.

Lubartów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po niedzieli Kwietniej, po ś. Stanisławie, po ś. Annie, po św. Bartłom., po św. Dyonizym.

Czemierniki, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Zwiastowaniu NMP., po św. Stanisławie, po św. Piotrze i Pawle, po św. Szymonie Judzie, po św. Andrzeju Apost.

Łęczna, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Magdalenie, na św. idzi 10 dni trwający, w poniedziałek przed św. Mikołajem.

Michów, jarmarków 6, we środy: po św. Macieju, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po ś. Michale, po św. Marcinie, po Niep. Pocz. NMP.

Osada Kamionka, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Weronice, po św. Kazimierzu, po Wniebow. Pańskiem, po św. Małgorzacie, po Podwyższeniu ś. Krzyża i po św. Cecylji.

Firlej, jarmarków 6, w poniedziałki: po Oczyszczeniu NMP., po św. Marku, po Bożem Ciele, po Przemienieniu Pańskiem, po św. Franciszku Serafickim po Narodzeniu Chr. Pana.

POWIAT NOWO-ALEKSANDRYJSKI.

Osada Nowo-Aleksandrja, jarmarków 12, w poniedziałki: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Walentym, po św. Benedykcie, we wtorki: po św. Marku Ewangiel., po św. Zofii, po św. Łucyi, na św. Erazma, na św. Józefa Kalasantego, na św. Piotra, na św. Idziego, na św. Franciszka (4-go Paźdz.) na św. Karola.

Baranów, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po niedzieli Zapustnej, po niedzieli Kw., po św. Maryi Magdalenie, po Wniebowzięciu NMP., przed św. Szymonem Judą.

Bobrowniki, jarmarków 6, w poniedziałek po ś. Macieju, we wtorki: przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po Narodzeniu NMP., po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Józefów nad Wisłą, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Feliksie, przed św. Janem Ch., po św. Michale, po Wszystkich Świętych, przed ś. Mikołajem.

Kazimierz, jarmarków 5, we wtorki: po ś. Kazimierzu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Leokadyi.

Końskowola, jarmarków 6, we wtorki: po niedzieli Wstępnej, przed Znalezieniem Św. Krzyża, po Bożem Ciele, po Św. Annie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po Św. Łukaszu.

Opole, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Macieju, we wtorki: po niedzieli Kwietniej, po św. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu Św. Krzyża, po św. Katarzynie.

Wąwolnica, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Św. Józefie, po św. Wojciechu, po Wniebowzięciu NMP., po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie Biskupie.

Markuszew, jarmarków 6, w poniedziałki: po ś. Agacie, po św. Grzegorzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, przed Św. Wawrzyńcem, przed ś. Szymonem i Judą i przed św. Mikołajem.

Kurów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Przewodniej Niedzieli, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po ŚŚ. Jadwidze i Katarzynie.

Irena, jarmarków 6, we czwartek po 3 Królach, we wtorek po Zwiastowaniu NMP., w poniedziałki: po św. Stanisławie, po Św. Annie, po Św. Idzim i po Wszystkich Świętych.

POWIAT JANOWSKI.

Janów, jarmarków 8, we wtorki: po Nowym Roku, po Oczyszczeniu NMP., po św. Kazimierzu, po Znalezieniu i Podwyższeniu Św. Krzyża, po św. Janie Chrzcicielu, po Wszystkich Świętych i po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Annopol, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Walentym, po Niedzieli Białej, we wtorki: po św. Stanisławie, po ś. Annie, po św. Stanisławie Kostce, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kraśnik, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach po niedzieli Kwietniej, po św. Antonim, po Wniebowzięciu NMP., po Św. Franciszku Serafickim, po św. Marcinie.

Modliborzyce, jarmarków 6, we środy: po Św. Macieju, po Zwiastowaniu NMP., po Zielonych Św. po Św. Maryi Magdalenie, po św. Mateuszu, przed Św. Tomaszem.

Urzędów, jarmarków 6, we wtorki po 1-ej niedzieli postu, po niedzieli Przewodniej, po Bożem Ciele przed Św. Wawrzyńcem, po Św. Łukaszu, po Niepok. Poczęciu NMP.

Zaklików, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnej, po Św. Annie po Św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po Ś. Łucyi.

Zawrzówek, jarmarków 6, w poniedziałki: przed Św. Pawłem, przed Wielkim Postem, po Środopościu, po Św. Mateuszu, po Św. Szymonie i Judzie i po Św. Mikołaju.

POWIAT BIŁGORAJSKI.

Biłgoraj, jarmarków 6, we wtorki (według kalend. Juljańskiego) po 3 Królach, po Św. Macieju, po Zwiastowaniu NMP., po NMP. Kazańskiej, po Wniebowzięciu NMP. i po Św. Janie Ewang.

Józefów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Św. Józefie, po Św. Małgorzacie, po Wniebowzięciu NMP., po Św. Mateuszu, po Niepokalanem Pocz. NMP.

Krzeszów, jarmarków 6, we wtorek po Św. Józefie, w piątek po Bożem Ciele, we wtorki po Wniebowzięciu NMP., po Narodzeniu NMP., po Św. Łukaszu, przed Św. Tomaszem.

Turnogród, jarmarków 6, (według kalen. Jul.), w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Kwietniej, po Nawiedzeniu NMP., przed Przemienieniem Pańsk. po Podwyższeniu Św. Krzyża, przed Św. Łukaszem,

POWIAT ZAMOJSKI.

Zamość, jarmarków 6, w poniedziałki: (według kal. Juljańskiego) po ś. Grzegorzu, po ś. Ma·ieju, do Wniebowstąpieniu Pańskiem, po śś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP.. po ś. Dymitrze, (26 października).

Frampol, jarmarków 6, we czwartki: po ś. Dorocie, po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Janie Nepomucenie, we czwartki: po NMP. Szkaplerznej, po Narodzeniu NMP., po ś. Łukaszu.

Goraj, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Walentym, po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po śś. Koźmie i Damianie, po ś. Andrzeju Apostole.

Krasnobród, jarmarków 9, we wtorki: (według kal. Juljan.) po ś. Aleksym, po Zwiastowaniu NMP. po zielonych świątkach, po święcie NMP. Kazańskiej, po narodzeniu NMP. przed ś Mikołajem.

Szczebrzeszyn, jarmarków 6, we wtorki: (według kal. Juljańsk.) po Niedzieli Srodopustnej, przed św. Filipem i Jakóbem, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., po ś. Michale, przed św. Mikołajem.

POWIAT KRASNOSTAWSKI.

Krasnystaw, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańs.) we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastowaniu NMP., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Annie, po ś. Michale, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Wysokie, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk). w dzień 3 Król. w dzień Oczyszczenia NMP., w dzień męcz. Glikierja 13 (26) Maja, w dzień NMP. Kazańskiej i 2 (15) grudnia we czwartki po świętach.

Gorzków, jarmarków 6, (według kal. Juljańsk.) we wtorki: 9 (22) Stycznia po ś. Filipie, 28 Lutego (13 Marca) po ś. Bazylim: 25 Kwietnia (8 maja) po ś. Marku; 10 (23) Czerwca po ś. Tymoteuszu; 29 Sierpnia (11 Września) po święcie ścięcia głowy ś. Jana Chrzciciela, 29 Października (11 Listopada) po s. Anastazym.

Izbica, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po ś. Antonim, przed ś. Idzim, po s. Franciszku Seraficklm, przed ś. Mikołajem

Turobin, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu s. Pawła, po ś. Trójcy, po ś. Rochu, po św. Jadwidze.

Żółkiewka, jarmarków 6, w poniedziałki: po ś. Dominiku. przed ś. Idzim, przed ś. Szymonem i Judą, po ś. Marcinie, po s. Katarzynie. przed ś. Tomaszem Apostołem.

POWIAT CHEŁMSKI.

Chełm, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańskiego) we wtorki; po Zwiastowaniu NMP., po ś. Mikołaju przed ś. Janem, po narodzeniu NMP., po dniu 1 (14) Października. po ś. Andrzeju Apostole.

Puchaczew, jarmarków 2, (wed. kal. Juljańsk.) we czwartki: po Przemienieniu Pańskiem i po 1 (14) Października.

Pawłów, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) we wtorki: po Zwiastowaniu NMP., po Opiece św. Józefa, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu NMP., po ś. Barbarze.

Rejowiec, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) po Oczyszczeniu NMP., przed ś. Jerzym, we środy; po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu NMP., po ś. Michale i po ś. Mikołaju.

Wojsławice, jarmarków 6, (wed. kal. Juljań.) we środy: po ś. Józefie, przed ś. Janem Chrzcicielem po s. Eliaszu, po Nar. NMP., po ś. Michale, przed s. Katarzyną.

Siedliszcze, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) we środy: przed 3 Królami, po Oczyszczeniu NMP.. przed Wielką Niedzielą, przed śś. Piotrem i Pawłem, przed 1 (14) Października i przed Narodzeniem Chrystusa Pana.

Swierze, jarmarków 6, (wed kal. Juljańsk.) w poniedz.ałki: po Nowym Roku, po Tygodniu Tomasza, po śś. Piotrze i Pawle, po Przemienieniu Pańskim, po Podniesieniu ś. Krzyża i po Ofiarowaniu NMP.

POWIAT HRUBIESZOWSKI.

Hrubieszów, jarmarków 6, (wed. kal. Juljań.) we wtorki: po nawróceniu ś. Pawła, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po Ścięciu ś. Jana, po ś. Mateuszu, przed ś. Szymonem Judą.

Dubienka, jarmarków 2, (wed. kal. Juljańsk.) we wtorek po 3 Królach, po Zielonych Świątkach.

Krylów, jarmarków 6, (według kal. Juljańsk.) we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Srodopustnej, przed ś. Jerzym, po śś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP., po ś. Andrzeju Apostole.

Uchanie, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) we wtorki: po oczyszczeniu NMP., po ś. Jerzym, po Zielonych Świątkach, po śś. Piotrze i Pawle. po Wniebowzięciu NMP., po ś. Dymitrze.

Grabowiec, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) we wtorki: po ś. Weronice, po ś. Lambercie, po ś. Zofii, po N. Maryi P. Skaplerznej, po Narodzeniu NMP, po Wszystkich Świętych.

Horodło, jarmarków 12, (wed. kal. Juljańsk.) w poniedziałki: po 3 Królach, po OczyszczeniuNMP., po dniu 40 męczen., po ś. Jerzym, po ś. Mikołaju, 9 maja, przed ś. Janem, po ś. Koźmie i Damianie, po Przemienieniu Pańskiem, po Narodzeniu NMP. 1 (14) Pażeziernika, po 8 Listopada.

ŁOWIAT TOMASZOWSKI.

Tomaszów, jarmarków 6, (wed. kal. Juljań.) we środy: po 3 Królach, po ś. Stanisławie, po. sw. Bartłomieju, po sw. Tekli, po sw. Łukaszu, po sw. Marcinie.

Komarów, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) w poniedziałki: po Niedzieli Srodopustnej, po sw. Trójcy, przed s. Bartłomiejem i Barbarą. po Wniebowzięciu NMP., po Podniesieniu s. Krzyża i po s. Łukaszu.

Łuszczów, jarmarków 6, (wed. kal. Juljańsk.) we wtorki: po Nowym Roku, po s. Eufemjaszu, po Zielonych Świątkach po sw. Piotrze i Pawle, po Podniesieniu sw. Krzyża i sw. Dymitrze.

Tyszowce, jarmarków 12, (wed. kal. Juljańsk.) we środy: po dniach: 6 i 29 Stycznia, 18 lutego, 24 marca, 12 kwietnia, 5 i 27 maja. 16 czerwca, 5 lipca, 6 sierpnia, 10 września, 3 listopada.

INSTYTUCJE RZĄDOWE.

Głowny zarząd Kraju.

J. E. Jenerał-Gubernator Warszawski i dowodzący wojskami warsz. okręgu wojennego, Członek Rady Państwa, Jenerał Adjutant, Jenerał kawalerji, Michał syn Jana **Czertkow**. Przyjmuje urzędników wojskowych w poniedziałki i czwartki o g. 1½ po poł., cywilnych we wtorki i piątki o 1½ po poł., a osoby prywatne w soboty o 1½ po południu.

Pomocnik JE. Jenerał Gubernat., senator, r. t. **Podgorodnikow**. Przyjmuje w interesach służbowych w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki o g. 1, z prośb. do 2 po p.

Kancelarja Jenerał-Gubernatora Warsz. Zarządzający rz. r. st. **Mienkin**, Krakowskie-Przedmieście № 46. Przyjmuje w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od 1—2 po poł.

Władze gubernialne gub. Lubelskiej.

Gubernator, Radca Tajny, Włodzimierz syn Filipa **Tchorżewskij**.

Vice-Gubernator, Radca Stanu, Włodzimierz syn Aleksandra **Smirnow**.

Kancelarja Gubernatora.

Naczelnik kancelarji *I. I. Sonewickij*. Pomocnik *I. I. Bielanskij*. P. o. sztab-oficera do szczególnych poruczeń i do inspekcji straży ziemskiej *D. M. Merlin*. Urzędnik do szczególnych poruczeń rad. hon. *M. I. Sokołow*. Urzędnik statystyczny, sek. gub. *T. E. Poleszuk-Timoszuk*. Zarządzający wydziałem paszportowym *A. B. Iwanow*.

Rząd Gubernialny.

Wydział Administracyjny.

Naczelnik wydziału, Radca dworu *S. I. Akałowskij*. Starszy referent, zarządzający sekcją miejsko gospodarczą *P. S. Gracjanskij*. Referent, zarządzający sekcją wyznań, sek. gub. *W. M. Skabałłanowicz*. Starszy referent, zarządzający sekcją inspekcyjną, rad. hon. *Ignacy Nittner*. Buchalter *A. S. Andruszkiewicz*. Tłomacz Rządu Gubernialnego as. kol. *M. I. Popow*. Pomocnicy Referentów: sek. kol. *Tadeusz Radomski*, *S. I. Iwanickij-Wasilenko*, *Kazimierz Liniewicz*, *A. Knarr*, *I. M. Romanczuk* i *Marchewa*.

Wydział Wojenno-Policyjny.

Naczelnik wydziału Radca kol. *P. G. Smolenskij*. Starszy referent, zarządzający sekcją wojenną *W. Ł. Tyminskij*. Starszy referent, zarządzający wydziałem rekruckim *M. K. Tichanow*. Referent, zarządzający sekcją policyjną *S. S. Martinowskij*. Buchalter zarządzający sekcją więzienną, *A. B. Lewkowskij*. Pomocnicy referentów: sekret. kol. *T. P. Zieniczenko*, r. k. *P. P. Szczegłowitow*, *Tyminskij*, *A. S. Chalawin* i *S. A. Łobowicz*.

Wydział Prawny.

Naczelnik wydziału rad. kol. *B. I. Skabałłanowicz*. Starszy referent, zarządzający sekcją finansową Rad. dw. *A. K. Pawwe*. Pomocnik referenta *Gawriłow*.

Wydział Lekarski.

Inspektor medyczny, rad. st., dr. med. *M. E. Ignatjew*. Pomocnik tegoż, lekarz m. rad. kol. *Witold Jarnuszkiewicz*. As. farmacji, rad. dw. *Jan Karo*. Weterynarz guber., radca stanu *P. K. Rubinskij*. Sekretarz wydziału rad. hon. *E. M. Chodakiewicz*.

Wydział Budowlany.

Inżynier gubernialny, inżynier cywilny, As. kol. *I. J. Sidorskij*. Pomocnik tegoż,

inż. cyw. As. kol. *Ksawery Drozdowski*. Referent *Julian Boniecki*.

Wydział Ogólny.

Sekretarz Rządu Gubernialnego rad. hon. *B. M. Niemow*. Redaktor Dziennika Gubernialnego *K. E. Czernieckij*. Archiwista Rządu Gub., rad. dworu *Birukow*. Ekspedytor Rządu gub. *Jan Tomczyński*.

Magistrat m. Lublina.

Prezydent *A. W. Bedriaga*. Radni z wyborów: *Feliks Dutkiewicz*, *Juljusz Vetter* i *Tadeusz Piotrowski*, z urzędu: as. kol. *Fieńkowski*, sekr. kol. *Szewczykowski* i as. kol. *Winnicki*. Pomocnicy radnych: *Leonow* i *Jul. Rzepecki*. Budowniczy architekt. *Ch. Paprocki*, Konduktor robót bud. *Orłowski*. Lekarz rad. kol. *Jarnuszkiewicz*. Weterynarz *Guzowski*. Sekretarze: rad. hon. *Miłaszewski*, reg. kol. *Golejewski* i sekr. gub. *Kasprzycki*. Dziennikarz *Sudbinin*, Buchalter reg. kol. *Nurowski*. Komisarze administracyjni: *Granatowicz*, *Bieliński* i *Księżycki*.

Zarząd policyi m. Lublina.

Policmajster i naczelnik straży ziemskiej m. Lublina *A. A. Ulich*. Komisarze cyrkułowi: podpułk. *Fiedorow*, 2) kapitan *Łojko*. Referent, as. kol. *Andruszkiewicz*. Brandmajster straży ogniowej *Sawicki*.

Biuro powiatu Lubelskiego.

Naczelnik powiatu, rad. st. *Sachackij*. Pomocnik w wydziale administracyjnym, rad. dw. *Wasilkow*. Naczelnik straży ziemskiej podpułk. *Grybskij*. Referenci: w wydziale policyjnym *Pankowski*; w wydziale miejskim *Traulińskij*; w wydziale finansowym as. kol. *Szelking*. Sekretarz powiatu i sekwestrator *Baranowski*. Lekarz powiatu rad. kol. *Tołwiński*. Weterynarz powiatowy as. kol. *W. A. Albrycht*. Budowniczy, rad. dw. *Sienicki*

Komisja Włościjańska.

Prezydujący—Naczelnik gubernii. Członkowie: Vice-Gubernator, zarządzający Izbą Skarbową, stały członek i komisarze.

Kancelarja: Stały członek. rad. kol. *Bałk*. Rewizor pomiarowy, rad. hon. *Bezsarenko*. Sekretarz, rad. kol. *Okorski*.

Komisarz powiatowy.

W Lublinie, rad. dw. *Papenhut*.

Izba Skarbowa Lubelska.

Zarządzający, rz. rad. st. *Koronatow*. Naczelnicy wydziałów: 1-go—rad. st. *Bezsonow*. 2-go—rad. st. *Zacharczenko*. 3-go—rad. st. *Czemiezow*. Sekretarz, rad. kol. *Władimirskij*. Urzędnik do szczeg. polecen *Wojtiuk*. Archiwista *Wodzyńki*. Inspektorowie podatkowi na powiaty: na miasto Lublin *Ustinow*, Lubelski i Lubartowski, rad. hon. *Bokow*, Zamojski, as. kol. *Timińskij*, Nowo-Aleksandryjski rad. dw. *Inoziemcew*, Chełmski, rad, kol. *Fiłonow*, Hrubieszowski, rad. hon. *Słabniewicz*, Krasnostawski, sek. kol. *Rudko*, Tomaszowski, rad. hon. *Sporańskij*. Janowski *Morozow*, Biłgorajski sek. kol. *Szawrel*.

Izba Obrachunkowa.

Na gubernie: lubelską, radomską, siedlecką i kielecką w Lublinie. Zarządzający, rzecz. rad. st. *Steblin-Kamienskij*. Rewizorzy starsi: rad. st. *Dudziński* i rad. dworu *Kańdaurow*. Rewizorzy młodsi: rad. kol. *Karpinski*, *Kapaczyńskij*, *Bejtter* i *Iwanow*. Sekretarz, radca hon. *Konstantynowicz*. Dziennikarz i archiwista *Wakułowski*.

Kasa Gubernialna.

Główny kasjer, rad. st. *Tichomirow*. Starszy buchalter, rad. dw. *Żukowski*. Kasjerzy: *Lenkiewicz* i *Bieliński*.

Inspekcja Fabryczna.

Inspektor na gub. Lubelską *Wichrow*.

Gubernialny Zarząd Akcyzy.

Zarządzający w guberniach: Lubelskiej, Radomskiej i Kieleckiej, rad. st. *Rewelioti*. Rewizorzy: rad. st. *Imszenieckij*, rad. kol.

Ieremiejew, *Jakobi*. rad. dw. *Bielajew* i *Sołodiłow*. Sekretarze: rad. hon. *Szamanowskij*, *Żukowskij*. Buchalterzy: rad dw. *Garlicki* i reg. kol. *Kotlecow*. Referent *Masłowskij*.

Okręgowe Zarządy Akcyzy.

1-go w Lublinie, nadzorca, sekr. gub. *Krylenko*. Referenci: as. kol. *Szaniawski* i reg. kol. *Bałandowicz*. 2-go w Chełmie, nadzorca, as, kol. *Marczenko*. 3 go w Janowie, nadzorca, rad. kol. *Kriukowskij*. 4-go w Zamościu, nadzorca, rad. kol. *Iwanow*.

Nadzorcy Cukrowni.

1-go rewiru w Lublinie rad. dw. *Jefimowicz*. 2-go rewiru w Hrubieszowie, radca *Lisowskij*.

Oddział Banku Państwa w Lublinie.

Zarządzający rad. dw. *A Smirnow*. Kontroler, rad. hon. *Soczański*. Buchalter rad. hon., *Wiflejemski*. Kasjer, sek. kol. *Mitrofan Miłowidow*. Sekretarz, sekr. kol. *Bogdanow*. Pomocnik kontrolera. *Z. Czaplicki*. Pomocnik kasjera: 1 go rzędu *Rudenko*, 2-go rzędu rad. dw. *Zieliński*, *Karwacki*. Rachmistrze: 1 go rzędu: sekr. kol *Krassowski*, *Kucharuk*, *Żurawski*, *Twierdiańskij*; 2-go rzędu: *Skiba*, *Cherubin*, *Byszko*, *Dulewicz*.

Oddział Banku Włościańskiego.

Zarządzający *Koszko*. Członkowie: *Starkowski*, *Krauz*, *Bałk*, *Boduszyński*, *Rojewski*, *Kuczewski*. Referent *Łazarewski*. Pomocnik referenta *Ban*. Buchalter *Jankiewicz*. Pomocnik buchaltera *Szczedrow*.

Wzajemne ubezpieczenia budynków od ognia w gub. Królestwa Polskiego.

Zarząd Centralny w Warszawie.

Prezes, rad. st. *Daniłowski*. Vice-Prezes, rad. kol. *Wyrubow*. Zarządzający kancelarją *Ejsmont*. Star. insp. *Wnorowski*.

M. Lublin i pow. Lubelski.

Taksator 1-go rzędu, technik leśny 1-ej klasy *Szydłowskij*. Pomocnik, podporucznik zapasu *Wasiljew*. Dodatkowi technicy do prowadzenia robót szacunkowych: *Modelski* i *Cholewiński*. Sekretarz—*Sztenger*.

Chełmska Dyrekcja Naukowa.

Naczelnik, rad. st. *Niedumow*. Referent *Szutowski*. Buchalter *Liszniewicz*. Archiwista—*Charłampowicz*.

Lubelskie Gimnazyum Męskie.

Dyrektor *Szymanowskij*. Inspektor rad. st. *Djakonow*.

Lubelskie Gimnazyum Żeńskie.

Zarządzający, rad. hon. *Niekrasow*. Przełożona *Gurjewa*. Sekretarz *Zanko*.

Szkoła Handlowa 7-io klasowa.

Dyrektor, *Dimitriu*. Sekretarz, *Tramencourt*. Rada opiekuńcza: Prezes *A. Vetter*. Członkowie: *Głowacki*, *Karwowski*, *Zarębski*, *Meyersohn*, *Graff i Piotrowski*.

Kursy Handlowe wieczorne Męskie i Żeńskie.

Dyrektor *St. Sulimierski*.

Szkoły początkowe miejskie.

2-wu klasowa męska—Nauczyciele: *Kamiński*, *Senho i Schiff*. 2-wu klasowa żeńska—Nauczycielki: *Oreł*, *Podgorecka*, *Artyszak*.

Jednoklasowe szkoły ogólne miejskie.

W 1-ej—Nauczyciel *Sauter*. W 2-ej—Nauczyciel *Kuć*. W 3-ej—Nauczyciel *Piesocki*. W 4-ej—Nauczyciel *Smelster*. W 5-ej—Nauczyciel *Tomaszunas*.

Żydowska dwuklasowa szkoła Męska.

Nauczyciele: *Charłampowicz*, *Leśniewicz*, *Brodt*, *Zilberberg*, *Cusznajder*.

Dwuklasowa szkoła Niedzielno-Handlowa.

Nauczyciele: *Charłampowicz*, *Leśniewicz*, *Sauter*, *Schiff*, Ks. *Ziółkowski*

Instytucje naukowe zamiejscowe.

Chełmskie gimnazjum męskie—Dyrektor *Newskij*. Inspektor *Rozanow*.—Prywatne gimnazjum męskie 8-io klasowe *A. Szejmina*, w Nowo-Aleksandryi.—Nowoaleksandr. progimnazjum żeńskie—Zarządzający. rad. st. *Bogdanow*. Przełożona *Siemiczewa*.—Zamojskie progimnazjum męskie—Inspektor, rad kol. *M. Kiesewetter*.—Zamojskie progimnaz. żeńskie—Zarządzający rad. kol. *M. Kiesewetter*. Przełożona *N. Dubrowina*.—Hrubieszowskie progimnazjum męskie—Inspektor *Afanasjew*. Chełmskie seminarjum nauczycielskie—Inspektor *Bałkowski*.—Chełmska Maryjska 7-klas. szkoła żeńska—Przełożona *Wiszniakowa*.—Nowo-Aleksandryjski Instytut gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa—Dyrektor *Budrin*, Inspektor *Kostylow*.

Sąd Okręgowy.

Prezes sądu okręgowego, rz. rad. stanu *Koczubej*. Vice-Prezesi: r. st. *Ellenbogen* i *Woskresienskij*. Członkowie: rad. st. *Wilczkowski*, rad. st. *Smirnow*, rad. st. *Orłow*, rad. st. *Szlecer*, rad. st. *Nowicki*, rad. kol. *Makuchin*, rad. dw. *Drozdow*, rad. dw. *Winogradzkij*, rad. st. *Waledynskij*, as. kol. *Stefanowicz*. Sekretarze: wydziału karnego *Bokiewicz*, wydziału cywilnego *Przegaliński*, wydziału hypotecznego *Brzeziński*. Sekretarz prezesa *Szerszniew*. Pomocnicy sekretarzy: *Burzyński*, *Kalinowski*, *Łapik*, *Pajewski*, *Głuchowski*, *Jaczewski* i *Bronikowski*. Prokurator, rad. kol. *Lejwin*. Towarzysze prokuratora: as. kol. *Masłow*, *Batalin*, rad. kol. *Chlebnikow*, as. k. *Merkuljew*, as. kol. *Wasiljew*. Sekretarz prokuratora, sek. kol. *Kalinskij*. Archiwista *Modzelewski*.

Sędziowie śledczy w Lublinie.

Do szczególnie ważnych spraw, *Michałowski*. 1 ego rewiru powiatu Lubelskiego, *vacat*. 2-go rewiru tegoż powiatu, *Kostiukowicz*. 3-go rewiru tegoż powiatu, radca st *Ławrowski*.

Sędziowie Pokoju m. Lublina.

1-go rewiru, sek. kol. *Wojewódzki*, 2-go rewiru, rad. dw. *Fedorowski*, 3-go rewiru, rad. dw. *Sołowjew*, sędzia dodatkowy, rad. dw. *Ignatjew*. Przy sędzi pokoju 1 rewiru znajduje się wydział hypoteczny powiatów: Lubelskiego i Nowo-Aleksandryjskiego i archiwum mieszczące w sobie akta hypoteczne nieruchomości położonych w osadzie, oraz duplikaty aktów stanu cywilnego, wszystkich parafii i okręgów obydwóch tych powiatów, sekr. hyp. *Cichocki*.

Zjazd Sedziów Pokoju I-go Okręgu w Lublinie.

Prezes, rz. rad. st. *Łoszkiejt*; p. o. sekretarza *Basiewicz;* pom. sekret. *Charłampowicz;* Sędzia pokoju *Janowicz*.

Zjazd Sędziów Pokoju 2 Okręgu w Zamościu.

Prezes, rad. st. *Bielozierskij;* Sekretarz *Domański;* Sędzia pokoju, *Orłowski*.

Rewiry Sądów Pokoju w Lublinie.

Rewir I-szy

Sąd mieści się przy ul. Królewskiej Nr. 21.

Należą ulice: Krakowskie-Przedmieście—strona zachodnia, Królewska—strona zachodnia, Cmentarna, Koszary, Okopowa, Szpitalna, Gubernatorska, Kapucyńska, Namiestnikowska, Dolna Panny Marji, Bernardyńska, Żmigrod, Zamojska—strona zachodnia, od ul. Królewskiej do mostu na Bystrzycy, całe Przedmieście-Piaski i Bronowice.

Rewir II gi.

Sąd miesci się przy ul. Zielonej № 3.

Należą ulice: Królewska—druga strona, Zamojska od Królewskiej do mostu—druga strona, Rynek, Bramowa, Jezuicka, Olejna, Grodzka, Dominikańska, Złota, Archidjakońska, Podwale, Nowa, Kowalska—strona zachodnia, Mikołajewska—strona zachodnia, Ruska, od ul. Mikołajewskiej do Przedmieścia-Kalinowszczyzny, Zamkowa, Jateczna, Podzamcze, szosa Łęczyńska—w obrębie miasta, Przedmieście Kalinowszczyzna, Przedmieście Czwartek z tej strony ulicy Mikołajewskiej, która

należy do II-go rewiru, Ponigwoda, Sierakowszczyzna.

Rewir III-ci.

Sąd mieści się przy ul. Szpitalnej № 9.

Należą:—Ogród Saski, Krakow.-Przedmieście—cała strona wschodnia do ul. Nowej, Place targowe za Magistratem i za Żelaznym mostem, Kowalska—strona wschodnia, Mikołajewska—strona wschodnia, Nadstawna, Lubartowska, Bonifraterska, S to Duska, Zielona, Szewcka, Początkowska, Radziwiłłowska, Niecała, Czechowska, Ogrodowa, Powiatowa, Wieniawska, Probostwo, ciegielnie i domy za rogatką Lubartowską i folwark Ciecierzyn.

Ministerjum komunikacyi.

Sekcja lubelska dróg bitych Państwowych, składa się z traktów następujących:

Traktu lubelskiego: od Kurowa do Lublina, od Lublina do Piask. Traktu Zamojskiego: od Piask do Fajsławic i traktu Włodawa—Fajsławice. Traktu Uściłuskiego: od Piask do wsi Raciborowice, przez Chełm.

Naczelnik okręgu *Maksimowicz*. Naczelnik sekcyi, inżynier-technolog *Puchaczew* i inż. *Petrowskij*.

Stacja „Lublin" dr. żel. Nadwiślańskiej.

Naczelnicy: Dystansu, *Grodziński*. Depo —*Ejsmont*. Stacyi—*Radziszewski*.

Ministerjum Rolnictwa i Dóbr Państwa.

Zarządzający dobrami Państwowemi w guberniach: Lubelskiej, Radomskiej i Siedleckiej, radca stanu *Suczkow*, (zamieszkały w Radomiu). Starszy rewizor leśny, rad. dw. *Kumiłowskij* (w Lublinie).

Leśnictwo Lubelskie.

Leśniczy, rad. hon,, *Turkiewicz*, (we wsi Łopiennik w powiecie Krasnostawskim). Pomocnik leśniczego, sekr. gub. *Jenko* (w mieście Biłgoraju). Konduktor leśny *W. N. Dronow* (w domu rządowym,obok wsi Krzczonów, powiatu Lubelskiego).

Komitet ochrony leśnej.

Prezes—J. W. Naczelnik gubernii. Członkowie: Vice-Gubernator. Członek z urzędu komsyi włościańskiej. Prezes sądu okręgowego lubelskiego Prezes dyrekcyi Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego. Rewizor-inspektor leśny gub. Lubelskiej. Starszy leśny rewizor, radca dworu *Kumiłowskij*. Przy komitecie ochrony leśnej, młodszy zapasowy leśniczy. as. kol. *Tułasiewicz*. Mianowani przez gubernatora właściciele leśni: *Zamoyski* i *Florkowski*.

Gubernialna Rada Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych.

Prezydujący—Naczelnik gubernii. Członkowie: z urzędu: Vice Gubernator—Zarządzający Izbą Skarbową — Naczelnik Dyrekcyi Naukowej i Inspektor zdrowia. Członek mianowany przez gubernatora rad. kol. *Skabałłanowicz*. Z wyboru: opiekunowie szpitali cywilnych i domów schronienia w m. Lublinie *(patrz niżej)*. Sekretarz, *Zienczenko*. Buchalter, sekr. kol. *Poleszuk-Timoszuk*.

Szpitale w Lublinie.

S-go Wincentego, opiekun. *Bałk*. Lekarz, rad. kol. *Dobrucki*. Intendent, rad. hon. *Jaworski*. S-go Józefa, opiekun *Papenhut*. Lekarz, as. kol.,*Jaczewski*. Intendent, sekr, kol. *Zinowicz-Kaszczenko*. S-go Jana, opiekun *Iwanow*. Lekarz, as. kol. *Biernacki* Intendent *Chalawin*. Starozakonnych, opiekun *Finkelsztein*. Lekarz *Cymberg*. Intendent *Krel*.

Domy Przytułku w Lublinie.

S-go Ducha, opiekun, as. kol. *Pieńkowski*. Staro-Zakonnych, opiekun *Sojdenmann*.

Lubelskie Towarz. Dobroczynności.

Prezes T-wa Dobroczynności J. E Ks. Biskup *Jaczewski*. Vice-Prezes *J. Żelisławski*. Opiekun domu starców *Karo*. Opiekun sali sierot *Jaworowski*. Opiekun ochrony 1-ej *Ostrołęcki*. Opiekun ochrony 2-ej *Kwiatkowski*. Opiekun ochrony 3-ej *Eysmont*. Opiekun domu wdów *Sienicki*. Opiekun domu zarobkowego,

noclegowego i przytułku ś-go Antoniego Ks Kłopotowski. Naczelnik wydziału wsparć Ks. Kwiek. Członek zarządu wydziału do poboru składek Dr. Radcmyski. Naczelnik wydziału zabaw Graf. Członkowie: Głowacki, Piotrowski, Przegaliński, Staniszewski, Skolimowski, Ks Szprynger. Podskarbi Zarębski. Sekretarz Muszyński. Członkowie z urzędu: Prezydent miasta Lublina i rad. rządu gub. Smoleńskij.

Więzienia.

W Lublinie, nadzorca, rad. dw. Gorskij. Lekarz dr. Dziewiszek. W Janowie, nadzorca, rad. hon. Smoleńskij. Lekarz, rad. kol. Gautier.

Biuro Urzędu Pocztowo-Telegraficznego w Lublinie.

Naczelnik urzędu pocztowo-telegraficznego. rad. st. Baj. Pomocnik naczelnika, rad. kol. Radawskij, Zarządzający sieci telefonicznej, sekretarz kol. Sonnenburg.

Ministeryum Wojny.

Dowodzący 14 korpusem linjowym w Lublinie, Jenerał Lejtnant Chreszczatickij. Naczelnik sztabu jenerał-major Ewert. Naczelnik artyleryi, jenerał-major Tichobrazow. Naczelnik 17 ej dywizyi piechoty, jenerał-lejtnant von Essen. Naczelnik 18 ej dywizyi piechoty, jenerał-lejtnant Smirnow. Dowodcy pułków: 69-go Riazańskiego—Fegotow; 70-go Riażskiego—Piasecki; 71-go Bielowskiego—Martzon; 72-go Tulskiego—Asiejew. Naczelnik lazaretu, pułkownik Koczerga. Zarządzający lazaretom Ginter. Starszy lekarz lazaretu wojennego, rad. st. Popow. Lekarze ordynujący: Rudniew, Dimitrjew, Syrniew, Sawczenko, Masenko i Wiertogradow.

Zarząd Gubernialny Żandarmski.

Naczelnik, jenerał-major—Debil. Adjutant porucz. Iwanow.

Zarząd powiatowy Żandarmski.

Na powiaty: lubelski i janowski, podpułkownik Kryształanowskij.

Żandarmski Policyjny Zarząd Dróg Żelaznych

Naczelnik oddziału lubelskiego pułkown. Steblin-Kaminskij.

Zarząd wyznania Prawosławnego.

Biskup lubelski Eułogiusz. Proboszcz cerkwi Kresto Wozdwiżeńskiej Kozłowski. pomocnik Kochanowicz. djakoni: Czumakowski i Owad. Proboszcz Spaso - Preobrażeńskoj cerkwi Wielecki, djakoni: Gołota i Rawlik.

Zarząd Wyznania Rzymsko-Katolickiego.

Biskup Dyecezyi Lubelskiej, Jego Ekscelencja Ks Franciszek Jaczewski.

Konsystorz Jeneralny Dyecezyi Lubelskiej.

Sędzia Prezydujący, J. E Ks. Jaczewski. Sędzia Surrogat, Ks. Prałat Koglarski. Regens kancelaryi, Ks. Ludwik Kwick. Sekretarz Ks. Mikołaj Bobolewski. Archiwista vacat

Seminaryum Dyecezyi Lubelskiej.

Regens, Magister sw. Teologii, Ks. Prałat Nojszewski. Vice Regens, Magister sw. Teologii, Ks. Zenon Kwiek. Profesorowie: Ks. Kwiek, Ks. Kłopotowski, Ks. Krakiewicz, Ks. Nojszewski, Ks. Wydżga. Ks. Pieńkowski; jęz. ros. Eustachiewicz, spowiednik alumnów Ks. Pruchniewski.

Kościoły parafialne w Lublinie.

S-go Jana Chrzciciela (Katedralny) — Wikarjusze: Ks. Wydżga, Ks. Mentzel, Ks. Kobyliński i Ks. Jankowski. — Nawróc. S go Pawła (po-Bernardyński) — Proboszcz, Ks. Feliks Kamiński. Wikarjusze: Ks. Skulimowski i Ks. Przyłuski.

Kościoły Filjalne w Lublinie.

S-go Mikołaja (na Czwartku)—Rektor kościoła Ks. Józef Miłkowski.—Wniebowzięcia NMP. (po Wizytkowski)—Rektor Ks. Jan Władziński.—S-go Józefa (po Karmelicki)—Rektor Ks. Szpringer, Zastępca Ks. Ziółkowski.—S go Ducha, Rektor Ks. Kanonik Kro

kowski.—S go Stanisława (po Dominikański), Rektor Ks. *Kłopotowski*, Zastępca Ks. *Padziński.*—S go Wincentego à Paulo (pp. Szarytek) Rektor Ks. *Pieńkowski.* – S-go Piotra Apostoła (po Bernardynek)—Rektor Ks. *Bobolewski.*—S go Piotra i Pawła Apost. (po-Kapucyński)—Rektor *vacat.*—Przem. Pańsk. (po-Misjonarski)—Rektor, Regens Seminarjum Lubelskiego Ks. *Nojszewski.*—S-go Jana Bożego (po-Bonifraterski)—Kapelan Ks. *Miłkowski.*—S-ej Trójcy (na Zamku) — Ksiądz przychodzi z Katedry.

Zarząd Wyznania Ewang.-Augsb.

Parafii Lubelskiej Pastor Superintendent *Schoencich* —Parafii Chełmskiej Pastor *Wernitz* w Kamieńcu.

Zarząd Sekty Babtystów.

Parafii Zezulin, pow. Lubartow.—*Aszendorf.*

Zarząd Wyznania Mojżeszowego.

W Lublinie, Rabin *Lipszyc*

INSTYTUCJE PRYWATNE.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Lublinie.

Prezes *Przewłocki* Naczelnik biura—*Głowacki.* Kasyer *Wiercieński.* Rachmistrz *Szymański.* Archiwista *Jaworski-* Pomocnik rachmistrza *Sulimierski.* Podsekr. *Dziewicki.*

Towarzystwo Kredytowe m. Lublina.

Prezes dyrekcyi *Karwowski.* Dyrektorzy : *Majewski* i *Kochański.* Zastępcy dyrektorów: *Chmielewski*, *Kwapiszewski* i *Karo.* Prezes komitetu nadzorczego *Eysmont.* Członkowie komitetu nadzorczego: *Kochanowski*, *Dobrowolski*, *Piętkowski*, *Jaworowski*, *Sekutowicz*, *Arnsztein* i *Meyersohn.* Buchalter *Fechner.* Kasjer i Sekretarz *Jaworski.*

Kasa Przemysłowców.

Prezes *Krausse.* Zarządzający rachunkowością *Ciświcki.* Kontroler *Miller.* Kasjer *Hera.* Buchalter *Herlen.*

I-e Lub. Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowe.

Kurator *Jan Kleniewski*, właściciel Kluczkowic — Rada. – Prezes *Brzeziński.* Vice-Prezes *Bieliński.* Członkowie: *Dzierżanowski*, *Pliszczyński* i *Fryoz.*

Zarząd.—Prezes Dr. *Biernacki.* Członkowie: *Mleczko* i *Nittner.* Buchalter *Główczewski.* Kasjer *Merwisz.*

2-ie Lub. Tow. Pożyczk.-Oszczędnościowe.

Rada. Prezes *Meyersohn.* Członkowie: *Neu*, *Goldkraut*, *Zylber* i *Klinkowsztein.*

Zarząd.— Prezes *Weisberg.* Członkowie: *Szpiro*, *Warman*, *Seidenman*, *Lichtensztad.*

Lubelskie Tow. Wzajemnego Kredytu.

Prezes *Gosiewski.* Dyrektorowie: *Brzeziński* i *Eydziatowicz.* Kasjer *Stokowski.* Buchalter *Domagalski.*

Oddział Banku Handlowego Warszawskiego w Lublinie.

Dyrektor Oddziału *Piotrowski.* Prokurenci: *Kuspiel* i *Kepeć.* Kasjer *Konwerski.*

Oddział Banku Handlowego Łódzkiego w Lublinie.

Dyrektor Oddziału *Kipman*. Prokurenci: *Schiff* i *Głowacki*. Kasjer *Radziejowski*.

T-wo wzajemnej pomocy rzemieślników i handlujących m. Lublina.

Prezes *W. Hess*. Vice-Prezes *Dobrowolski*. Buchalter *Skowronek*. Kasjer *Grafczyński*. Sekretarz *Biliński*.

T wo wzajemnej pomocy Subjektów i drobnych Handlowców wyznania Mojżeszowego m. Lublina.

Prezes *Wejnberg*. Kasjer *Endweiss*. Kontroler *Szpiro*. Członkowie: *Zydrański*, *Holbergier*, *Syrkin*, *Szor*, *Rosenberg*, *Elfenbein*.

Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze.

Prezes *Kleniewski*. Vice-Prezes *Ciświcki*. Członkowie: *Świnarski*. (dyr. zarz.), *Hempel*, *Milewicz*, *Dąbrowski*. Kontroler *Pleszczyński*. Buchalter *Skowronek*.

Lubelskie T-wo Wyścigów Konnych w Lublinie.

Prezes—J. W. Naczelnik gubernii. Vice-Prezes *Maurycy Ordynat Hr. Zamoyski*. Starsi członkowie: *Przanowski*, *Russanowski*. Komisja techniczna, członkowie: *Budny*, *Moraczewski*. Kandydaci: *Wydżga*, *Drojecki*. Komisja rewizyjna: *Hr. Scipio del Campo*, *Budny*, *Skłodowski*. Kasjer *Graf*. Sekretarz *Rojewski*. Zarządzający kancelaryą *Merkisz*.

T-wo Hygieniczne.

Prezes Dr. *Tołwiński*. Vice-Prezes *Domański*. Sekretarz Dr. *Rudzki*. Skarbnik *Boczkowski*.

T-wo Lekarskie.

Prezes Dr. *Tołwiński*. Vice-Prezes Dr. *Jaworowski*. Sekretarz Dr. *Majewski* Biblijotekarz Dr. *Chodźko*. Skabrnik Dr. *Staniszewski*.

Laboratorjum Chemiczne.

Zarządzający Dr. *Radomyski*. Chemik *Tyc*.

T-wo Muzyczne.

Prezes *Muszyński*. Vice-Prezes *Brzeziński*. Sekretarz *Gotz*. Skarbnik *Zarębski* Dyrektor orkiestry *Szlendak*.

TARYFA DOMÓW

m. Lublina i Przedmieść: Piask, Czwartku i Kalinowszczyzny,

№ pol. nowy	Nazwisko właściciela	№ pol. nowy	Nazwisko właściciela	№ pol. nowy	Nazwisko właściciela	№ pol. nowy	Nazwisko właściciela
	Archidjakońska	5	Par. ś. Piotra i Paw.	13	Barszczewski	719	Place puste
		7	Miejski	15	Górski	720	— —
	od Złotej do pl. Fary.	9	Sienicki	17	Rzechowski	721	Oberlender
		11	Zieliński	19	Dominko	722	Place puste
1	Zalewski Karol	13	Vetter	21	Listig	723	— —
3	Ochrona Prawosł.	15	Vetter	23	Magen	724	Dygulski
5	Krusiewicz Seweryn	17	Wojdaliński	25	Paluch	725	Plac pusty
7	Rotkiewicz Aniela	19	Janiszewska	27	Sztuch i Satanowicz		
2	Kamińska	21	Wojdaliński	29	Madejski		**Czechowska**
4	Gewertz.	23	Wojdaliński	2	SS. Akerberga		
		25	Kubicki	4	Plac pusty		*od Kr.-Prz. do Czech.*
	Bramowa	27	Kubicki	6	Lichtenberg		
		2	Tymiński	8	Gołotowa	1	Szpital św. Józefa
	od Br. Kr. do Rynku.	4	Gru	10	Namiestnik J.	3	Olechnowicz
		6	Haber	12	Tow. Dobroczynności	5	Skibiński
1	Brajer Mendel	8	Warman	14	Łaszkiewicz	7	Olechnowicz
3	Nej i Szejbrum	10	Bartolewska	717i	Rakowski	9	Hakiel
5	Nej i Szejbrum	12	SS. Flindra	717k	Reiss	11	Nurowski
2	Grynstein Haskel	14	Klasz. po Bernardyn.	717z	Paszkowski Piotr	2	Filja Banku Panst.
4	Betman	16	Lichtenfeld	717z	Ziemerman	4	Skibiński
6	SS. Rozmana	18	Sznajdermesser	16	Sternberg	6	SS. Pliszczyńskiego
8	SS. Zygmund.	18a	Plage	18	Herszenhorn	8	Duniewska
		20	Dembowski	20	Barszczewski	10	Kuryłowicz
	Bonifraterska	22	Janowski	22	Kotłowski	12	SS. Bahna
				24	Szekaliński	14	Czapski
	od Lubart. do Lemsz.		**Cmentarna**	26	Szczepiński	16	Sztrasberger
				28	Maszkiewicz	18	Bromberg
1	Krzeczkowski		*od Kr.-Przed. do Rur.*	680a	Satanowicz	20	Gniazdowski
3	Hecht			681½	Plac pusty	22	Chrzanowska
5	Frank	1	Timme	683	Filipek	22a	Orłowska
7	Kupferwasser	3	Piotrowski	688a	Fuks	24	Wakułowski
9	Kobiałka	5	Miejski	688b	Betman		
11	Kwiatkowski	7	Plac Pusty	689	SS. Libchabera i S-ka		**Cyrulnicza**
11a	Ochrona sierot	9	— —	690	Paprocki		
13	Hamrat	11	Cmentarz	690a	Wójcicki		*od Lubartowskiej do Szerokiej*
15	Myszkowski	2	Goldkraut	691	Mokrzanowski		
17	Dudziński	4	Cukierman	692	Listenberg		
19	Szpital św. Jana	6	Place puste	693	Plac pusty	1	Janiszewski
2	Flancman	8	— —	694	— —	3a	Plac pusty
4	SS. Cygelman	10	— —	695	— —	3b	Lam
6	Klejman	12	Dom przedpogrzeb.	696	Vetter	5	Sulewski
8	Flancman			697	Brajke Gitla i S-ka	7	Halbersberg
10	Kukliński		**Czwartek**	697a	Deitschman	9	Brener
12	Mutko			697b	Mincman	11	Zorman
14	Batora		*od Lubart. i Ruskiej do Rogatek.*	697c	Mincman	13	Finkelstein
16	Trofimienko.			698	Place puste	15	Hirsz
				702	— —	17	Hertman
	Bernardyńska	1	SS. Kestenberga	704	— —	19	Hertzman
		3	Parafia św. Mikołaja	708	Hus Mordka	2	Wolman
	od Kr.-Przed. do Zam.	5	Dominko	710	Plac pusty	2a	Mazurkiewicz
		7	Janiszewski	711	Roth	4	Borensztein
1	SS. Karwowskiego	9	Najgebaur	712	Weinman	6	Szpiro
3	SS. Karwowskiego	11	Barszczewski	717a	Flancman	8	Aspis

10	Weisblech		**S-to Duska**	28	SS. Kopelman	1	Brajer
12	Goldkrot			30	SS. Kopelman	3	Kozłow
14	SS. Grünbaum		*od Krak. do Lubartow.*	32	SS. Cederbaum	5	Kozłow
16	Bromberg			34	SS. Bielajewa	7	Szwarc
18	Plac pusty	1	Dom skarbowy	36	Cygelman	9	SS. Jaworskiej
20	Synagoga	2	Dom Br. św. Trójcy	38	Kleinman	11	Kapituła Lubelska
		3	Straż ogniowa	40	Kleinman	13	Ministeryum Oświaty
	Dominikańska	4	Machnikowski			15	Cygelman
		5	Poppe		**Jateczna**	17	SS. Zormana
	od Złotej do Jezuickiej.	6	Rejner			19	Filipowski
		7	Sachs		*od Szerokiej do Kalin.*	21	Brajczewska
1	Janiszewski	8	Müller			23	Brajczewska
3	Makowski	9	Kościół po-Karmelic.	1	Mandelbaum	25	T-wo Dobr. gm. Dom.
2	Słonczyński	10	Ministerjum Wojny	3	Synagoga		
4	Miejski	11	Hera	5	Plac pusty		**Krakowskie-Przedm.**
		12	Kopczyńskiego SS.	7	Cheder		
		13	Wajsberg	9	Zyserman		*od Bramy Krakowskiej*
	Dolna Panny Maryi			11	Gminy Starozak.		*do rogatek warszawsk.*
			Gubernatorska	13	Goldman		
	od Placu Bernardyńsk.			15	Plac pusty	1	Magistrat
	do Namiestn. i Rur.		*od Krak. do Szpitalnej*	17	Gelibter	1a	Kościół Św. Ducha
				19	Gelibter	3	Dom Miejski
1a	Gimnazjum Żeńskie	1	Zienkiewicz	21	Majer	5	Dom Bractwa S. Trój.
1	Misiński	3	Plac pusty	23	Himelberg	7	Goldeweig
3	Adam	5	Brodt	25	Lindental	9	Kronzylher
5	Markrajch	7	Brodt	27	Blumensztok	11	Lerner
7	Cichocki P.	2	Miller	29	Mitelman	13	Cordee
9	Cichocki P.	4	Pietrzykowski	31	Plac pusty	15	Michelis Matylda
11	Łukaszewskiego SS.	6	Brandt	2	Lewkowicz	17	Boczkowski
13a	Storczyński W.	8	Eustachiewicz	4	Gminy Starozak.	19	Rosenman
13	Badzynski	10	Bogucka	6	Adler	21	Pieniążek, h. Angiel.
15	Badzyński			8	Rozen	23	Russjan, hotel Saski
17	Ajdelman Icek		**Grodzka**	10	Gminy Starozak.	25	Gałecka
—	Znorzycki			12	Ryngel	27	Semadeni i Szniersztr.
19	Dzięgielewski		*od Rynku do Br. Grod.*	14	Gminy Starozak.	29	Michelisa SS. hot. Eu.
21	Uhle Edward	1	Margules SS.	16	Altman	31	Pałac Gubernatora
23a	Sass Adam	3	Kriger	18	Halpern	33a	Rząd Gubernialny
23	Zembrowska	5	Dziewulski	20	Plac pusty	33b	Sobór Prawosławny
25	Bieniecka	7	Dziewulski	22	Himmelblum	35	Bank Państwa
29	Torski	9	Gewertz	24	Sznajderman	37	Haberlau
31	Nadańska	9a	Gewertz	26	Kupperblat	39	Jarnuszkiewicz
2	Kościół Św. Piot.i Paw.	11	SS. Rotte	28	Finkelsztein	41	T-wo Kredyt. Ziems.
2a	Miejski kl. po-Bernar.	13	Ochrona Starozakon.	30	Rajzman	43	Kościół Ewangelicki
4	T-wo Dobroczynności	15	Rubin Glücklich	32	Plac pusty	45	Rulikowska
4a	Siwiński	17	Goldkraut Ryfka	34	Brajter	47	Piotrowska
6	Dajczer	19	Nisenbaum	36	Szmagrad	49	Gosiewski
8	Suk. Rozmana	21	Nisenbaum	38	Erster	51	Bazelewicz
10	Cichocki P.	23	Nisenbaum	40	Guterman	53	Ogród Miejski
12	Kisiel Z.	25	Waksman	42	Paprocka	55	Rogatka
14	Skorupski	27	Kleinman	44	Gimender	57	Dom Miejski
14	Michalak	29	Rosenrib			2	Wojewódzka
16	Krzyżanowski	31	Goldberg		**Jezuicka**	4	SS. Radeckiego
18	Zabłocki	2	Kenigsberg			6	T-o Żyrard. Fabryk.
20	Okałowicz	4	Forostetter		*od Bramowej do Domin.*	8	Tymiński
22	Schoepke	6	Fogelgarn			10	Tymiński
24	Niespodziewany	8	Frajtag	2	Nej i Szajbrum	12	Strejbel
26	Bartosiewicz	10	Fernandet	4	Tenenbaum	14	Mazurkiewicza SS.
28	Filipek	12	Dom T-wa Dobroczyn	6	T-wo Dobroczynności	16	Wajmana SS.
30	Emeryk	14	Altman Sura	8	SS. Szuranowskiej	18	Szpet
32	Lewiński Jan	16	Finkelsztein	10	Kluszewska	20	Zarębski
34	Jankowski	18	Finkelsztein	12	Piątkowski	22	Zarębski
36	Słupczyński	20	Wajcenblit	14	Szyfte	24	Feder
38	Kozłowski	22	Tenenblat	16	Trejgel	26	Błaszczykiewicz
40	Chrybik	24	Kohen	18	Cwiklinski	28	Cukier
42	Sagan	26	SS. Okryńskiego	20	Makowski	30	SS. Stodolnickich

32 Lotte
34 Żabiński, hot. Rzymski
36 SS. Domańskiego
38 Goldcweig
40 Brodowska
42 Bokszańska, h. Victor.
44 Kościół po-Kapucyńs.
46 Miller
48 Zlenkiewicz
50 Buckowska
52 Poczta i Telegraf
54 Majewska
56 Karo
58 Kasa Przemysłow.
60
62 Jaworski
64 Goldwag
66 Bank Łódzki
68 Cederbaum
70 Zaremba
72 Kohn
74 Rachalewski
76a Piątkowski
76b Domański
78 Sąd Okręgowy
80 Goldkraut
82a Timme
82b Gintowt
84 Gewertz
86 Koszary

Kowalska

od Lubart. do Szerok.

2 SS. Welczera
4 Finkelsztein
6 SS. Brodta
8 Mandeltorf
10 Weingarten
12 Grinstein
14 Weingarten
16 Cymberg
18 Hertzman
1 Landau
3 Blumel i S-ka
5 Kohen
7 Zajdenbanel
9 Rosenman
11 Weinberg
13 SS. Flichtenreich
15 Mitelman i S-ka
17 Kleinman

Kapucyńska

od Krak. do Namiest.

1 Hot. Viet. Bokszańska
3 Bank Handl. warsz.
5 Rozgold
7 S-ka teatr. (Teatr).
2 Brodowska
4 Dutkiewicz
6 Zmigrodzki

Królewska

od Krak. do Zamojs.

1 Wojewódzka
3 Pieniążek
5 Błuzajd
7 Warman
9 Cichorski
11 SS. Sosnowskiego
13 Kościół po-Bernard.
15 Buliński
17 SS. Welczera
19 SS. Cederbauma
21 Zawadzka
2 SS. Boguckiego
4 SS. Boguckiego
6 Godecki
8 Cybulski
10 Janiszewski
12 Kapituła Lubelska
14 Miejski. Szk. począt.

Kalinowszczyzna

726a Kołszut
727 Paprocki
727 Kasperski
728 Plac pusty
729 Minczenko
730 Place puste
731 — —
731 SS. Leszczyńskiego
733 Plac pusty
734 Konikowski
734a Wątróbka
735 Folw. Sierakowszcz.
736 Dobrowolski
737 Wargocki
738 Dekterow
739 Wierzbicki
740 Plac pusty
741 Rybicka
742 Plac pusty
743 Dominko
744 Betman
745 Wagszul
741 Gelibter
747 Drewnowski
748 Dobrowolski Jan
748a — —
748b Zieleniewski
749 Studziński
750 Rozenszer i S-ka
750a — —
751 Chobryński
751a SS. Papelbauma
752 — —
753 Żołnierowicz
754 Konbrodt
755 Place puste
757 — —
756 SS. Wizora
757 Dobrowolski Jan
758 Filipowski
759 Dworaczuk
760 Sawicki Michał
761 Mugiczewska
762 Plac pusty
763 Liberowicz Jan
764 SS. Kuczyńskiego
765 Rzechowski
766 Plac pusty
767 Walczak
768 Szymoniak
769 Jóźwiakowska
769a Ekert
769b Zyngman
770 Roth
770a Liberowicz
771 Pliszczyński
772 Szymelski
773 — —
774 Pliszczyński Jan
775 Purwin Ignacy
776 Ryger i Dobrowolski
776a Chudoba i Bryk
776b Błażejewicz Jan
776g Wasilewski Ig.
777 SS. Piotrowskiego
778 Place puste
779 — —
780 — —
781 — —
782 — —
783 — —
784 SS. Kowalskiego
785 — —
786 Place puste
787 — —
788 Szpiro Szoel i S-ka
789 Szteinberg i S-ka
790 Neiwert Abram
791 — —
792 Czapscy Małżonk.
793 Szyliowicz Abram
794 Lejewski Ludwik
795 Plac pusty
796 Kranssé B-cia
797 Plac pusty
798 Aufszlag Abram
799 Cederbaum SS.
799a — —
800 Melzak Judka
801 Dozór Bóżniczny
802 Saczok Helena
803 — —
804 — —
805 SS. Zająca
806 SS. Leibchen
807 Grycwan Icek
808 Feinzylber Łaja
809 Nisenbaum
810 Filipowski
811 SS. Zilberszteina
812 Kosicki Antoni
812a Dombrowski i S-ka
813 Magen Sura
813a Olszewski
14 Plac pusty
815 Szolson Abram
816 Mitelman i S-ka
817 Plac pusty
818 Rybicka
819 T-wo Dobroczyn.
820 Place puste
821 — —
822 Błońska Eleonora
823 Kasperski Adam
823a SS. Liberowicza
824 Plac pusty
825 SS. Franaszczuka
826 Tarasow Michał
827 Majewski Franciszek
828 Wolniewicz Józef
829 Merkisz Aleksander
830 Liberowicz
831 Plac pusty
832 Drzymulski Piotr
833 Plac pusty
834 Skrzypczyński
835 Kościół Parafialny
836 Michelis Edward
837 — —
838 Plac pusty
839 Tylberg
840 SS. Feldmana i S-ka
841 Sztern
842 Sztern Mordko
843 Plac pusty
844 Gutman Szloma
845 Garfinkel Szym.
846 Liberowicz
847 Plac pusty
848 Szymański Stanisław
849 Mandelbaum
850 Place puste
851 — —
852 Uryś i Ungier
853 Sztern Józef
854 Plac pusty
855 Rybicka i Miencz.
856 Plac pusty
857 Zabłocki Antoni
858 Rogatka.

Lubartowska

od Nowej do Rogatek.

1 SS. Welczera
3 — —
5 Rozgold
7 Janiszewski
9 Wolman
11 SS. Rozinera
13 Klawir
15 Lewinsztein
17 Lam
19 Zajfsztajn
21 Sokołow
23 Gelibter
25 Roth
27 Pliszczyńska
29 —

670a Piasecki
31 SS Szajmana
33 Szternberg
33a Krajewski
35 Bujgetman
37 Betman
39 „
41 „
43 Fuchs
45 Flancman
47 Szpital żydowski
49 Betman
51 Szyfer
2 Goldsobel
4 Wizeltir
6 Łonkowicz
8 SS. Kohn
10 Gewertz
12 Rubinersohn
14 Turkeltaub
16 SS. Grudzińskiego
18 Wejnberg
20 Laneszpil, d. K. Prz.
22 Szefir
24 SS. Pliszczyńskiego
26 Sztokdrejer
28 Cymerman
30 Cygelman i Szterenfi.
23 Kacinel
34 Krzeczkowski
36 Hecht
38 Herszenhorn
40 Betman
42 Grinberg
44 Bernasiewicz
46 „
48 Feldman
50 Zylbereich
52 Hess *W.*
54 „
56 Reinman
58 Żabiński
60 Rogatka
— Place pust. Piętkow.

Misjonarska

od Podwala do Zamoj.

2 Pałac Biskupi
4 Poppe
6 Pyzikowskiego SS.
8 Pyzikowskiego SS.
10 Vetter
12 Szczerański
14 Rogowska i Chmielew.
1 T-wo Dobroczynności
3 Seminarjum Rz.-Kat.

Niecała

od Radziwiłowskiej

1 Kurowska
3 Krausse Edw.
5 Kochanowski
7 Jaczewski i Modrzew.
9 Plac pusty
11 Pętkowski
13 Semiganowski
15 Wolf
17 Idźkowski
19 Jaczewski i Modrzew.

Namiestnikowska

od Bernard. do f. Rury

1 Streibel
3 SS. Mazurkiewicza
5 SS. Weiman
7 Szpet
9 Beer
11 Cukier
13 Woskowski
15 Zmigrodzki
17 Teatr
19 Matewes
21 Sosnowskiego SS.
23 Czarnecki
25 Kleniewski i Ciświcki
27 Nowakowska T.
29 Nowakowska T
31 Tajtelbaum
33 Harasiewicz SS.
35 Tołwiński
37 Wąsowski
39 Wąsowski
41 Szpiro
43 Kalusza
2 Gimnazjum żeńskie
4 Jaworowski
6 Kościół po-Wizytkow
8 Internat Gimn. mesk.
10 Parafja prawosławna
12 Gimnazjum męzkie
14 Grąbczewski
16 Koporski
18 Żabiński
20 Szpotakowski
22 Karwowski i Zakrzew.
24 Plac pusty
26 Rzewuscy
28 Kunstetter
30 Kronkowska
32 Kronkowska
34 Michelis
36 Doborzyński
38 Rogatka

N o w a

od Krak. do Lubartow.

1 Brama Krakowska
2 Kunstetter
3 Scholtz
4 Schmiedke
5 Tymiński
6 Kopelman
7 Halberstadt i Altman
8 Kwapiszewski
9 Skrzypczyńska
10 Kuperszmidt
11 Goldsobel
12 Rosenblat
13 Jatki
14 SS. Szlosberga
15 Wohl Askinazer
15a Landau

Olejna

od Rynku do Rybnej

1 Surzycki
3 Surzycki
5 Bernasiewicz
7 Granatowicz
9 Rzechowski
2 Zygmunt Suk.
4 Suk. Rozmana
6 Kohen
8 Rzechowski
10 Skrzypczyńska
12 Goldsobel
14 „

Okopowa

od Namiest. do Cment.

1 Tajtelbaum
3 Tajtelbaum
5 Place puste
7 „ „
9 „ „
11 „ „
13 „ „
15 „ „
Nowakowska
Nowakowska
Ogród Szpitala wojs.
„ „
„ „
Place puste
„ „
Cukierman

Ogrodowa

od Powiatow. do Czech.

1 T-o Kredyt. m. Lubl.
3 Plac pusty
5 „
7 „
9 „
„
„
Siepieta
Wasiljew
Suk. Czarnockiego

Podwal

od Królew. do Podz.

1 Pałac Biskupi
3 Konsystorz
5 Zajonc
7 Paprocki
9 Jensz
11 Jensz
13 Wilczyńska
15 Plac pusty
17 Dowgełło
2 Klasztor po-Dominik.
4 Ochrona żydowska
6 Goldkraut
8 Nisenbaum
10 Waksman
12 Kleinman
14 Hersz Leib Szpiro

Piaski.

1 Kalum *W.*
3 Kalum *W.*
5 Betman
7 Dembowski
9 Milanowski
11 Milanowski
13 Czempinski
15 Lewenstein
17 Ossowski
19 Sznajersohn
21 Misztalski
23 Aspisa Suk.
25 Eigisz
29 Szternberg Hil.
31 Wojciur
33 Sobieszczański
35 Lancman
37 Gordon
39 Goldberg
41 Aspis
43 Landsman
45 Plac pusty
47 Grünberg
49 Gordon
51 Stein
53 Własność kolei Nadw.
55 Malkowski
57 Kliger
59 Eismont
61 Stein
63 Suligowski (Gaz. Fab.)
65 Rachstein
67 Rachstein
69 Bychawska
71 Neuman
73 Bóżnica
75 Pirożyński
77 Wiszniewski
79 Warsohn
81 Plac pusty
83 Izraelit
85 „

—	Moritz	6	Kościół Ewangielicki	55	Mitelman		**Przejazd**
2	Stalkowski			57	Unger		
4	Wołkowski		**Pijarska.**	59	Szterenberg		*od Król do Bernard.*
6	Pliszczyński			61	Reichman		
8	Rybicki		od Krak. do Namiestn.	61	Grizolet	1	*Wojewódzka*
10	Ajder			63	Bach	3	Radeckiego Suk.
12	Główczewski	1	Suk. *Weiman*	65	Zynger i Poznanski	5	T-wo Akc. fabr. Żyr.
14	Nieciągiewski	3	Suk. Weiman	67	Szmelcer	7	Tymiński
16	Wolski	2	Szpet	69	Frank	2	Pieniążek
18	Kurczewski	4	Szpet	71	Tuchman	4a	Pieniążek
20	Frieman			73	*Wajs*	4b	Gru
22	Gewertz		**Początkowska**	75	Unger F.		
24	— —			77	Ajfelbaum		**Radziwiłłowska.**
26	Henigsberg		od Krak. do Szewckiej.	79	Lidenantel		
28	— —			2	Hernszenhorn		*od Począt. do Czechow.*
30	Fortel	1	Gałecka	4	Bromberg		
32	Zilberszer	3	Zarząd Policji	6	Liberman	1	Gałecki
34	Rotrubin	5	Chądzyński	8	Rozenberg	3	Rechtszaft
36	Betman	7a	Mazurkiewicz	10	Zajdenfir	5	Kurowska
38	Sztern	7b	Mazurkiewibz	12	Kuperman	7	Semiganowski
40	Naguszewski	9a	Ogród po-Karmelicki	14	Nadler, Brafman	9	Szpital św. Józefa
42	Aspis	9b	Hera Konstanty	16	Glückman	2	Pniewska
44	Domański	2	Semad. i Szmiersztajn	18	Glückman	4	Pałac Gubernatora
46	Klugman	4	Frycz	20	Kragen	6	Rząd Gubernialny
48	Domański	6	Pniewska	22	Frydman		
50	— —		Gałecki	24	Manzumin		**Rybna**
52/48	Kuklińska	10	Żabiński	26	Kornbreit		
54	Plac pusty	12	Merkisz	28	Rozenblit		*od Rynku do Kowalsk.*
56	— —	14	Pliszczyński	30	Grizolet		
58	Goleniewski	16	Szpital św. Wincent,	32	Grünfarb i Kupferszn	1	Keinigsberg
60	Plac pusty	18	Gronkiewicz	34	Harsband Berek	3	Bractwo Różańcowe
62	Mańkowski	20	Dymowski	36	Rajs	5	Rozenblat Boruch
64	Gurdziński	22	*Wajsberg*	38	Fridman	7	Zajdensznir
66	Borawski			40	Melzon Ruchla	9	*Bielecki*
68	Mitelman		**Podzamcze.**	42	Nadel	11	Grokiewicz
70	Ziarn			44	Finkelstein	13	Finkelsztein
72	Lew		od Zamkow. do Szerok.			15	*Wajcenblit*
74	Rachstein				**Probostwo**	17	Tenenblat
76	Bergant	1	Romanski			19	Zajdenbanel
78	Diament	3	Plac pusty		od Lubar. do fol. Lems.	21	Kohen
80	Finkelstein	5	Getrajtman	1	Kasy Przem. Lubelsk.	2	Makowski
82	Kochańska	7	Zygelwaks	3	*Wysocki Józef*	4	Finkelsztein
84	*Wejzer*	9	Blumel	5	Augustowski Antoni	6	Rzechowski
86	*Weismel*	11	Brenich	7	Suk. Zwolinskiego	8	Poraziński
88	Zylber	13	Reiner	9	Paweł Gozdecki	10	Kolberg
90	Rotrubin	15	Melzo Ruchla	11	Błażejewicz Franc.	12	Dembicka
92	Szymański	17	Sotman Jonas	13	Pinkosz Ludwik		
94	Dolecki	19	Lamelfeld	15	Suk. Grabianki		**Rynek**
96	Kornblit	21	Kornstein	2	*Wajnberg*		
98	Zarząd st. „Lublin".	23	Goldberg *S.*	4	Cygielman i Szternfin.		od Bram. do Grodzk.
100	Stacja „Lublin .	25	Gertler. Biderman	6	Konaszewski		
—	Szlachtuz miejski.	27	Mandelblit	8	Augustowski Antoni	1	*Kasa Miejska*
		29	Felwarde Icek	10	*Wajsmore Manasze*	3	Granatowicz
	Powiatowa	31	Zynger	12	Plac pusty	5	Suk. Makowskiej
		33	Plac pusty	14	Błażejewicz Franc.	7	Zając Godel
	od Czechowskiej do	35	R senberg	16	Rozeth Hirsz	9	Suk. Migurskiego.
	Wieniawskiej 1-ej.	37	Cukiertein			11	Suk. Makowskiej
		39	Eiger			13	Trejgell
1	Skibiński	41	Fleiszer		**Ponigwoda**	15	*Kluszewska J.*
3	Krasnowolski	43	*Wilnicki*			17	Lub. Tow. Dobrocz.
5	Krebs	45	Fridman			19	Nej i Szejnbrun
7	Tow. Kred. Miejskie	47	Suk. Krasuskiego	—	Place puste	21	Nej i Szejnbrun
9	Suk. Sypniewskiego	49	*Mitelman*	—	— —	23	Makowska
2	Biuro powiatu	51	Urman	—	— —	2	Suk. Surzyckiego
4	Szkoła Ewangielicka	53	Kerszenberg	—	*Koryzna*	4	Friedman

8 Brengur
10 Kohen
12 Suk. Cwiklińskiego
14 Piątkowski
16 Suk. Szuranowskiej
18 Wisłocha
20 Nej i Szejnbrun

Russka

od Lubar. do Kalinow.

1 Sokołow
3 Brodt
5 Rubin Rajzman
7 Gewertz
9 Goldring
11 Fiszman
13 Frachter
15 Holtzman
17 Suk. Kastenberg
19 Rubinstein
21 Szajnbrum
23 Finkelstein
25 Wysocki
27 Guterman
29 Lederman
31 Zylbera SS.
33 Rozenrib
35 Kenigwald
37 Parafja prawosławna
2 Gelibter
4 Waksman
6 Plac pusty
8 Melzak
10 Suk. Szwerdszarfa
12 Akerberg
14 Kestenberg
16 Jaworski
18 Szajman
20 Binsztok
22 Grinbanm
24 Singer
26 Kortz
28 Preszel
30 Neimark
32 Glandszpigel
34 Mandelblit
36 Rotlender
38 Lindenbaum
40 Parafja prawosławna
42 Zyser
44 Bersztel
46 Mincman
48 Wajzilber

Szeroka

od Kowal. do Russk.

1 Szymański
3 Fajowicz
5 Rozenszpir
7 Binsztok
9 Feld
11 Flancman
13 Morgenstern
15 Morgen R.
17 Perla
19 Puterman
21 Hartz
23 Zajfsztein
25 Grin
27 Grinberg
29/31 Gmina starozak.
33 Cederbaum
35 Rubinsohn
37 Klawir
39 Seidenman
41 Rozenfein
43 Fogielgarten
45 Nisenbaum
47 Peretz
49 Sznajnbrun Suk.
2 Gmina starozakon.
4 Rozenberg
6 Herszenfelda Suk.
8 Grünberg
10 Rozen
12 Rezenfein
14 Rohlensteina Suk.
16 Kleiman
18 Szwarcman
20 Szulfrid
22 Dajczer
24 Szajnbruma Suk.
26 Mandel
28 Cukierfein
30 Sztetelman
32 Blechmnn
34 Szternkel
36 Plac pusty
38 Ejger Abram
40 Mandelbojn
42 Ejger Abram
44 Zając Rubin
46 Gmina starozakon.
48 Flama Suk.
50 Glanczpigiel
52 Fridental
54 Szyf i Rozgold

Szpitalna

od Krak. do Namiest.

1 Kasa Przemysłow.
3 Krebs
5 Rotrubin
7 Szpital wojskowy
9 Witkowska
11 „
13 Wydżga
15 Jakszyc
17 Matewes
2 Karo
4 Brajer (hotel Sport)
6 Ziółkowski
8 Poczta
10 Sandeccy
12 Brodt
14 Bogucka
16 Plac pusty
18 Beer
20 S-ka Teatralna

Szewcka

od S-to Dus. i Pocz.

1 Rozenblat
3 Scholtz
5 Augustowski
2 Wajsberg
4 Dymowski
6 Wakula

Targowa

od Rus. do Placu Tar.

1 Gradel
3a Plac pusty
3b Brodt
2 Plac pusty
4 Zajfsztein
6 Lam

Zielona

od S-to Dus. do Pocz.

1 Machnikowska
3 Cerkiew Prawosław.
5 Suk. Cygielmana
2 Bractwo Św. Trójcy
4 Goldzweig D.
6 Kronzylber S.
8 Lerner Moszek
10 Cordée
12 Michelis M.
14 Boczkowski
16 Rozenmana
18 Pieniążek
20 Suk. Russyana
22 Gałecka

Zamojska

od Król. do Piask.

1 Kostek
3 Abramowicz
5 Plage
7 Dembowski
9 Janowski
11 Jarowski
13 Kubicki
15 Rzewuscy
17 Kijok Jul.
19 Brafman
21 Bartoszewski
23 Suk. Terpiłowskiego
25 Fainmel
27 Kasperska
29 Herszenhorn
31 Gałecki
33 Lerkam
35 Dziewulski
37 Zarębski
39 Torman
41 Wojdaliński
43 Jakubiec
45 Wojdaliński (Rusał).
47 Place puste Sachsa
49 „
51 „
2 T-wo Dobroczynności
4
6
8 Seminarjum Rzymsko-
10 Katolickie i Kościół
12 po Misjonarski
14
16 Rogowska i Chmiel.
18
20 Garfinkiel
22 Siwinski
24 Grinberg
26 Berger
28 Grinberg
30 Place puste Wier-
32 cinskiego
34 Sławęcki

Złota

od Rynku do Dominik.

1 Suk. Migurskiego
3 Rjabinin Sergjusz
5 Janiszewski
7 Słonczynska
9 Kościół po-Dominik.
2 Meyersohn
4 Zawadzki (Dyski)
6 Kaminski

Zamkowa

od br. Grodz. do Zamku.

1 Bromberg
3 Albaum
5 Margulesa Suk.
7 Karaś i Fiszman
9 Więzienie
2 Szymanski
4 Grünsztein
6 Binsztok
8 Rose Szpiro
10 Feld
12 Binsztok
14 Feld i Rozenszpir
16 Rosenman
18 Morgen
20 Reszlak, Lenel, Gold.
22 Puterman
24 Hartz
26 Zajfsztein
28 Grün

Żmigrod

od Król. do Bernard.

1 Zawadzka
3 Zawadzka
5 Rubin
2 Kostek
4 Meisner Napoleoni
6 Meisner Bronisław

Przewodnik Adresowo-Handlowy.

Adwokaci przysięgli.

Ciświcki, Krakowskie-Przedmieście № 58—60.
Czerwiński, Krakowskie-Przedmieście № 29.
Głogowski, Krakow.-Przedm. № 26.
Golemberski, Krakow.-Przedm. № 66.
Hilsberg, Krakow.-Przedm. № 16.
Karwowski W., Bernardyńska № 3.
Kostecki T., Gubernatorska № 6.
Majewski A., Krakow. Przedm. № 54.
Modrzewski Wł., Krakow. Przedm. № 15.
Muszyński W., Namiestnikowska № 14.
Piasecki Z., Krakow.-Przedm. № 50.
Polkowski W., Królewska № 10.
Przewuski, Kapucyńska № 3.
Rogalski M., Krak.-Przedm. № 50.
Salkowski W., Krakow.-Przedm. № 64.
Sekutowicz W., Wieniawska № 4.
Steliński I., Królewska № 4.
Wyszyński Al., Krak. Przedm. № 25.
Xiężopolski, S-to Duska № 7.
Zaremba Roman, Krakow. Przedm. № 70.
Żychliński, Gubernatorska № 5

Pomocnicy adwokatów przysięgłych.

Katelbach Tadeusz, Krak.-Przedm. № 10.
Klinkowsztein Maksymiljan, Królewska № 3.
Majewski Wł., Krakow. Przedm. 54.
Orłowski St., Królewska 1.
Szulakowski Adam, Rynek 15.
Sekutowicz, Wieniawska 4.
Warman Bolesław, Królewska 7.
Zdzienicki Jan, Krak.-Przedm. 56.
Zaremba Roman, Krak. Przedm 70.

Adwokaci prywatni. (Obrońcy sądowi).

Dytry Klemens, Królewska 11.
Grzesikowski Józef, Bramowa 4.
Gersztenkern L., Rynek 7.
Kochański St., Królewska 5
Mazurkiewicz W., Krakowskie-Przedm. 14.
Rudziński, Rynek 2.
Siwecki, Rynek 4.
Sitkiewicz, Rynek 1.
Starzyński Wiktor, Wieniawa.
Szmigielski Tomasz, Krak.-Przedm. 13
Stefański Maryan, Rynek 14.
Smigielski Władysław, Złota 3.
Wszelaki Tomasz, Rynek 10.

Doktorzy Medycyny i Lekarze.

Arnsztein M., chor. kob., Złota 3.
Biernacki, chor. wewn., Kr. Prz. 14.
Brzeziński, chor. zębów i jamy ust., Kr.-Prz. 48
Chodźko, Krak.-Przedm. 66
Cwirbut, Krak.-Przedm. 56.
Czerwiński, Krak.-Przedm. 6.
Cynberg, Rynek 19.
Dobrucki, chirurg, Gubernatorska 6.
Dziewiszek, Początkowska 2.
Doliński, chor. kob. Szpitalna 6.
Grzywiński, Rynek 2.
Jarnuszkiewicz, Krak. Przedm. 39.
Jaworowski, chor. dziecin., Krak.-Przedm. 62.
Jaczewski, chor. wener. i skórne, S to Duska 7
Kiełczewski, Królewska 10.
Koziejowski, Rynek 17.
Klarner, Krak.-Przedm. 60.
Korczak, chor. dziecin. i wewn. Prz. Piaski.
Modrzewski, Krak.-Przedm. 10.
Majewski, Krak.-Przedm. 33.
Markiewicz, chor. kobiece, Krak.-Przedm. 32.
Oeser L., Nowa 5.
Orłow, Złota 2.
Piętkowski, chor. gardła, nosa i uszu, Bern. 3.
Radomyski, Krak.-Przedm. 17.
Rudzki, chor. wewnętrz. Pijarska 16.
Reyro, Gubernatorska 10.
Sachs, S-to Duska 7.
Staniszewski. Nowa 3.
Swinarski, Gubernatorska 10.
Tenenbaum, Lubartowska 18.

Tymiński, Krak.-Przedm. 3.
Tolwiński Wł., chor. wewn., Namiestnik. 36.
Tosio, P., Wieniawa dom Frydro.
Wysokiński, Rynek 3.
Zajdenman M. Krak.-Przedm. 48.

Dentyści.

Cygielman, Krak.-Przedm. 8.
Masłowski, Gubernatorska 5.
Narzymski, Krak.-Przedm. 58.
Oppenheim, Nowa 8.
Ogiński, Krak. Przedm. 14.
Pliszczyński Krak.-Przedm. 17.
Solonowicz, Krak. Przedm. 6.

Felczerzy.

Baranowski, ul. Kapucyńska.
Frejt, ul. Królewska.
Jentys, ul. Szpitalna.
Księżycki J., ul. Pijarska.
Kubicki, ul. Rynek.
Orentrajch, ul. S to Duska.
Sankowski, ul. Królewska.
Szulakiewicz, ul. Królewska.
Radziszewski, ul. Lubartowska.

Akuszerki.

Bojanowska, Krak.-Przedm. 14.
Czubaszek, Bramowa 24.
Dąbrowska. Królewska.
Filipowska, Królewska 9.
Klimkiewicz Joanna, Olejna 3.
Lewandowska, S to Duska 4.
Szatkowska, Rynek 15.
Wladich Helena, Rynek 12.

Apteki.

Bołdok, Przedm. Piaski.
Hertzberg, Rynek 2.
Przybyłowski, Królewska 6.
Pliszczyński i Tymiński, Krak. Przedm. 3.
Stecki i Haberlau, Krak.-Przedm. 29.
Szanajca Ludwik, Krak.-Przedm. 14.
Semadeni i Policzkiewicz, Kowalska 18.

Składy Materjałów Aptecznych.

Karo, Krak.-Przedm. 48.
Olszewski i Czempiński, Krak. Przedm. 48.
Mazurkiewicz, Nowa 117.
Magierski i Sydor, Krak.-Przedm. 25.
Słonczyński, Lubartowska.
Noskiewicz i Zylbernsztejn, S-to Duska.

Fabryki i większe zakłady przemysłowe.

Fabryki narzędzi rolniczych i odlewnie.

M, Wolski i S-ka, ul. Piaski.
W. Morytz, Piaski.
Bergier i Blümke, ulica Zamojska

Fabryki kotłów. aparatów gorzelanych, cukrowniczych i rektyfikacyjnych.

E. Plage i Laśkiewicz, Bronowice.
Meichert, Firley.
Pajtezer, ul. Lubartowska.

Fabryka wag.

W. Hess, ul. Lubartowska.

Cukrownia.

Towarzystwo udziałowe, Piaski.

Fabryka cementu.

Towarzystwo Akcyjne „Firley".

Fabryka wyrobów betonowych.

Inż. Zakrzewski i Karwowski.

Tartak.

Bronowice.

Garbarnie.

Domański, Przedmieści Piaski.
Purwin, Kalinowszczyzna.
Filipowski, Kalinowszczyzna.

Browary.

Jensz, ulica Podwal.
Vetter, ulica Bernardyńska.

Dystylarnie.

Vetter. ulica Bernardyńska.

Kościopalnia.

Kalinowszczyzna.

Młyny parowe.

Bracia Krausse, Kalinowszczyzna.
Blechman, Przedmieście Piaski.
Silber, Kośminek.

Fabryki powozów i bryczek.

A. Zieliński, ul. Bernardyńska 11.
Wysocki, ul. Lubartowska.
Gąsiorowski, ulica Zielona.
Gozdecki, ul. Lubartowska.

BISKUPI LUBELSCY.

Starożytne miasto Lublin, lubo pod względem politycznym zaliczało się do najpierwszych miast w dawnej Polsce, albowiem jeszcze w r. 1474 na sejmie Piotrkowskim, do rzędu miast wojewódzkich wyniesione zostało, pod względem jednakże jurysdykcyi kościelnej, należało od lat najdawniejszych, gdyż od X-go wieku, prawie do końca XVIII stulecia, do składu ówczesnej djecezji Krakowskiej.

Jedynie biskup krakowski Zbigniew Oleśnicki ustanowił w Lublinie w r. 1424 konsystorz, z rezydencją Archidjakona, który się liczył do grona kanoników kapituły krakowskiej. Dopiero w r. 1790 m. Lublin wyłączone zostało z djecezyi krakowskiej i zaliczone do nowo wówczas uformowanej djecezji chełmsko-lubelskiej, której pierwszym biskupem był ks. Maciej Garnysz, poprzednio biskup chełmski. Do powyższej zaś epoki, część dzisiejszej djecezyi lubelskiej należała do dawnej djecezyi chełmskiej, mającej pierwotnie rezydencję biskupią w Chełmie do r. 1473, przeniesioną następnie do Hrubieszowa, gdzie przetrwała tylko do r. 1500, poczem— do Krasnegostawu, gdzie istniała do r. 1826 czyli lat 325

W skutek bulli Pinsa VII Papieża, wydanej w r. 1805, z części dawniejszej djecezyi chełmskiej, jak również krakowskiej, płockiej, poznańskiej i łuckiej, utworzona została nowa djecezja lubelska, ze stolicą biskupią w Lublinie, a kościół po-Jezuicki na katedrę przeznaczony. Gdy wszakże kościół ten wymagał wówczas gruntownej restauracyi, jako zupełnie opuszczony, której przeszkodziły wojny Napoleońskie i nowy podział kraju na kongresie wiedeńskim, katedra lubelska zostawała nadal w Krasnymstawie, zkąd dopiero w r. 1826 przeniesioną została na stałe do Lublina. Z powodu jednakże dosyć długo prowadzonej restauracyi kościoła po-Jezuickiego (1825—1832), nabożeństwo od r. 1826 odbywało się w dawnym kościele farnym, a zarazem parafjalnym św. Michała, (wystawionym przez Leszka Czarnego w r. 1282, jako dziękczynienie P. Bogu za odniesione, za przyczyną tegoż świętego nad Jadźwingami zwycięstwo, obecnie nie istniejącym, a ostatecznie rozebranym około roku 1858), i dopiero 26 sierpnia 1832 r., toż nabożeństwo przeniesione zostało do kościoła po-Jezuickiego, obecnie katedralnego, przez ówczesnego biskupa lubelskiego Dzięcielskiego.

Kościół ten, pod wezwaniem SS. Jana Chrzciciela i Jana Apostoła i Ewangelisty, wystawiony został przez Bernarda Maciejowskiego, wówczas jeszcze biskupa łuckiego, a następnie arcybiskupa gnieźnieńskiego i kardynała, w r. 1582 dla OO. Jezuitów, którzy rezydowali przy tymże kościele, utrzymując jednocześnie i szkoły swoje, do r. 1773, t. j. do czasu, gdy z mocy bulli Klemensa XIV, papieża, wydanej w d. 21 lipca 1773, zakon Jezuitów został u nas skasowany. Po ustąpieniu Jezuitów, kościół oraz gmachy klasztorne i szkolne następnie w r. 1781 przeszły w posiadanie OO. Trynitarzy, którzy nie mając funduszów na podtrzymanie tak ogromnej i wspaniałej świątyni, mimo woli doprowadzili ją do ruiny, i gdy zostawało zaledwie dwóch zakonników, ówczesny rząd austrjacki zajął kościół ten w r. 1797 na magazyn wojskowy, zaś po opróżnieniu go dosyć długo stał zupełnie pusty, do czasu przeniesienia tamże kościoła katedralnego, jak to wyżej wspomniano, w r. 1832.

1. Wojciech Skarszewski.

Pierwszym biskupem lubelskim był Wojciech Skarszewski, urodzony w r. 1742.

Po ukończeniu nauk w kraju i zagranicą, za powrotem dał się poznać ze znakomitych zdolności, talentu do wymowy i obszernych wiadomości, Antoniemu Krasińskiemu, biskupowi kamienieckiemu, który ułatwił mu wstęp do godności kościelnych. Zaledwie wstąpił do seminarjum w Warszawie, klerykiem będąc, już został kanonikiem katedralnym kamienieckim i słynął wtedy z wymowy swojej kaznodziejskiej po kościołach w stolicy. Kazania jego drukiem były ogłaszane, również jak memorjały, z któremi występował przeciwko projektom opodatkowania księży.

Dzieła te wielką mu wziętość zjednały pomiędzy duchowieństwem. Wyświęcony następnie na kapłana w r. 1776, otrzymał koadjutorję probostwa gołubskiego 1779 roku; rzeczywistym proboszczem kujawskim był od r. 1782 do r. 1791; administratorem djecezyi kujawskiej po ks. Antonim Ostrowskim, który przeszedł na katedrę arcybiskupią, i proboszczem gdańskim. Obok tego mianowany Pisarzem Wielkim Koronnym 1786 r. koadjutorem Opata Sulejowskiego 1790 r., wreszcie biskupem chełmskim 15 Października 1790; kiedy zaś z tegoż utworzyło się biskupstwo lubelskie, zasiadł w Senacie. Przeciwnik dążności sejmu czteroletniego, nie uwodził się zapałem, jaki panował wprośród większości sejmowej, lecz nie występował głośno z opozycją i ustawę sejmową 1791 roku przyjął. Dopiero za konfederacyi Targowieckiej jawnie okazał swoją niechęć dla nowych ustaw i czynnie należał do jej przeciwników;—był konsyljarzem, członkiem i prezydującym w różnych deputacjach tejże konfederacyi. Wyniesiony na Podkanclerzego wielkiego Koronnego w r. 1792 po Kołłątaju, oraz na konsyljarza przywróconej Rady nieustającej w Grodnie. W r. 1794 został Prezesem Komisyi likwidacyjnej długów rzeczypospolitej, ale wnet zrzekł się tej czynności. Po wybuchu rewolucyi, wyrokiem sądu wojskowego skazany był na śmierć 11 Września 1794 r., ale nuncjusz papieski wyjednał u Kościuszki, że mu karę tę na więzienie zamieniono, z którego, po upadku rzeczypospolitej, uwolniony i do rządów djecezją lubelską przywrócony został. Jako biskup, za Księstwa Warszawskiego, a później Królestwa, zasiadał w senacie i stał na czele najgorliwszych katolików w kraju, i głównie przyczynił się do upadku ministra Stanisława Potockiego. Po śmierci Hołowczyca obrany administratorem archidjecezyi warszawskiej w r. 1823; arcybiskupem prymasem mianowany 18 Maja 1824 r. Rządził duchowieństwem ostro, ale sprawiedliwie; zreformował wydział teologiczny przy uniwersytecie warszawskim i zamienił go na osobne seminarjum główne. Umarł w Warszawie 12 Czerwca 1827 r.

Drukowane są następujące jego dzieła:

1) Kazanie miane w dzień S-go Stanisława, biskupa i męczennika (Warszawa 1775 r. w 8 e). 2) Prawdziwy stan duchowieństwa w Polsce (tamże 1776 r. w 8 e; wydanie drugie 1777 r.) 3) Uwagi polityczne imieniem stanu duchownego, do zbioru praw polskich podane (tamże 1777 w 8 e; wydanie drugie Kalisz. 1778 r. w 8 ce). Uwagi te bezimiennie wydane zostały, gdy Zamojski, z woli sejmu, miał sobie poruczony układ księgi praw krajowych. 4) Głos na sesyi sejmowej 21 Maja 1792 r. 5) Rozporządzenie pasterskie na djecezję chełmską i lubelską 1792 r. 6) O małżeństwie 1818 r. w 8 ce—bezimiennie. 7) O władzy duchownej 1820 r.—bezimiennie. (Encykl. pow. T. XXIII wyd. Orgelbranda 1866 r.)

2. Józef Marcellin Dzięcielski.

Drugi z kolei biskup Józef Marcellin Dzięcielski, urodził się 2 Kwietnia 1763 r. we wsi Tchórzewie, na Mazowszu; w r. 1785 wstąpił do seminarjum we Włocławku; od r. 1788—1792 uczył się w Rzymie, w Collegium germanicum, gdzie otrzymał stopień filozofii i teologii. Wyświęcony na kapłana w Rzymie 1792 r.; po powrocie do kraju został kanonikiem włocławskim, proboszczem najprzód w Izbicy, a następnie w Piotrkowie; w r. 1815 prałatem i oficjałem; w r. 1819 biskupem arateńskim in part. infidelium, Sufraganem Kujawskim; od 28 września r. 1825 administratorem djecezyi lubelskiej; d. 21 Grudnia 1825 r. prekonizowany na biskupa lubelskiego.

W d. 20 Maja 1826 r. przybył do Lublina na swą intronizację, skutkiem czego na spotkanie jego wyszło wszystko duchowieństwo, władze wojewódzkie i municypalne, cechy, bractwa i liczne gromady ludu, aż do kościoła ks. Misjonarzy, do którego wstąpił pomodlić się, i gdzie było przygotowane uroczyste przyjęcie. Mów powitalnych było pięć; poczem całe zgromadzenie duchownych i ludu odprowadziło go do pałacu biskupiego.

W dniu następnym 21 Maja t. r. odbyła się instalacja i intronizacja, z kościoła PP. Bernardynek do kościoła Kollegjaty S. Michała; przyczem mów było cztery. Sumę celebrował sam biskup, zaś kazanie wygłosił ks. Korytko.

Rozpoczął rządy djecezyi jubileuszem, jaki Papież Leon XII w tymże roku ogłosił.

Biskup gorliwy i świątobliwy, słowem i przykładem zachęcał wszystkich do pełnienia obowiązku i życia chrześcjańskiego. Katedrę przeniósł w r. 1826 z Krasnegostawu do Lublina, tymczasowo do dawnej kollegjaty lubelskiej, przy kościele S. Michała, następnie 26 Sierpnia 1832 r. do dawnego kościoła po-Jezuickiego. Przemieszkiwał zwykle w Kumowie, zwykłej poprzednio rezydencyi biskupów lubelskich. Umarł 14 Lutego 1839 r. i pochowany w kościele parafialnym Kumowskim, choć chciał spoczywać na cmentarzu parafjalnym pod krzyżem dębowym. Zostawił w rękopisie wiele kazań. Jego rozporządzenie pasterskie na djecezję lubelską, ogłoszone drukiem in 4 str. 23, nosi datę 19 Marca 1827 r. Był to kapłan anielskiej dobroci, łagodności, skromności i świątobliwości (list pasterski ks. biskupa Pieńkowskiego z d. 18 Października 1853 roku, drukowany w Pam. Rel. Moral. T. XXVI str. 403),

Obszerniejsze o życiu jego wspomnienie obejmuje Pam. Rel. Moralny z r. 1842. Tom III str. 279.

(Encykl. kośc. Tom IV 1874 i kronika klaszt. OO. kapucynów lubels.)

3. Wincenty a Paulo Pieńkowski.

Trzeci z kolei Wincenty a Paulo Pieńkowski, urodzony d. 19 Lipca 1786 r., we wsi Woli Modliborskiej, b. Województwa lubelskiego, stanu szlacheckiego. — Za czasów panowania austrjackiego od r. 1793 uczęszczał do b. szkół zamojskich, poczem do r. 1804 — do lyceum lwowskiego. W r. 1805 wstąpił do seminarjum duchownego w Lublinie; otrzymał święcenia kapłańskie 30 Lipca 1809 r. i był wikarjuszem i kaznodzieją przy kościele kollegjackim, a zarazem parafjalnym S. Michała w Lublinie, oraz profesorem w b. Szkołach wojewódzkich lubelskich; w r. 1815 mianowany Proboszczem w Kurowie. W latach 1821 i 1826 był dwukrotnie organizatorem szkół parafialnych; marszałkiem na zgromadzeniu gminnem obwodu lubelskiego; od r. 1825 Sędzią pokoju okręgu Kazimierskiego; od r. 1829 Członkiem dozoru pensyi płci żeńskiej i szkół wyższych w b. Województwie lubelskim; 13 Marca 1829 r. otrzymał kanonję honorową katedry lubelskiej, a następnie mianowany kanonikiem gremjalnym tejże katedry; od r. 1845 Prałatem-Dziekanem i administratorem djecezyi lubelskiej; wreście bullą Piusa IX, Papieża, z dnia 27 Września 1852, prekonizowany biskupem lubelskim, konsekrowany w Petersburgu, 31 Lipca 1853 r. przez Ignacego Hołowińskiego, metropolitę, arcybiskupa mohilewskiego.

List jego pasterski, z d. 18 Listopada 1853 r, do duchowieństwa i wiernych djecezyi lubelskiej, ogłoszony drukiem w Pamiętniku Religijno-Moralnym (Tom XXVI str. 401—437). Zmarł w Lublinie d. 21 Listopada 1863 r. i pochowany na cmentarzu parafjalnym lubelskim, z lewej strony kaplicy cmentarnej.

Ponieważ od śmierci poprzedniego biskupa Dzięcielskiego, nastąpionej 14 Lutego 1839 r. do czasu konsekracyi nowego biskupa Pieńkowskiego w r. 1853, djecezja lubelska w ciągu lat 14 nie miała swego pasterza, skład przeto kapituły lubelskiej, z powodu śmierci członków tejże, tak zmalał, iż przy objęciu rządów djecezyi przez ks. Pieńkowskiego, trzech zaledwie zostawało przy życiu dawniejszych kanoników. Skutkiem tego odbyła się w d. 23 Sierpnia 1855 r., w katedrze lubelskiej, instalacja nowo kreowanych członków kapituły, a mianowicie, prałatów ks. Kazimierza Sosnowskiego, Walentego Baranowskiego, Tomasza Lipskiego i Ignacego Gawlikowskiego, oraz kanoników, ks. Walentego Wojtasiewicza, Jana Doboszyńskiego, Franciszka Szydoczyńskiego,

Adama Szelewskiego i Ignacego Stankiewicza, (Akta kons. gen. djec. lubel).

4. Walenty Baranowski.

Czwarty z kolei Walenty Baranowski, urodził się 12 Lutego 1805 r., w miasteczku Sławkowie, w b. województwie krakowskiem, stanu szlacheckiego, z ojca Jana i matki Maryi z Piekoszewskich. Po kilku latach domowej edukacyi, częścią w domu rodziców, częścią w szkole miejskiej Sławkowskiej, a wreszcie u ks. Wojciecha Baranowskiego, przełożonego Kanoników lateraneńskich w Wolbromiu, dalsze nauki od r. 1816 popierał w lyceum krakowskiem, gdzie w r. 1822 uzyskawszy świadectwo MATURITATIS, przez następne lat trzy był studentem uniwersytetu krakowskiego, zkąd następnie przeniósł się do b. Aleksandryjskiego Cesarskiego warszawskiego uniwersytetu, gdzie przez lat dwa zostawał na wydziale prawnym. Następnie d. 24 Lutego 1828 r. wszedł do nowicjatu ks, Pijarów w Warszawie; w r. 1829 przeznaczony na nauczyciela szkół pijarskich w Łukowie, w r. 1830—do Włocławka; poczem mieszkał w kollegjum warszawskiem do 2 Września 1832 r., zkąd przeznaczony na nauczyciela do Radomia, gdzie zostawał do 1833 r. Święcenia kapłańskie otrzymał 1834; gdy jednakże zawodowi nauczyciela, po zaprowadzeniu zmian w wychowaniu publicznem, dalej poświęcić się nie mógł, czując iż wśród duchowieństwa świeckiego, zakres jego działania stanie się obszerniejszym, i więcej Kościołowi i bliźnim użytecznym, w roku 1836 otrzymał sekularyzację i pełnił obowiązki wikarjusza parafii Fajsławice. W r. 1840 mianowany proboszczem w Bychawie, gdzie gruntownie przebudował kościół parafjalny, malowaniem go ozdobił i nową plebanię wystawił; w r. 1842 mianowany kanonikiem honorowym Kaliskim; w r. 1846 komisarzem do układu dzisięcin; w r. 1850 dziekanem dekanatu chodelskiego; w r. 1851 członkiem Rady Opiekuńczej zakładów dobroczynnch powiatu lubelskiego; w r. 1853 Sędzią Surogatem Konsystorza generalnego djecezyi lubelskiej; w r. 1854 członkiem Rady Gospodarczej lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności; w r. 1855 prałatem—Archidyakonem katedry lubelskiej; w r. 1857 biskupem Lorimeńskim in part. infid., sufraganem lubelskim: Konsekracja odbyła się d. 13 Grudnia 1857 r., w katedrze lubelskiej; konsekratorem był ksiądz Pieńkowski, biskup lubelski, zaś asystentami biskupi: Kujawsko-Kaliski Marzewski, podlaski-Benjamin Szymański i Bełzki-Teraszkiewicz. Opis tej konsekracyi szczegółowo zamieszczony został w № 334 Kurjera Warszawskiego z d. 7 (19) Grudnia 1857 r. Niezależnie zaś w r. 1859 mianowany prałatem-Dziekanem, a zarazem Infułatem kollegjaty zamojskiej; od d. 5 Lutego 1869 r. Administratorem djecezyi lubelskiej; w r. 1871 prekonizowany na biskupa lubelskiego, zaś ingres do katedry biskupiej odbył się 29 Września 1871 r. Wystawił kosztem swoim dwa pomniki w katedrze lubelskiej sławnym lublinianom: Sebastjanowi Klonowiczowi (Acernus), zm. w Lublinie w r. 1608, i Wincentemu Polowi, urodz. w Lublinie 20 Kwietnia 1807 r., a zm. w Krakowie 2 Kwietnia 1872 r.

Zmarł w Lublinie 12 Sierpnia 1879 r. i pochowany na cmentarzu parafjalnym lubelskim, z lewej strony Kaplicy cmentarnej, obok grobu biskupa Pieńkowskiego.

Przy tej sposobności dodać wypada, że djecezja lubelska miała dotąd czterech biskupów sufraganów: 1) był ks. Jan Lenczewski, biskup in part. infid. Abderaneński; 2) ks. Józef Koźmian, którego konsekracja odbyła się w Lublinie, d. 4 Czerwca 1820 r. w kościele OO. Dominikanów, późniejszy od roku 1822 biskup Kujawsko-Kaliski; 3) ks. Mateusz Wojakowski, biskup in part. inf. Arkadjanopolski, zmarł w r. 1845 w Lublinie, a pochowany w parafii swej Garbowie; 4) ks. Walenty Baranowski biskup in part. infid. Lorimeński, późniejszy biskup lubelski.

Ceremonii pogrzebowej, przy bardzo licznem udziale duchowieństwa i ludu, dopełnił ówczesny biskup Kujawsko-Kaliski, obecnie arcybiskup warszawski. J. E. Wincenty Chościak Popiel; mowy zaś pogrzebowe wygłosili: ks. Olszański, prałat katedry lubelskiej, i ks. Józef Pruszkowski, dziekan i proboszcz w Janowie podlaskim

(Akta kons. gen. djec. lubel. i kronika klaszt. OO. Kapucynów lubelsk.)

5. Kazimierz Wnorowski.

Piąty z kolei biskup Kazimierz Wnorowski, urodził się 16 Marca 1818 r. w m. Łęczycy, syn Pawła, nauczyciela szkół publicznych miejscowych i Marjanny z Szyszków. Uczęszczał do b. szkół wojewódzkich w Kielcach, które chlubnie ukończył w roku 1834, i zaraz w tymże roku wstąpił do seminarjum duchownego w Kielcach, zkąd w roku 1836 przeszedł do seminarjum duchownego w Warszawie, przemianowanego na akademję duchowną, po ukończeniu której w roku 1839 otrzymał stopień kandydata S. Teologii. Nie mając jeszcze lat przepisanych do święceń, jako djakon, był przez lat dwa profesorem w seminarjum Kieleckiem; 20 Czerwca 1840 r. przyjął święcenia Kapłańskie, oraz mianowany profesorem akademii duchownej w Warszawie do wykładu umiejętnosci biblijnych, na którem to stanowisku do r. 1850 zostawał; w r. 1855 zaszczycony kanonją honorową kollegjaty kieleckiej; mianowany w r 1856 profesorem seminarjum duchownego w Kielcach i wikarjuszem przy tamecznej kollegjacie; w r. 1859 proboszczem parafii Szaniec, gdzie wyrestaurował kościół i wystawił nową kaplicę na cmentarzu tamże; w r. 1864 dziekanem szydłowieckim, które to obowiązki spełniał do 1867 r.; w r. 1872 regensem seminarjum kieleckiego. Wreszcie prekonizowany biskupem lubelskim 15 Marca 1883 roku, a konsekrowany w Petersburgu 20 Maja t, r.; ingres biskupi do katedry lubelskiej odbył się 8 Lipca 1883 r. Zmarł w Lublinie d. 20 Kwietnia 1885 r., zaziębiwszy się na pogrzebie ukochanej swej matki, przy nim zamieszkałej († 21 Marca 1885 r.). w skutek zapalenia płuc,—i pochowany na cmentarzu parafjalnym lubelskim, w jednym z matką grobie, gdzie ma sobie wystawiony, przez wdzięcznych parafjan i djecezan lubelskich, drogą składek, wspaniały i kosztowny pomnik. Kondukt pogrzebowy, przy bardzo licznem udziale duchowieństwá, i nieprzeliczonych tłumów nietylko mieszkańców miasta, lecz bliższych okolic, a nawet i żydów, z rabinem i kahałem na czele, prowadzili: arcybiskup warszawski J. E. Wincenty Chościak Popiel, i J. E. biskup kielecki Kuliński, jako dawni uczniowie zmarłego biskupa z akademii duchownej, oraz biskup sandomierski Sotkiewicz.

Mowy pogrzebowe wygłosili: po nabożeństwie w kościele—ks. Franciszek Jaczewski, ówczesny kanonik katedry lubelskiej i Sędzia-Surogat Konsystorza (obecnie biskup lubelski), zaś na cmentarzu — ks. Kulinski, biskup kielecki, ks. Mleczko, proboszcz z Garbowa, po ukończeniu zaś ceremonii religijnych, przemawiał D-r Aleksander Janiszewski.

W latach 1841—1850 zamieszczał w Pamiętniku religijno-moralnym rozprawy, odnoszące się do studjów nad pismem S., a nadto przetłomaczył z francuskiego sławne dzieło Freppela pod tytułem: „konferencje o bóstwie Jezusa Chrystusa".

Obok wielu innych cnót, odznaczył się szczególniej miłosierdziem chrześcijańskiem, i niesieniem pomocy wszystkim w ogóle do niego się zgłaszającym i wsparcia potrzebującym, nie wyłączając inowierców i żydów.

(Akta kons. gen. djec. lub.)

Nadmienić tu jeszcze wypada, że wszyscy wyżej pomienieni biskupi, mają wystawione sobie pomniki w katedrze lubelskiej, umieszczone przy filarach prawej nawy bocznej, z białego marmuru, jednakiego kształtu, z odpowiedniemi na nich, w języku łacińskim, napisami, i osadzonemi w górze pomników, w formie medaljonowej, portretami tychże biskupów. Pomniki te wystawione zostały: ks. Skarszewskiemu—przez biskupa Baranowskiego, ks. Dzięcielskiemu—przez prałata katedralnego Dymowskiego, ks. Pieńkowskiemu—przez biskupa Baranowskiego, ks. Baranowskiemu—przez rodzinę jego, i ks. Wnorowskiemu — przez parafjan i djecezjan lubelskich. Wszystkie portrety zmarłych 5 biskupów lubelskich znajdują się również i w pałacu biskupim.

6. J. E. ks. Franciszek Salezy Jaczewski.

Obecny. Najdostojniejszy pasterz djecezyi, szósty z kolei, J. E. ks. Franciszek Salezy Jaczewski, urodził się d. 9 Maja 1832 r. z ojca Macieja, stanu szlacheckiego, i matki Marjanny z Górskich, we wsi Górki-Grubaki, parafii Korytnica, okręgu Węgrowskiego, b. województwa Podlaskiego.

Biskup ks. Franciszek Jaczewski.

Do r. 1845 zostawał w domu rodzicielskim, gdzie pobierał pierwsze nauki; od r. 1845—1850 uczęszczał do szkół siedleckich, wówczas 5-o klasowych, po ukończeniu których wstąpił w r. 1850 do seminarjum duchownego w Janowie podlaskim. Po dwóch latach pobytu tamże, dla wielkich zdolności i postępu w naukach, wysłany został w r. 1852 do akademii duchownej w Warszawie, którą ukończył w Lipcu 1856 r., ze stopniem kandydata S. Teologii, zaś wyświęcony był na kapłana w r. 1855. Poczem przeznaczony na wikarjusza kościoła parafjalnego w Sokołowie w r. 1856; powołany w r. 1857 do Janowa podlaskiego na profesera nauk teologicznych w seminarjum djecezjalnem tamże; od r. 1858 — 1861 pełnił obowiązki vice-regensa tegoż seminarjum; od r. 1861—1867 piastował godność regensa seminarjum, a jednocześnie i Asesora konsystorza podlaskiego. Po zniesieniu djecezyi podlaskiej w r. 1867 został regensem i profesorem seminarjum djecezjalnego w Lublinie, a jednocześnie obrońcą Sakramentu małżeństwa w sądzie duchownym; urzędy te piastował do roku 1870. W r. 1868 mianowany proboszczem parafii Stoczek, w powiecie — Łukowskim, w dalszym jednak ciągu zamieszkiwał w Lublinie. W r. 1870, w skutek nadwyrężonego zdrowia, na własną prośbę, uwolniony od zajmowanych w seminarjum i konsystorzu obowiązków, i przeniósł się na stały pobyt do parafii swej w Stoczku, gdzie dla dobra tejże pracował do r. 1883. Owczesny biskup lubelski Wnorowski, uznając w nim wielką naukę i zacność charakteru, powołał go w r. 1883 do Lublina, i mianował Sędzią Surogatem konsystorza generalnego lubelskiego, z pozostawieniem na posadzie proboszcza w Stoczku; w r. 1885 zaszczycony został godnością kanonika katedry lubelskiej; po śmierci zaś biskupa Wnorowskiego w r. 1885, Kapituła Katedralna obrała go Wikarjuszem Kapitularnym i administratorem djecezyi lubelskiej. Prekonizowany na biskupa lubelskiego 30 Grudnia 1889 r., zaś konsekrowany w Petersburgu 18 Maja 1890 r. Konsekratorem był biskup Kujawsko-Kaliski Bereśniewicz, w asystencyi biskupów: Antoniego Zerra—tyraspolskiego, Antoniego Andziewicza—wileńskiego, Michała Nowodworskiego—płockiego i Antoniego Baranowskiego, ówczesnego biskupa—sufragana kowieńskiego, późniejszego biskupa sejneńskiego. Uroczysty ingres do stolicy biskupiej w Lublinie nastąpił d. 1 Czerwca 1890 r.

Drukowane następ. dzieła J.E. ks. biskupa: 1) „Katechizm parafjalny“ w r. 1875 2) jako kanonik i administrator djecezyi wydawał dzieła pomocnicze do studjów nad pismem św. 3) w r. 1887 wyszły w wolnym przekładzie, z objaśnieniami, listy Błogosławionego Pawła Apostoła. 4) w 1889 „Dzieje Apostolskie“. 5) w latach 1896—1899 przełożył na język polski i wydał kazania katechetyczne ks. Zollnera. 6) w r. 1902 przekład Tom I kazań liturgicznych tegoż autora. 7) w roku 1892 „Nieszpory na niedziele i powszechniejsze uroczystości z brewjarza rzymskiego wybrane“. Staraniem również J. E. wydano w języku łacińskim w r. 1886 specjalne dziełko, dla użytku seminarjum duchownego „Introductio in libros sacros“.

I. O.

GDYBYŚ TY BYŁA...

Gdybyś ty była: białym aniołem,
Wznosiłbym modły swoje do ciebie,
Gdybyś ty była: lotnym sokołem,
Bujałbym z tobą po marzeń niebie!

Gdybyś ty była: rusałką wodną,
W zgubny twój uścisk spieszyłbym żwawo,
Gdybyś ty była: gwiazdką przewodnią
Ciężar życiowy zwałbym zabawą.

Gdybyś ty była: słońca promykiem,
Grzałbym u ciebie serce w swem łonie
Gdybyś ty była: błędnym ognikiem ..
Biegłbym za tobą w trzęsawisk tonie!

Janusz.

DO DZIEWCZĘCIA.

O dziewczę lube! ze wschodem słońca
Zanuć mi piękną piosenkę swoją.
Zanuć mi piosnkę, co ma dźwięk dzwonka,
Co tak czarujesz nią duszę moją.

Zanuć mi piosnkę, co hen... na niwie
Nuciłaś pośród wieczornej ciszy —
Co ją gwiazdeczki słuchały chciwie;
Zanuć niech dusza ma ją usłyszy!...

Zanuć mi piosnkę, co na polance
Nuciłaś wczesnym majowym rankiem;
Zanuć mi piosnkę swą o sielance...
Co trwa w mej duszy pamięci wiankiem.

Zanuć mi piosnkę, co raz w dolinie
Nuciłaś luba, z zachodem słońca,
Co z niej czar życia... czar szczęścia płynie..,
Jak strumyk leśny, hen.. w dal bez końca.

Zanuć mi piosnkę, zbudź życie śpiące
I te uczucia... co kochać mogą.
I niech piosenki Twej echa drżące
W mą duszę płyną falistą drogą.

I póki kwitną konwalie białe,
Jaśminy, róże, bzy woniejące—
Nuć mi swe piękne piosenki małe—
Niech echa niosą ich dźwięk po łące!...

Emil Tylusiński.

Ja się nie boję...

— Smierć idzie!... Co mi niesie w tajemniczej osłonie swojej—nie wiem, a przecież śmieję się do niej,—ot śmieję się jak małe dziecię do matki, jak młoda spłoniona dziewczyna do ukochanego swego i kłonię się ku niej i wyciągam tęskne ramiona i pożądam jej, pożądam, pożądam...

— O bo ja się ciebie nie boję blada śmierci, taka biała, taka cicha, taka jasna u wezgłowia łoża,—ja się nic nie boję!—wszak odczuwam cię w noc ponurą i w dzień słoneczny i ustawicznie się śpieszę, aby być gotową, gdy już przyjdziesz po mnie na zawsze.

— I tylko jednego się lękam, oto—abyś zamiast moich, innych nie nawiedziła progów... O bo ty jasna biała pani bezlitośną być umiesz—nawet okrutną potrafisz być.— Ach okrutną! Z najbardziej tulących objęć wyrwiesz ofiarę, najbardziej rozpłakanym oczom złowieszczem staniesz widmem, najbardziej potrzebującym dobro zabierzesz—a zato rozpaczliwie smutnym, ciebie spragnionym oddajesz się z taką opieszałością, tak niechętnie...

I czemu—powiedz?...

Czy tam w twojem bladem marmurowem państwie, albo jak mówią inni— w królestwie nikłych cieni, niezbędni są tobie bohaterowie nasi, tacy butni, pełni życia i pragnień naszego padołu?...

Przecie tniesz pasmo życia, ty przepotężna, zatem niszczysz pierwiastki ziemi, jej kwiat i owoc—jej szczęście; więc na cóż ci bohaterowie owi, którzy tylko tu między żywymi bohaterami być mogą? tylko tu jako przedstawiciele życia i użycia są świetni?

Ach, widocznie istnieje jeszcze prócz pyłu i kału ziemi,—i mimo naszej woli—w każdym z nas jakieś przytajone coś, jakiś zarodek czegoś, co w śmierci szuka wyzwolenia z więzów materyi—a w państwie twojem rozwija się dopiero... zapewne...

A ty pani, sługo może nad się potężniejszej siły, powinność tylko wypełniasz swoją, gdy cicha i milcząca, znojne, a ciągłe uprawiasz żniwo, zbierając plony obfite we łzy, i skargi, i przekleństwa!

— Bo nie wolno ci przebierać między żywymi!

— Nie wolno się roztkliwić nad dziewczęciem, które za chwilę ma zostać sierotą i bez matki stoczyć się kiedyś w ohydną przepaść życia.

— Nie wolno cofnąć się przed ofiarnem życiem młodzieńca, pragnącego młodą krew pożarny szał życia stłumić pracą ciężką dla braci, pracą może nad siły, ale zato szczytną, taką niepokalaną, ponad poziomy!

— Nie wolno śmierci cofnąć się ani nawet przedłużyć kilka dni ziemskich starcowi pragnącemu pobłogosławić wnuka, młodej dziewczynie, która lęka się śmierci, bo nie poznała życia—ach nawet matce nie może zachować dzieciny—tej dzieciny, co byłaby jej puklerzem, jej ołtarzem, jej świętością.

A jednak śmierć cofa się!

Milcząca, blada, już w objęciach ofiarę trzymająca jednak daje ją sobie wydrzeć i odchodzi...

Jest siła przepotężna, która śmierć może przemódz—potęga przedziwna, której na imię Poświęcenie.

Poświęcenie ciche, tajemnicze, a silne jak śmierć sama —śmierci opór stawia czasami.

Tylko pojawia się w całem natężeniu siły swej, niezmiernie rzadko.

. . . . . .

Przemogłam cię kiedyś śmierci, więc dziś bierz mię. Ja się ciebie nie lękam a jestem ci dłużną, zatem przychodź—ja już gotową jestem nikłym cieniem, wskazaną przez ciebie drogą, dążyć ku przeznaczeniu swemu.

Helena Kiesewetter.

Z KSIĘGI MIŁOŚCI.

I.

Miłość—to łaska Boża,
Co strzeże ludzkie gniazda,
Miłość—nadziei zorza,
Miłość—przewodnia gwiazda.

Miłość—prawda wieczysta,
Klejnot Boskiego tronu,
Miłość—krynica czysta,
Miłość krzepsza od zgonu.

Miłość zwycięża miecze,
Miłość przepływa morza,—
A więc kochaj człowiecze,
Bo miłość—wola Boża!

II.

O, szczęsny, który znajdzie serce,
Co jego sercu daje wzór,
On w życiu walce i rozterce
Nie zbrudzi swych anielskich piór.

Kiedy dwa serca kochające
Złączą się w jedno, ach, tam już,
Płonie na zawsze niebios słońce
I krzak mistycznych kwitnie róż.

W miłości tylko szczęścia zdroje,
Miłość—paproci cudny kwiat,
Gdyś znalazł bratnie serce swoje,
Nie żądaj więcej: Twój jest świat.

III.

Jeżeliś wiarę przyrzekł raz,
To jej dochowaj wiernie,
I przetrwaj, mimo wszelkich prób,
Pomimo łzy i ciernie.

Jeżeliś wiarę przyrzekł raz,
To nie bądź z nią w rozterce; —
Lepiej ci runąć w ciemny grób,
Niż zdradzić czyjeś serce.....

Or ot.

MIŁOŚĆ!

* * *

I.

Nad perły, djamenty,
Nad wiosnę i słońce
Warte stokroć więcej
Serce kochające.

Nad potęgę sławy,
Nad krocie tysięcy,
Kochające serce
Warte stokroć więcej.

Gdyś je znalazł, człecze,
A miłuje-ć czule,
Tyś możny, jak Krezus,
Potężny, jak króle.

Wiosna w twoim domu
Stoi wciąż na progu....
Za miłość—daj miłość
I dzięk składaj Bogu.

II.

Miłość się pisze
Na listku róży,
Zabłyśnie chwilę
I nie trwa dłużej.

Wiatr niesie listek
W dalekie strony,
A duch zostaje
Osamotniony.

Lecz gdy się miłość
Z zmysłów wyzwoli,
Już nie zagaśnie
W tej ziemskiej doli.

Sięgnie za trumną
W za świat daleki,
Czysta i święta
Żyć będzie wieki.....

Or-ot.

BALI SIĘ BOGA.

SZKIC.

Skreślił Maryan Dunin.

Pan Protazy Gmiński ubrany już i gotów narzucić tylko płaszcz od kurzu na siebie i wsiąść do czekającej go przed gankiem bryczki, siedział przy biurku i przeglądał jakieś gospodarskie rejestra, gdy przez uchylone w przedpokoju drzwi oznajmiła mu żona, że tak niecierpliwie oczekiwani kosiarze już nadeszli.

Pan Gmiński porwał się z miejsca z prawdziwie sangwinicznym temperamentem.

— No, nareszcie—zawołał.

A po tem zaraz chowając coś do kieszeni.

— Antoni Łopuń jest?—zapytał.

— Nie uważałam dobrze, ale zdaje mi się, że jest. Czekają na ciebie w kuchni.

— To ich wypraw, niech nie czekają, niech idą zaraz na łąkę, tę od pszenicy. Ja za małą chwilę tam będę, tymczasem niech ich Łopuń ustawia.

Gmińska odeszła, a on spojrzał na zegarek i mruknął z niezadowoleniem.

— W pół do ósmej... strach jak późno. I miej się tu dobrze gospodarzu, kiedy ci dopiero pod południe przychodzą ludzie do roboty!

Z pośpiechem zaczął coś porządkować na biurku, układać rejestra, po tem pomacał się po kieszeniach, poprawił krawat i chwycił za kapelusz. Znać było, że myślą, jest już na łące, ustawia kosiarzy i ani wie, co porządkował, co układał i czego szukał po kieszeniach. Były to odruchowe, automatyczne ruchy niezdającego sobie z nich sprawy, człowieka. Na podwórzu dał ręką znak furmanowi, aby jeszcze nie podjeżdżał pod sam ganek i szybkim krokiem podążył na łąkę. Z całej jego postaci biło życie i energia, a jednak jeszcze przed tygodniem pan Protazy uginał się pod brzemieniem doznanych nieszczęść. Od piętnastu lat bowiem, to jest odkąd dzierżawił Plewniki, nigdy jeszcze nie przechodził tak przykrych, ciężkich chwil ekonomicznego kryzysu, jak teraz. Jużcić rzecz to powszechnie wiadoma, że zeszły rok był bardzo smutnym rokiem dla rolników wogóle, a dla pana Gmińskiego w szczególności, ale w zarządzie Ordynacyi, ani chcą o tem słyszeć. Tam uwagi na nic nie mają. Płać przypadającą ci ratę, a nie—to fora ze dwora, wynoś się i koniec. Z takim plenipotentem, jak ten Lubicki, nie ma gadania, trudno o układ.

Pan Protazy wiedział już o tem, to też kiedy po grudniowej nieopłaconej, nadchodziła świętojańska rata, czuł lęk w sercu i mróz na całem ciele. Bo co by on robił ze sześciorgiem drobnych dziatek, gdyby tak znalazł się na bruku? Boże litościwy, co by robił! Myśląc o tem, chodził jak struty i nic go nie cieszyło, ani uśmiech najmłodszej, wyciągającej do niego różowe rączęta dzieciny, ani świetnie zapowiadające się na ten rok urodzaje. Ale przecież Bóg się zlitował, zabiegi jego zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Na zapłacenie raty, pieniądze ma, wystarał się, nie przyszło to łatwo, ale ma. Pomogła i żona, oddawszy wszystkie składane lat kilka ze swego gospodarstwa, ze świń, kur, gęsi, jaj i t. p. oszczędności; pomógł i żyd Mendel, pomimo, że już i tak spora sumka niezapłaconych procentów zalegała u nie

go. I zebrało się jakoś. Dziś właśnie pan Protazy ma zawieźć te tysiąc ośmset rubli do Klucza. Czekał tylko na kosiarzy, aby ich ustawić i zaraz pojedzie. Szedł więc prędko, zdaleka już mierząc krytycznem okiem rozstasowujących się po łące wieśniaków. Łopuń ich ustawiał, zaczynali kosić. Pan Gmiński zbliżył się najpierw do niego, pozdrowił przyjaznie i zamieniwszy słów kilka szybkim krokiem podążył dalej. Koszący za nim wieśniak obejrzał się, po tem prędko wyciągnął rękę i schował coś za kuszulę. Ruch ten zauważył Łopuń.

— A co to Grzegorzu?—zapytał.

Nazwany Grzegorzem zmieszał się nieco, lecz zorjentowawszy się zaraz szepnął:

— Cichaj—nie gadajcie to się podzielemy.

I ze spokojem skończonego filozofa zaczął na nowo kosić.

Pan Protazy tymczasem okrążył półkolem łąkę, porachował koszących i zamieniwszy jeszcze słów kilka z lepiej znanymi sobie włościanami, wrócił do domu.

Przed gankiem zatrzymała go żona.

— Czy może z tobą jechać panna Antonina?—mówiła tonem proszącym—chce się widzieć z matką i załatwi mi parę sprawunków..

Pan Gmiński oburknął się niecierpliwie:

— Rychło wczas, kiedy już jestem nad samym wyjazdem. Trzeba było wcześniej o tem pomyśleć, nie teraz, już zapóźno, ja czekać nie mogę...

Ale żonę nie zraził ten niezachęcający ton męża, wiedziała już, że pod tą szorstką powłoką, kryje się najpoczciwsze, gotowe do wszelkich ustępstw, serce.

— Nie potrzebujesz czekać, ona już zebrana

— Zebrana? No, to zmienia postać rzeczy—wyrzekł mięciej—jeżeli zebrana niech jedzie, wszystko mi tam jedno. Byle i w Kluczu nie kazała czekać na siebie.

Panna Antonina była to uboga młoda panienka, ulubienica pani Gmińskiej, którą zawsze, kiedy trzeba było obszyć i obłatać „po ciechy", brała do domu. Matka jej, wdowa po jednym z niższych oficjalistów Ordynacyi, miała kąt i przytułek w Kluczu, a na życie, obie z córką zapracowywały szyciem. Panna Antonina już od paru tygodni bawiła u państwa Gmińskich. Teraz więc uradowana że pan Gmiński nie ma nic przeciwko jej jeździe i że zobaczyć się z cierpiącą nieco matką będzie mogła, zebrała się zaraz i wyszła na ganek.

Ale pan Gmiński pomimo że było mu tak pilno, nie wychodził jakoś ze swego pokoju.

— A to marudne! — mówiła już żona siadając na ławeczce przed gankiem obok czekającej panny Antoniny, gdy raptownie otworzyły się drzwi i na progu ukazał się pan Protazy blady, pomieszany, z metalicznym połyskiem w oczach.

— Kto był w moim gabinecie podczas mojej nieobecności?—zapytał głucho, głosem zdławionym.

Żonę uderzył ten nienaturalny dźwięk głosu męża. Podniosła na niego zdziwione spojrzenie.

— Nikt nie był. Jedna tylko panna Antonina poszła zobaczyć czy jesteś...

— Panna Antonina!..

Zawahał się, oczy jego nabrały dziwnego wyrazu.

— Panno Antonino proszę—wyrzekł po chwili z mocą cofając się w głąb mieszkania —proszę...

Mówił ze spokojem, a jednak z całej jego postawy, z ruchów znać było, że nie idzie tu o byle drobnostkę, o załatwienie jakiegoś małego rachuneczku, ale o rzecz poważną. Za przelęknioną dziewczyną weszła i żona i oczy jej uderzył dziwny widok. Oto biurko pana Gmińskiego z taką zawsze starannością utrzymywane, przedstawiało obraz skończonego nieładu. Wszystkie szuflady były powysuwane, szafki pootwierane, a mnóstwo rozmaitych kwitów zaścielało podłogę.

— Cóż tu się stało? co to znaczy?—pytała żona.

— To znaczy — zaczął powoli z flegmą mąż, zamykając szczelnie drzwi za niemi—że panna Antonina jest złodziejką, że ukradła mi złożone w tej szufladzie 1800 rubli, które miałem zawieźć do Klucza. Niedowierzałem sobie, nie chciałem nikogo posądzać, więc przetrząsnąłem wszystkie szuflady, szafeczki, zakamarki—napróżno.

— Chciałaś panna odjechać—dodał zwracając swą pobladłą twarz do drżącej jak liść dziewczyny—boś chciała odwieźć skradzione

pieniądze, ale byłaś za naiwną sądząc, że się nie opatrzę. Opatrzyłem się i przez pamięć na twego ojca, którego znałem, jako uczciwego człowieka, mówię ci, oddaj dobrowolnie, oddaj póki czas, póki nie wezwałem jeszcze policyi. Powtarzam, że tylko przez pamięć na twego uczciwego ojca nie oddam cię w ręce sprawiedliwości, że nawet aby nie pozbawić cię chleba i nie okryć hańbiącem mianem złodziejki, gotów jestem zamilczeć o całem tem zajściu przed światem i ludźmi, ale oddaj... Jesteś jeszcze młoda, wchodzisz dopiero w życie—kończył łagodniej patrząc na jej twarz zmienioną i wydłużone rysy—więc nie chcę ci zwichnąć losu. Wierzę, że pokusa była zbyt wielka, że gdyś tu weszła i ujrzała niezamknięte biurko, przez ciekawość tylko zajrzałaś do niego, a po tem, potem... tyle pieniędzy olśniło cię, nie umiałaś się oprzeć podszeptom złego ducha i wzięłaś...

Ale dziewczyna z zalaną łzami twarzą upadła na podłogę i wśród łzań serdecznych mówiła:

— Nie wzięłam, nie wzięłam, jak ojca spoczywającego w grobie kocham nie wzięłam. Weszłam tu tylko i widząc że pana niema odeszłam.—Nie patrzyłam nawet na biurko, nie wysuwałam żadnej szuflady—i nie wzięłam...

Ale im bardziej się tłomaczyła, tem więcej podejrzenia rosły. Pan Gmiński okazywał dziwną nieczułość, był nieubłagany. Kazał obrewidować wszystkie jej kieszenie, przetrząść wszystkie rzeczy, obszukać wszystkie kąty, którędy chodziła, i sam jeszcze po tem chodził, szukał, patrzył—napróżno. Jak kamień w wodę. Wstyd i boleść biednej dziewczyny budziły litość, ale i rozpacz pana Gmińskiego także granic nie miała. Te pieniądze stanowiły byt jego i rodziny, decydowały o ich losie, stawały się niejako ich przyszłością, nadzieją, życiem. Były chwile że człowiek ten poprostu szalał, to rzucał się bić dziewczynę którą osłaniała żona, to rwał sobie włosy z głowy wołając: pieniądze, gdzie moje pieniądze! I w domu państwa Gmińskich nastąpił prawdziwie sądny dzień. Doby tej nikt prawie oka nie zmrużył, nikt nie myślał nawet o jakiem takiem posiłku. Nazajutrz wczesnym rankiem pani Gmińska powiozła spłakaną sierotę do spowiedzi. Dziewczyna wyspowiadała się, przyjęła Komunię świętą—i wróciły do domu bez oczekiwanego rezultatu. Pani Gmińska wierzyła już w jej niewinność, pan Gmiński, którego wiara skutkiem czytania różnych postępowych książek osłabła, nie wierzył i groził ciągle policyą.

Tymczasem i w chacie Łopunia nie lepiej się działo. Łopuń pomimo całodziennej pracy i fizycznego wyczerpania, nocy tej usnąć nie mógł. Już wszyscy w całej wsi pogrążeni byli w głębokim śnie niezmąconego sumienia, gdy on napróżno przemykał znużone bezsennością powieki. Dręczyła go dziwna, nieokreślona troska, czy bojaźń przed czemś nieuchwytnem, niewidzialnem a obudzającem grozę. Czuł że jakaś ciężka zmora usiadła mu na piersiach, tamuje oddech i złowrogim zgrzytem odzywa się w sercu.

Głos jej słyszał wyraźnie:

—Tak tak, nie oddawaj tych pieniędzy, nie oddawaj a zabaczysz... Grzegorz długo nie utrzyma języka za zębami i przyjdą strażniki, okują cię w kajdany i będzie wstyd, okropny wstyd... Antoni Łopuń, jeden z najporządniejszych gospodarzy, kandydat na ławnika, członek bractwa różańca świętego, złodziejem! I będą się ludzie śmiali, i będą pokazywali na ciebie palcami wołając: patrzcie oto złodziej, zaprzaniec, faryzeusz, zataił pieniądze dobrego pana, pozwolił skrzywdzić niewinną sierotę, modlił się do Boga, a djabłom duszę zapisywał!...

Ale głos jakiś inny, łagodny uspokajał go półszeptem:

— Nie bój się, Grzegorz to bezpieczny człowiek, zaufać mu możesz, nie wyda ani po trzeźwemu ani po pijanemu. Zresztą gubiąc ciebie, zgubił by i siebie, więc bądź spokojny. Nikt i nigdy nie będzie wiedział żeście się podzielili, a że tam posądzona niewinnie dziewczyna trochę popłacze to wielka rzecz! Niech popłacze.... Bo to już jeden niewinnie płakał i jeszcze będzie płakał. A pan? Panu też nic się nie stanie złego. Ma tyle krów, koni, sprzeda i ratę zapłaci. Rady dać sobie może, o może!... To nie chłop na paromorgowym majątku... Tymczasem ty odrazu staniesz się jednym z zamożniejszych włościan, do chaty twojej wejdzie dobrobyt, córki twoje powychodzą za majętnych we wsi gospodarzy, synowie pożenią się bogato, i będą cię ludzie szanowali, będą ci się kłaniali niby jakiemuś dygnitarzowi...

Ale siedząca na piersiach zmora śmiała się złowrogo:—Tak tak oszukuj się, okłamuj, bo wiesz bardo dobrze że to fałsz, że z cudzej krzywdy nikt się jeszcze nie dorobił, nikt nie doszedł do mienia i znaczenia, więc i ty nie dojdziesz... A gdybyś nawet czyn swój niegodny ukrył przed światem i ludźmi, to go przed Bogiem nie ukryjesz, a Bóg wcześniej czy później wymierzyć ci zasłużonej kary nieomieszka. Ach! oddaj lepiej, oddaj, uwolnij się od tych ciążących ci ołowiem na sumieniu pieniędzy. Oddaj a i Bóg ci pobłogosławi i ludzie rozsławią twoją uczciwość, i pan którego za tyle doznanych dobrodziejstw chcesz skrzywdzić, z pewnością hojnie nagrodzi.

Zimny pot oblewał czoło Łopunia. Powstał, napił się wody, wyjrzał przez okienko czy już nie dnieje, a zobaczywszy że to dopiero północ, położył się znowu. Zmora nie schodziła z jego piersi, wciąż gryzła mu serce i głosem archanielskiej trąby w dniu ostatecznego sądu wołała:

— Oddaj oddaj... bo masz że ty sumienie słyszeć jak posądzają niewinną sierotę i patrzeć na jej łzy bez strachu? Czyż Boga się nie boisz? ty chrześcijanin, ty katolik, ty wyznawca ukrzyżowanego Chrystusa, tego Chrystusa co zalecił opiekować się sierotami, czynić wszędzie sprawiedliwość i miłować bliźniego swego jak siebie samego. Z jakiem czołem wejdziesz po tem do świątyni Pańskiej? Jakiem prawem weźmiesz różaniec do rąk? i jak będziesz śmiał uklęknąć do pacierza i modlić się o szczęście i dobrobyt dla siebie i swej rodziny? A spowiedź? Czyż nie będzie ci wstyd samego księdza proboszcza, którego znasz tak dobrze i który poważa cię i ma za jednego z pobożniejszych parafian?

Łopuń podniósł się znowu, oddychał ciężko. Zmora już całemi szponami wryła mu się w serce i targała wnętrzności.

— Boże—szepnął—Boże bądź miłościw mnie grzesznemu... Czuł że mu zaschło w ustach, że go pragnienie pali. Wstał napić się wody, ale wody już nie było. Chwycił za konewkę i pobiegł do studni. Na podwórzu zamajaczył mu przed oczyma jakiś cień.

— Kto to?—zapytał.

— Ja...

Łopuń po głosie poznał swego najbliższego sąsiada.

— Aha wy, Grzegorz. A co tu robicie?

— W chałupie nie ma wody, wyszedłem się napić.

I jemu pić się chciało. Przystanęli razem.

— Wiecie co?—zaczął pierwszy Łopuń opierając konewkę na drążku. —Tak mi się jakoś widzi że te pieniądze szczęścia nam nie przyniosą. Przez całusieńką noc oka zamknąć nie mogłem.

— I ja nie mogłem. Posądzona sierota stała mi wciąż w pamięci.

— No, to po co mamy brać taki ciężki grzech na nasze dusze? Człowiek i tak co dzień obraża Pana Boga.

Lepiej oddać panu te pieniądze.

Grzegorz snać także przechodził ten sam proces psychologiczny i walkę duchową, bo okazał się nad wyraz miękim.

— Oddać to oddać—wyrzekł—tylko...

— Tylko co?

— Tylko żeby nam dał chociaż po sto rubli znaleźnego.

— Eee—zaczął tonem protestu Łopuń —sto za dużo, ale tak z pięćdziesiąt...

Grzegorz obruszył się trochę.

— Wam pięćdziesiąt dosyć, bo wy i tak rok rokiem macie od niego i dolinkę do skoszenia i przysiewek jaki taki, ja nic.

— No, to ja mu przecież za to odrabiam.

— Ba! to i ja bym odrabiał, a czemu dać nie chce?

Zamilkli. Łopuń wyciągnął wiadro, przelał wodę do konefki i zabierał się już do odejścia.

Grzegorz stał na miejscu nieporuszony.

— No więc jakże?—zagadnął—idziemy po śniadaniu do pana czy nie? Ja nie odtego, tylko od stu rubli odstępować nie myślę...

— A to nie myślcie, wszystko mi tam jedno, byle prędzej odnieść i być czystym na sumieniu.

I odnieśli.

Jak bezgraniczną była rozpacz pana Gmińskiego, tak po tem radość nie miała granic. A wśród ogólnych pochwał i uznania, jedna tylko panna Antonina z oburzeniem popatrzyła na tych oddających pieniądze „dobrodziejów" i wyrzekła:

— I wyście mieli sumienie trzymać ich tak długo? I wyście się Boga nie bali?

— Ba! — roześmiał się Grzegorz—gdybyśmy nie mieli sumienia i Boga się nie bali, to byśmy ich wcale nie oddawali.

W pogoni za posagiem.

HUMORESKA.

Bracia w celibacie! wy, którzy gonicie za owym nie łatwo dającym się pochwycić białym krukiem posagiem, posłuchajcie mojej przygody, którą wam ku przestrodze opowiem:

Byłem aplikantem przy rejencie, miałem lat dwadzieścia cztery, ładną postawę, twarz niebrzydką, na wardze płowych wąsów leciutki cień, serce kochające żarem Wezuwiuszowym, lecz w kieszeni takie pustki, jakie bywają na ulicach żydowskiego miasteczka w sądny dzień. Nic więc dziwnego, że starałem się wszystkiemi siłami złapać w sidła amorka, niepochwytnego ptaka, w postaci kilkodziesięciu, kilkunastu ba, choćby kilkutysięcznej panny, wdowy lub rozwódki. W tym celu żyłem więcej niż skromnie, ale za to ubierałem się wedle pierwszej mody, bywałem na wieczorkach publicznych i proszonych, gdzie uprawiałem sport frotera z zaiste niepospolitym talentem i wytrwałością. Obiady, składające się zwykle z kawałka kiełbasy, bułki mularki i kwaszonego ogórka, wynagradzałem sobie sutemi kolacyjkami na tańcujących wieczorkach, któremi również z nie pospolitym talentem napełniałem żołądek, dbały o jutro. Niedospane zaś godziny nocy wypełniałem przy swem kancelaryjnem biurku, korzystając z chwili, w której się szanowny mój pryncypał wydalał. Kto mieczem wojuje, ten od miecza ginie, lub nim sobie sławę zdobywa, mówi starodawne przysłowie. Przysłowie to poniekąd sprawdziło się na mnie, albowiem znakomitym talentem w nogach zdobyłem sobie serce, posiadającej wymarzone tysiące panny. Jak to było posłuchajcie:— Na pewnym wieczorku, u kolegi mojego szefa, radcy Naciągalskiego, jak zwykle tańczyłem na zabój. Tańczyłem z tem większym zapałem i zaciekłością, że żołądek mój pusty jak i kieszeń, począł zuchwale buntować się, dopominając o swe prawa. Panien było mnóstwo— młode i ładne, stare i brzydkie; nie zważałem na nie, obtańcowywałem wszystkie bez wyjątku, aż mamy i ciocie, siedzące na kanapach, zachwycone mną szeptały do siebie: „Ten Bezmamoński, to naprawdę zajmujący młodzieniec, patrzcie panie, z jaką gracyą i bez wytchnienia tańczy.

Ja rzeczywiście szalałem po salonie, poganiany batem głodu, modląc się w głębi ducha, aby nadeszła nareszcie upragniona chwila, w której podadzą kolacyę.

W tem gospodarz wprowadził dwie nowoprzybyłe damy; jedna z nich osoba dobrze niemłoda z twarzą zasuszoną, jak mumia egipska, z oczami przebiegle mlynkującemi i zaciśniętemi ustami, nie wiem dlaczego przypomniała mi Pastranę, (której nigdy w życiu nie widziałem) i wzbudziła we mnie niedającą się piórem określić antypatyę. Towarzyszka jej, panna więcej niż pełnoletnia, i z więcej niż pełnymi kształtami, zrobiła na mnie wrażenie kafara, przytem oko moje, odznaczające się niezwykłą bystrością spostrzegawczą, zaobserwowało, że jedna z łopatek karpulentnej panny jest nieco podniesioną w górę, a twarz jej czerwona i okrągła, jak księżyc w pełni, naznaczona jest piętnami ospy.

— Z jakiego gabinetu starożytności, czy też zoologii, wyrwał poczciwy Naciągalski te dwa okazy, pytałem sam siebie i pogrążyłem w głębokiej zadumie, marząc zarazem, co będzie na kolacyę. Z roskosznych marzeń wyrwał mnie tubalny głos radcy, który mi huknął nad uchem: — Na miłość Boską Bezmamoński, w którem to hulasz niebie? Chodź prędzej, przedstawię cię pannie Gruboflotskiej i jej szanownej ciotce Jędzoklapskiej.

— Ja, panie radco, ależ za... za... żadne skarby świata.., zacząłem jąkając się!

Co? Co? co pan mówisz?, oburzył się radca.

— Za żadne skarby świata, nie wyrzeknę się dostąpienia tego zaszczytu, a w duchu truchlałem z trwogi na myśl, że radca tak śpieszy się z zaprezentowaniem mnie pannie Gruboflotskiej, abym z nią tańczył, mającego się rozpocząć mazura.

— Ja z takim kafarem, w dodatku przed kolacyą, nie, to przechodzi moje siły, szeptałem, lecz, bojąc narazić sobie radcę, pospieszyłem, jak na ścięcie ku dwom szanownym magnifikom.

— Pan Ildefons Bezmamoński, prezentował Naciągalski.

Skłoniłem się tak głęboko, że aż kurcz jakiś pochwycił mnie w okolicy żołądka.

— Pan Bezmamoński, znakomity tancerz i wodzirej naszych zabaw tańcujących, niezmęczony młodzieniec.

Panie Ildefonsie, polecam panu pannę Eulalję, i proszę, aby się dobrze bawiła.

Panna Eulalja swemi bawolemi oczyma spojrzała na mnie mdlejąco.

Poczułem, że robi mi się raz gorąco, potem zimno, a kurcz w żołądku wzmagał się, szarpiąc wnętrzności nożem masarza

W tej chwili, wirtuoz, pianista Łykosznapski, uderzył basło mazurowe, pary poczęły się gromadzić. Nie było czasu się namyślać. Wyszeptałem zwykłą formułkę: „Czy pani raczy uczynić mi ten zaszczyt?“ Panna Eulalja skinęła potakująco głową i puściliśmy się w wir szalonego tańca.

W mazurze tym dokazywałem cudów, jako prawdziwy syn Terpsychory, lecz pot lał się z każdego mego włosa, w gardle zasychało, w skroniach tętniało, a w oczach widziałem obroty pięciu tysięcy karuzeli. Po godzinie tańca, zziajany, ledwo trzymający się na nogach, blizki omdlenia, posadziłem drogocenny ciężar na miejscu i w nagodę otrzymałem komplement: Pan cudownie tańczy, panie Bezmamoński, angażuję pana do pierwszego walca.

Było to uderzenie pioruna, które atoli nie powaliło mnie na ziemię, a tylko kontuzyowało lekko,

Przybrałem minę słodką i odparłem:

— O pani! czemże zasłużyłem tyle łaski!

W tej chwili Łykosznapski zagrał polonеza oznajmując, że kolacya na stole.

Odetchnąłem pełną piersią, z wdziękiem podałem damie swej ramię i po chwili znaleźliśmy się w sali jadalnej, co w zupełności poprawiło mi humor,

Żem z prawdziwem mistrzostwem uprawiał studya gastronomiczne, czytelnik chyba nie wątpi. Panna Eulalja dzielnie mi w tem sekundowała i po skończeniu kolacyi byliśmy na stopie zupełnie przyjacielskiej.

Po przetańczeniu walca, w którym zdawało mi się, iż jestem tragarzem dźwigającym na barkach kilkocentnarowy ładunek, wymknąłem się do pokoju przeznaczonego dla mężczyzn, chcących wypalić papierosa, co uskuteczniwszy, usiadłem odpocząć po iście ciężkiej pracy i cięższej jeszcze kolacyi.

— Raptem zbliżył się do mnie Naciągalski.

— Wybrańcze losu—wyszeptał—pod jakąż gwiazdą rodziłeś się?

— Nie wiem odpowiedziałem skromnie—ale dlaczego radca dobrodziej nazywa mnie wybrańcem losu?

— Jakto, nie domyślasz się?

— Bynajmniej.

— O, człowieku ślepy i głuchy, toć zawróciłeś głowę pannie, posiadającej stutysięczną kamienicę.

— Ja?

— No, przecież nie ja, panna Eulalja formalnie zachwycona tobą, przed chwilą zwierzyła się z tem mojej żonie; wiesz chłopcze, że fortuna wyciąga do ciebie ręce, a ty tego nie widzisz?

Serce zadygotało mi radośnie. A więc dobiegam do szczytu marzeń moich, uchwycę wreszcie białego kruka i to bez wielkich zachodów... Co za szczęście!!

Prawda, panna Eulalja nie była wcale zachwycającą, ale czemże jest uroda, wobec stu tysięcy?

— Panie radco, mógłbym więc mieć jaką nadzieję, spytałem nieśmiało.

— I gadaj z niem—huknął radca—mówię mu, że panna nim zajęta, a on się pyta o nadzieję. Rozumie się, że do ciebie należy rzecz mądrze poprowadzić, staraj się o jej względy, nadskakuj, rób czułe oczy, jednem słowem, usiłuj pannę na śmierć w sobie rozkochać, a rezultat pewny.

Podziękowałem radcy i do końca zaba-

wy asystowałem tylko pannie Eulalji i jej szanownej ciotce Jędzoklapskiej.

Lecz o ile ta pierwsza okazywała się względem mnie pełną przyjaźni i sympatyi, o tyle ciocia Scholastyka przerażała mnie swym sarkazmem, żółcią zaprawionym, który jej ostry języczek przez wąskie usta wylewał.

Przeczułem, że będę miał w niej zaciętego wroga, lecz postanowiłem walczyć do upadłego.

Przy pożegnaniu moja przyszła bogini zaprosiła mnie do siebie na wieczorną herbatkę.

Pierwsze lody były przełamane. Wróciłem do domu, pełen najlepszych marzeń i nadziei, a gdy Morfeusz skleił zmęczone powieki, śniłem, żem po drabinie uplecionej z samych storublówek wdrapywał się na piętro kamienicy, której właścicielką była panna Eulalja.

. . . . . .

W trzy miesiące zostałem szczęśliwym narzeczonym panny Gruboflotskiej. I zdawało się, że nic już nie stanie na przeszkodzie wpłynięciu do portu moich marzeń. Panna Eulalja była we mnie na śmierć rozkochaną i zazdrosną do najwyższego stopnia; ciocia Scholastyka, zawsze wrogo usposobiona, starała się wszystkiemi sposobami zerwać łączący nas węzeł, atoli nie udawało jej się to w zupełności. Rozmyślałem, czem mogłem zasłużyć sobie na nienawiść starej panny, której, chcąc zjednać ku sobie, okazywałem grzeczność niezwykłą, nadskakiwałem przy każdej sposobności, ba, nawet brałem na kolana obrzydłego jej psiaka, którego ona kochała jak dziecko. Potworne psisko, cuchnące zdaleka, a złe jak jego pani, kilkakrotnie ukąsiło mnie w palec, lecz zniosłem to z heroizmem, obiecując sobie w duchu zgładzić go ze świata, skoro tylko zostanę małżonkiem Eulalji.

Czy pies instynktem poczuł we mnie wroga, czy poprostu nielubił ludzi, nie wiem, ale wiem, że mnie nienawidził serdecznie, co bez ceremonji okazywał, jeżąc swą rudo-popielatą sierść i wyszczerzając ostre kły.

— Co to jest, że on pana nie znosi, ten poczciwy *Chapeau*, mawiała ciocia Scholastyka, widocznie masz pan jakieś nieczyste zamiary, które to zwierzątko przeczuwa.

— Ależ ciociu!—upominała moja narzeczona.

— Proszę cię, Lulciu, wiesz, że co mówię jest prawdą.

— Pani dobrodziejko, mawiałem wówczas z pokorą, przypuszczenia pani są mylne, nienawiść kochanego Chapeau wypływa li tylko zapewne z jego podrażnionych nerwów. A ciocia Jędzoklapska przecząco kiwała głową.

Zapomniałem szanownych czytelników zawiadomić, że panna Eulalja była sierotą, a zarazem jedyną spadkobierczynią ogromnego majątku, pozostałego w spadku po rodzicach. Ciocia Scholastyka mieszkała z nią dla przyzwoitości. Mieszkając razem, stara panna opływała we wszystko. Z wyjściem jednak za mąż siostrzenicy, przeczuwała, że musi nastąpić dzień rozstania, dlatego tak wrogo była usposobioną względem każdego mężczyzny, który skierował swe starania w stronę—Eulalji.

Tym razem jednak, wszelkie jej zabiegi stawały się daremnemi, ponieważ Lulcia, na wszelkie zarzuty względem mnie czynione, kategorycznie odpowiadała:

— Moja ciociu, jestem pełnoletnią i wiem co robię. Niech ciocia zechce mnie wypuścić ze swej opieki.

Stara panna miotana wściekłością, a znając najczulszą strunę swej siostrzenicy—zazdrość, dochodzącą do obłędu, obmyśliła plan piekielny, który miał stłumić święty znicz w sercu panny Gruboflotskiej.

. . . . . .

Za tydzień miał odbyć się nasz ślub.

Siedziałem w swej stancyjce na czwartaku i przymierzałem nowy garnitur, który mi krawiec przyniósł, a który miałem zapłacić po ślubie.

W kieszeni, jak zwykle, były pustki, bo chociażbym mógł zasilić się à conto, pieniędzmi mej przyszłej żony, nie chciałem tego czynić, bojąc się narazić.

Wesoło jednak było mi w sercu i duszy, bo nadzieja rychłego wybrnięcia z kłopotliwego położenia materjalnego napełniała me jestestwo słodkiemi marzeniami.

Była to niedziela około siódmej po południu. Skwarny dzień czerwcowy chylił się ku wieczorowi, na ulicach panował ruch ogromny.

Cały wieczór miałem przed sobą, ponieważ moja narzeczona w przeddzień uprzedziła mnie, żebym nie przychodził, gdyż jest niezdrowa i pragnie sama pozostać w domu.

Przyznam się, że byłem z tego mocno zadowolony, bo ciągłe czułostki przedojrzałej panny zaczęły mnie nudzić i męczyć, a przecież miałem jeszcze dosyć czasu na amory...

Postanowiłem iść do teatru.

W tem drzwi się otworzyły i do pokoju wszedł posłaniec, wręczając list.

— Do pana? spytał.

— Tak jest!

— Jakaś pani, mocno zawoalowana, kazała doręczyć panu.—Skłonił się i wyszedł.

Gorączkowo rozerwałem woniejący liścik i czytałem co następuje:

„Gwiazdo mego życia, promieniu świetlany, mój ty wymarzony rycerzu marzeń dziewiczych. Kocham cię szalenie, katusze mej miłości są straszne, bo bezwzajemne.

„Łudziłam się jednak, aż dotąd, że kiedyś, kiedyś, los nas ku sobie zbliży, że zostanę twoją, twoją kochanką i niewolnicą.— Ty nie wiesz o tem, a ja każdy ruch, każdy krok twój śledziłam. I szczęśliwą się czułam, gdym postępowała za twą uroczą postacią i omdlewałam napół z rozkoszy, gdyś raczył obrzucić mnie swem anielskiem, choć roztargnionem spojrzeniem. Dziś marzenia moje pierzchają na zawsze, ty—żenisz się. Wiem, że nie idziesz za popędem serca, że mamona oślepiła cię, jednakże wiedząc, że będziesz bogaty i w dostatkach, czuję się szczęśliwą twojem szczęściem. Jednakże o jedną błagam łaskę. O, nie odmawiaj mi jej, najdroższy. Pragnę wyjawić ci, kiem jestem, pobłogosławić na drogę życia, a potem, potem. ha, już nie powiem więcej!...

„Dziś, o godzinie dziesiątej oczekiwać będę w Łazienkach, w stronie byłego domu Księcia Józefa.

Twoja na wieki oddana ci N. N.“

Cztery razy z rzędu czytałem pachnący bilecik i duma połączona z radością, napełniła moje serce. W jednej chwili osnułem plan, godny Meternicha. Po za plecami brzydkiej, bogatej żony mieć w posiadaniu kobietę, zapewne piękną i młodą, która drżące namiętnością ramiona, sama ku mnie wyciąga. Och, co za radość!

Spojrzałem na zegarek, miałem przeszło dwie godziny czasu. Ubrałem się szybko, powyjmowałem wszystką garderobę i zawołałem żydka handlarza.

Po długich korowodach i targach, podczas których żyd dwadzieścia razy odchodził, spieniężyłem cały swój majątek za 10 rubli i wybiegłem na miasto. Pieniądze te przeznaczyłem na zrobienie jakiejś przyjemności uroczej nieznajomej.

Punkt trzy kwadranse na dziesiątą zbliżałem się z bijącem sercem ku domkowi Ks. Józefa.

W ogrodzie było zupełnie pusto. Spostrzegłem ławeczkę, na której siedziała postać kobieca.

Posunąłem się chyżo naprzód i z dykcją iście teatralną zawoławszy: „jestem, o ukochana“, runąłem na kolana przed tajemniczą boginią.

I naraz zdawało mi się, że jestem przeniesiony w krainę mitologiczną. Usłyszałem ostry, suchy śmiech Satyra, na plecach poczułem pioruny Jowisza, a Cerber piekielny porwał mnie z wściekłością za nogę.

Otrząsnąłem się, przetarłem oczy i...

O horror!

W postaci nieznajomej, a śmiejącej się głosem Satyra, poznałem ciotkę Scholastykę, piekielnym Cerberem był nikt inny, tylko potworny pies Chapeau, gromowładnym Jowiszem, panna Eulalja, a piorunami prażącemi moje plecy—jej parasolka, którą nie szczędziła mi razów korpulentna Lulcia, wołając:

— A zdrajco nikczemny! a podły hultaju czychający na mój majątek, a masz! a masz! poczekaj!...

— Niema głupich! nie czekałem dłużej, tylko poddawszy pary moim pedałom, zmykałem, jak zając, nie zważając newet w którą stronę się udaję.

Po kwadransie szalonego biegu, wstrzymałem się... Otarłem pot z czoła i starałem się zebrać przytomność.

Zorjentowawszy się, poznałem, że zamiast ku Warszawie, biegłem w stronę przeciwną i znajdowałem się w pobliżu promenady.

Zwróciłem więc ku miastu, gdy w tem poczułem na swem ramieniu ciężar, jakby kto cegłę na niem położył.

Spojrzałem i nogi podemną zatrzęsły się z przerażenia.

Ogromny drab z pałą w łapie trzymał mnie za kołnierz.

— A gdzie to zbłądziłeś młody panie?

— Puść mnie dobry człowieku, ja jestem biedny chłopiec!

— Ha, zobaczymy, zaśmiał się drab i bez ceremonji jął rewidować me kieszenie.

Wyjął portmonetkę z 10-ma rublami, potem zegarek z dewizką, potem jął ściągać tużurek, kamizelkę, aż nareszcie jął się do zdejmowania ineks-primabli. Jednem słowem zostawił mnie więcej niż w skromnym negliżu, a skłoniwszy się, rzekł:

— Dobranoc panu, wracaj do dom, pisuj do mnie na Berdyczów, a jak zaopatrzysz się w flotę, sikorę i garderobę, to znowu zajrzyj tutaj. I zniknął w ciemnościoch nocy.

Usiadłem na ziemi i porwawszy się za włosy, robiłem srogie wyrzuty swemu wulkanicznemu sercu.

Przez nie bowiem straciłem pannę Eulalję i jej stutysięczną kamienicę.

Wróciwszy do domu dorożką, którą na potkałem przed rogatkami, a której właściciel zlitowawszy się nad mojem położeniem, przewiózł mnie na kredyt; zrozpaczony, zbolały, myśląc, w czem jutro pójdę do biura, utopiłem znowu palce w swej fryzurze i jedno zdanie, mieszczące w sobie całą gorycz, wylewające wyrzut i skargę bolesną, a zarazem chęć zemsty, wyrwało się z mej zbolałej piersi: „O, ciotko Scholastyko, badaj cię pies Chapeau poszarpał“!!!

Janusz.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA K.U.L.